

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

नांदेड जिल्हा

१९९२-९३

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई.

कृत कार्यालयीन उपयोगकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा : नांदेड

१९९२ - ९३

अर्धा व सौख्यकी संचालनालय

महाराष्ट्र शासन

जिल्हा कार्यालय

नांदेड

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा :- नांदेड

१९९२-९३

अनुक्रमणिका

विषय	पृष्ठ क्रमांक
भाग - १	
१ १ १ दृष्टीक्षोपात जिल्हा - नांदेड (सामान्य माहिती व महाराष्ट्राची तुलना)	१ ते ७
१ २ १ जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन	१ ते २६
भाग - २	
१ ३ १ जिल्हा सांख्यिकी गोळावण्या (विविध माहितीचे सांख्यिकी तक्ते)	१ ते १२३४

(x)(x)(x)(x)(x)(x)(x)(x)(x)(x)(x)(x)

(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)
(x)

भाग - १

आर्थिक समालोचन

१९९२ - ९३

(x)(x)(x)(x)(x)(x)(x)(x)(x)(x)(x)(x)

दुष्टीक्षोपात जिल्हा नांदेड

क्र.	बाब	परिमाण	नांदेड जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५

प्राकृतिक रचना

(अ) भौगोलिक स्थान

१) उत्तर अक्षांश	अंश	१८°१५ ते १९°५५	१६°४ ते २२°१
२) पूर्व रेखांश	अंश	७७°७ ते ७८°१५	७२°६ ते ८०°९

(ब) हवामान (१९९२)

१) किमान तापमान	सेल्सिअस	११°८	२°६
२) कमाल तापमान	"	४२°८	४६°२
३) पर्जन्य (सरासरी)	मिलीमीटर	७८५	उ.ना.

(क) प्रशासकीय विभाग (१९९३)

१) तालुके	संख्या	८	३०३
२) पंचायत समित्या	"	८	२९८
३) टंचाईप्रस्त तालुके	"	२	२२६
४) एकात्मिक ग्रामोणा विकास प्रकल्प गट	"	८	२९८
५) शाहरे	"	१३	२३३६
६) गावे (एकूण)	"	१५८०	४३०२७
१) निर्जन	"	६५	२६१५
२) वस्ती असलेली	"	१५१५	४०४१२
७) क्षेत्रफळ	चौ.कि.मी.	१०५२८	३०७७१३

प्रशासकीय संस्था (३)-३-९३)

१) पंचायत समित्या	संख्या	८	२९८
२) महानगर पालिका	"	-	१२
३) नगर परिषदा	"	१३	२३२
४) कटक मंडळे	"	-	७
५) ग्राम पंचायती	"	१२९७	२६५८४ (३१-३-१९९२)
६) पोलिस स्थानके	"	३४	८३३

(मुळे चालू.....)

१	२	३	४	५
३)	लोकसंख्या (१९९१)			
१)	ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	१८२४	४८३९६
२)	नागरी लोकसंख्या	"-" "	५०६	३०५४२
३)	स्कूण लोकसंख्या	"-" "	२३३०	७८९३८
४)	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	"-" "	४२३	८७५८
५)	अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	१८.१५	११.०९
६)	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	२७६	७३१८
७)	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	११.८४	९.२७
८)	पुरुष	आकडे हजारात	११९८	४०८२६
९)	स्त्रिया	"-" "	१४३२	३८११२
१०)	स्त्री-पुरुष प्रमाण	१००० पुरु-	९४६	९३४
		र्षामागे		
		स्त्रियांचे प्रमाण		
११)	घनता	दर चौ.कि.मी.	२२२	२५७
		क्षेत्रातील लोकसंख्या		
१२)	साक्षरतेचे प्रमाण (१९९१)		१९९१	१९९१
१)	स्कूण	टक्केवारी	४८.१७	६४.८७
२)	पुरुष	"-"	६४.३७	७६.४६
३)	स्त्रिया	"-"	३०.९५	५२.३२
४)	राज्यामध्ये जिल्ह्यांच्या क्रमांक	संख्या	१९	-
३)	कृषि (अस्थायी)		१९९०-९१	१९९१-९२
१)	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	१०३३	३०७५८
२)	जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्याची भौगोलिक क्षेत्राची टक्केवारी	"-" "	८९	५४००
३)	क्षेत्रातील उपलब्ध नसलेली जमीन		(८.६१)	(१७.५६)
(अ)	बिगर शेत वापराखालील जमीन	"-" "	२३	१११८
(ब)	पडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	"-" "	२२	१७१५
(क)	स्कूण (अ + ब)	"-" "	४५	२८३३

(पुढे पाहू...)

१	२	३	४	५
४)	पडीत जमीनी व्यतिरिक्त लागवड			
	न केलेली इतर जमीन			
	१) कायम गुरेगवर्ण आणि इतर हजार हेक्टर	३७		१५१६
	२) झाडेझुडये छालील जमीन	--" --"	८	१७९
	३) लागवडीयोग्य परंतु पडजमीन	--" --"	३२	१०३०
५)	पडीत जमीन			
	१) चालू पड	हजार हेक्टर	५३	१०५४
	२) इतर पड	--" --"	१८	१०१८
६)	पिकाछालील क्षेत्रा			
	१) पिकाछालील निव्वळ क्षेत्रा हजार हेक्टर	७३८		१७७३०
	२) दुसोटा क्षेत्रा	--" --"	४०	२७४९
	३) एकूण पिकाछालील क्षेत्रा	--" --"	७७७	२०४७९
७)	ओलिताछालील क्षेत्रा			
	१) निव्वळ ओलित क्षेत्रा हजार हेक्टर	१९२		२१६५
	२) एकूण ओलित क्षेत्रा	--" --"	३८४	२८१४
८)	महत्त्वाच्या पिकाछालील क्षेत्रा (अन्नधान्ये)	--" --"	४६३	१३०३५
९)	वडित धारण क्षेत्रा (अंतिम)		१९८५-८६	१९९०-९१
	१) २ हेक्टरपेक्षा कमी	हेक्टर "००"	१७३२	६००२४
	२) २ ते १० हेक्टर	--" --"	६४४३	३२९६८
	३) १० हेक्टरपेक्षा जास्त	--" --"	६७	१७०६
१०)	जमीन महसूल वसूल (१९९२-९३)	लाखा रुपये	३२	७१६६
११)	जिल्हा परिषदेचा उपकर	हजार रुपये	४७, ९३	१६१२४४
१२)	पंचायत समितीचा उपकर	--" --"	१५, ५८	६६६२४
	पशु संवर्धन (१९८७ अंतिम)			
१)	एकूण पशुधन	संख्या हजारात	१३९१	३४२५५
२)	गायी व बैल	--" --"	७०६	१६९८३
३)	म्हशाने व रेडे	--" --"	१९५	४७५५
४)	मेंढया	--" --"	५३	२८७३
५)	शोळया	--" --"	३५२	९१९५
६)	कोंबडया व बदके	--" --"	३३४	२४८३९

(पुढे चालू...)

१	२	३	४	५
१) सहकार (१९९२-९३)			१९९२-९३ (९१-९२)(९२-९३)	
१) सहकारी संस्था	संख्या	३५७९		११८४५७
२) प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्था -"		९५४		१९७८७
३) प्राथमिक कृषि सहकारी पत- संस्थांची सभासद संख्या	हजारत	३४७		७९९४
४) सहकारी दुग्ध संस्था	संख्या	७२४		१७२८१
५) प्राथमिक कृषि पतसंस्थांचो दिलेली कर्ज	रुपये कोटीत	११		१०१८
७) जल सिंचन (३०-६-९१ रोजी)				
१) पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्रे		३०-६-९३		३०-६-९१
१) मोठे प्रकल्प लाभक्षेत्रे	संख्या	४		२१
२) मध्यम प्रकल्प लाभक्षेत्रे	हजार हेक्टर	२३३		उ.ना.
३) लघु प्रकल्प (पृष्ठभाग) लाभक्षेत्रे	संख्या	१०		१७१
४) सिंचन विहीरोखालील भाजणारे क्षेत्रे	हजार हेक्टर	२८		उ.ना.
	संख्या	३२१		१५५०
	हजार हेक्टर	३०		उ.ना.
	"	"		१९९०
	"	"		१२९५
८) उद्योग (डिसेंबर, १९९२ अखेर)				
१) नोंदणीकृत कारखाने	संख्या	२६५		२८४०४
२) नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या (उत्पादन चालू असलेल्या)	"	२०७		२४५४९
३) साखार कारखान्यांची संख्या (चालू असलेले छाजणो धारुन)	"	३		१००
४) साखार कारखान्यातील साखारेचे उत्पादन (१९९२-९३)	"०००" मे.टन	३१		४०९१
५) सर्व सुत गिरण्यांची संख्या	संख्या	५		१६५
९) विज पुरवठा (३१-३-१९९३)				
१) विज पुरवठा केलेली गावे व वॉर्डो	संख्या	१५९३		३९६६१
२) विद्युत्करण झालेल्या गावांची संख्या	"	१५४०		३९४१३

२) विद्य. प्रयोग केलेले संस्था	संख्या	हजारत	४	१७५१
			१९९२-९३	३१-३-१९९१
४) गोबर गैस सर्वज्ञो ३१-३-१९९२	संख्या		१४०९	२४४४६ ३४८३६
१) सार्वजनिक आरोग्य (१९९२)				
१) रुग्णालये	संख्या		१३	८३०
२) दवाखाने	"		५०	१७०२
३) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	"		५८	१६७२
४) प्राथमिक आरोग्य पथके	"		४	८१
५) एकात्मिक बाल विकास योजना अन्तर्-	"		६	१४१
६) अंगणवाडीत उपस्थित				१९९१-९३
राहणारी सुले	"		उ.ना.	१०५०३०३
११) शिक्षण			१९९०-९१	१९९२-९३
१) एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या		२०३१	५९२९९
२) एक शिक्षको शाळा	"		२३२	८६६६ (८९-९०)
३) प्राथमिक शाळेतोल विद्यार्थी	"- हजारत		३५४	११०६५
४) प्राथमिक शाळेतोल शिक्षक	"- "		८	२८२
५) प्रत्येक शिक्षकांमार्गे प्राथमिक शाळेतोल विद्यार्थी	संख्या		४५	३९
१२) द्वयम शिक्षण				
१) द्वयम शाळा	संख्या		२८८	११२८०
२) शाळेतोल एकूण विद्यार्थी	"- हजारत		१४०	६३२२
३) शाळेतोल शिक्षक	"- "		४	१९५
४) प्रत्येक शिक्षकांमार्गे द्वयम शाळेतोल विद्यार्थी	संख्या		३३	३२
१३) उच्च शिक्षण (१९९१-९२)				
१) संस्था	संख्या		११	१२१०
२) एकूण विद्यार्थी	"- हजारत		२७	१२३९
१४) (अ) प्रौढ शिक्षण (१९९२-९३)				
१) प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	हजारत	५३८७८ (X)	४३७३
२) प्रौढापो उपस्थित	संख्या	हजारत	५३९ (X)	१२७
ब) तांत्रिक शिक्षण				
(१) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था				
१) शासकीय व शासन सहाय्यत	संख्या		५	१२६
२) इतर (छात्रांगी)	"		७	२५१

१	२	३	४	५
(२) शासकीय व शासन सहाय्यत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये मंजूर झालेल्या जागा	संख्या	१७६०		५८०५६
(३) तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षण संस्था				
(२) शासकीय व शासन सहाय्यत	संख्या			४२४
(२) इतर (छात्रांगी)	"	२१		३७५१
(४) शासकीय, तांत्रिक व्यवसाय शिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या हजारतः	२		२८३
(५) अभियंत्यांची संख्या	"		उ.ना.	उ.ना.
१५) परिवहन आणि दळणावळ (३१-३-१९९३)				(अस्थायी)
१) एकूण रेल्वे मार्ग लांबी	कि.मी.	२०८		५४५५
२) बारभाडी रस्त्यांचे जोडलेले गावे	संख्या	८५१		२४५१७
३) एकूण रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	७३०४		१७७०१२
४) राष्ट्रीय महामार्गांची लांबी	कि.मी.	-		२९४९
५) राज्य महामार्गांची लांबी	"	१२७१		३१७७२
६) भंडारवाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	"	१६२५		३९३४९
७) इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	"	८३७		३९८१९
८) ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	"	३५७१		६३१२३
१६) पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा				
कठीण गावांची संख्या (१-४-१९९२)	संख्या	१३१		१९१४
१) छोडपीनी केलेला पुरवठा (९२-९३)				१९९१-९२
अ) नळाचा पाणी पुरवठा	"	१३७०		३५१
ब) कुपनलिका	"	२८०		-
क) साध्या विहोरी	"	५६		७०
ड) विंधाण विहोरी	"	४३		१७७
२) टँकर्स किंवा बलगाडोने पाणी पुरवठा केले जाणारे गावे	"	१३९		५६२०
३) योजनेक सभापिष्ट करावयाची गावे	"		उ.ना.	उ.ना.
१७) घर बांधणी (१९९२-९३)				
१) भूमोहीन कामगारांसाठी बांधलेल्या झोपड्या	संख्या	१४१		१७००

१	२	३	४	५
८)	शक्यात्मक शायीण विकास कार्यक्रम			
१)	दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे (१९८२-८३)	लाढात	०.७७	३४
२)	जुने लाभार्थी (१९९२-९३)	संख्या	४५९०	१७७६५१
३)	नवीन लाभार्थी (१९९३-९४)	"-	६२३०	१६३४३०
१९)	रोजगार निर्मित योजना (९२-९३)			
अ)	रोजगार हमी योजना	कोटी मनुष्य दिवस	१.१०	१४.८०
ब)	जवाहर रोजगार कार्यक्रम	"-"	०.३५	८.२३
२०)	आदिवासी कल्याणकारी योजना		३१-३-९३	१९९१-९२
१)	आदिवासीकरिता आश्रम शाळा	संख्या	१६	६०१
२१)	मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना		१९९२-९३	१९९१-९२
१)	मागासवर्गीयांसाठी वसतिगृहे	संख्या	१४९	१९२
२)	वसतिगृहात राहणारे विधार्थी	"-	७४३६	११४७४
२२)	जिल्हा नियोजन (१९९२-९३)			
१)	वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रुपये कोटीत	४१	३३७३
२)	अनुषोषा भासून काढण्यासाठी तरतूद	"-"	३	४४८
२३)	नागरी पुरवठा			
१)	रास्त भावाचो दळाने १९९२-९३	संख्या	१८२३	४०४२९
२)	पुरीवलेला स्कूण साठा	"०००" मे.टन	३३	उ.ना.
३)	भासकीव गुदामे	संख्या	४८	९८५
४)	साठविण्याची क्षमता	"०००" मे.टन	उ.ना.	५८६

टिप :- (१) उ.ना. = उपलब्ध नाही;

(२) (x) = ही आकडेवारी "प्रौढ शिक्षण" या कार्यक्रमाची नसून "संपूर्ण साक्षरता अभियान" या कार्यक्रमाची आहे.

अन्वय :- अर्धा व सौख्यको संवर्तनालय, मुंबई.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा = नांदेड

११४ नांदेड जिल्हा हा सुखातोपासूनचा पारंपारिक ऐतिहासिक महत्त्वाचा मानला गेला आहे. गोदावरी ही पवित्र नदी या शहरापासून वाहतात जात असल्याने व तसेच शिखाधर्मचे देशातील खालसा पंथाचे शेवटचे धर्मगुरू श्री. गुरू गोविंदसिंहजी यांचे स्मरणार्थी बांधण्यात आलेला गुरूद्वारा हा नांदेड येथे असल्याने ह्या जिल्ह्याने देशाच्या नकाशात महत्त्वाचे स्थान धारण केले आहे. शिवाय गोदावरीच्या अनेक घाटावर एक एक असे सात गुरूद्वारा मंदिरे बांधलेली आहेत.

११५ नांदेड जिल्हा दक्षिण भारताच्या पठाराच्या भागात वसलेला असल्यामुळे महाराष्ट्रातील समान सपाट जिल्ह्यांपैकी हा एक जिल्हा आहे. त्यामुळे या जिल्ह्यात विशेष स्थळ वर्णनाचे वेगळे नैसर्गिक कीटबंध नाहीत. जिल्ह्याच्या दक्षिणेकडील भाग हलको व माळरान जमीन असल्यामुळे धोडफार वेगळा आहे. किनवट तालुक्यात उत्तर-पूर्व भाग डोंगराळ, बंजर व शेतोसाठे अयोग्य जमिनीचा असल्यामुळे धोडा वेगळा आहे. जिल्ह्याचा उर्वरित मध्य भाग सपाट, सुपीक व काळोचो जमीन असलेला आहे. जिल्ह्यात "भाग" अथावा "धानावरी" "रेंज" या नावाने ओळखल्या जाणा-या प्रमुखा पर्वतराशी आहेत व त्या जिल्ह्याच्या उत्तर-पश्चिम ते दक्षिण-पूर्व भागातून गेल्या आहेत. या शिवाय भोकर व हदगाव तालुक्यात "वाळोड" पर्वतरांगा व कंधार व मुळोड तालुक्यात "बालाघाट" नावाने ओळखल्या जाणा-या लहान पर्वतरांगा आहेत. जिल्ह्याच्या एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या सुमारे ८.५६ टक्के क्षेत्र वनक्षेत्र आहे. या वनक्षेत्राच्या बराच मोठा भाग (सुमारे ६५ टक्के) एकट्या किनवट तालुक्यात आहे.

११६ नांदेड जिल्हा मराठवाड्यातील एकूण सात जिल्ह्यांपैकी एक असून महाराष्ट्राच्या दक्षिण-पूर्व सिमेली दक्षिणोत्तर पसरलेला आहे व १८-१५^० ते १९-५५^० उत्तर अक्षांश व ७७-७^० ते ७८-१५^० पूर्व रेखांशांमध्ये स्थित आहे. नांदेड शहर गोदावरी नदीच्या डाव्या काठावर वसलेले आहे. नांदेड जिल्ह्याच्या उत्तरेस महाराष्ट्राचा धवतमाळ जिल्हा, उत्तर पश्चिमेस परभणी जिल्हा व नैश्च्येस लातूर जिल्हा आहे. जिल्ह्याच्या पूर्वेला व दक्षिण-पूर्व दिशेला आंध्र-प्रदेशातील आदिलाबाद व निझामाबाद जिल्हे आहेत. जिल्ह्याच्या दक्षिणेला कर्नाटक राज्यातील बिदर जिल्ह्याचा सतपूर तालुका आहे.

११७ जिल्ह्याचे एकूण क्षेत्रफळ १०,५०२ चौ.कि.मी. असून ते महाराष्ट्र राज्याच्या ३.४१ एवढे आहे. या क्षेत्रफळपैकी २११.१ (२.०१) टक्के चौ.कि.मी. क्षेत्र नागरी भागात असून १०,२९०.९ (९७.९९) टक्के क्षेत्र ग्रामीण भागात येते. प्र.शासकीय सोयीचे दृष्टीने जिल्ह्याचे दोन महसुली उप-विभागांमध्ये व दिनांक २६-१-१९९१ पासून, एक उप-विभागाची निर्मिती करण्यात आली. एक उप-विभाग नांदेड येथे असून या अंतर्गत (१) नांदेड, (२) भोकर व (३) कंधार तालुके आहेत. दुसरा उप-विभाग देगलूर येथे असून त्याखाली (१) देगलूर, (२) बिलोली व (३) मुळोड हे तालुके आहेत. तर तिसरा उप-विभाग किनवट

ये नवीन निर्माण केला असून त्याखाली (१) किनवट व (२) हदगाव हे तालुके येतात. प्रत्येक उप-विभागाकरिता स्वतंत्रा असे एक उप-जिल्हाधिकारी कार्यालय आहे. तालुक्यातील ग्रामीण क्षेत्रांत सजीवत पंचायत समिती अंतर्गत असून अशा ८ पंचायत समित्या नांदेड येथील जिल्हा परिषदेच्या प्रशासकीय निर्देशांनुसार आहेत.

१५४. जिल्ह्यात एकूण १५८० गावे असून त्यापैकी ६५ गावे ओसाड आहेत. एकूण १२२७ ग्रामपंचायतीपैकी १११५ स्वतंत्रा व ११२ गट ग्रामपंचायती आहेत. जिल्ह्याच्या १३ नागरी क्षेत्रांपैकी नांदेड शहरासाठी "अ"-वर्ग नगरपालिका असून बाकीच्या १२ म्हणजे मुळोड, वाघाळा, हदगाव, किनवट, उमरी, बिलोली, धर्माबाद, कौडवाडी, देगलूर, मुळोड, कंधार आणि लोहा या "क" वर्ग नगरपरिषदा आहेत. जिल्ह्यात एकूण १४ कृषि उत्पन्न बाजार समित्या असून त्यापैकी नांदेड तालुक्यात दोन, भोकर तालुक्यात दोन, देगलूर तालुक्यात दोन, कंधार तालुक्यात दोन व बिलोली तालुक्यात तीन आणि हदगाव, किनवट व मुळोड या तालुक्यात प्रत्येकी एक याप्रमाणे आहेत.

१५५. नांदेड हे जिल्हा मुख्यालय असून येथे केंद्र शासनाची व राज्य शासनाची व तसेच अनेक निम्न-शासकीय मंडळांमध्ये सर्व कार्यालये असून मराठवाडा विभागाचे उपकेंद्र आहे.

भू - विज्ञान

१५६. या जिल्ह्याच्या भू-गर्भात महत्त्वाचे व उल्लेखनीय असे खनिज पदार्थ आढळत नाहीत. किनवट तालुक्याच्या काही भागात फक्त प्रतीच्या चुनखडोचे साठे आढळतात. ही चुनखडी एक साखळ्या प्रतीची असते व वाळू मिश्रित असते. बांधकामासाठी लागणारी वाळू, वाळूचे मोठे गोटे व विटांसाठी लागणारी विशिष्ट प्रकारची माती मात्र जिल्ह्यात आढळते.

नदी - नाले

१५७. जिल्ह्यातून वाहणा-या महत्त्वाच्या नद्या गोदावरी, मंजरा, मन्याड, सरस्वती, पेनगंगा, आसना, सिता व लेंडी या आहेत. गोदावरी ही नदी जिल्ह्यातील प्रमुखा नदी असून ती जिल्ह्यात पश्चिमेकडून प्रवेश करते व जिल्ह्याच्या मध्यभागातून पूर्वेकडे वाहते व आंध्र प्रदेशातील निझामाबाद जिल्ह्यात प्रवेश करते. गोदावरी नदीची सर्वांत मोठी उपनदी असलेली मंजरा नदी दक्षिणेकडून उत्तरेकडे वाहते व जिल्ह्याची व आंध्र प्रदेशाची हद्द पार करते; मन्याड नदी कंधार तालुक्यातून पश्चिमेकडून पूर्वेकडे वाहते व एकोकडे मुळोड व देगलूर तालुक्याची भौतिक हद्द कायम करते. तर दुसरोकडे बिलोली तालुक्याची हद्द बनते. सरस्वती नदी वाळोड पर्वत राश्यातून उत्तरेकडून दक्षिणेकडे जिल्ह्याच्या पूर्वेकडील भागातून वाहते व मळवकवठा गावाजवळ गोदावरी नदीत मिळते. पूर्वेकडे वाहणारी आसना नदी नांदेडपासून १ किलोमीटर अंतरावर गोदावरी नदीच्या

डाव्या किनाऱ्यावर गोदावरी नदीला मिळते. लेंडो नदी देगलूर तालुक्यात पश्चिमेकडून पूर्वेकडे वाहते व ती अंशतः दक्षिणेकडील सिमेबरोबर वाहते व नंतर धोडो उत्तरेकडे मार्ग बदलून देगलूर तालुक्यातून वाहत जात मांजरा नदीला मिळते. येनगंगा नदी जिल्ह्याची उत्तरेकडील हद्द कायम करते व पूर्वेकडून वाहत जाऊन यवतमाळ जिल्ह्यातील वर्धानदीला मिळते. कधी महत्त्वाची सिता उत्तरेकडून निघून गोदावरी नदीला मिळते. जिल्ह्यातील बारमाही वाहणाऱ्या नद्या गोदावरी, मांजरा, मन्धाड व येनगंगा या आहेत. या जिल्ह्यात उल्लेखनीय असे तळे नाहीत.

हवामान व पर्जन्य

१११० हवा मा ना चे दृष्टीने वर्षाचे तीन भाग पडतात. जून ते सप्टेंबर या महिन्यात हवा साधारण उष्ण असली तरी पावसाळी वातावरणाकडे त्यात धोडो गारवा असतो. ऑक्टोबर ते फेब्रुवारी हवा महिन्यात हवा कोरडी व थंड असते. ऑक्टोबर महिन्यात मात्र दिवसा उन तापते परंतु सायंकाळ्यासून सकाळपर्यंत हवा धोडो थंड असते. नोव्हेंबर ते जानेवारी या महिन्यात अधून-अधून काही दिवस धोडोचो लाट येते; आणि तुरळक पाऊस पडतो. मार्च ते मे या महिन्याचे हवामान उष्ण व कोरडे असते. एप्रिल या महिन्याच्या दुसऱ्या पंधराव्याच्यापासून तापमानात वाढ होते, परंतु बाराही महिन्यात रात्री त्यामानाने सुसह्य असतात. एकंदरीत जिल्ह्याचे हवामान सुसह्य व उत्साहवर्धक असते.

११११ नां दे ह येथील केंद्रात तापमान व पर्जन्यमापकयंत्रा बसविले असून १९१२ वर्षात तेथे किमान ११.८ सेल्सिअस तापमानाची व कमाल ४२.८ सेल्सिअस तापमानाची नोंद करण्यात आली.

१११२ जि ल्ह्या त लोकांचा धोती हा प्रमुखा धंदा असून बहुतांशा शेतकरी ही पावसावर अवलंबून आहे. जिल्ह्यात एकंदरीत पावसाचे प्रमाण कमी असून ते अनिश्चित असल्याने जिल्ह्यात अधून-अधून दुष्काळी परिस्थिती निर्माण होते. जिल्ह्यातील पावसाचे सरासरी प्रमाण १०२२ मि.मी. आहे. १९१२ या वर्षात जिल्ह्यातील जवळपास सर्व तालुक्यात जिल्ह्याच्या सामान्य पर्जन्यापेक्षा जास्त पावसाची नोंद झाली. जिल्ह्यात सर्वांत जास्त म्हणजे १००१ मि.मी. पावसाची नोंद नांदेड तालुक्यात सर्वांत कमी म्हणजे ५९४ मि.मी. देगलूर तालुक्यात झाली.

जमिनीचा प्रकार

११२० जिल्ह्यातील जमीन सर्वसाधारणपणे काळी, सुपीक व कसदार अशा स्वभावाची आहे. जिल्ह्याच्या सर्व तालुक्यात काळीची जमीन आहे. या जमिनीत कॅल्शियम, मॅग्नेशियम व कार्बोनिट्सचे प्रमाण अधिक आहे. परंतु नायट्रोजन, पोटॅश, फॉस्फेट व ह्यूमसेचे प्रमाणा फार कमी आहे. या जमिनीत ओलावा व आर्द्रता टिकवून ठेवण्याची फार मोठी क्षमता असल्यामुळे जिल्ह्यातील कमी पावसाच्या भागात अशा जमीन अयुक्त ठरते. उत्तम प्रतीची काळीची जमीन

गोदावरी नदी व तिच्या उपनद्यांच्या काठाकाठाने असून पट्ट्यात आढळते. पांगल्या प्रतीची काळीची जमीन मांजरा व मन्पांड नदीच्या काठाकाठाने बिलोली तालुक्यात आढळते. तर बिलोली तालुक्यात सइतरत्रा ती हलक्या प्रतीची व मोठ्या दगडाने झाकलेली अशा प्रकारची आहे. नांदेड तालुक्यातील जमीन मुख्यतः भारी काळीची व गाळ सायलेली आहे. टेकड्यांच्या पायथ्याशी लागून असलेल्या भागात मात्र काळीची जमीन दुर्मिळ असून तेथील जमीन दुर्मिळ असून तेथील फारच थोडे हलक्या प्रतीची आढळते. देगलूर तालुका जिल्ह्यातील सर्वांत लहान तालुका असला तरीही उत्तम प्रतीची काळीची जमीन त्या तालुक्याला लाभलेली आहे. तालुक्याच्या पश्चिमेकडील धोडयाशा भागाव्यतिरिक्त तालुक्यातील सर्व जमीन उच्च प्रतीची व व रब्बी पिकासाठी योग्य अशी आहे. कंधारचा अर्धा तालुका काळीची व भारीची जमीन असलेला आहे; व त्या भागात रब्बीची पिके घेतली जातात. हदगाव तालुक्यातील जवळपास तीन चतुर्थांश जमीन विषोणतः पेंगणच्या काठाजवळची जमीन सुपीक आहे. तालुक्याच्या दक्षिणेकडील टेकडीजवळच्या जमिनीत धोडा क्षारयुक्त पदार्थ मिश्रित असल्याचे आढळते. बाकीच्या भोकर व किनवट या दोन तालुक्यात ही टेकड्या व माळरांचाच भाग वगळून इतर सर्व जमीन काळीची व भारीची आहे. मागील काही वर्षांत पर्जन्यमान कमी झाल्याने धू-गर्भातील पाण्याची छाती छाली जात आहे. जिल्ह्यात जमिनीखालील पाण्याचा धार वेगवेगळ्या ठिकाणी, वेगवेगळ्या अंतरावर म्हणजे जमिनीपासून सर्वसाधारणपणे १८ फूटापासून २०० फूटांपर्यंत आला होता. परंतु १९९० साली पावसाची नोंद जिल्ह्याच्या सामान्य पर्जन्यमानापेक्षा बरीच जास्त झाल्याने पावसाची पातळी त्याहून छाली गेली नाही.

४ २ ४ लो क सं ख्या

४१३४ जनगणना व वार्षिक अंदाज

१९९१ च्या जनगणनेनुसार नांदेड जिल्ह्याची लोकसंख्या २३,३०,३७४ होती. तालुकानिहाय लोकसंख्येसाठी एकवेगारी येणुप्रमाणे - (१) नांदेड - २४.८७ टक्के; (२) हदगाव - ११.३० टक्के; (३) किनवट - १०.४३ टक्के; (४) भोकर - ७.५४ टक्के; (५) बिलोली - १४.६५ टक्के; (६) देगलूर - ७.३० टक्के; (७) पुडोड - ८.७८ टक्के व (८) कंधार - १५.१३ टक्के. १९८१ ते १९९१ या कालावधीमध्ये लोकसंख्या वाढीचा द्वावर्षीक दर ३३.२१ टक्के होता.

४१४४ धानता

नांदेड जिल्ह्याचे क्षेत्रफळ महाराष्ट्राच्या क्षेत्रफळाच्या ३.४२ टक्के आहे, तर लोकसंख्येची टक्केप्रमाणी २.९५ येते. १९९१ च्या जनगणनेत जिल्ह्यात दर चौ.कि.मी.मागे २२२ लोकसंख्या येते तर महाराष्ट्रात हेच प्रमाण २५६ आहे. जिल्हा अंतर्गत तालुकानिहाय धानता पाहिली असता नांदेड तालुक्याची अधिक म्हणजे ५६७ व्यक्तीची आहे व कमी धानता म्हणजे ११७ व्यक्ती किनवट

तालुक्याची आहे. इतर तालुक्याची घनता येणेप्रमाणे - देगलूर - २५१, मुळोड - २२४, बिजोली - २४४, कंधार - २१६, भाोकर - १७० व हदगाव - १६९.

११५० ग्रामीण व नागरी लोकसंख्या

जनगणना १९९१ प्रमाणे जिल्ह्यातील एकूण लोकसंख्येची १८.२४ लक्षा लोकसंख्या म्हणजे ७८.२८ टक्के ग्रामीण भागात तर ५.०६ लक्षा लोकसंख्या म्हणजे २१.७२ टक्के नागरी भागात आहे. एकूण नागरी लोकसंख्येची ५४.३५ टक्के नांदेड नगरपालिका हद्दीत येते, तर उर्वरीत २.३१ लक्षा म्हणजे ४.५५ टक्के लोकसंख्या उर्वरीत नागरी क्षेत्रात येते. नांदेडला तर मुळोड, वाघाळा, हदगाव, किनवट, उमरी, बिजोली, देगलूर, मुळोड, कंधार आणि लोडा या नागरी क्षेत्रात अनुक्रमे - ०.१४, ०.३४, ०.१६, ०.२२, ०.४८, ०.४८, ०.३७, ०.२०, ०.१७ व ०.१५ लक्षा लोकसंख्या येते.

११६० स्त्री-पुरुष प्रमाण

महाराष्ट्रात दर हजार पुरुषांमागे ९३४ स्त्रिया हे प्रमाण १९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे आहे; तर नांदेड जिल्ह्यात ते दर हजार पुरुषांमागे ९४६ स्त्रिया असे आहे. नागरी व ग्रामीण भागाचा विचार करता नागरी भागात हे ९१३ स्त्रिया असे आहे, तर ग्रामीण भागात ९५५ स्त्रिया असे प्रमाण आहे. ग्रामीण व नागरी भागातील दर हजार पुरुषांमागील स्त्रियांचे प्रमाणात उल्लेखनीय फरक आहे.

११७० अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती

जनगणना १९९१ प्रमाणे जिल्ह्यात अनुसूचित जातीची एकूण लोकसंख्या ४ लक्षा २३ हजार इतकी आहे. एकूण लोकसंख्येची अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी १८.१५ टक्के येते. महाराष्ट्रात अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी ११.०९ आहे. महाराष्ट्राची तुलना करता जिल्ह्यातील अनुसूचित जातीचे प्रमाण जास्त आहे.

अनुसूचित जमातीची १९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्यात २ लक्षा ७६ हजार लोकसंख्या आहे. तिची टक्केवारी एकूण लोकसंख्येची ११.८४ येते. महाराष्ट्राची टक्केवारी ९.२७ आहे. जिल्ह्यात सर्वात जास्त म्हणजे किनवट तालुक्यामध्ये अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या ७२ हजार इतकी आहे. एकूण किनवट लोकसंख्येची त्याचे प्रमाण ३.२२ येते.

२९-६८

११८० कामकरींची संख्या

कामकरींच्या व्याख्यात १९९१ च्या जनगणनेत काहीही बदल केला नसून त्रिमास कामकरी ही जुनी संज्ञा कायम ठेवण्यात आली आहे. पेशाचे पोटी

ज्यांना वर्षभर किंवा वर्षातील अधिका काळ काम मिळाले, त्याला कामकरी म्हणून
संज्ञा वापरण्यात आली. अर्थात स्वयंरोजगार करणारे शेतकरी, कुठेर उद्योगात
काम करणारे व्यापारी इत्यादींची गणना कामगारात झाली. ह्या उत्त
वर्षातील एक दिवस अथवा काही दिवस किंवा रोज काही वेळ पैसांचे बदल्यात
ज्याने काम केले त्याला सिमांत कामकरी धरण्यात आले.

जनगणना १९९१ प्रमाणे जिल्ह्यात एकूण ९.२७ लक्षा कामकरी
म्हणजेच एकूण लोकसंख्येची कामकरी-यांची टक्केवारी ३९.७६ टक्के येते. सिमांत
कामकरी ह्या गणनेप्रमाणे १.१६ लक्षा म्हणजे ४.९७ टक्के आहेत. महाराष्ट्रात
कामकरी-यांची व सिमांत कामकरी-यांची टक्केवारी १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे अनुक्रमे
३८.७१ व ३.८५ आहे.

जनगणना १९९१ मध्ये काम करणा-यांचे १० वर्गात वर्गीकरण करण्यात
आले असून ते खालीलप्रमाणे आहे :-

(१) शेतकरी	३६.७७
(२) शेतमजूर	४१.३६
(३) पशु संवर्धन, जंगलकाम, मच्छीमारी, शिकारी, फळबागा, मळे वगैरे क्षेत्रात काम करणारे.	१.२५
(४) छाणाकाम आणि दगड छाणाकामात काम करणारे.	०.०६
(५) वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया-सेवा व दुसऱ्या इत्यादी धारगुती उद्योगात काम करणारे.	१.३४
(६) धारगुती उद्योगाव्यतिरिक्त इतर उद्योगात काम करणारे.	३.९०
(७) बांधकाम करणारे	१.९९
(८) व्यापार आणि वाणिज्य क्षेत्रात काम करणारे.	५.१५
(९) वाहतूक, साठवण आणि दळणावळ क्षेत्रात काम करणारे.	१.५३
(१०) इतर काम करणारे.	६.६६

असे दहा वर्गात वर्गीकरण करण्यात आलेले आहे. जिल्ह्यात शेतकरी व
शेतमजूर यांचे प्रमाण जास्त आहे. नांदेड शहरात धोड्याफार प्रमाणात
लघु व कुठेर उद्योगांदा आहेत. जिल्ह्यातील एकूण मुख्य ग्रामीण कामकरी-यांची
टक्केवारी अशी - ४३.३२, तसेच नागरी विभागातील मुख्य कामकरी-यांची
हीच टक्केवारी २६.९५ इतकी येते. सिमांत कामकरी - १.१६ लक्षा म्हणजे
४.९७ टक्के आहे. एकूण काम करणारे १२.८८ लक्षा म्हणजेच ५५.२७ टक्के
आहे. महाराष्ट्रात मुख्यतः कामकरी-यांची व सिमांत कामकरी-यांची टक्केवारी
१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे अनुक्रमे ३९.३ व ३.७ अशी आहे. त्यामुळे राज्याच्या
कुलित जिल्ह्यातील मुख्यतः कामकरी व सिमांत कामकरी यांची टक्केवारी जास्त
आहे.

१११० वयोगटानुसार लोकींख्या

लोकींखयेची वयोगटानुसार १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे ८ गटांत विभागणी करण्यांत आलेली असून त्यानुसार (१) ० ते १४ वयोगटामध्ये ४३.७३ टक्के; (२) १५ ते १९ वयोगटामध्ये ७.८६ टक्के; (३) २० ते २४ वयोगटामध्ये ७.८१ टक्के; (४) २५ ते २९ वयोगटामध्ये १२.३९ टक्के; (५) ३० ते ३९ वयोगटामध्ये ६.५५ टक्के; (६) ४० ते ४९ वयोगटामध्ये ९.१६ टक्के; (७) ५० ते ५९ वयोगटामध्ये ६.०९ टक्के; (८) ६० चे वर या वयोगटामध्ये ६.७१ टक्के व राहिलेले ०.७२ टक्के लोकींख्या अनिर्दिष्टात वयोगटात मोडते. वरील विवरणावरून असे दिसून येईल की, १५ ते ५९ या वयोगटातील ४९.८६ टक्के लोकींख्या हे काम करण्यायोग्य असून ५०.१४ टक्के लोकींख्या काम न करण्यायोग्य आहेत.

१२०० साक्षरता प्रमाण

जिल्ह्यात १९९१ च्या जनगणनेनुसार साक्षरता ४८.१७ टक्के असून तीच महाराष्ट्राची ६४.८७ टक्के आहे. साक्षरतेचे प्रमाणात ग्रामीण व नागरी भागांमध्ये फारच फरक असून नागरी भागाची टक्केवारी ६८.०२ टक्के असून ग्रामीण भागासाठी ती ४२.४९ टक्के अशी आहे. नागरी भागांमध्ये साक्षरतेची सर्वांत जास्त टक्केवारी नांदेड शहराची तर सर्वांत कमी बिलोली येथील असून अनुक्रमे ७१.९५ टक्के व ५२.४४ टक्के अशी आहे. ग्रामीण भागात सर्वांत जास्त टक्केवारी हदगांव या तालुक्याची असून सर्वांत कमी भोकर तालुक्यामध्ये असून ती अनुक्रमे ४६.६९ टक्के व ३८.१७ टक्के अशी आहे. ग्रामीण भागात पुरुषांची सर्वांत जास्त टक्केवारी हदगांव या तालुक्यात व सर्वांत कमी भोकर तालुक्याची असून ती अनुक्रमे ६३.७४ टक्के व ५५.६५ टक्के अशी आहे. तर स्त्रियांच्या बाबतीत ग्रामीण भागातील साक्षरतेची टक्केवारी सर्वांत जास्त हदगांव तालुक्यात असून कमी भोकर तालुक्यात आहे. ती अनुक्रमे २९.०४ टक्के व २०.०९ टक्के आहे.

१२१० निवासोपयोगी घारे व कुटुंबे

जनगणना १९८१ प्रमाणे जिल्ह्यात निवासोपयोगी एकूण ३.०५ लक्षा घारे असून ह्या घारांमधून ३.०८ लक्षा कुटुंबे राहात होती. १९७१ च्या जनगणनेप्रमाणे ८६.५६ टक्के कुटुंबे मालकीचे घारात व १३.४४ टक्के कुटुंबे भाड्याचे घारात राहात होती.

१२२० वने

वर्ष १९९०-९१ या वर्षाचे वन व पिके या अहवालानुसार जिल्ह्यात एकूण ८८५०० हेक्टर क्षेत्र जंगलव्याप्त असले, तरी यामधील धोड्यांफार क्षेत्रातील हलक्या प्रतीचे आहे. एकूण भौगोलिक क्षेत्राचा विचार केल्यास जंगलव्याप्त

क्षेत्र फक्त ८५७ टक्के एवढे असून महाराष्ट्रातील जंगलव्याप्त १७५६ टक्के क्षेत्रापेक्षा खूपच कमी आहे. पर्यावरणाचा सभतो ल राखाण्याच्या दृष्टीने जंगलव्याप्त क्षेत्र जवळजवळ २३ टक्के एवढे असून जंगलाखालील क्षेत्र वाढविणे आवश्यक आहे. हे जंगलव्याप्त क्षेत्र वाढविण्याचे दृष्टीने वने आणि सामाजिक वनीकरणे खाते हे प्रयत्न करीत असले तरी अल्प म्हणावो अशी वाट झालेली नाही. किनवट तालुक्यात जंगलव्याप्त क्षेत्राची टक्केवारी जिल्ह्यात सर्वात जास्त असून ६४.७५ टक्के व त्या खालोखाल भांडार - १४.११ टक्के, हदगाव - १.१५ टक्के, नांदेड - २.१५ टक्के, कंधार - ३.०५ टक्के, बिलोली - १.५८ टक्के, मुळोड - ३.६२ टक्के व सर्वात कमी देग्लूर तालुक्यात असून तेथे फक्त १.०२ टक्के एवढे आहे. वरील आकडेवारीवरून असे दिसून येईल की, नांदेड, बिलोली, देग्लूर, मुळोड व कंधार या तालुक्यातील जंगलवाढीचे विशेष प्रयत्न होणे आवश्यक आहे.

॥२३॥ नांदेड जिल्ह्यातील जंगलापासून १९९२-९३ या वर्षात वन उत्पादनाच्या विक्रीपासून रक्कम १ कोटी ७५ लाख ८० हजार रुपयांचे उत्पादन मिळाले. त्यापैकी मुख्य उत्पादन म्हणजे जळाऊ लाकडाच्या व इतर लाकडाच्या विक्रीपासून २६ लाख ५१ हजार रुपयांचे व गौण वन उत्पादने शांभू, गवत, विडीची पाने आणि इतर विक्रीपासून १ कोटी ४९ लाख २९ हजार रुपयांचे उत्पादन मिळाले.

॥ ३ ॥ क्षेत्रे

॥२४॥ जमिनीचा प्रकार

जमिनीच्या वापराबद्दलची व पिकाखालील असलेले प्रत्यक्ष क्षेत्राची आकडेवारी प्रकाशनाच्या संदर्भात वर्गीकरिता लवकर उपलब्ध होत नसल्याने अस्थायी स्वस्माची १९९०-९१ या वर्षाची आकडेवारी चर्चेसाठी विचारात घेण्यात आली आहे.

जिल्ह्याच्या रक्कम १०.३३ लक्षा हेक्टर क्षेत्रापैकी ०.८९ लक्षा हेक्टर हे वनक्षेत्र असून त्याची रक्कम क्षेत्राफाशी टक्केवारी ८.५७ टक्के आहे. प्रौढयोग्य नसलेले रक्कम क्षेत्र ०.४५ लक्षा हेक्टर असून पडोत जमिनीच्या तिरकत लागवडीलायक परंतु पडोत जमिनी ०.७७ लक्षा हेक्टर चालू पड व इतर पड ०.७१ लक्षा हेक्टर आणि निव्वळ कसलेले क्षेत्र ७.३८ लक्षा हेक्टर असे आहे. लागवडीलायक पडोत जमिनीपैकी जवळजवळ ०.३७ लक्षा हेक्टर हे कायम गुरे चरण क्षेत्र असून जिल्ह्यात असलेल्या रक्कम गो-जातीय पशुधन यापैकी त्याचे प्रमाण ०.०४ हेक्टर एवढे असून ते फारच आहे. असे असले तरीही या जनावरांच्या प्रा-प्राय प्रभन इतर पडोत जमिनीमुळे धोड्या प्रमाणात घुटण्यास मदत मिळते. रक्कम ७.३८ लक्षा हेक्टर निव्वळ लागवडीखालील प्रत्येक माणसाप्रमाणे ०.३२ हेक्टर असे पडो, आणि सर्वसाधारणपणे पिक परिस्थितीप्रमाणे

व अवलंबिण्यात येणऱ्या-या संधारोत शोती पद्धतीमुळे ते पुरेसे आहे, असे वाटते. जिल्ह्यात पावसाचे प्रमाण जरी ठीक असले तरी ब-याच वर्षां पाऊस वेळेवर तसेच पुरेसा नसल्यामुळे तसेच ओलित क्षेत्राचे प्रमाण कमी असल्यामुळे दुबार पिका-खालील क्षेत्र कमी आहे. पाऊस वेळेवर सभ प्रमाणात पडल्यास जिरायत जमिनीवरही दुबार पिके घेतली जातील.

१२५० वीहत धारणा केलेली जमीन व वीहत खातेदार

वर्षा १९८५-८६ च्या कृषि गणनेनुसार जिल्ह्यात ३,१२,३२४ खातेदार असून त्यांनी धारणा केलेली जमीन ८,२४,२५८ हेक्टर एवढी आहे. या खातेदारांपैकी एक हेक्टरचे आत जमीन धारणा करणारे एकूण ६६,२३३ खातेदार असून त्यांनी धारणा केलेली जमीन फक्त ३९,८२६ हेक्टर आहे. त्याचप्रमाणे १ ते २ हेक्टर पर्यंत जमीन धारणा करणारे एकूण ९१,९४९ खातेदार असून त्यांपैकी १,३३,३७४ हेक्टर एवढी जमीन आहे. याचाच अर्थ असा की, जिल्ह्यात एकूण १,५८,१८२ अल्प व अल्प-भू-धारक असून त्यांनी १,७३,२८० हेक्टर जमीन धारणा केलेली आहे. अल्प व अल्प-भू-धारकांचे एकूण खातेदारांशी प्रमाण ५०.६४ टक्के त्यांपैकी असलेल्या जमिनीचे प्रमाण फक्त २१.०३ आहे.

तक्ता क्रमांक - १

वीहत जमीन धारणा दाखविणारा तक्ता व त्याचे प्रमाण					
अ. क्र.	जमीन धारणा हेक्टर	एकूण खातेदार	एकूण धारणा केलेली जमीन	एकूण खातेदारांशी प्रमाण	एकूण जमिनीशी प्रमाण
१	२	३	४	५	६
१. ०.० ते १.०		६६,२३३	३९,९०६	२१.२१	४.८४
२. १.० ते २.०		९१,९४९	१,३३,३७४	२९.४४	१६.१८
३. २.० ते ५.०		१,१४,३२३	३,४८,७०१	३६.६०	४२.३०
४. ५.० ते १०.०		३४,१४९	२,२९,६१३	११.००	२७.८६
५. १०.० ते २०.०		५,२२३	६६,०१४	१.६७	८.०१
६. २०.० पेक्षा जास्त		२४७	६,६५०	०.०८	०.८१
एकूण :-		३,१२,३२४	८,२४,२५८	१००.००	१००.००

वरील तक्त्यावरून असे दिसून येईल की, ५ ते १० हेक्टर जमीन धारकांचे प्रमाण ११.०० टक्के असून त्यांनी धारणा केलेल्या जमिनीचे एकूण जमिनीशी प्रमाण जवळपास २८ टक्के आहे. तर १० ते २० हेक्टर धारकांचे प्रमाण १.६७ टक्के व त्यांनी धारणा केलेल्या जमिनीचे प्रमाण ८.०१ टक्के आहे.

जिल्हयात ३० हेक्टरपेक्षा जास्त जमीन धारणा करणारे २४७ छातेदार असून त्याचे एकूण छातेदारांमार्फत व धारणा केलेल्या जमिनीचे प्रमाण अनुक्रमे ०.०८ व ०.८१ टक्के असे आहे.

पिके व पिक पद्धती

१२६४ या जिल्हयात खारीप आणि रब्बी ही दोन्ही पिके घेतली जात असून खारीप हंगामांमध्ये संकीरत ज्वारो, बाजरो, तूर, मूग, उडीद आणि कापूस तसेच भुईमुग ही पिके प्रामुख्याने घेतली जातात, तर रब्बी हंगामांमध्ये ज्वारो, गहू, हरभारा, करडई ही पिके प्रामुख्याने घेतली जातात. बारमाही पिकांमध्ये जस आणि केळी ही पिके मुख्य असून जेथे ओलिताची सोय आहे, अशा क्षेत्रात उन्हाळी भुईमुग, गहू, सुर्यफूल ही पिके घेतली जातात. भाजोपाला आणि फळे ही पिके जेथे पाण्याची सोय आहे, अशा ठिकाणी सर्वसाधारणपणे वर्षभर घेतली जातात.

१२७४ जिल्हयात १९६०-६१ या वर्षी लागवडीखाली असलेल्या क्षेत्राचे अभ्यासावरून असे दिसून येते की, एकूण लागवडीखालील क्षेत्रापैकी ज्वारो - ३४.७७ टक्के, गहू - ३.११ टक्के, तांदूळाचे - ५.२८ टक्के आणि बाजरीचे ०.२२ टक्के क्षेत्र होते. तर एकूण तृणधान्याखालील ४२.०५ टक्के क्षेत्र होते. एकूण कडधान्याचे क्षेत्र १७.४९ टक्के असे होते, एकूण खाद्यपिकांचे क्षेत्र ६४.५१ टक्के आणि कापूस ३०.४० टक्के होते.

१२८४ व्यापारी पिकांमध्ये प्रामुख्याने कापूस आणि जस ही पिके घेतली जात असून गेल्या काही वर्षांत साखर कारखान्यांची संख्या वाढत आहे.

पिक उत्पादन व मुख्य पिकांचे उत्पन्नाचे प्रमाण

१२९४ जिल्हयातील जमीन सर्वसाधारणपणे काळी, सुपीक व कसदार अशा स्वभावाची आहे. जिल्हयाच्या सर्व तालुक्यांत काळीची जमीन आहे. या जस पुरेसा व भागोल वर्षांचे तुलनेत व वेळेवर आल्याने उत्पन्नाचे प्रमाण चांगले वाढल्याचे दिसून येते. वर्ष १९९२-९३ या वर्षी तृणधान्याचे उत्पादन ५.६० लक्षा मेट्रिक टन एवढे तर कडधान्याचे उत्पादन ०.६० लक्षा टन एवढे झाले. कपाशाचे उत्पादन १३३४०० गासड्या तर जसाचे उत्पादन हेसड केनच्या स्वभावात ६,२०,६०० टन एवढे झाले आहे. उत्पादनाचे मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी प्रमाण पुढीलप्रमाणे आहे. गहू - १३२२ किलो, ज्वारो - १७८५ किलो, तूर - ५२४ किलो, कापूस (लिट) - ९६ किलो, उडीद - ६६२ किलो, मूग - ५५२ किलो, भुईमुग (रब्बी) ८३५ किलो, जस - ६४६७७ हेसड केनच्या स्वभावात किलो असे असून ते महाराष्ट्राच्या सरासरी उत्पन्नाचे तुलनेत कमी आहे. गेल्या काही दिवसांमध्ये संकीरत जियाण्याचे आणि रासायनिक छातांचा वापर यामुळे उत्पन्नात वाढ झाली आहे, असे दिसून येते.

१३०४ सेंद्रिय व रासायनिक छातांचा वापर आणि पिक संरक्षण

जिल्ह्यात सन १९९२-९३ या वर्गा जिल्हा परिषद व स्थानिक संस्थांमार्फत एकूण छात वाटप ५९५४२-मेट्रिक टन करण्यात आले आहे. संकीरत व सुधारित विषाणांच्या वापराजरीवरच सेंद्रिय व रासायनिक छातांच्या वापराच्या प्रमाणात घट होताना दिसते. परंतु मागील वर्षाच्या म्हणजे १९९१-९२ च्या तुलनेत १९९२-९३ वर्गात छात वाटपाच्या प्रमाणात घट झाल्याचे दिसून येते.

१३१४ पिक संरक्षणासाठी कृषि छातव्यामार्फत राबविण्यात येत असून शेतकरी स्वतःच्या या कामी पुढाकार घेऊन आपल्या पिकांचे संरक्षण फिटकनाशाकें औषधांचे वापरून करतात. या फिटकनाशाकें प्कारणोमध्ये क्कारांरीरल प्कारणोप्रमाणे जव्पास ८५ टक्के एकटे असते. अल्प व अत्यल्प धू-धारकांना फिटक रोम प्रतिबंधक उपायासाठी पिक संरक्षण औषधांस ५० टक्के अनुदानावर . . . देण्यात येते.

व्हारो व पणन

१३२४ जिल्ह्यात एकूण १४ कृषि उत्पन्न बाजार समित्या असून त्या अनुक्रमे - (१) नांदेड; (२) पुढोड; (३) हदगाव; (४) किनवट; (५) शोकर; (६) उमरो; (७) धर्माबाद; (८) कुंडलवाडी; (९) नायगाव; (१०) देगूर; (११) डानेगाव; (१२) मुडोड; (१३) कंधार व (१४) लोहा येथे आहेत. या कृषि उत्पन्न बाजार समित्यांमार्फत वर्ग १९९२-९३ या वर्गा १६२५८६ टन मालाची उलाढाल करण्यात आली व त्याची एकूण किंमत ९७६७.३३ लाखा रुपये एकटी होती. यासनातर्फे आधासूत किंमतीनुसार ज्कारी इत्यादी कृषि उत्पन्नाची छारेदी करण्यात येत असून त्या मालाच्या किंमतीचा वरील उलाढालीमध्ये समावेश केला आहे. कापूत छारेदीसाठी एकाधिकार छारेदी तत्त्वावर कापसाची छारेदी कापूत मंडळामार्फत राबविण्यात येत असून १९९२-९३ या वर्गा ४९३५.६ दिवंडल कापसाची छारेदी करण्यात आली. त्याची एकूण किंमत ४३.३४ लखा रुपये होती.

१३३४ धान्याची साठवण करण्यासाठी व्हार मंडळामधी नांदेड येथे १२ गोदापे असून त्याची क्षमता २२ हजार मेट्रिक टन एकटी आहे. या निवाय जिल्ह्यात शासकीय गोदापे, सहकार होत्रातील गोदापे, मार्केट फेडरेशनची गोदापे, मंडाराड्ड व्हार मंडळामधी गोदापे व ह्याजगी अगी किंून एकूण १८३ गोदापे जीची साठवणोची एकूण क्षमता ६८ हजार टनापरीत आहे. तर्वात जास्त म्हणजे ३०१ गोदापे हे सहकार होत्रातील असून त्या छालोछाल ४८ शासकीय तर व्हार मंडळामधी १२ गोदापे आहेत.

जिल्ह्यात एकूण १४ स्वतंत्र निधींत बाजारपेठा असून त्यांच्याकडे स्वतःची १४ गोदापे व मार्केट आहेत. बाजार समित्यांकून शेतोमालाची साठवण व शेतकरीची धाडण्याची सोय, पिण्याच्या पाण्याची सोय इत्यादी सुविधा केली जाते.

झू-सुधार कार्यक्रम

१३४४ जिल्ह्यात मृद-संधारण विभागातर्फे सर्वकाष पाणलोट क्षेत्रा विकास योजनेंतर्गत जमीनीच्या बांध-बंदिस्तोची, नाला बंधिंग, नाला सरकी करणे इत्यादी कामे करण्यात येत असून मोठ्या म मध्यम पाटबंधारे क्षेत्रात लाभा-क्षेत्रा विकास प्राधिकरण विभागातर्फे जमीन दुरुस्तीची कामे केली जातात.

१३५४ दारिद्रय निर्मूलन कार्यक्रम

ग्राम विकास खात्याने केलेल्या पाणीनुसार जिल्ह्यात ७६,५६१ कुटुंब दारिद्रय रेषेखाली असून त्यापैकी विविध योजना राबविल्या जातात. यापैकी कृषि विभागाकडून जिल्हा परिषदेमार्फत अल्प झू-धारकांना वषाचे कालावधीमध्ये प्रत्येक तालुक्यामध्ये ७० लाभाधारकांसाठी जमीन सुधारणा, मोतोची अवजारे, जैलगाडी, दुधाती जनावरे, विविध छोदणी, विधुत पंप बसविणे इत्यादींसाठी २६५० रुपयेपर्यंत अनुदान दिले जाते. त्याचप्रमाणे विस क्लयी कार्यक्रमांतर्गत जिल्हा ग्रामोण विकास यंत्रणेकडून अल्प झू-धारक आणि झूमोहीन मजूर आणि दारिद्रय रेषेखालील कुटुंबांना उद्योग व्यवसायासाठी मोती सुधारणा, सिंचनाच्या सोयी उपलब्ध करण्यासाठी तसेच दुधाती जनावरे इत्यादीं छारेदी करण्यासाठी अर्थासहाय्य दिले जाते. या योजनेंतर्गत १९९२-९३ या वर्षी ५४३७ कुटुंबांना असे अर्थासहाय्य व अनुदान देण्यात आले. या शिवाय अनुसूचित जाती/जमातींसाठी वीस क्लयी कार्यक्रमांतर्गत बीज भांडवल योजना व ५० टक्के अनुदान योजना इत्यादी या कार्यक्रमांखाली ९१८६ लाभाध्यांना कर्ज व अनुदानाच्या स्वस्मात अर्थासहाय्य देण्यात आले. विशेष घटक योजनेवर १९९२-९३ मध्ये रुपये ३९१.४५ लाखा खर्च करण्यात आले.

१३६४ सिंचन

नांदे ड जिल्ह्यात मोठ्या प्रकल्पांपैकी पूर्णा प्रकल्प २०००० हेक्टर क्षेत्रा, मनार प्रकल्प २३३१० हेक्टर क्षेत्रा आणि लोअर गोदावरी (विष्णुपुरी) प्रकल्प २८३४० हेक्टर क्षेत्रा ओलिताखाली येते. या शिवाय १० मध्यम प्रकल्प असून, ८ मध्यम प्रकल्पांचे काम पूर्ण झाले आहे. २ मध्यम प्रकल्पांचे काम प्रगति पथावर आहे. या शिवाय ३२१ लघु पाटबंधारे-यांची कामे पूर्ण करण्यात आली असून १३४६४ हेक्टर ओलिताखाली निव्वळ क्षेत्रा होते; आणि ४९६१ कुपनिलकाया सिंचनासाठी उपयोग केला जातो. परंतु वर्षी १९९०-९१ या वर्षी ३८३६५६ हेक्टर सवटे क्षेत्रा सिंचनाखाली होते. संपूर्ण लागवडीखालील क्षेत्रासाठी हे प्रमाण ४९.३५ टक्के सवटे पडते. महाराष्ट्राचे १९९१-९२ काळातील हे प्रमाण १३.७४ टक्के सवटे होते. गेल्या काही वर्षांतील दुष्काळ परिस्थितीमुळे सिंचन प्रकल्पांचे पुरेसे ओलित होऊ शकले नाही. वरील ३८३६५६ हेक्टर ओलित क्षेत्रांपैकी या प्रकल्पांमधून फक्त ३६३७९२ हेक्टर सवटे ओलित झाले असून राहिलेले १२८६४ हेक्टर क्षेत्रा विविधरीपासून ओलित करण्यात आले. संपूर्ण ओलिताखालील क्षेत्रांपैकी ५१.६६ टक्के क्षेत्रा अन्नधान्य पिकांखालील असून खोलाखाली ३.१५ टक्के व्यापारीखाली २९.८४ टक्के व राहिलेले क्षेत्रा ... पळे, भाजीपाला व इतर पिकांखाली होते.

१३७४ विशेष उपसा जल सिंचन

जोअर गोदावरो (विष्णुपुरी) प्रकल्प ही एक मोठी उपसा जलसिंचन योजना असून ती नांदेड भादराचे वरच्या बाजूस अंदाजे ७ किलोमीटर अंतरावर असलेल्या गावाजवळ ता. व जि. नांदेड येथे असून या प्रकल्पाखाली एकूण सिंचन क्षेत्र २८३४० हेक्टर येते. त्यापैकी नांदेड - ६०२० हेक्टर, कंधार - १८१७० हेक्टर व बिलोली - ४००८० हेक्टर असे आहे. हा प्रकल्प जलसिंचनाच्या सर्वाधारणापणे उभारण्यात येत असलेल्या प्रकल्पापासून वेगळ्या पद्धतीने घेण्यात आला आहे. जलाभायातील २३.२५ क्युसेक्स पाणी अगोदर ५५ मीटर उंचीवर ८५० अक्षवक्रावृत्तीचे इलेक्ट्रिक पंपांनी उपसा करण्यात येऊन मग ते पोलादाच्या मोठ्या आकाराच्या उद्धारण नलिकांमधून दुःशापर्यंत पोहोचविता येते.

१३७५ पशु सिंचन

१३८४ वर्ष १९८७ च्या पशुगणनेप्रमाणे जिल्ह्यात ३ वर्षांवरील एकूण २.५६ लक्षा गायी होत्या. पैकी १.१० लक्षा गायी दुध देणाऱ्या होत्या. सुधारीत म्हणाजे संकीरत गायी १९८७ च्या पशुगणनेप्रमाणे ६ हजार होत्या. जिल्ह्यात दुग्ध व्यवसाय हा पुरक व्यवसाय म्हणून गेतकरी व शेतमजुरांना मिळावा म्हणून ग्रामीण विकास यंत्रणेमार्फत १९८१ पासून दुधाच्या गायींचे बाटप होत आहे. यामुळे सध्या दुधा उत्पादनात जिल्हा नुसताच स्वयंपूर्ण झालेला नाही, तर नास्तीचे दुधा जिल्ह्याबाहेर जात आहे. याच गणनेप्रमाणे तीन वर्षांवरील २.३७ लक्षा बैल होते. दर बैलजोडोमागे १९७०-७१ ला वीडतीळाळी एकूण क्षेत्राचे प्रमाण ६.९८ हेक्टर येते. याच गणनेप्रमाणे एकूण म्हशी व रेड्याची संख्या १.९५ लक्षा होती. पैकी ३ वर्षांवरील रेडे ३ हजार व म्हशी १.१८ लक्षा होत्या. पैकी दुधा देणाऱ्या ०.६९ लक्षा होत्या. जिल्ह्यात रेडे शोती कामाला अगर वाडतूक कामाला वापरावयाची पद्धत नसल्यामुळे रेड्याचे प्रमाण कमी आहे. या आधीच्या गणनेशी तुलना करता जिल्ह्यात एकूण गायी व म्हशांच्या संख्येत ९.०५ टक्के वाढ दिसून येते.

याच गणनेप्रमाणे जिल्ह्यात एकूण ३.५२ लक्षा शेंळ्या व मेंढ्या ०.५३ लक्षा मेंढ्या होत्या. मेंढ्यांच्या व्यवसाय जिल्ह्यात मोठ्या प्रमाणात नाही. मात्र कास्तकार शेंळ्या दुधाकरिता तसेच मांस मिळविण्याकरिता पाळतात. सर्वाधारणात बोकड एक वर्षाचेवर झाल्यानंतर विक्री केला जातो. ये तेथून पुढे तो कत्तलखान्याकडे रवाना केला जातो. जिल्ह्यात मेंढ्या मध्यम प्रतीच्या असून त्यांचेपासून मिळणाऱ्या लोकरोचे प्रमाण : कमी आहे व लोकरोचा दर्जा फारसा चांगला नसतो. याच गणनेप्रमाणे जिल्ह्यात कोंबड्या व बदके ३.३७ लक्षा होती. कुक्कुटपालनाचा पुरक व्यवसाय जिल्ह्यात असून फारसा लोकप्रिय नाही. शेतकरी घारी अडी मिळविण्याकरिता कोंबड्या पाळतात. सुधारीत जातीच्या कोंबड्या पाळण्याचे प्रमाण जिल्ह्यात फारच कमी दिसते. उन्हाळ्यात रोग आल्यास कोंबड्यांचे मृत्यूचे प्रमाणामण जास्त आहे. यागीत गणनेशी तुलना करता कोंबड्या व बदके यांच्यात १५.०१ टक्क्यांची वाढ दिसून येते.

१३९० पशु उत्पादन

वर उल्लेखी ल्याप्रमाणे दुग्ध व व्यवसाय हा पुरवठा व्यवसाय असून जिल्ह्यात एकूण ७२४ दुग्ध सहकारी संस्था आहेत. नांदेड येथील शासकीय दुग्ध डेअरीत या संस्थांमार्फत दुग्ध जमा होते. वर्ष १९९२-९३ वर्गात एकूण ७ कोटी १५ लाखा किंमतीचे १ कोटी २४ लाख ७० हजार लिटर दुधाची डारेदी सहकारी संस्थांमार्फत करण्यात आली. साखेरोज घरगुती वापरात शेतकरी दुग्ध ठेवतात. तसेच बाहेरील जिल्ह्यातून दुग्ध संचालित केले जाते. शिवाय शहरातून व लोड्यातून छाजणो दुग्ध विकणारेही दुधाची विक्री करीत असतात. नांदेड्यासून जवळच असलेल्या धनेगाव येथे शासकीय दुग्ध योजनेतर्गत एक सेंट्रल डेअरी आहे. जिल्ह्यात १७ अधिकृत कस्तखाने असून १९९२-९३ वर्गात १६६४ जनावरे आणि १२१५२ शोळ्या पेटपाची कस्तल केली गेली.

जिल्ह्यात कुक्कुटपालन व्यवसाय मोठ्या प्रमाणावर चालत नाही. फक्त अर्धापूर येथे एक शासकीय कुक्कुटपालन केंद्र आहे. नांदेड शहराला लागण्याच्या अडप्याचा पुरवठा हैदराबाद, आंध्र प्रदेशातून होतो.

१४०० पशु उपचार सोयी

जिल्ह्यात पशु उपचार सोयी जिल्हा परिषदातर्फे पुरविण्यात येतात. नांदेड येथे शासकीय पशु वैद्यकीय शास्त्र विद्यालय आहे. जिल्हा परिषदेचे एकूण ७५ पशु वैद्यकीय प्रथामोषचार केंद्रे वर्ष १९९२-९३ वर्गात होते, व त्यांनी एकूण ५.४५ लक्षा जनावरांवर औषधाव्यवहार केले. या डोरीज जनावरांमध्ये साधारणच्या रोगाचा प्रादुर्भाव झाल्यास लस टोचणीचा कार्यक्रम करण्यात येतो. बेसापे छाच्योकरण केले जाते. या डोरीज राज्य शासनातर्फे ग्रामीण उपचार केंद्रेही चालवील्ली जातात व केंद्रातून संचरित गायी निर्माण करण्याकरिता कुत्राम र्गर्भधारणाचे काम केले जाते. तसेच वैद्यकीय सेवायोजना उपलब्ध केली जाते. वर्ष १९९२-९३ वर्गात १४३ केंद्रे कार्यरत होती. जिल्हा परिषद व ही केंद्रे मिळून ३०६४ गायींना, जनावरांना कुत्रामरीत्या र्गर्भधारणा करण्यात आली व त्यांच्यापासून ६१०७ बासरीची पैदास झाली. एकूण सणालये, दवाखाने व मदत केंद्रे विचारात घेतल्यास १२०६६ जनावरांमध्ये एक संस्था जसे प्रमाण पडते व ते असून केंद्रे स्थापल्यास संख्या कमी होऊ शकते, परंतु आधारभूत केंद्रे व इतर केंद्रे विचारात घेतल्यास हे प्रमाण पुरेसे आहे.

१४१० विकास कार्यक्रम

जिल्ह्यात विकास कार्यक्रमांतर्गत वैद्यकीय सेवा उपलब्ध करून देण्याकरिता पशुदवाखाने व उपचार केंद्रे याची सतत वाढ केली जात आहे. तसेच शासक दुग्ध उपलब्ध होण्याकरिता संचरित गायी पैदासोचा कार्यक्रम मोठ्या प्रमाणावर चालविला जात आहे. गोठवलेल्या विषाचा पुरवठा पुणे येथून होतो. डोरीज गौळू ग्रामीण योजना, ग्रामीण विकास योजना यांमार्फत गायी व

म्हणजे पुरवठा होतो. त्याचप्रमाणे वेरणा विकास कार्यक्रमाची जिल्ह्यात राबविली जाते. दूधा संकलनाकरिता जिल्ह्यात दूधासंकलन मार्ग वाढविले जात आहेत. खोरीज शासकीय दुग्ध हेअरी योजनेमार्फत नॉर्देड व नरसी येथे दूधा नासू नये म्हणून कोलॅक्टिंग प्रणाली आहेत. नॉर्देड येथे प्रेषण विकास संस्थोमार्फत सुधारित भेदका उत्पादनाचा पुरवठ्याचा कार्यक्रम घेण्यात येतो. धाननगरीचे लोकरीस योग्य भाव मिळावे म्हणून लोकर छारेदोपणा केली जाते. छारेदो केल्या लोकर वस्तू निर्माती करीता पुरविली जाते.

४५४ मत्स्य व्यवसाय

४५२४ जिल्ह्यात वाहत्या व संधीयत गोड्या पाण्यात मत्स्य व्यवसाय केला जातो. मोठ्या व मध्यम प्रकल्पातही मत्स्य संवर्धन करून मत्स्य उत्पादन केले जाते. वाहत्या पाण्यात मत्स्य पकडण्याचा व्यवसाय धोडे किंवा चालतो. कारण बारा महिने पाणी वाहणा-या नद्या जिल्ह्यात गोदावरी सोडल्यास इतर काही कोणता नाहीत. गोदावरी नदीपण काही ठिकाणी कोरडी पडत असते. मोठ्या नद्याची जिल्ह्यातील सीबी जवळजवळ ७०० किलोमीटर रकती आहे. धावाय जिल्ह्यात रूग्णा ४०३ जलाशय व तलाव असून जलक्षेत्र ४९४७ हेक्टर आहे. पुढील काही वर्षांत ३००० हेक्टरच्यावर अतिरिक्त जलक्षेत्रा निर्माण होण्याची अपेक्षा आहे. जिल्ह्यात ६५ प्रोजेक्ट मार सहकारी संस्था असून त्याचे ३३२७ सभासद आहेत. जिल्ह्यात कटला, रोहू, मरल, शिंगाळा व सायप्रिस या प्रमुखा जातीच्या मत्स्यांचे संवर्धन करून विक्री केली जाते. वर्ष १९९२-९३ मध्ये २४५० मेट्रिक टन मत्स्य पकडली गेली, त्याची किंमत ६१२ लक्षा रुपये होती.

४५३४ विकास कार्यक्रम

जिल्ह्यात कटला, रोहू, मरल, शिंगाळा व सायप्रिस या जातीचे मत्स्यबोज मत्स्य संवर्धनाकरिता वाटले जाते. या खोरीज मत्स्य पकडण्या-करिता सुधारित बोटी व नायलॉन जाळी यांचे वाटप होते. बास्क व कासार छोडा मत्स्यबोज उत्पादन प्रकल्प हाती घेण्यात आले असून, मत्स्यबीजांची उत्पत्तीपण जिल्ह्यात होणार आहे.

४५४ विधुतीकरण व पुरवठा

४५४४ शहर व छोड्याचे विधुतीकरण

जिल्ह्यामध्ये १९९२-९३ अखेरपर्यंत कोणत्याही प्रकारची विधुत प्रकल्प स्थापन झालेला नाही. मात्र महाराष्ट्र राज्य विधुत मंडळामार्फत वीज पुरविली जाते. मार्च १९९१ अखेर जिल्ह्यातील सर्व नागरी क्षेत्र व सर्व गावांचे विधुतीकरण झाले असून त्याची टक्केवारी १०० टक्के येते.

१४५४ शोतीकरिता पंपांचे विधुतीकरण

जिल्ह्यात शोतीकरिता विजेची मागणी वाढत्या प्रमाणावर आहे. मार्च १९९३ अखेर ४८६९७ विधुत पंप बसविण्यात आलेले आहेत. पैकी जास्तीचे पंप विहीरीवर संध्याधारण विस्तार करण्यातून उपलब्ध पेशानुसार विधुत पुरवठा पंपांना मागणीचे प्रमाणात क्रमवारीने करण्यात येतो.

१४६४ वि धु त वा प र

वर्षा १९९२-९३ मध्ये एकूण २९२५२१ हजार किलोवॉट तास वीज जिल्ह्यात वापरात आली. वापरानुसार टक्केवारी येणेप्रमाणे - घरगुती वापर - १७.१९ टक्के, शोती - ५४.०१ टक्के, उद्योग व सार्वजनिक - १९.४२ टक्के, व्यापार - ४.३७ टक्के व इतर २.०१ टक्के.

१४७४ छा णी व का र छा ने

१४७४ छा णी

जिल्ह्यात उल्लेखनीय असे कोणात्याही प्रकारचे छानिज उत्पादन नाही; परंतु किनवट ताळुक्यातील कांही भागात हलक्या प्रतीच्या चुनछाडोचे साठे आढळतात. ही चुनछाडो एकसारख्या प्रतीची नसते व वाळीमिश्रित असते. वीट भाट्ट्याकरिता माती, बांधकामाकरिता वाळू व छाडोकरिता दगड मात्र जिल्ह्यात उपलब्ध आहेत. महसूल छाट्याभाषित दाडाला देवून पिटांकरिता माती व बांधकामासाठी वाळू, दगड इत्यादी घेतली जातात.

१४८४ का र छा ने

नांदेड जिल्ह्यात १९९२ मध्ये एकूण २६५ नोंदणीकृत कारखान्यांपैकी पैकी ५८ कारखाने बंद होते व सर्व कारखान्यांचे मिळून ८९६७ कामगार होते. महाराष्ट्रातील हयाच कामगारांसाठी जिल्ह्यातील कामगारांची टक्केवारी ०.७९ टक्के येते. जिल्ह्यातील दर लाखा लोखंडेसाठी औद्योगिक कामगारांचे प्रमाण ३८५ असून महाराष्ट्रामध्ये हेच प्रमाण १४४१ होते. १९९२ मध्ये एकूण कारखान्यांपैकी ७८ कारखाने लाकूड कापण्याचे होते, पैकी १६ कारखाने बंद आहेत. उर्वरीत ६२ कारखान्यांमध्ये फक्त २६५ कामगार होते. त्या छालोछाल कामसाची सरकी काढणे, गासड्या बांधणारे ४९ कारखाने होते व त्यात १०४० कामगार होते. तसेच कापूस पिंजणे, सूत कातणे, विणणे व कापड बनविण्याचे १२ कारखाने असून त्यात सर्वात जास्त म्हाजे २७१८ कामगार होते. त्या नंतर लोखंडाच्या सळ्या, पत्रो, सु-या व धातूच्या भांडी बनविण्याचे ६ कारखाने असून त्यात ३०७ कामगार होते. झा औषाधी तत्संबंधी उत्पादन तयार करण्याचे ३ कारखाने होते. त्यामध्ये ११८ कामगार होते. साजार निर्मिती व श्राद्धाधिकरणाचे ३ कारखाने होते. त्यात एकूण १४५६ कामगार होते. या सर्व कारखान्यांमधून ३५२०२ लाखा सय्याच्या मालाचे उत्पादन झाले.

१४९९ विकास का प्रक्रम

नांदेड जिल्ह्यात मराठवाडा औद्योगिक विकास मंडळाची नांदेड येथे ८१५ एकर जमीन असून मंडळातर्फे आतापर्यंत सम.आय.डो.सी. क्षेत्रात उद्योजकांना २३८ प्लॉटचे वाटप करण्यात आले व त्यापैकी ख-यापश्चात प्लॉटमध्ये कारखाने सुरु करण्यात आले. शिवाय सहकार उद्योग वसाहती नांदेड, लोहा, धर्माबाद आणि देग्लूर येथे आहे. योथ्या उद्योगांच्या विकासाबरोबर लघु-कुटिर उद्योगांची वाट करण्याच्या दृष्टीने जिल्हा उद्योग केंद्रामार्फत प्रयत्न केला जात आहे. स्वयंरोजगारासाठी, लघु व कुटिर उद्योगांच्या स्थापनेसाठी जिल्हा उद्योग केंद्रामार्फत सर्व प्रकारचे मार्गदर्शन मिळते व राष्ट्रीयकृत बँकामार्फत उद्योजकांना कर्ज मिळण्यासाठी शिफारसही केली जाते. जिल्ह्यात सहकार क्षेत्रातील नांदेड, धर्माबाद, लोहा व देग्लूर येथे प्रत्येकी एक अशा ४ सहकारी औद्योगिक व मराठवाडा विकास मंडळाच्या २ लघु औद्योगिक वसाहती, क्लिनवट व उमरी येथे आहेत.

१८१ रस्ते, वाहतूक व दळणवळण

१५०१ रेल्वे

जिल्ह्यात दीक्षाण-मध्य रेल्वेची फक्त मीटरगेज लाईन जात आहे. काचीगुडा-मनसाड रेल्वे लाईन मुदखोड-आदीलाबाद लोड्याची जिल्ह्यातून जातात व त्याची एकूण लांबी २०८ किलोमीटर आहे. नांदेड-मनसाडपर्यंत लाईनचे ब्रॉडगेजमध्ये रूपांतराचा कार्यक्रम हाती घेतलेला असून त्याची परिपूर्ती उपलब्ध केल्या जाण्या-चा पेशावरच आहे. तसेच मराठवाडयाचा सर्वांगीण विकास साधण्याच्या दृष्टीकोनातून नांदेड येथे रेल्वेच्या विभागीय कार्यालयाची स्थापना करण्यात आली आहे.

१५११ रस्ते

जिल्ह्यात मार्च १९६३ अखेर वर्गीकृत रस्त्यांची लांबी ७३०४ किलोमीटर आहे. त्यापैकी १२७१ किलोमीटर राज्य महामार्ग आहे. १६२५ किलोमीटर प्रमुखा जिल्हा रस्ते असून ८३७ किलोमीटर इतर जिल्हा रस्ते आहेत. शिवाय ४३ किलोमीटर नगरपालिका हद्ददीतील रस्ते आहेत. छोड्यांच्या रस्त्यांची लांबी ३५७१ किलोमीटर आहे. वरील सर्व रस्त्यांपैकी १७४७ किलोमीटर रस्त्यांचे हांबरीकरण झालेले असून ४५३८ किलोमीटर रस्ते छाडीचे आहेत. १०१९ किलोमीटर रस्ते इतर माल-वापरून तयार केलेले आहेत. एकूण सर्व रस्ते विचारात घेता जिल्ह्यात १०० चौ. कि. मी. मागे ६९.५४ किलोमीटर रस्ते येतात. महाराष्ट्र राज्यात होय आकडेवारी ५७.५३ किलोमीटर येते.

४५२४ पृष्ठांकित रस्त्यानी जोडलेली छोडी (१.५ कि.मी.चे आत रस्ते).

जिल्ह्यात एकूण छोड्यांपैकी मार्च, १९९३ अखेर ८५१ छोडी पृष्ठांकित रस्त्यानी जोडलेले आहेत.

४५३४ नोंदणी कृत वाहने

मार्च, १९९३ अखेर जिल्ह्यात एकूण २९०६९ स्वयंचलित वाहनांची नोंदणी करण्या आली. वर्षा १९९२ भागी तुलना करता ही वाढ ४.३५ टक्के येते. एकूण वाहनांपैकी ७५.३८ टक्के वाहने दुचाकी, ७.६२ टक्के मालवाहू मोटारी, ४.७४ टक्के जीप्स व मोटारी, उर्वरीत १२.२६ टक्के इतर वाहने होती.

४५४४ माल वाहतूक

जिल्ह्यात मीटरगेज रेल्वे असल्याने मालाची वाहतूक माल मोटारींमार्फत चालते. नांदेड शहर उद्योगधंद्यात विकसित होत असल्याने माल वाहतूकीची वेग वाढत आहे. नांदेड येथे १०० हून जास्त छाजणी माल वाहतूक येणाऱ्या असून जिल्ह्याच्या मुख्य ठिकाणी दररोज ५० ते १०० मालमोटारीने मालाची वाहतूक होते.

४५५४ महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या १९९२-९३ वर्षात नांदेड जिल्ह्यात एकूण ४१९ बसेस ४९८ मार्गांवर धावत होत्या. रस्त्यावर धावणा-या गाड्यांची संख्या ३७६ होती व प्रवाशांची दैनिक सरासरी १.९७ लाखा होती. यावसाख्यात काही मार्ग/रस्ते बरोबर नसल्याने कमी वेळे जातात.

४५६४ टपाल कार्यालये

जिल्ह्यात १९९३ या वर्षात एकूण ४५५ टपाल कार्यालये होती व ३४ तार कार्यालये होती. जिल्ह्यात सर्व छोड्यांना टपाल सेवा उपलब्ध केली गेली आहे. या कारणा काही फिरती टपाल कार्यालये आहेत तर काही ठिकाणी अधिक कार्यालये आहेत.

४५७४ दूरध्वनी व दूरध्वनी संयोजन केंद्रे

नांदेड जिल्ह्यात १९९३ अखेर २२ दूरध्वनी संयोजन कार्यालये आहेत. एकूण ७२१० दूरध्वनी बसविषेले असले तरी त्यापैकी ४४०९ दूरध्वनी नांदेड येथे आहेत. त्यानुसार बिजली, किनवट, देगलूर, कंधार, भांकर, हदगाव येथे अनुक्रमे - ६७०, ४०२, ३८९, ४४७, ३२७ व ३१८ दूरध्वनी आहेत. सर्वांत कमी २४८ दूरध्वनी मुळोड येथे आहेत.

१५१४ दूर विज्ञापणी

नांदेड जिल्ह्यातील दूरविज्ञापणी प्रक्षेपण केंद्र हे १९८४-८५ पासून सुरु झाले आहे. जिल्ह्यात मार्च, १९९३ अखेर २९ विज्ञापणी तंत्र सांख्यिक संस्थांमधून आहेत.

१५१५ कापणार व रोजगार

१५१५ कारखान्यांमधील वाद

जिल्ह्यात १९८८ वर्षात फक्त ३ औद्योगिक संघांचे प्रकरण झाले, ज्यामुळे एकूण २४०० मनुष्य दिवस वाया गेले. दुर्घटनेमुळे मृत्यूचा कोणताही प्रकार न घडल्याची नोंद आहे.

१६०० रोजगार

सेवायोजन कार्यालयाच्या आकडेवारीनुसार १९९२-९३ वर्षात ५९६४७ व्यक्ती कामावर होत्या. पैकी १८८०७ व्यक्ती शासकीय कार्यालयात, स्थानिक संस्थांमधून अथावा निम-शासकीय कार्यालयात २७३५९ व्यक्ती कामावर होत्या. राहिलेले १३६८१ व्यक्ती ठाजणी संस्थांमध्ये कामावर होत्या.

१६१४ सेवायोजन कार्यालये

नांदेड जिल्ह्यात सेवायोजन कार्यालये अस्तून पदव्युत्तर अभ्यासक्रम पूर्ण झालेल्या उमेदवारांसाठी मराठवाडा विभागात स्वतंत्र सेवायोजन कार्यालय आहे. मार्च, १९९३ अखेर सेवापटावर नोकरी भागणा-यांची नोंदीकेली संख्या ७३५३० होती. तसेच तर्जा वर्षात नवीन नोंदणी झालेल्या उमेदवारांची संख्या १७०३३ आहे. तर ह्याच वर्षात २८६ लोकांना सेवायोजन कार्यालया-भर्ती नोक-या मिळाल्या.

१६२४ तांत्रिक शिक्षणाच्या सोयी

नांदेड जिल्ह्यात १९९२ वर्षात एक शासकीय तंत्र निकेतन आणि दोन अभियांत्रिकी महाविद्यालये व एक औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था होत्या. ह्या ठोरोज धर्माबाद, हदगाव, भोकर आणि किंवाट जिल्ह्यात शासकीय क्षेत्रातील प्रत्येकी एक औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था आहेत. तंत्र निकेतन-मधून निवडिले, मेकॅनिकल व इलेक्ट्रॉनिक शाखांच्या शिक्षण सोयी आहेत. तसेच अभियांत्रिकी महाविद्यालयांमधून ग्रेजुएट-केमिस्ट्री व इलेक्ट्रॉनिक इंस्ट्रुमेंट शाखांच्या शिक्षण सोयी आहेत.

१६३४ ग्रामीण भागातील मजुरांना रोजगारी

ग्रामीण भागात लोहार, सुतार यांना सर्वसाधारण ३५ ते ४० रुपये रोज तर घांभारांना ३५ रुपये रोज पडत होता. मात्रा मोतमजुरांच्या दरात आणवतनुसार बदल होत आतात. सर्वसाधारण मजुरांना २० ते २५ रुपये रोज तर विस्थापना १५ ते २० रुपये रोज पडतो.

१६३५ रोजगार हमी योजना

ग्रामीण भागात प्रागणानुसार काम देण्याची हमी महाराष्ट्र शासनाने घेतली आहे. त्यानुसार ग्रामीण भागात तळे, लहान व मध्यम पाटबंधा-यांचे काम, झू-सुधार, वृक्षारोपण अशा उत्पादक कामे तसेच ज्या भागात अशा कामे उपलब्ध नसतील तेथे रस्त्यांची कामे काढली गेली. ह्या कामावर मजुरांना ५७.८६ लक्षा मनुष्य दिवस काम वर्ग १९९२-९३ मध्ये पुरविले गेले. ह्या कामावर २० स्वयंपासन २४ स्वयंपर्यंत मजुरी मजुरांना केलेल्या कामाच्या प्रमाणात मिळाली. वर्ग १९९२-९३ मध्ये रोजगार हमी योजनेवर १५०४ लाख रुपये खर्च जिल्ह्यात झाला.

१६५४ राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार रूयोजना

ग्रामीण भागात रोजगार निर्भरता केंद्र शासन पुरस्कृत जवाहर रोजगार योजना जिल्ह्यात राबविली जात आहे. ह्या करिता ग्रामीण भागातील छोटी-मोठी बांधकामे काढली गेली. वर्ग १९९२-९३ वर्षात ८६२.६६ लाख रुपये खर्चून ३४.५७ लाख मनुष्य दिवस रोजगार निर्भरता केले गेली.

११० स ह का र

संस्था व सभासद

१६६४ जिल्ह्यात १९९२-९३ या वर्गाअखेर एकूण ३५७९ सहकारी संस्था होत्या; व त्यांचे सभासद ५.२७ लाख होते. ह्या संस्थांपैकी ९८० कृषि सहकारी पतसंस्था होत्या. २५९९ संस्था इतर कार्य करणा-या होत्या. पतसंस्थांची व इतर संस्थांची एकूण संस्थांमधील अनुक्रमे टक्केवारी २७.३८ व ७२.६२ येते. पतसंस्थांमध्ये मुख्यत्वे शोती पतसंस्था ग्रामीण भागात तर बाहरी भागात पगारदारांच्या पतसंस्था आता होत्या. बाह्य वर्गात ९५४ शोती पतसंस्था होत्या, तर १६६ पगारदारांच्या पतसंस्था होत्या. शोती पतसंस्था व पगारदारांच्या पतसंस्थात अनुक्रमे ३.४७ व ०.३८ लाख सभासद आहेत. त्यांना अनुक्रमे १०९९ व ८३५ लाख रुपये र्ज वाटप

करण्यात आले. बिगर पतसंस्थांमध्ये एकूण सभासद १८० हजार आहेत. संस्थांच्या संख्येप्रमाणे महत्त्वाच्या संस्था व त्यांचे सभासद येणेप्रमाणे - धारबांधणी - ६८४ संस्था व सभासद ३३२४४, दुग्धा व्यवसाय संस्था - ७२४ संस्था व सभासद ४०१८२, मच्छीमार - ६५ संस्था व सभासद ३७२७, कामगार कंत्राट - २२० संस्था व सभासद १२२८५, धावाय जिल्ह्यात ६ सहकारी साखार कारखाने असून त्यांचे सभासद १९९०४ आहेत. त्याचप्रमाणे ५ सहकारी सूत गिरण्या असून त्यांचे सभासद १८७८६ आहेत. धारबांधणी संस्थांनी २९०० गाळे बांधले, दुग्धा व्यवसाय संस्थांनी ७१५.१५ लाखा स्मयाची दुधा विक्री केली तर मच्छीमार संस्थांनी १७.२५ लाखा स्मयाची मच्छी पकडली. तीन साखार कारखान्यांमधून ३.०७ लाखा मेट्रिक टन जाचे गाळप करण्यात आले.

जिल्ह्यात शेतकरी-यांचे पतप्रमाणणे पुरविण्याकरिता जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक असून दिनांक ३०-६-१९९३ रोजी तिच्या १६५ शाखा कार्यरत आहेत. जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेमार्फत चालू वर्षात उल्प मुदतीचे १४४८२ लाखा स्मये कर्जवाटप करण्यात आले. जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक मुख्यत्वेकरून शेतकरी-यांना सहकारी संस्थांमार्फत लघु व मध्यम काळाकरिता कर्जपुरवठा करते. शेतकरी-यांच्या जमिनी सुधारण्याकरिता दीर्घकालीन कर्जपुरवठा झाल्याने विकास बँकेमार्फत होतो. जिल्हा झू-विकास बँकेच्या प्रत्येक तालुका मुख्यालयात शाखा आहेत. सहकारी वर्ष १९९२-९३ मध्ये जिल्हा झू-विकास बँकेमार्फत शेतकरी-यांना ७१९ लाखा स्मये कर्जवाटप करण्यात आले.

व्यापारी व इतर बँका

१ अ १ व्यापारी बँका

१६७१ जिल्ह्यात एकूण १६ व्यापारी बँका १९९२-९३ या वर्षात कार्यरत होत्या; त्या बँकेच्या एकूण १३४ शाखा होत्या. या शाखांपैकी २३ शाखा नांदेड येथे व २१ शाखा इतर नागरी क्षेत्रात तर ८० शाखा ग्रामीण क्षेत्रात होत्या. नागरी व ग्रामीण क्षेत्रातील व्यापारी बँकी टक्केवारी ३५.४८ व ६४.५२ होती.

१ ब १ सहकारी बँका

१६८१ जिल्ह्यात एकूण ७ सहकारी बँका १९९३ या सहकारी वर्षात कार्यरत असून त्या बँकेच्या एकूण १६२ शाखा होत्या. त्यापैकी ३२ नागरी विभागात व १३० शाखा ग्रामीण विभागात कार्यरत होत्या.

१ ६९१ बँकेचा विकास

वर्ष १९९० मध्ये व्यापारी बँकांच्या एकूण ३ शाखा उघडण्यात आल्या होत्या. ग्रामीण १ व नागरी भागात १ उघडण्यात आल्या.

तसेच १९९३ मध्ये सहकारी बँकेच्या ४ शाखा उघडण्यात आल्या. त्यापैकी सर्व शाखा ग्रामीण विभागात उघडण्यात आल्या.

१७०४ दर बँकेमागेल सरासरी लोकांख्या

जिल्ह्यात दर व्यापारी बँकेमागेल लोकांख्या १४१०७ येते. पात्र नागरी व ग्रामीण भागात दर बँकेमागे अनुक्रमे ७४५० व १७७६८ लोकांख्या येते.

१७१४ ठेवो व कर्जाचे प्रमाण

जिल्ह्यात १९९२-९३ वर्षात वर्गीकृत बँकांच्या ठेवो २७८७६ लाखा रुपये होत्या, तर वाटप केलेले कर्ज रुपये २५३४७ लाखा रुपये होते. ठेवो कर्जाचे प्रमाण ९० टक्के येते.

१७२४ अग्रक्रम विभागात कर्जपुरवठा

जिल्ह्यातील मार्गदर्शी बँकेमार्फत सर्व बँकांना अग्रक्रम कर्ज वाटपाने लक्ष्य दिले जाते. १९९३ वर्षात या बँकेमार्फत २५३४७ लाखा रुपये वाटण्यात आले.

१७३४ शाहक निर्देशांक

नांदेड केंद्राचा १९८२ पासून वर्षा धारल्यास मार्च, १९९३ मध्ये कामगारांच्या शाहक किंमतीचा सर्वसाधारण निर्देशांक ३५६ होता, तोच मार्च, १९९२ करिता २३४ होता.

११४ शिक्षणाच्या सोयी

१७४४ प्राथमिक व माध्यमिक

जिल्ह्यात एकूण २०३१ प्राथमिक शाळा, २३७ माध्यमिक शाळा व ५१ उच्च माध्यमिक शाळा वर्ष १९९०-९१ मध्ये होत्या. प्राथमिक शाळांत ३५४४०३ विद्यार्थी होते. प्राथमिक शाळांत चालू वर्षी ७८१० शिक्षक होते. म्हणजेच दर शिक्षकांमागे ४५ विद्यार्थी होते. दर लाखा लोकांखेमागे प्राथमिक शाळा व विद्यार्थींचे प्रमाण अनुक्रमे ३३५ व ४५४२०८ एवढे पडते. प्राथमिक शाळांच्या मानाने माध्यमिक शाळांची संख्या कमी आहे. दर माध्यमिक शाळेमागे ९ प्राथमिक शाळा येतात. तसेच माध्यमिक शाळेमध्येही विद्यार्थीपणा कमी आहेत. प्राथमिक शाळांमधील विद्यार्थींची तुलना करता दर १०० प्राथमिक शाळांतील विद्यार्थींमागे माध्यमिक शाळातील विद्यार्थी २५ येतात. १९९०-९१ या वर्षात नांदेड जिल्ह्यात २३५ एक शिक्षणी शाळा होत्या.

१७५० उच्च शिक्षण

मराठवाडा विभागाचे मुख्यालय औरंगाबाद येथे आहे. त्याचे एक उपकेंद्र नांदेड येथे कार्यरत आहे. नांदेड येथे विज्ञान, वाणिज्य, कला शाखांचा महाविद्यालय आहे; शिवाय वैद्यकीय, आयुर्वेद, अभियांत्रिकी महाविद्यालये व अध्यापक (बी.एड.) महाविद्यालये वगळता जिल्ह्यात झोकर सोडून सर्व तातुळ्याच्या ठिकाणी महाविद्यालये आहेत. जिल्ह्यात १९९०-९१ मध्ये एकूण ५१ उच्च माध्यमिक शाळांत ५०४०८ विद्यार्थी शिक्षण घेत होते. तसेच जिल्ह्यातील एकूण १९ महाविद्यालयांत एकूण ३२२५८ विद्यार्थी शिक्षण घेत होते.

१७५१ इतर शिक्षण कार्यक्रमां

शासकीय धोरणानुसार साक्षर नसलेल्या १५ ते ३५ वयोगटातील प्रौढांना साक्षर करण्यासाठी प्रौढ शिक्षणाचे वर्ग जिल्ह्यात चालू असून वर्ष १९९२-९३ मध्ये ५३८७८ वर्ग होते. त्यात ५३८७९५ प्रौढांची उपस्थिती होती. खाजगी संस्थांमार्फत कॉम्प्युटरचे प्रशिक्षण वर्ग चालू आहेत.

१७५२ वैद्यकीय व आरोग्य सेवा

१७५३ वैद्यकीय सेवा

जिल्ह्यात वैद्यकीय सेवा, शासकीय संस्था, स्थानिक संस्था (जिल्हा परिषद), स्वयंसेवी संस्था व खाजगी संस्थांमार्फत पुरविण्यात येतात. नांदेड येथे प्रो. गुरु गोविंदसिंहजी स्वयंसेवक शासकीय रुग्णालय व आयुर्वेद महाविद्यालयांचे रुग्णालये आहेत. या दोन्ही रुग्णालयांमध्ये ७५४ खाटांचा सोय असून त्याचा लागू ६०१६ खाटा रुग्णांनी घेतली आहेत. त्या शिवाय शासनाचे क्षयरोग चिकित्सालय नांदेड येथे आहे. नांदेड येथे एक वैद्यकीय महाविद्यालय आहे. जिल्हा परिषदेचे प्राथमिक आरोग्य केंद्रे ५८ असून त्यात आंतर रुग्णांकरिता ६७४ स्त्रियांकरिता व २५५ मुलांकरिता अर्धा एकूण ९२९ खाटांचा सोय आहे. तसेच प्राथमिक आरोग्य केंद्रांमार्फत ग्रामीण लोकसंख्येचे प्रमाण ३१४५२ एवढे पडते; तर आदिवासी शोळासाठी आदिवासी ग्रामीण लोकसंख्येचे प्रमाण ६६२५ पडते, त्याचप्रमाणे जिल्ह्यात ३४६ प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्रे असून त्यांचे प्रमाण लोकसंख्येची ६७३५ एवढे पडते. शिवाय जिल्हा परिषदे अंतर्गत चालू वगळी अलोपॅथिक, युनानी - ५, आयुर्वेदिक दवाखाने आहेत. शिवाय जिल्ह्यात चालू वगळी ११ ग्रामीण रुग्णालये चालू आहेत.

१७५४ कुटुंब कल्याण केंद्रे

जिल्ह्यात कुटुंब कल्याण कार्यक्रम राजीवण्याकरिता मार्च, १९९३ मध्ये ६९ कुटुंब नियोजन केंद्रे होती. त्यापैकी ११ केंद्रे नागरी भागात तर ५८ केंद्रे

ग्रा.मी.णा आगात आहेत. कुटुंब कल्याण शास्त्राक्रिया १९९२-९३ मध्ये १६१२१ करण्यात आल्या. त्यापैकी १५९७० शास्त्राक्रिया स्थिरावर करण्यात आल्या. त्याची टक्केवारी ९९.०६ येते.

१७९९ पाणी पुरवठा

ना. दे. ड. जिल्ह्यात पावसाचे प्रमाण दिवसेंदिवस कमी होत असल्यामुळे वर्षा १९९३ मध्ये कठोण गावाची संख्या १.३१ होती. त्यापैकी १३७० गावांना कायम स्वऱ्हाची पाण्याची सोय केलेली आहे. संदर्भात १३७० गावांना कुपनीलका, संयोजना व विहोरी या साधनांद्वारे पाण्याची टंचाई दूर करण्यात आली. वर्षा १९९३ मध्ये १३७० गावांपैकी काही गावांना ट्रेक्टर व बैलगाडीद्वारे पाणी पुरवठा करण्यात आला.

इतर कार्ये

१८०० माता-बाल संगोपन कार्यक्रम

ना. दे. ड. जिल्ह्यात माता-बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत १९९२-९३ वर्षात सासटोषण्णो कार्यक्रमाद्वारे त्रिगुणीलस (डी.पी.टी.), पोलिओ, बी.सी.जी., जोवर, द्विगुणी (डी.टी.) व स्कूला धनुर्वात लस अनुक्रमे ५९४१२, ६२६१०, ६२९३०, ५३४४८, ५५०५१ आणि १४४२९५ लस टोषण्यात आली होती.

१८१० दुर्बल घटक

जिल्हा नियोजनात दुर्बल घटकाकरिता स्वतंत्ररीत्या कार्यक्रम राबविण्यात येतो. अनुसूचित जाती व जमातीकरिता जिल्हा ग्रा.मी.णा फॅाणीभाषित तसेच इतर योजनाभाषित स्वतंत्ररीत्या कार्यक्रम राबविला जातो. दुर्बल घटकांना विहोरी, छोडून देणे, विषाधर्यांना वसतिगृहे, फो. पाफी, शिष्यवृत्ती, गणवेशा वाटप व पुस्तक पेट्या पुरविणे, धारबांधणीकरिता कर्ज अनुदान, शू-धुधारण्णोकरिता कर्ज वव अनुदान, शासकीय तसेच स्थानिक व निप-शासकीय कार्यालयातून नोक-या पुरविणे इत्यादी बाबी उपलब्धी करून दिल्या जातात. विहोरी घटक योजने अंतर्गत १९९२-९३ वर्षाकरिता ३९५.६० लक्षा स्वऱ्हाची तरतूद करण्यात आली होती. पण प्रत्यक्षात ३९१.४५ लक्षा स्वऱ्हाची पडले.

१८२० आगास वर्गीयासाठी वसतिगृहे व आश्रमशाळा

ना. दे. ड. जिल्हा आदिवासी जिल्हा म्हणून घोषित करण्यात आला आहे. जिल्ह्यातील आदिवासी विकासाकरिता आगास आदिवासी उप-योजना राबविली जात आहे. वर्षा १९९२-९३ मध्ये सध्या ९३७.७३ लाखाच्या

तरतुदीपिकी रूमेये २४७.४८ लाखा छार्च करण्यात आले. त्या शिवाय म्हाडा योजनेखाली रूमेये २४.७४ लाखा तरतुदीपिकी २४.७४ लाखा छार्च करण्यात आले. तसेच न्युक्लिअस बजेट रूमेये २.०० लाखा तरतुदीपिकी २.०० लाखा छार्च करण्यात आले. आदिवासी विभागातील लोकांचे जीवनमान उंचावण्याच्या दृष्टीने शासनाचे शासकीय आश्रमशाळा, वसतिगृहे, सेवायोजन, आदिवासी गृहनिर्माण संस्था, स्वयंस्फूर्त अनुदानित आश्रमशाळा तसेच अनुदानावर आदिवासी कास्तकारास वीजसंप पुरवठा इत्यादी सोयी उपलब्ध करण्यात आल्या आहेत; आणि ह्या सर्व सोयी सवलती मिळवून देण्यासाठी प्रकल्प अधिकारी त्याच अप्पर जिल्हाधिकारी, सहाय्यक आदिवासी विकास कार्यालय, किमवट हे कार्यालय कार्यरत आहे. जिल्ह्यात आदिवासी १६ आश्रमशाळा असून त्यातील विद्यार्थी संख्या ४५९० होती. तसेच मागासवर्गीयांचा कल्याणकारी योजनांतर्गत वसतिगृहांची संख्या १४९ असून त्यात ७४३६ विद्यार्थी राहतात.

४३३ स की र्ण

४८३० ग्राम पंचायती, नगर परिषदा व जिल्हा परिषद

जिल्ह्यात १९९३ मार्चअखेर १२९७ ग्रामपंचायती होत्या. पैकी १११५ स्वतंत्र ग्रामपंचायती होत्या, तर १८२ ग्राम पंचायती आहेत. वर्ष १९९२-९३ मधील ग्रामपंचायतीची एकूण मिळत व छार्च अनुक्रमे १७७ लाखा व १७६ लाखा आहे.

जिल्ह्यात मार्च, १९९३ अखेर १३ नगरपरिषदा होत्या. ह्या सर्व नगरपरिषदांचे १९९२-९३ मधील उत्पन्न व छार्च अनुक्रमे १६७० लाखा व १६५१ लाखा रूमेये आहे. जिल्हा परिषद, नांदेड अंतर्गत ८ पंचायत समित्या आहेत. जिल्हा परिषदेचे १२२७२ लाखा उत्पन्न आणि त्याच काळातील छार्च १२२७२ लाखा सध्या होता.

४८४० घर बांधणी कार्यक्रम

जिल्ह्यात सिडको व हडको संस्थांमार्फत लघु मिळत कुटुंबाकरिता व प्रथम उत्पन्न गटाकरिता घरांचे गाळे बांधण्याचा कार्यक्रम राबविण्यात आलेला आहे. १९९२-९३ वर्षात २० कलमी कार्यक्रमांतर्गत इंदिरा आवास योजनेत १४१ घरे बांधण्यात आली.

४८५० पोलीस व गुन्हे

जिल्ह्यात ३४ पोलीस ठाणे व २१ पोलीस आउट पोस्ट मार्च, १९९३ अखेर आहेत. एकूण पोलीस दलाची संख्या १९९३ मध्ये २६८० होती. त्यावर ९०३.७२ लाखा रूमेये छार्च करण्यात आला. वर्ष १९९३ मध्ये न्यायालयात ६०८२ प्रसिद्ध केलेली प्रकरणे नोंदीवण्यात आली. पैकी दंडालभात्र गुन्हा एकही नव्हता.

१८६० कर मणूक

जिल्ह्यात मार्च, १९९३ अखेर कायम स्वरूपाची २१ सिनेमागृहे आहेत. पैकी एकट्या नांदेड शहरात ८ आहेत. फिरत्या सिनेमागृहांची संख्या १० वार्षिक व्षात २२ होती. पित्रापटांद्वारे करमणूक कराची स्कूला वसूली वार्षिक व्षात ७६.०७ लाखा रुपये झाली. हयाखोरीज नांदेड येथे छुले नाट्यगृह ज्ञानमंदिर व प्रतिभा नाट्यमंदिर ही असून त्यात नाटकाचे व गाथनाचे कार्यक्रम होतात.

१८७० अल्प बचत

वर्ष १९९२-९३ या वित्तीय वर्षात नांदेड जिल्ह्यात अल्पबचत गुंतवणुकीसाठी ७०० लक्षा सर्वांचे उद्दिष्ट देण्यात आले होते. त्यापैकी, निव्वळ गोळा केलेली रक्कम १०५५.६२ लाखा होती. त्यात प्रामुख्याने टपाल कार्यालय बचत बँक, पुनरावर्ती ठेवी, राष्ट्रीय बचत पत्रो २ ते ७ मालिका; इंदिरा विकास पत्रो, विज्ञान विकास पत्रो, यांमध्ये रक्कम गुंतवणूक करण्यात आली होती. त्यात २२.५९ टक्के टपाल कार्यालय बचत खाते तसेच ३४.७८ टक्के पुनरावर्ती ठेवीत गुंतविल्याचे आढळले.

११४ धार्मिक स्थळे व पर्यटन

१८८० नांदेड हे शहर महाराष्ट्रातील प्रमुखा नदीपैकी एक असणा-या गौदावरी नदीच्या डाव्या काठावर वसलेले आहे. नांदेड येथील श्री. गुरु गीर्वाणदेवांच्या गुरुद्वारा धार्मिक महत्त्वाच्या दृष्टीने भारतात अमृतसरच्या गुरुद्वारा-पानंतर दुस-या क्रमांकावर येतो. देशाच्या सर्व भागातून व परदेशातूनही भाग्या साधनासाठी नांदेडला भेट देतात. विशेषतः होळी व दसरा सणाच्या वेळी भाग्या मोठ्या प्रमाणावर नांदेड येथे जमतात व नांदेड हया शहरातून त्यांच्या मोठ्या फिरवणुका (मेळे) निघतात.

या जिल्ह्यात किंनवट तालुक्यात माहूर येथे रेणुका समातेये मंदिर व त्याचे जवळच माहूरगड किल्लाही आहे. पलिकडून दत्त शिखार येथे दत्तात्रयाचे मंदिर व त्याचे पलिकडून अनुसूया मातेये मंदिर आहे. तसेच कंधार तालुक्यात भाळेगाव येथे हांडोबाचे मंदिर असून सर्वसाधारणपणे मार्गशीर्षमध्ये येथे यात्रा भरते. या दोन्ही स्थळांना भेट देण्यासाठी महाराष्ट्रातून व महाराष्ट्राबाहेरून मोठ्या प्रमाणावर भागीवळ लोक देवदर्शनासाठी येतात.

XXXXXX
XXXXX
XX

भाग - २

जि ल्हा सांख्य की गो षा वा रा

(विविध माह्तीये सांख्यकीय तक्ते)

१९९२ - ९३

भाग - २

जिल्हा सांख्यिकी गोष्टावारा

१९९२-९३

विविध सांख्यिकीय तक्ते

क्रमांक	विवरण	पृष्ठ क्रमांक
१	१११. क्षेत्र व लोकसंख्या	
१.१	१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकानिहाय क्षेत्रफळ, घारे व लोकसंख्या.	१
१.२	१९५१ पासून लोकसंख्येमध्येील दशावार्षिक फरक	३
१.३	१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे गावांचे लोकसंख्येच्या गटानुसार तालुकानिहाय वर्गीकरण.	९
१.४	१९९१ च्या जनगणनेनुसार शहरांचे लोकसंख्येच्या गटानुसार तालुकानिहाय वर्गीकरण.	११
१.५	१९९१ च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची तालुकानिहाय संख्या.	१२
१.६	१९८१ च्या जनगणनेनुसार लोकसंख्येचे वयोगटानुसार व धार्मानुसार वर्गीकरण.	१५
१.७	१९९१ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमातीची आकडेवारी.	१६
१.८	१९८१ च्या जनगणनेनुसार भिंती/छप्परे यासाठी वापरलेल्या साधनसामग्रीनुसार घारांचे वर्गीकरण.	१८
१.९	१९८१ च्या जनगणनेनुसार जाकार व भालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण.	२०
१.१०	१९८१ च्या जनगणनेनुसार अर्पणानुसार अर्पणांची संख्या.	२२
१.११	१९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्यातील जनगणना घारे आणि त्यांचा वापर.	२३
	१२१. ह वा. मा न.	
२.१	निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य	२४
२.२	निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तापमान	२७

(पुढे चालू.....)

१	२	३
	<u>खू</u> शो तो	
३०१	तालुकावार जमिनोचा वापर (१९८६-८७) व १९९०-९१	२८
३०२	तालुकावार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्रा (१९८६-८७) व १९९०-९१	३२
३०३	जिल्ह्यातील मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पन्न व एकूण उत्पादन (१९९२-९३)	४०
३०४	तालुकावार विविध साधनांचा ओलिताखाली आणलेले क्षेत्र (१९८६-८७) व (१९९०-९१)	४२
३०५	तालुकावार निरनिराळ्या पिकांखालील ओलिताखे क्षेत्रा (१९८६-८७) व (१९९०-९१)	४३
३०६(अ)	तालुकावार सिंचन विहीरी व इतर विहीरींची संख्या (१९८६-८७) व (१९९०-९१)	४७
३०६(ब)	तालुकावार कुमनीळा, हातपंप व विधुत पंपांची संख्या १९९२-९३ वर्षाकीरता	४९
३०७	तालुकावार विहीरीखोरोज लघु पाट- बंधा-यांची कामे (१९९२-९३)	५०
३०८	जिल्ह्यातील मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प (३० जून, १९९३ चे)	५२
३०९	वित्तधारण जमिनोची संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ (१९८५-८६)	५६
३०१०	तालुकावार कृषिविज्ञान अजारे (पशुगणना १९८७ नुसार)	६२
३०११	दुष्काळ, टंवाई, सदृश्य परिस्थितीची माहिती (१९९२-९३)	६३
३०१२	तालुकानुसार टंवाईचा पुढोतहासानुसार कठोण व इतर टंवाईस्त भाग ठरविण्याबाबतची माहिती	६४
	<u>खू</u> पशु संवर्धन, वने व पर्यटन व्यवसाय	
४०१	तालुकावार पशुधन (पशुगणना १९८७ नुसार)	६७
४०२	जिल्ह्यातील तालुकावार पशु वैद्यकीय आकडेवारी (१९९२-९३)	७१
४०३	रोगांच्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृत्यूंची संख्या (१९९२-९३)	७३
४०३(अ)	जिल्ह्यातील तालुकानुसार विविध पशु वैद्यकीय संस्थांचे कार्य १९९२-९३	७४
४०४	तालुकावार मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवध- गृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या १९९२-९३	७५

	२	३
४०५	जिल्ह्यातील वनस्रोत १९९२-९३ (अस्थाप्यो) •	७६
४०६	जिल्ह्यातील मुख्य व औष्ण उत्पादन (१९९२-९३) •	७७
४०७	जिल्ह्यातील भू-जल भत्स्य व्यवसाय •	७८
४५० उद्योग व खनिज		
५०१	कारखान्यातील कामगारांचो दैनिक सरासरी संख्या •	७९
५०२	चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण •	८३
५०३	कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण •	८७
५०४	उद्योगांच्या महत्त्वाच्या बाबींचो आकडेवारी •	८९
५०५	रोजगार नियमिती केंद्रातील आकडेवारी •	९१
५०६	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम •	९३
५०७	कर्मचारी गणना, कर्मचा-यांचो संख्या १९९२ •	९४
५०८	निरनिराळ्या उद्योगांतल रोजगार •	९५
५०९	विधुतीकरण झालेल्या बाहारांचो व गावांचो संख्या •	९६
५०१०	विजेचा वापर •	९७
५०११	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार बिगर कृषि आस्थापना •	९८
५०१२	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार प्रमुखा उद्योग गटानुसार उद्योगांचो संख्या (कृषि व बिगर कृषि) आणि सर्व साधारणपणे : नेहमी काम करणा-यांचो संख्या •	१००
५०१३	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार महत्त्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषि आणि बिगर कृषि आस्थापनांचो संख्या •	१०१
५०१४	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार महत्त्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषि आणि बिगर कृषि आस्थापनांतल कामगारांचो संख्या •	१०२
५०१५	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार कृषि व बिगर कृषि सहकारी आस्थापना •	१०३
५०१६	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार जिल्ह्यातील प्रमुखा उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक कृषि व बिगर कृषि आस्थापनांचो संख्या आणि रोजगार यांचो संख्या •	१०४
५०१७(अ)	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार उत्पादन व दुसस्तो सेवा या गटांतल स्व-कार्यरत उद्योगांचो एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांचो आकारमान गटानुसार संख्या •	१०५
५०१७(ब)	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार उत्पादन व दुसस्तो सेवा या गटांतल आस्थापनांचो एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांचो आकारमान गटानुसार संख्या •	१०६

१	२	३
५०१८ (अ)	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार घाऊ व किरकोळ व्यापार या गटातील स्व-कार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.	१०७
५०१८ (ब)	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार जिल्ह्यातील घाऊ व किरकोळ व्यापार आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.	१०८
५०१९ (अ)	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार जिल्ह्यातील सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा पुरवणा-या स्व-कार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.	१०९
५०१९ (ब)	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार जिल्ह्यातील सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा पुरवणा-या आस्थापनांची एकूण संख्या आणि नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११०
५०२० (अ)	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार जिल्ह्यातील सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र स्व-कार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.	१११
५०२० (ब)	१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार जिल्ह्यातील सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.	११२

४६४ स ह का र

६०१	जिल्ह्यातील विविध प्रकारच्या सहकारी संख्या-	११३
६०२	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या संस्थांचे माहिती.	११५
६०३	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांचे रूढता परीक्षण वर्गाप्रमाणे वर्गवार.	११६
६०४	जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील विकास कार्ये.	११७
६०५	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्ये.	१२०

१	२	३
६०६	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य.	१२२
६०७	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य.	१२४
६०८	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांमार्फत दिलेली पिक कर्जे.	१२६
६०९	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा सहकारी संस्थांमार्फत दिलेली पिक कर्जे.	१२७
६०१०	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांमार्फत दिलेली पिक कर्जे.	१२८
६०११	जिल्ह्यातील बिगर शेतकरी सहकारी संस्थांचे कार्य.	१२९
६०१२	जिल्ह्यातील जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य.	१३०
६०१३	जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य.	१३२
६०१४	जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे कार्य.	१३३
६०१५	जिल्ह्यातील बाजारपेठांचे ताळुकावार माहिती.	१३५
६०१६	जिल्ह्यातील सावकारांचे संख्या आणि त्यांची दिलेली कर्जे.	१३९
१७१ वैयक्तिक व आरोग्य सेवा.		
७०१	तालुकावार सार्वजनिक अर्थासहाय्यित संस्थांमार्फत उपलब्ध असलेली वैयक्तिक सुविधांचे माहिती.	१४०
७०२	तालुकावार नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्यूंची संख्या.	१४२
७०३	जिल्ह्यातील विविध कारणांनुसार मृत्यूंची माहिती.	१४७
७०४	माता-बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोवणी.	१४५
७०५	तालुकावार कुटुंब नियोजन केंद्रांची संख्या.	१४७
१८१ शिक्षण		
८०१	१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकावार साक्षरता.	१४८
८०२	शैक्षणिक संस्था व शिक्षकांची माहिती.	१४९
८०३	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची संख्या.	१५०
८०४	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्थांची माहिती.	१५२

१	२	३
८०५	आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्यांना मिळणारी पोषक शिक्षणाची सवलत.	१५४
८०६	प्राथमिक शिक्षणावरील छार्च.	१५५
८०७	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन व तांत्रिक शाळा.	१५६
८०८	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षणकेंद्र.	१५७
८०९	जिल्ह्यातील शिक्षकांकरिता प्रशिक्षण संस्था.	१५८
११११ परिवहन, दळणवळण व वाहतुक.		
९०१ (अ)	रेल्वे मार्गांची माहिती.	१५९
९०१ (ब)	रेल्वे स्थानकांची तात्कावार माहिती.	१६०
९०२	प्रकार व पृष्ठभागांनुसार रस्त्यांची माहिती.	१६१
९०३	वापरान्त असलेली मोटार वाहनांची संख्या.	१६२
९०४	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची प्रवासी वाहतुक जाकडेवारी.	१६३
९०५	महत्त्वाच्या रस्त्यांवरील वाहतुक गणना.	१६४
९०६	पोस्ट, तारघारे व दुरध्वनी सेवा यांची जाकडेवारी.	१६८
११०१ स्थानिक संस्था.		
१००१	स्थानिक संस्थेचे उत्पन्न व छार्च.	१६९
१००२	ग्राम पंचायतीचे उत्पन्न व छार्च.	१७०
१००३	जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व छार्च.	१७२
१००४	महानगर पालिका/नगरपालिकांचे उत्पन्न व छार्च.	१७४
१००५	जिल्ह्यातील नगर परिषद क्षेत्रातील इमारतींची वापरानुसार संख्या व त्यापैकी निवासितर उपयोगात असणा-या इमारती व त्यांच्या भागांमध्ये बांधणा-या उद्योग/व्यवसाय संस्थांची माहिती.	१७६
११११ वा र्शि क यो ज्ञ ना.		
११०१	विविध विकास प्रांशालातील झालेल्या योजनांतर्गत छार्च.	१७९

१	२	३
११०२	योजनाखालील महत्त्वाची भौतिक साधने.	१८२
११०३	रोजगार हमी योजनेबाबतची माहिती.	१८६
११०४	रोजगार हमी योजनेबाबत घेतलेल्या कामे, त्यावरील रोजगार खर्च.	१८७
११०५	गिण्याच्या पाण्याच्या सोयी.	१८८
११०६	अधिक उत्पादन देणा-या संकरित व सुधारील पिकाचे क्षेत्र.	१९०
११०७	रासायनिक खातांचे वाटप.	१९२
११०८	साखार कारखान्याची आकडेवारी.	१९३
११०९	दुग्ध संस्थांची माहिती.	१९४
१११०	अवर्षाप्रवण कार्यक्रमाची प्रगती.	१९५
११११	आदिवासी विकास कार्यक्रम, तरतूद व खर्च.	१९६
१११२	वीस क्लमी कार्यक्रम.	१९९
१११३	विशेष घटक योजना.	२००
१११४	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम.	२०१
११२० किंमतची व निर्देशांक		
११२१	निवडक शेतोमालीच्या सरासरी घटक किंमती.	२०२
११२२	जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्त्वाच्या वस्तूच्या सरासरी किंमती.	२०३
११२३	कामगारांचे शाहक किंमतीचे निर्देशांक.	२०५
११२३ पोलिस, गुन्हे आणि कारागृहे		
११२१	जिल्ह्यातील पोलिस दलाची एकूण संख्या.	२०८
११२२	गुन्हेसंबंधी आकडेवारी.	२०९
११२३	तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार.	२११
११२४	तुरुंगात दाखल झालेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटांनुसार व शैक्षणिक पात्रांनुसार वर्गीकरण.	२१२
११२५	दिवाणो व फौजदारी न्यायालयात निर्वाळात काढलेली कामे.	२१३

१	२	३
	<u>११४०</u> बँका, संयुक्त भांडवली संस्था व विभापत्रो.	
१४०१	बँका, कार्यालय, वगैरेंत बँकांची संख्या, संख्या त्यांच्या ठेवी व कर्जे.	२१४
१४०२	संयुक्त भांडवली संस्था.	२१५
१४०३	उत्तरीकाल्या विभापत्रांची संख्या व विभापत्रांची रक्कम.	२१६
	<u>११५०</u> सी को र्जे.	
१५०१	विभापत्र गृहाविभापत्रो आकडेवारी.	२१७
१५०२	जिल्ह्यातील गोळा केलेली अल्पबचतीची रक्कम.	२१८
१५०३	तालुकावार गोळा केलेली जमोन महसूल.	२१९
१५०४	छापखाने आणि छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियतकारिके.	२२०
१५०५	ज्वलत धान्य दुकानांना पुरविलेला तांदूळ, गहू व साखार.	२२२
१५०६	गुराणो व कृषल केलेले धान्य.	२२३
१५०७	१९९९ मधील लोकसंख्या निवडणूक व १९९० मधील विधानसभेचा निवडणूक या संबंधी आकडेवारी.	२२४
१५०८	अग्निशुकारी व प्रवासी यांच्यासाठी असलेल्या बंगल्यांची तालुकावार यादी.	२२७
१५०९	जिल्ह्यातील निवडक निर्देशांकाचे कल.	२२९

१९९१ च्या जनगणनेनुसार नांदेड जिल्ह्याच्या ता. व. निहाय क्षेत्रापळ, घारे व लोकसंख्या

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	एकूण ग्रामोण नागरी	क्षेत्र (चौ. कि. मी.)	घरे चौ. कि. मी. प्रत्ये लोकसंख्या	गावाची संख्या वस्ती	ओसाड संख्या	शहराची संख्या	वापरातील निवासी गृहांची संख्या	कुटुंबांची संख्या	आकडे हजारत	लोकसंख्या	लिंगाचा
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
<u>नांदेड जिल्हा</u>		एकूण	१०,५०२.०	२२२	१,५१५	६५	१३	४,०४	४,०४	२३,३०	११,९८	११,३२
	ग्रामोण	१०,२९०.९	१७७	१,५१५	६५	-	३,२१	३,२४	१८,२४	९,३३	८,९१	
	नागरी	२११.१	२३९८	-	-	१३	८२	८३	५,०६	२,६५	२,४१	
<u>तालुका</u>												
१	नांदेड	एकूण	१,०२२.८	५६७	१८७	१०	३	९४	९५	५,७९	३,०१	२,७९
	ग्रामोण	९९५.७	२५७	१८७	१०	-	४२	४३	२,५६	१,३२	१,२५	
	नागरी	२६७.१	११९२९	-	-	३	५१	५२	३,२३	१,६९	१,५४	
२	हदगांव	एकूण	१,५५६.६	१६१	२१७	१०	१	४६	४७	२,६३	१,३४	१,२९
	ग्रामोण	१,५३०.९	१६१	२१७	१०	-	४४	४४	२,४७	१,२६	१,२१	
	नागरी	२५.७	६४१	-	-	१	२	२	१६	९	८	
३	क्विवट	एकूण	२,०७६.९	११७	२४६	१२	१	४६	४६	२,४३	१,२४	१,१९
	ग्रामोण	२,०६३.२	१०७	२४६	१२	-	४२	४२	२,२१	१,१२	१,०९	
	नागरी	१३.७	१६००	-	-	१	४	४	२२	११	१०	

(घटे वाचू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
४. धोकर	एकूण	१,०३४.४	१७०	१४८	३	१	३२	३२	१,७६	९०	८६	
	ग्रामीण	१,०२६.१	१६३	१४८	३	—	३०	३०	१,६७	८५	८२	
	नागरी	८.३	१००४	—	—	१	२	२	८	५	४	
५. जिलोली	एकूण	१,४५९.५	२३४	२२१	१५	३	६१	६२	३,४१	१,७५	१,६७	
	ग्रामीण	१,३८०.५	२१३	२२१	१५	—	५३	५४	२,९४	१,५०	१,४४	
	नागरी	७९.०	६०२	—	—	३	८	८	४८	२४	२३	
६. देगधुर	एकूण	६७८.६	२५१	१०२	६	१	३१	३१	१,७०	८७	८३	
	ग्रामीण	६५९.६	२०१	१०२	९	—	२५	२५	१,३३	६८	६५	
	नागरी	१९.०	१९५९	—	—	१	६	६	३७	१९	१८	
७. सुळोड	एकूण	८७५.१	२३४	१४८	—	१	३५	३५	२,०५	१,०५	९९	
	ग्रामीण	८४२.०	२२०	१४८	—	—	३२	३२	१,८५	९५	९०	
	नागरी	३३.१	५९४	—	—	१	३	३	२०	१०	९	
८. व्हार	एकूण	१,६२९.४	२१६	२४६	६	२	५९	५९	३,५३	१,८२	१,७१	
	ग्रामीण	१,६२४.२	१९८	२४६	६	—	५४	५४	३,२१	१,६५	१,५६	
	नागरी	५.२	६०९७	—	—	२	५	५	३२	१७	१५	

टिप :- (१) क्षेत्राक १९८१ च्या जनगणना व लोकलंब्या १९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे स्तंभ ५ चे आकडे आहेत; (२) आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा जुळणार नाहीत; (३) जिल्ह्याच्या एकूण क्षेत्राच्या आकडेवारीचा आधार सर्व्हेअर जनरल ऑफ इंडिया हा असल्याने व तहसीलच्या एकूण क्षेत्राच्या आधार निरोक्षाक, भूमी अभिलेखा हा असल्यामुळे तहसीलच्या ग्रामीण क्षेत्राचा बेरीज जिल्ह्याच्या बेरीजात जुळणार नाही.

आधार :- १९९१ जनगणना प्रकाशन

नांदेड जिल्ह्याचा १९५१ पासूनचा लोकसंख्येतील दशावार्धिक परक (लोकसंख्या "०००")

अ. जिल्हा/ क्र. तालुका	वर्ग	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया			
		एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
नांदेड जिल्हा	१९९१	२३,३०	१८,२४	५,०६	११,९८	९,३३	२,६५	११,३२	८,९१	२,४१	
	१९८१	१७,४९	१४,२१	३,२८	८,९२	७,२२	१,७०	८,५७	७,००	१,५७	
	१९७१	१३,९८	११,७०	२,२८	७,१५	५,९५	१,२०	६,८३	५,७५	१,०८	
	१९६१	१०,८०	९,२४	१,५६	५,४८	४,६७	८१	५,३२	४,५७	७५	
	१९५१	८,८४	७,४५	१,३८	४,४६	३,७५	७१	४,३८	३,७०	६८	
१. नांदेड	१९९१	५,७९	२,५६	३,२३	३,०१	१,३२	१,६९	२,७९	१,२५	१,५४	
	१९८१	३,८८	१,८७	२,०१	२,०१	९६	१,०५	१,८७	९१	९६	
	१९७१	२,७१	१,६७	१,०४	१,४२	७१	७१	१,२९	६६	६३	
	१९६१	१,९६	१,०९	८८	१,०२	५५	४६	९५	५३	४१	
	१९५१	१,६३	९२	७१	८३	४७	३६	७९	४६	३३	
२. हदगांव	१९९१	२,६३	२,४७	१६	१,३४	१,२६	९	१,२९	१,२१	८	
	१९८१	२,०८	१,९७	११	१,०६	१,००	६	१,०३	९८	५	
	१९७१	१,७०	१,६३	७	८६	८२	४	८४	८१	३	
	१९६१	१,३७	१,३२	५	६९	६६	३	६८	६६	२	
	१९५१	१,०९	१,००	९	५५	५०	५	५४	५०	४	

(संदे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
३०	क्लिवट	१९९१	२,४३	२,२१	२२	१,२,	१,१२	११	१,१९	१,०९	१०
		१९८१	१,९९	१,८३	१६	१,०१	९२	९	९८	९०	८
		१९७१	१,५६	१,४५	११	७९	७३	६	७७	७२	५
		१९६१	१,१७	१,१०	७	५९	५५	४	५९	५५	४
		१९५१	८८	८३	५	४४	४२	३	४४	४१	३
४०	झोकर	१९९१	१,७६	१,६७	८	९०	८५	६	८६	८२	७
		१९८१	१,३४	१,२८	७	६८	६४	४	६६	६३	३
		१९७१	१,१०	१,०५	५	५६	५३	३	५४	५२	२
		१९६१	८८	८४	४	४४	४२	२	४४	४२	२
		१९५१	७३	६८	५	३६	३३	३	३७	३४	२
५०	बिलो लो	१९९१	३,४१	२,९४	४८	१,५५	१,५०	२४	१,६७	१,४४	२३
		१९८१	२,६६	२,२७	३९	१,३५	१,१५	२०	१,३१	१,१२	१९
		१९७१	२,२३	१,९२	३१	१,१३	९७	१६	१,१०	९५	१५
		१९६१	१,७६	१,५३	२३	८८	७७	१२	८८	८७	१२
		१९५१	१,५१	१,३०	२२	७५	६५	११	७६	६५	११

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
६. देगभूर	१९९१	१,७०	१,३३	३७	८७	६८	१९	८३	६५	१८	
	१९८१	१,३०	१,०२	२८	६६	५२	१४	६४	५१	१३	
	१९७१	१,११	८९	२२	५७	४५	११	५४	४४	१०	
	१९६१	९०	७५	१५	४६	३८	८	४४	३७	७	
	१९५१	७२	६१	१२	३७	३१	६	३६	३०	६	
७. मुढोड	१९९१	२,०५	१,८५	२०	१,०५	९५	१०	९९	९०	९	
	१९८१	१,५७	१,४३	१४	८०	७३	७	७७	७०	७	
	१९७१	१,३४	१,२५	९	६९	६४	५	६७	६१	६	
	१९६१	१,०१	९५	७	५२	४८	३	५०	४६	३	
	१९५१	८२	७६	६	४२	३९	३	४०	३७	३	
८. वंजार	१९९१	३,५३	३,२१	३२	१,८२	१,६५	१७	१,७१	१,५६	१५	
	१९८१	२,६६	२,५४	१२	१,३६	१,३०	६	१,३०	१,२५	६	
	१९७१	२,२२	२,१३	९	१,१४	१,०९	५	१,०८	१,०४	५	
	१९६१	१,७३	१,६७	७	८९	८६	३	८४	८१	३	
	१९५१	१,४५	१,३६	९	७४	६९	४	७१	६७	५	

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	वर्ष	दर चौ.कि.मी. स्थील लोकसंख्या	दश वार्षिक परकाची टक्केवारी		
				एकूण	ग्रामीण	नागरी
१	२	३	१३	१४	१५	१६
	<u>नांदेड जिल्हा</u>	१९९१	२२२	+ ३३.२१	+ २८.३३	+ ५४.३८
		१९८१	१६७	+ २५.१५	+ २१.५४	+ ४३.६८
		१९७१	१३३	+ २९.७६	+ २६.६०	+ ४६.४०
		१९६१	१०४	+ २२.९६	+ २३.९६	+ १३.७०
		१९५१	८६	+ १२.६५	+ ५.२५	+ १८.४८
	<u>ताळुका</u>					
१	<u>नांदेड</u>	१९९१	५६७	+ ४९.३४	+ ३७.०८	+ ६०.७२
		१९८१	३७९	+ ४३.०९	+ ३६.३८	+ ४९.९५
		१९७१	२६५	+ ३८.१३	+ २६.१५	+ ५२.९७
		१९६१	१९२	+ २०.२९	+ १७.७१	+ २३.६४
		१९५१	१६०	-	-	-
२	<u>हदगांव</u>	१९९१	१६९	+ २६.३०	+ २५.०७	+ ४८.०५
		१९८१	१३४	+ २२.४२	+ २१.३०	+ ४६.५८
		१९७१	१०९	+ २४.१०	+ २३.५४	+ ३७.४७
		१९६१	८८	+ २६.३२	+ ३२.०९	+ ३८.१३
		१९५१	७०	-	-	-

१	२	३	१३	१४	१५	१६
३	फिनवट	१९९१	११७	+ २२.१९	+ २१.२१	+ ३३.०२
		१९८१	९६	+ २७.५२	+ २५.४४	+ ५५.५१
		१९७१	७५	+ ३३.२२	+ ३२.३३	+ ४६.७२
		१९६१	५६	+ ३२.७९	+ ३२.१५	+ ४३.३९
		१९५१	४२	-	-	-
४	भोकर	१९९१	१७०	+ ३१.०६	+ ३१.३३	+ २५.४१
		१९८१	१३०	+ २२.१६	+ २२.०२	+ २४.९०
		१९७१	१०६	+ २४.५९	+ २४.८७	+ १९.३८
		१९६१	८५	+ २१.१०	+ २३.३६	- ९.९५
		१९५१	७०	-	-	- ७.३६
५	बिलोली	१९९१	२३४	+ २८.३४	+ २९.१६	+ २३.४६
		१९८१	१८२	+ १९.५२	+ १८.३४	+ २७.०३
		१९७१	१५२	+ २६.४२	+ २५.६९	+ ३१.२३
		१९६१	१२१	+ १६.३७	+ १७.९८	+ ६.९९
		१९५१	१०४	-	-	-

तकता क्रमांक - १२ (समाप्त)

१	२	३	१७	१४	१५	१६
६. देगपुर	१९९१	२५१	+ ३०.८५	+ २९.८१	+ ३४.७०	
	१९८१	१९२	+ १७.१५	+ १४.७४	+ २७.०५	
	१९७१	१६४	+ २३.४२	+ १८.५४	+ ४८.५६	
	१९६१	१३२	+ २४.४५	+ २४.१०	+ २६.३०	
	१९५१	१०६	-	-	+ ३५.१७	
७. सुडोड	१९९१	२३४	+ ३०.२१	+ २९.२३	+ ४०.२७	
	१९८१	१८०	+ १६.९०	+ १४.३६	+ ५१.३०	
	१९७१	१५४	+ ३२.४६	+ ३१.९३	+ ४०.०५	
	१९६१	११६	+ ३३.६२	+ २५.३५	+ ३.२०	
	१९५१	९४	-	-	- ६.१५	
८. कंटार	१९९१	२१६	+ ३२.२६	+ ३६.२०	+ १५७.४०	
	१९८१	१६४	+ १९.८०	+ १९.२०	+ ३३.५८	
	१९७१	१३७	+ २८.३०	+ २७.८७	+ ३९.०८	
	१९६१	१०६	+ १९.५८	+ २३.४६	+ २५.४२	
	१९५१	८९	-	-	+ ४९.४१	

टिप :- आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा कदाचित् सुधार नाहित.

आधार :- १९८१ व १९९१ जनगणना प्रकाशन.

१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे नांदेड जिल्ह्यातील गावांचे लोकसंख्येच्या गटानुसार तालुकानिहाय वर्गीकरण.

(लोकसंख्या "००")

क्र.	जिल्हा/ तालुका	वस्ती असलेली गावे							
		२०० पेक्षा कमी		२०० ते ४९९		५०० ते ९९९		१००० ते १९९९	
		संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	जिल्हा बेरोज	५३	६,२	२८३	१,०४,५	५०५	३,७३,४	४७२	६,५५,१
	तालुका								
१	नांदेड	१३	१,६	३०	१०,७	६२	४४,२	४७	६४,३
२	हदगाव	८	१,१	४४	१६,३	७६	५४,९	६७	९५,४
३	किनवट	१२	१,५	६५	२३,५	९५	७०,८	६०	८१,६
४	भोकर	२	२	३०	१०,६	५५	३९,९	५०	६९,१
५	विलोली	७	८	३५	१२,८	६३	४८,०	८०	१,१२,६
६	देगलूर	४	५	१४	५,०	३७	२४,७	२७	३७,८
७	मुखोड	२	२	२७	१०,५	३९	२९,०	६०	८३,७
८	कंधार	५	५	३८	१४,९	७८	५६,९	८१	१,१०,४

(पुढे चालू.....)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	पस्ती असलेली गावे								ओसाड गावांची संख्या
		२००० ते ४९९९		५००० ते ९९९९		१०००० आणि त्याहून जास्त		एकूण		
		संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	
१	२	३	४	५	६	७	८	९		
	जिल्हा बेरीज	१७७	४,९९,८	२१	१,२५,९	४	५९,३	१,५१५	१८,२४,२	६५
	तालुका									
१	नांदेड	२७	७७,६	७	४२,०	१	१४,८	१८७	२,५६,२	१०
२	हदगांव	२०	५७,५	१	८,३	३	१३,४	२१७	२,४६,९	१०
३	किनवट	१२	३२,०	२	१२,०	-	-	२४६	२,२१,२	१२
४	होळार	१०	२७,१	-	-	१	२०,३	१४८	१,६७,५	३
५	बिलोली	३१	८४,९	४	२३,७	१	१०,९	२२१	२,९३,८	१५
६	देगावूर	१८	५०,२	२	१०,७	-	-	१०२	१,३२,९	९
७	मुळोड	१९	५५,६	१	६,०	-	-	१४८	१,८५,०	-
८	कंधार	४०	१,१४,८	४	२३,२	-	-	२४६	३,२०,८	६

टिप :- आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा कदापित जुळणार नाहीत.

आधार :- १९९९ जनगणना प्रकाशन.

१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे नांदेड जिल्ह्यातील शहरांचे लोकसंख्येच्या गटानुसार तालुकानिहाय वर्गीकरण
लोकसंख्या ("०००")

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	५००० पेक्षा कमी		५००० ते ९९९९		१०,००० ते १९,९९९		२०,००० ते ४९,९९९		५०,००० ते ९९,९९९		१,००,००० व त्याहून अधिक		सकूण शहरे	
		संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
<u>जिल्हा बेरीज</u>		-	-	१	८	६	८६	५	१,३७	-	-	१	२,७५	१३	५,०६
<u>तालुका</u>															
१	नांदेड	-	-	-	-	१	१४	१	३४	-	-	१	२,७५	३	३,२३
२	हदगांव	-	-	-	-	१	१६	-	-	-	-	-	-	१	१६
३	फिनवट	-	-	-	-	-	-	१	२२	-	-	-	-	१	२२
४	भाोकर	-	-	१	८	-	-	-	-	-	-	-	-	१	८
५	बिलोली	-	-	-	-	२	२४	१	२४	-	-	-	-	३	४८
६	देंगलूर	-	-	-	-	-	-	१	३७	-	-	-	-	१	३७
७	सुखोड	-	-	-	-	-	-	१	२०	-	-	-	-	१	२०
८	कंधार	-	-	-	-	३	३२	-	-	-	-	-	-	२	३२

टिप :- आकडे पूर्णांकित केलेल्याने बेरीज सुकूणार नाहीत.

आधार :- १९९१ जनगणना प्रकाशन.

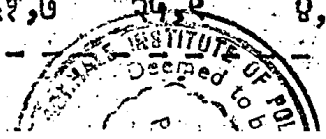
नांदेड जिल्ह्यातील १९९१ च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या.

(आकडे शंभारात)

क्र.	काम करणा-यांचा वर्ग	ग्रामीण नागरी एकूण	जिल्हा बेरीज	तालुके							
				नांदेड	हदगाव	किनवट	भाोकर	बिलोली	देगलूर	मुळोड	कंधार
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१. शेतकरी	ग्रामीण	३,३०,५	४४,२	५०,६	३७,६	३४,१	५१,४	१९,३	३३,३	५९,९	
	नागरी	१०,३	३,०	७	६	२	२,६	१,१	६	१,४	
	एकूण	३,४०,७	४७,२	५१,२	३८,२	३४,३	५४,१	२०,५	३३,९	६१,३	
२. शेतमजूर	ग्रामीण	३,६०,२	४२,३	५५,७	५३,९	३०,४	६०,२	३१,०	३४,७	५२,०	
	नागरी	२३,०	५,०	२,३	१,७	६	७,१	२,६	१,३	२,१	
	एकूण	३,८३,२	४७,३	५८,०	५५,६	३१,०	६७,३	३३,७	३६,१	५४,२	
३. पशुसंवर्धन, जंगलकाम, मच्छी-मारी, शिबारी, फळबागा, मळे वगैरे क्षेत्रात काम करणारे.	ग्रामीण	९,१	१,२	७	१,१	६	१,६	१,२	१,४	१,२	
	नागरी	२,५	१,२	१	३	४	३	२	२	२	
	एकूण	११,६	२,३	८	१,४	१०	४,९	३,४	३,६	३,४	
४. खाणकाम आणि दगड... खाणकामात काम करणारे.	ग्रामीण	५	१	४	४	१	१	४	४	१	
	नागरी	१	४	४	४	१	१	४	४	४	
	एकूण	६	५	८	८	२	२	८	८	५	
५. वस्तुनिर्माण प्रक्रिया, सेवा व दुसऱ्या इत्यादी धारगुती उभागत काम करणारे.	ग्रामीण	९,३	९	१,२	९	१,०	१,९	६	१,१	१,८	
	नागरी	३,१	१,३	१	१	१	७	३	१	४	
	एकूण	१२,४	२,२	१,२	१,०	१,१	२,६	९	१,२	२,१	

(पुढे वाचू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
६. धारगुत्तिका उद्योगाव्यतिरिक्त इतर उद्योगधंधात काम करणारे.	ग्रामीण	१७,४	५,५	१,५	१,३	१,९	३,२	९	१,१	२,१	२,१
	नागरी	१८,७	१४,६	४	५	३	१,०	१,०	४	६	६
	एकूण	३६,१	२०,१	१,९	१,७	२,१	४,२	१,९	१,५	२,७	२,७
७. बांधाकाम करणारे	ग्रामीण	८,४	२,५	८	६	९	१,१	४	८	१,३	१,३
	नागरी	१०,१	७,९	३	३	१	४	४	२	४	४
	एकूण	१८,५	१०,३	१,१	९	१,०	१,५	८	१,०	१,७	१,७
८. व्यापार आणि वाणिज्य क्षेत्रात काम करणारे.	ग्रामीण	१९,७	३,२	२,६	२,३	२,२	३,३	१,३	२,२	२,६	२,६
	नागरी	२८,०	१८,४	७	१,२	५	२,२	२,४	१,०	१,६	१,६
	एकूण	४७,७	२१,६	३,३	३,५	२,७	५,५	३,६	३,२	४,३	४,३
९. वाहतूक, साठवण आणि दणवण क्षेत्रात काम करणारे.	ग्रामीण	४,७	१,१	४	४	६	७	३	४	८	८
	नागरी	९,४	७,३	१	४	१	४	५	२	३	३
	एकूण	१४,१	८,४	५	७	८	१,१	८	६	१,१	१,१
१०. इतर काम करणारे.	ग्रामीण	३०,५	४,७	३,६	४,१	२,९	५,१	२,१	३,३	४,५	४,५
	नागरी	३१,२	२१,१	९	१,२	५	२,३	२,२	१,२	१,८	१,८
	एकूण	६१,७	२५,९	४,५	५,३	७,४	७,४	४,३	४,५	६,३	६,३

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
११* स्कूण पुजारा: का करणारे (१ ते १० वी बेरीज)	ग्रामीण	७,९०,२	१,०५,६	१,१७,०	१,०२,१	७४,९	१,२८,५	५७,०	७८,४	१,२६,६	
	नागरी	१,३६,४	७९,८	५,५	६,२	२,५	१७,२	१०,९	५,३	८,९	
	स्कूण	९,२६,६	१,८५,५	१,२२,५	१,०८,३	७७,४	१,४५,८	६८,०	८३,८३,७	१,३५,४	
१२* तिमांतिक काम करणारे	ग्रामीण	१,०९,१	११,९	९,२	८,६	६,६	१७,८	१३,६	१५,७	२५,७	
	नागरी	६,८	३,९	२	१	१	९	५	६	५	
	स्कूण	१,१५,९	१५,८	९,४	८,७	६,७	१८,७	१४,१	१६,३	२६,२	
१३* स्कूण काम न करणारे	ग्रामीण	९,२४,९	१,३८,६	१,२०,६	१,१०,५	८६,०	१,४७,५	६२,२	९०,९	१,६८,६	
	नागरी	३,६३,०	२,३९,६	१०,८	१५,६	५,७	२९,४	२५,८	१३,७	२२,३	
	स्कूण	१२,८७,९	३,७८,२	१,३१,४	१,२६,२	९१,७	१,७६,९	८८,०	१,०४,६	१,९०,९	
१४* स्कूण लोकसेव्या (११ ते १३ वी बेरीज)	ग्रामीण	१८,२४,२	२,५६,२	२,४६,९	२,२१,२	१,६७,५	२,९३,८	१,३२,९	१,८५,०	३,२०,८	
	नागरी	५,०६,१	३,२३,३	१६,५	२१,९	८,३	४७,६	३७,२	१९,६	३१,७	
	स्कूण	२३,३०,४	५,७९,४	२,६३,३	२,४३,२	१,७५,८	३,४१,४	१,७०,६	२,०४,६	३,५२,५	

टिप :- आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा कदाचित् जुळणार नाहीत; (२) x - आकडे दिलेल्या प्रमाणाच्या अर्ध्यापेक्षा कमी आहेत.

आधार :- १९९१ जनगणना प्रकाशन.

नांदेड जिल्ह्याचे १९८१ च्या जनगणनेनुसार (अ) वयोगटानुसार व (ब) धर्मानुसार वर्गीकरण.

(अ) वयोगटानुसार लोकसंख्या.

(आकडे "००").

बाब	सर्व वयोगट	०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३९	४०-४९	५०-५९	६० व त्यावरील	वय अनिर्दिष्टात
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
एकूण	१७,४९,३	७,४७,३	१,३७,५	१,३६,७	२,१६,८	१,१४,६	१,६०,३	१,०६,६	१,१७,४	१५
ग्रामीण	१४,२१,५	६,०८,१	१,०६,४	१,०८,२	१,७७,३	९३,३	१,३२,४	८९,४	९८,२	१२
नागरी	३,२७,८	१,३९,२	३१,१	२८,५	३९,५	२१,३	२७,९	१७,२	१९,२	३

(ब) १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे धर्मानुसार लोकसंख्या.

(आकडे "००").

बाब	सर्व धर्म	बौद्ध	छिश्चन	हिंदू	जैस	शिखा	मुस्लीम	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९
एकूण	१७,४९,३	१,७२,२	२,४	१३,५५,५	४,९	५,८	२,०८,३	३
ग्रामीण	१४,२१,५	१,३७,५	१,२	११,६७,०	२,७	१,२	१,११,७	२
नागरी	३,२७,८	३४,७	१,२	१,८८,५	२,२	४,६	९६,६	१

टिप :- आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार :- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

नांदेड जिल्ह्यातील १९९१ च्या जनगणनेनुसार अन्वेषित जाती, अन्वेषित जमातींचो आकडेवारी.

(आकडे हजारत)

ज.क्र.	जिल्हा/तालुका	सकूण ग्रामीण नागरी	अन्वेषित जाती			अन्वेषित जमाती			सकूण		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	संपूर्ण	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
<u>नांदेड जिल्हा</u>		सकूण	४२३	२१७	२०६	२७६	१४२	१३४	६२९	३५९	३४०
		ग्रामीण	३५१	१८०	१७१	२५०	१२८	१२२	६०१	३०८	२९३
		नागरी	७२	३८	३५	२६	१२	१२	१२८	५१	४७
<u>तालुका</u>											
१	नांदेड	सकूण	९१	४७	४४	१६	९	८	१०७	५६	५२
		ग्रामीण	४७	२४	२३	८	४	४	५५	२६	२७
		नागरी	४४	२३	२१	८	४	४	५२	२७	२५
२	हदगांव	सकूण	३३	१७	१६	४२	२२	२१	७५	३८	३७
		ग्रामीण	३१	१६	१५	४२	२१	२०	७३	३७	३६
		नागरी	२	१	१	x	x	x	२	१	१
३	किनवट	सकूण	२२	११	११	७२	३६	३६	९४	४८	४६
		ग्रामीण	१८	९	९	७१	३६	३५	८९	४५	४४
		नागरी	४	२	२	२	१	१	५	३	३
४	मोडर	सकूण	३३	१७	१६	३४	१८	१७	६८	३५	३३
		ग्रामीण	३१	१६	१५	३४	१७	१६	६५	३३	३२
		नागरी	२	१	१	x	x	x	२	१	१

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
५०	बिजौली	एकूण	७९	७०	३९	४३	२२	२१	१२२	६२	६०
		ग्रामीण	७३	३७	३६	३३	१७	१६	१०७	५४	५२
		नागरी	६	३	३	९	५	५	१५	८	७
६०	देगसूर	एकूण	४९	२५	२४	१७	१४	३३	७६	३९	३७
		ग्रामीण	४४	२२	२१	२३	१२	११	६७	३४	३३
		नागरी	५	३	२	४	२	२	९	५	४
७०	सुखोड	एकूण	४९	२५	२४	२१	११	१०	७०	३६	३४
		ग्रामीण	४६	२३	२२	१९	१०	११	६५	३३	३२
		नागरी	३	२	२	२	१	१	५	३	२
८०	कंधार	एकूण	६७	३५	३२	२०	११	९	८७	४५	४१
		ग्रामीण	६१	३२	३०	१९	११	९	८१	४२	३८
		नागरी	६	३	३	१	०	०	६	३	३

टिप्पणी :- (१) आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा लक्षात उठणार नाहीत; (२) x - आकडे दिलेल्या प्रकाशकाच्या अद्ययावत कमी आहेत.

आधार :- १९९१ जनगणना प्रकाशन.

नांदेड जिल्ह्यातील भिंती/छप्परे यासाठी वापरलेल्या साधन
साधुगणितानुसार, धारांथे (१९८१ च्या जनगणनेनुसार) वर्गीकरण.

अ.क्र.	बाब	एकूण ग्रामीण नागरी	संख्या
१	२	३	४

एकूण जनगणना प्रमाणे धारे.

एकूण	३,०५,९८५
ग्रामीण	२,५०,६७०
नागरी	५५,३१५

भिंतीची साधुगण

१.	गवत, पाने, वेळू व बांबू	एकूण ग्रामीण नागरी	४९,३३० ४३,६३५ ५,६९५
२.	माती	एकूण ग्रामीण नागरी	१,०४,९१५ ८९,६०५ १५,३१०
३.	कच्च्या विटा	एकूण ग्रामीण नागरी	११,४८० ४,४५५ ७,०२५
४.	लाकूड	एकूण ग्रामीण नागरी	३,८५५ १,९३५ १,९२०
५.	पक्क्या विटा	एकूण ग्रामीण नागरी	३३,४१५ १५,७९० १७,६२५
६.	गॅल्व्हनाईझ लोहाडी किंवा इतर धातूचे पत्रे	एकूण ग्रामीण नागरी	१,४४० ५०० ८६०
७.	दगड	एकूण ग्रामीण नागरी	९७,१२५ ९२,५४० ४,५८५

(सुटे बाब.....)

१	२	३	४
८	सिमेंट काँक्रीट	स्कूण ग्रामीण नागरी	२,९५० ९५५ १,९९५
९	वर उल्लेखिलेल्या व्यतिरिक्त इतर सामुग्री	स्कूण ग्रामीण नागरी	१,४७५ १,१७५ ३००
२	<u>उपरासाठी वापरलेली सामुग्री</u>		
१	गवत, पाने, पेठू, माती, कच्च्या विटा किंवा बांबू	स्कूण ग्रामीण नागरी	५५,०६० ५०,५८० ४,४८०
२	कौल, तक्ती दगड, कंकर	स्कूण ग्रामीण नागरी	१,५०,५९५ १,३५,६३० १४,९६५
३	पन्हाळीचे लोखंडी पत्रे, जस्ताचे किंवा धातूचे पत्रे	स्कूण ग्रामीण नागरी	७२,७९५ ४८,६८० २४,११५
४	अस्बेस्टास सिमेंटचे पत्रे	स्कूण ग्रामीण नागरी	२,७८५ १,४८५ १,३००
५	विटा व चुना	स्कूण ग्रामीण नागरी	२,८५० १,७५० १,१००
६	दगड	स्कूण ग्रामीण नागरी	२६५ २१० ५५
७	प्रचलित सिमेंट काँक्रीट	स्कूण ग्रामीण नागरी	९,६४० २,१४० ७,५००
८	इतर वर उल्लेखिलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली सामुग्री	स्कूण ग्रामीण नागरी	११,९९५ १०,१९५ १,८००

आधार :- १९८१, जनगणना प्रकाशन (भाग-आठ ए व बी(१) धारजाधणी अहवाल

नांदेड जिल्ह्यातील आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण १९८१ जनगणनेप्रमाणे (तख्या)

अ.क्र.	बाब	ग्रामीण	नागरी	सकूण
१	२	३	४	५
१	(१) सकूण कुटुंबे	२,५२,२२०	५५,७७०	३,०७,९९०
	(२) घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	२,२४,६४५	२८,५४५	२,५३,१९०
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	२६,०२५	२६,७७०	५२,७९५
२	एक व्यक्ती कुटुंबे			
	(१) सकूण कुटुंबे	१०,६९०	२,८७०	१३,५६०
	(२) घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	७,१३५	८५०	७,९८५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	३,२८५	१,८००	५,०८५
३	दोन व्यक्तींची कुटुंबे			
	(१) सकूण कुटुंबे	१७,८९५	४,४२५	२२,३२०
	(२) घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	१४,८७०	१,५८५	१६,४५५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	२,८३०	२,८१०	५,६४०
४	तीन व्यक्तींची कुटुंबे			
	(१) सकूण कुटुंबे	२६,६८५	५,८१०	३२,४९५
	(२) घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	२२,९४०	२,२०५	२५,१४५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	३,४९०	३,६०५	७,०९५
५	चार व्यक्तींची कुटुंबे			
	(अ) सकूण कुटुंबे	३६,७९०	७,३८५	४४,१७५
	(ब) घरांच्या मालकीबाबतची स्थिती			
	अ) स्वतःची घरे असलेली	३२,१००	३,१००	३५,२००
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	४,४५०	४,२४०	८,६९०

(सुद्धे पाहू.....)

१	२	३	४	५
६. पाच व्यक्तींची कुटुंबे				
(१) स्कूण कुटुंबे		४२,२५०	८,४१५	५०,६६५
(२) घारांच्या मालकीबाबतची स्थिती				
अ) स्वतःची घरे असलेली		३७,९३५	४,०७५	४२,०१०
ब) भाड्याच्या घरात राहणारी		४,०१०	४,३०५	८,३१५
७. सहा किंवा अधिक व्यक्तींची कुटुंबे				
(१) स्कूण कुटुंबे		१,१७,९१०	२६,८३५	१,४४,७४५
(२) घारांच्या मालकीबाबतची स्थिती				
अ) स्वतःची घरे असलेली		१,०९,६६५	१६,७३०	१,२६,३९५
ब) भाड्याच्या घरात राहणारी		७,८७०	१०,०५०	१७,९२०
८. निर्देशात न केलेल्या व्यक्तींची कुटुंबे				
(१) स्कूण कुटुंबे		-	-	-
(२) घारांच्या मालकीबाबतची स्थिती				
अ) स्वतःची घरे असलेली		-	-	-
ब) भाड्याच्या घरात राहणारी		-	-	-

टिप :- ह्या तक्त्यातील स्कूण कुटुंबांच्या संख्येत बेघार कुटुंबांचा समावेश आहे; व संस्था कुटुंबांचा समावेश नाही; त्यामुळे स्कूण कुटुंबांची संख्या कृष्णार नाही.

आधार :- १९८१ जनगणना प्रकाशन (भाग - आठ ए व बी (२))
घरबांधणी अहवाल

१९८१ च्या जनगणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील अपंगदेवसार अपंगाची संख्या.

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	पूर्णतः अंधा	पूर्णतः पांगळे	पूर्णतः मूक	एकूण
१	२	३	४	५	६
	जिल्हा बेरीज	१,६४३	८८७	६१५	३,१४५
	ग्रामीण	१,४९९	८०१	५५६	२,८५६
	नागरी	१४४	८६	५९	२८९
	तालुका				
१.	नांदेड	२३१	१८८	९८	५१७
	ग्रामीण	१४७	१२०	६४	३३१
	नागरी	८४	६८	३४	१८६
२.	हदगांव	१७०	९३	६७	३३०
	ग्रामीण	१६९	९३	६७	३३०
	नागरी	१	—	२	३
३.	किनवट	२७२	८७	६९	४२८
	ग्रामीण	२६७	८४	६८	४१९
	नागरी	५	३	१	९
४.	भोकर	१४०	४९	५६	२४५
	ग्रामीण	१३५	४९	५५	२३९
	नागरी	५	—	१	८
५.	बिलोली	२३७	१६२	१०६	५०५
	ग्रामीण	२१८	१५७	९२	४६७
	नागरी	१९	५	१४	३८
६.	देगलूर	१४४	४१	४४	२२९
	ग्रामीण	१२९	३७	४२	२०८
	नागरी	१५	४	२	२१
७.	खोड	१२७	८५	७५	२८७
	ग्रामीण	११८	८०	७२	२७०
	नागरी	९	५	३	१७
८.	कंधार	३२०	१८२	१००	६०२
	ग्रामीण	३१६	१८१	९८	५९५
	नागरी	४	१	२	७

आधार :- १९८१ च्या जनगणना प्रकाशन.

नांदेड जिल्ह्यातील जनगणना, घारे आणि त्यांचा वापर (१९८१ ची जनगणना).

अ. क्र.	सकूण नागरी	सकूण जनगणना घारे	जनगणना नेच्या सुरवातीला शिकामी अस्तिली घारे	जनगणना घारांचा वापर राहणे	दुकान आणि राहणे	शंभूतः शाळा (कीटरो का, योगासह आणि राहणे)	हॉटेल, खाहार	व्यवसाय घारे	कारखाने	रेस्टॉरंट्स	पूजा स्थाने इतर			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
सकूण	४,०१,०८५	१,९४३५	२८८१८५	३५६५	६७१५	३३०	९०१०	२२२०	४६३०	१४२५	१४०	३८९५	६१५३५	
ग्रामीण	३,३५,४४०	१४९५५	२४०२५५	२७२०	५२६०	२००	५४००	१४६५	२९३०	८७०	४५	३४५०	५७८५०	
नागरी	६५,६४५	४४८०	४७९३०	८४५	१४५५	१३०	३६१०	७५५	१७००	५५५	५५	४४५	३६८५	
नांदेड शहर	३४६२०	१८०५	२६१३०	६०५	९९५	६०	१९९५	४०५	९५५	२७५	२५	२१५	११५५	

आधार :- १९८१ जनगणना प्रकाशन, टेबल एक - १ प्रमाणे.

नांदेड जिल्ह्यातील निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य १९९२ वर्षाकरिता.

(पर्जन्य मिलीमीटरमध्ये)

अ. क्र.	माहिती	केंद्र - नांदेड			केंद्र - हदगांव			केंद्र - किनवट		
		सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.
१.	जानेवारी	८	-	-	-	-	-	-	-	-
२.	फेब्रुवारी	१३	-	-	३	-	-	१	-	-
३.	मार्च	८	-	-	४	-	-	६	-	-
४.	एप्रिल	८	-	-	१८	-	-	७	-	-
५.	मे	१३	-	-	२४	१	२६	१९	-	-
६.	जून	१५४	१५	३९६	१६७	११	२५१	२६१	८	२६७
७.	जुलै	२१५	८	८६	२७४	९	१२७	४०५	१४	५३
८.	ऑगस्ट	१९५	२०	३३१	३४२	१५	३४०	४२१	१६	३५२
९.	सप्टेंबर	२१५	४	१०४	२०२	५	५९	२५१	८	११०
१०.	ऑक्टोबर	४३	६	८४	७३	३	५०	९७	२	१७
११.	नोव्हेंबर	२२	-	-	२४	४	३९	१६	२	१८
१२.	डिसेंबर	७	-	-	१५	-	-	१७	-	-
एकूण :-		९०१	५३	१,००१	१,१४६	४८	८९२	१,५०१	८१७	८१७

(पुढे चालू.....)

अ. क्र.	महिना	केंद्र - भाोकर			केंद्र - बिलोली			केंद्र - देगलूरी		
		सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिव- सांची संख्या	पर्जन्य	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिव- सांची संख्या	पर्जन्य	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिव- सांची संख्या	पर्जन्य
१	२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१	जानेवारी	३	-	-	४	-	-	६	-	-
२	फेब्रुवारी	२	-	-	१७	६	-	१४	-	-
३	मार्च	८	-	-	५	-	-	८	११	१५
४	एप्रिल	२७	१	११	१४	-	-	१७	-	-
५	मे	९	१	५	२३	-	-	२१	-	-
६	जून	१९२	१०	२४६	१७०	९	१७७	१५९	६	९२
७	जुलै	२७८	६	८८	२२१	८	७३	२०४	६	६७
८	ऑगस्ट	३३४	१६	३४०	१७३	१८	२२३	१५६	१९	२७४
९	सप्टेंबर	२२४	३	६३	१७१	५	१०८	१६६	५	६६
१०	ऑक्टोबर	९६	३	३६	३८	५	५५	५२	३	३९
११	नोव्हेंबर	१६	३	४९	२९	१	२०	२१	५	४५
१२	डिसेंबर	२०	-	-	५	-	-	५	-	-
संयुक्त :- १, २०९		४३	८३८	८७०	४६	६५६	८२९	४५	५९४	

(पुढे चालू.....)

अ.क्र.	माहिना	केंद्र - मुळोड			केंद्र - कंधार		
		सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
१	२	२१	२२	२३	२४	२५	२६
१.	जानेवारी	-	-	-	५-	-	-
२.	फेब्रुवारी	२	-	-	१४	-	-
३.	मार्च	६	-	-	५	-	-
४.	एप्रिल	२३	-	-	१२	-	-
५.	मे	२१	-	-	१६	१	११
६.	जून	१८३	७	२३२	१५३	१६	३२८
७.	जुलै	२१७	८	५४	२१३	११	९६
८.	ऑगस्ट	२२४	१३	१७८	१५०	२०	२९५
९.	सप्टेंबर	१५२	२	६३	१७३	६	६२
१०.	ऑक्टोबर	८३	३	५१	३२	२	३१
११.	नोव्हेंबर	८	२	१८	१६	३	४९
१२.	डिसेंबर	५	-	-	६	-	-
एकूट		९२४	३५	५९६	७९५	५९	८८०

आधार :- नांदेड जिल्ह्यातील सर्व तहसील कार्यालय.

नांदेड जिल्ह्यातील निवडक केंद्रांतील कमाल व किमान तापमान
१९९२ या वर्षाकरिता.

(आकडे सेल्सिअसमध्ये)

अ.क्र.	महिना	केंद्र - कमाल	नांदेड किमान
१	२	३	४
१.	जानेवारी	३१.४	१२.६
२.	फेब्रुवारी	३३.०	१३.५
३.	मार्च	३९.३	१८.८
४.	एप्रिल	४१.१	२३.८
५.	मे	४२.८	२६.३
६.	जून	३७.४	२४.४
७.	जुलै	३५.०	२४.४
८.	ऑगस्ट	३०.४	२२.३
९.	सप्टेंबर	३२.७	२१.६
१०.	ऑक्टोबर	३३.५	२०.४
११.	नोव्हेंबर	३०.६	१६.६
१२.	डिसेंबर	२९.९	११.८
वार्षिक		४२.८	११.८

आधार :- संचालक, विभागीय हवामान शास्त्र कार्यालय, मुंबई

नांदेड जिल्ह्यातील १९८६-८७ व १९९०-९१ या वर्षांकरिता जमिनीचा वापर

(क्षेत्रा १०० हेक्टरमध्ये)

ज. क्र.	जिल्हा/तासुका	वर्षा	एकूण भूभाग-लिक क्षेत्र	जंगल-व्याप्त क्षेत्र	शेतीला योग्य-शेती वापरा-खालील जमीन	अलब्ध पडोत आणि लागवडी-लायक वापरात नसलेली जमीन	नसलेले क्षेत्र (६ + ७)	पडोत जमिनीव्यतिरिक्त लागवडी-लायक वापरात नसलेली जमीन	जमिनीव्यतिरिक्त कायम गुरेचरणा-आणि इतर चरण्याची जमीन	लागवड न केलेली इतर जमीन	कसलेल्या जमिनीमध्ये समाविष्ट न झालेली झाडे, झुडूपे व फळे-बागायतीखालील जमीन	एकूण (१ + १० + ११)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	
<u>जिल्हा बेरोज</u>			१९८६-८७	१०,३३,२	८७,३	४१,३	२२,०	६३,३	३१,२	६३,७	५,५	१,००,४
			१९९०-९१	१०,३३,२	८८,५	२२,६	२२,६	४५,२	३१,६	३७,०	८,१	७६,७
<u>तासुका</u>												
१	नांदेड	१९८६-८७	१,००,०	१,२	५,६	१,०	६,५	२,०	४,३	२	६,६	
		१९९०-९१	१,००,०	१,९	३,२	१,५	४,७	३,७	१,०	१,५	६,२	
२	हदगाव	१९८६-८७	१,५२,६	११,९	७,५	३,३	१०,८	३,२	१०,०	१	१३,४	
		१९९०-९१	१,५२,६	७,९	१,९	३,७	५,६	-	७,५	१,८	९,३	
३	द्विमवट	१९८६-८७	२,०१,२	५०,८	८,६	८,३	१६,९	१६,०	९,०	१,९	२७,०	
		१९९०-९१	२,०१,२	५७,३	६,५	६,०	१२,५	६,२	९,२	२,१	१७,५	
४	नांदेड	१९८६-८७	१,०८,२	१६,५	३,५	२,०	५,५	१,८	८,८	४	११,०	
		१९९०-९१	१,०८,२	१६,२	२,६	२,७	५,३	१,५	४,४	८	६,५	

तपता क्रमांक - ३०१ (चाणू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
५. बिलोली	१९८३-८७	१,४८,१	४,३	५,४	४,०	९,४	२,९	७,६	१,६	१२,१	
	१९९०-९१	१,४८,१	१,४	३,९	१,५	५,४	९,८	२,१	६	१२,५	
६. देगलूर	१९८६-८७	६७,५	९	१,८	६	२,४	१,४	१,६	१	३,१	
	१९९०-९१	६७,५	९	७	१,४	२,१	१,४	१,६	१	३,१	
७. सुडोड	१९८६-८७	९३,४	३,५	२,१	१,८	३,९	३,५	१०,६	५	१४,५	
	१९९०-९१	९३,४	३,२	९	२,१	३,०	३,३	५,२	७	७,९	
८. कंधार	१९८६-८७	१,६२,२	१,१	६,८	१,१	७,९	४	११,७	६	१२,७	
	१९९०-९१	१,६२,२	२,७	२,९	३,७	६,६	७,०	६,०	५	१३,५	

(मुद्दे चालू.....)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	वर्ग	पडोत जमीन			निव्वळ केसलेले क्षेत्र	एकापेक्षा अधिकवेळा लागवड केलेले क्षेत्र	लागवडी- खालील सकूणा क्षेत्र	लागवडीलायक क्षेत्र (१ + ११ १५ + १६)
			चाणू पड	इतर पड	सकूणा (१३ + १४)				
१	२	३	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
	<u>जिल्हा बेरीज</u>	१९८६-८७	५९,८	४०,१	९९,९	६,८२,३	९९,८	७,८२,१	८,१८,९
		१९९०-९१	५३,३	१८,४	७१,७	७,३७,७	३९,७	७,७७,७	८,४९,१
	<u>तालुका</u>								
१	नीदड	१९८६-८७	३,३	११,९	१५,३	७०,४	१८,६	८८,९	८७,९
		१९९०-९१	८,५	२,४	१०,९	७६,४	८,०	८४,४	९२,५
२	हदगांव	१९८६-८७	७,५	२,६	१०,१	१,०६,३	२०,५	१,२६,७	१,१९,७
		१९९०-९१	१३,६	१,९	१५,५	१,१४,३	४,०	१,१८,३	१,३१,६
३	किनवट	१९८६-८७	१०,२	६,२	१६,४	९०,१	६,३	९६,४	१,२४,४
		१९९०-९१	१०,७	१,५	१२,२	१,०२,६	-	१,०२,६	१,२३,१
४	नाोकर	१९८६-८७	१,४	१,३	२,७	७५,५	१३,१	८८,६	८०,४
		१९९०-९१	४,०	५,५	९,५	७३,६	२,३	७५,९	८५,४

(पुढे चाणू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	
५	बिलोली	१९८६-८७	२४,५	३,३	२७,८	९४,५	४,९	९९,४	१,२६,८
		१९९०-९१	१,२	१,८	३,०	१,२५,८	१२,७	१,३८,५	१,३९,२
६	देगापुर	१९८६-८७	३,९	३,९	७,८	५३,४	१३,६	६६,९	६२,७
		१९९०-९१	४,७	३,१	१०,८	५२,८	११,५	६४,३	६५,१
७	मुछोड	१९८६-८७	३	२,६	२,९	६८,६	८,१	७६,७	७६,७
		१९९०-९१	८,५	७	६,५	६६,५	-	६६,५	७५,७
८	कंधार	१९८६-८७	८,६	८,२	१६,८	१,२३,७	१४,८	१,३८,५	१,४१,५
		१९९०-९१	१,८	१,५	३,३	१,२५,७	१,२	१,२६,९	१,३६,५

टिप :- (१) १९८६-८७ चे आकडे अंतिम सुधारित असून १९९०-९१ चे आकडे अस्थायी स्वस्माचे आहेत;

(२) आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा कदाचित चुकणार नाहीत.

आधार :- (१) कृषि संचालनालय, पुणे; (२) जिल्हा निरोक्षक भूमी अभिलेखा, नांदेड.

नांदेड जिल्हयातील १९८६-८७ व १९९०-९१ या वर्षांकरिता तालुकावार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	वर्ष	तांदूळ	गहू	छारीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	स्कूण ज्वारी	बाजरी	मका	राळा	इतर तुणाऱ्यान्हे	स्कूण तुणाऱ्यान्हे
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
<u>जिल्हा बेरीज</u>		१९८६-८७	३३२२७	१८८८०	३६३११५	३६४५५	२९९५७०	११४४	६१	-	१०८६	३५३९६८
<u>तालुका</u>		१९९०-९१	४१०२७	१६२९६	२२९६३७	३७८०३	२६०४४०	१७३७	२६५	-	३७	३२६८९२
१	नांदेड	१९८६-८७	४६७४	४६९८	२८९७०	१४१९	३०३८९	-	९	-	-	३९७७०
		१९९०-९१	३८०५	५००५	२५१३१	१५६७	२६६९८	-	१००	-	२	३५६१०
२	हदगाव	१९८६-८७	५१७१	२६१०	४६६१३	-	४६६१३	३२	२३	-	९१९	५५३६८
		१९९०-९१	४५१५	३३६७	३६३३४	-	३६३३४	५६०	१८	-	-	४४७९४
३	किंवट	१९८६-८७	-	२३७२	२४७३४	-	२४७३४	१०५४	-	-	-	२८१६०
		१९९०-९१	६५८४	-	२७९६३	-	२७९६३	११४०	१७	-	-	३५७०३
४	भाकिर	१९८६-८७	४०३५	१६८०	३९४००	-	३९४००	-	-	-	-	४५११५
		१९९०-९१	३९५०	८२०	२४४१७	६५५	२५०७२	-	१२	-	-	२९८५४

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
५० बिलौली	१९८६-८७	११०१०	४१७५	१५३४९	२२६९८	३८०४७	-	-	-	-	-	५३२३२
	१९९०-९१	१४८४८	५५३१	२६९१७	२५१३७	५२०५४	-	१	-	-	-	७२४३४
६० देगलूर	१९८६-८७	२१६४	१५११	१११०४	११०२५	२२१२९	-	८	-	-	३५	२५८४७
	१९९०-९१	१७००	३८३	१२१३१	१०१५०	२२२८१	-	-	-	-	-	२४३६४
७० सुडोड	१९८६-८७	२५२८	८९४	३१३९१	१३१३	३२७०४	२८	-	-	-	१२७	३६२८१
	१९९०-९१	२४३८	३९१	२७०८४	-	२७०८४	-	-	-	-	-	२९९१३
८० कंधार	१९८६-८७	३६४५	९४०	६५५५४	-	६५५५४	३०	२१	-	-	५	७०१९५
	१९९०-९१	३१८७	८९९	४९६६१	२९४	४९९५५	३७	११७	-	-	२५	५४२२०

(घुटे चालू.....)

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	वर्षा	हरभारा	तूर	सुग	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये	एकूण अन्नधान्ये	जस	प्रसाल्याचे पदार्थ	फळे व भाजीपाला	संकीर्ण खाद्यपदार्थ
१	२	३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
जिल्हा बेरोज												
		१९८६-८७	१३६०५	४१५६६	३५७४९	३७५७८	१२७४९८	४८१४६६	४६९५	११४६६	४७४७	४७४
		१९९०-९१	१३५९५	३८५१२	४१९११	३८९४५	१३५९६३	४६२८५५	१३६९०	१४१९१	१०२९७	४४१
तालुका												
१. नांदेड		१९८६-८७	२९०४	४०२६	१५०२	२८८४	११३१६	५१०८६	१३९७	६४८	२६२१	४७४
		१९९०-९१	३२०२	४०७७	१४६८	८९५	९६४२	४५२५२	३५१९	५९४	७०८८	४४१
२. हदगाव		१९८६-८७	४४९४	५३३४	३२८१	४१७९	१७२८८	७२६५६	४३७	८७९	५३९	-
		१९९०-९१	३७४९	४६५९	२३६५	२०६५	१२८३८	५७६३२	२३५२	८८०	६६८	-
३. फिनवट		१९८६-८७	२२६	५३३९	३४३९	४२७१	११९७५	४०१३५	३०३	५५६	८२	-
		१९९०-९१	१२००	५५३२	२७०९	४५०५	१३९३६	४९६३९	८२२	७२४	२७०	-
४. झोकर		१९८६-८७	१४१०	४८२०	१४२५	१२००	८८५५	५३९७०	२७०	६८०	४६४	-
		१९९०-९१	८०४	३७९५	२१६२	२२३७	८९९८	३८८५२	५३०	८४७	१२३२	-

(मुळे चालू ...)

१	२	३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
५. बिलौली	१९८६-८७	२८४३	४९९७	१०६३४	११२७६	२२९७५०	८२९८२	६२५	४०९०	१५१	-	-
	१९९०-९१	३८००	५१००	१७६००	१७६५७	४४१५७	११६५९१	२१२४	८७५८	५०७	-	-
६. देगलूर	१९८६-८७	९८०	२६७५	८११७	६४२१	१८१९३	४४०४०	७८६	२०८६	४०६	-	-
	१९९०-९१	६४५	२२३६	६३२६	७२८४	१६४९१	४०८५५	८४५	७६७	२४१	-	-
७. मुजोड	१९८६-८७	२४४	६९१७	५२७१	४१०८	१६५४०	५२८२१	२४	९९३	२३५	-	-
	१९९०-९१	११३	६०६८	४२९९	२७३९	१३२१९	४३१३२	९४७	८५७	६०	-	-
८. कंधार	१९८६-८७	५०४	७४५८	२३८०	३२३९	१३५८१	८३७७६	८५३	१५३४	२४९	-	-
	१९९०-९१	८२	७०५५	७९८२	१५६३	१६६८२	७०९०२	२५५१	७६४	२३१	-	-

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	वर्षा	सकूण खाणीपके	कापूस	झार तंतूपिके	सकूण तंतूपिके	भुईमुग	जवस	करडई	झार गळिताचीपिके	सकूण गळिताचीपिके	तंबाखू	
१	२	३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	
<u>जिल्हा बेरोज</u>			१९८६-८७	५०२८४८	२२८०२५	४७६८	२३२७९३	८७८४	३१५०	६९३३	२६८३२	४५६९९	३६
			१९९०-९१	५०१४७४	२३६३५१	३९८७	२४०३३८	५७४२	२०४५	३१६२	२४२३२	३५१८१	४
<u>तालुका</u>													
१	नांदेड	१९८६-८७	५६२२६	२७९०१	६३१	३८५३२	२८३	६१	१२१७	१९३८	३४९९	१३	
		१९९०-९१	५६८९४	२३२०२	४९७	२३६९९	२१८५	५१	११६	१०७२	३४२४	-	
२	हदगाव	१९८६-८७	७४५११	४९६८९	४९८	५०१८७	३३४	५४	५३	१५७६	२०१७	-	
		१९९०-९१	६१५३२	५३२८२	६२४	५३९०६	३८८	११	१४७	२२९३	२८३९	-	
३	किनवट	१९८६-८७	७२०७६	५२८७०	५३५	५३४०५	१२६९	५६	-	६३४	१९५९	-	
		१९९०-९१	५१४५५	४९६८५	५१३	५०१९८	२६०	-	-	६८२	९४२	-	
४	आतोर	१९८६-८७	५५३८४	२९३५०	४९५	२९८४५	३९४	८०	१०३०	१८४७	३३५१	-	
		१९९०-९१	४१४६१	२३५६३	१९६	३३७५९	-	४४	-	५९२	६३६	-	

(सुटे चालू.....)

१	२	३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३
५.	बिलौली	१९८६-८७	८७८४८	१७५०	१३१	१८८१	३९८५	१९४४	१४४३	२२३८	९६१०	३५
		१९९०-९१	१२७९८०	३२२२	-	२२२२	२३८४	१७८०	९५०	३१९२	८३०६	-
६.	देगापुर	१९८६-८७	४७३१८	१०३२८	२३२	१०५६०	१२३५	९०४	२०३६	४८३३	९००८	-
		१९९०-९१	४२७०८	१६७२०	१९४	१६९१४	१००	१५७	१४७२	२९७०	४६९९	-
७.	मुळोड	१९८६-८७	५४०७३	१४२२१	५४८	१४७६९	३१०	५१	११५४	६२७८	७७९३	-
		१९९०-९१	४४९९६	१४९५६	४१८	१५३७४	९४	-	४७५	७५९१	६१६०	-
८.	कंधार	१९८६-८७	८६४१२	४१९१६	१६९८	४३६१४	९७४	-	-	७४८८	८४६२	-
		१९९०-९१	७४४४८	४२७२१	१५४५	४४२६६	३३१	२	२	७८४०	८१७५	४

(मुळे चालू.....)

क्र०	जिल्हा/ तालुका	वर्ष	इतर औषधो व सादक पदार्था	स्कूण औषधा व सादक पदार्था	चा-याची पिके	सीकीणी अळाव पिके	स्कूण अळाव पिके	लागवडीखालील स्कूण होत्रा	स्कापेक्षा अधिकेका लागवडीसाठी असलेले होत्रा	लागवडी= खालील निव्वळ होत्रा
१	२	३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१
जिल्हा बेरोज	१९८६-८७	१२		४८	७१०	-	२७९२५०	७८२०९८	९९७८६	६८२३१२
	१९९०-९१	-		४	३९३	-	२७५९१६	७७७३९०	३९७१८	७३७६७२
तालुका										
१. नांदेड	१९८६-८७	-		१	६७०	-	३२७०२	८८९२८	१८५५२	७०३७६
	१९९०-९१	-		-	३५२	-	२७४७५	८४३६९	७९५०	७६४१९
२. उदगांव	१९८६-८७	११		११	-	-	५२२१५	१२६७२६	२०४५९	१०६२६७
	१९९०-९१	-		-	-	-	५६३४५	११८२७७	४०२४	११४२५३
३. फिनवट	१९८६-८७	-		-	-	-	५५३६४	९६४४०	६३१३	९०१२७
	१९९०-९१	-		-	-	-	५११४०	१०२५९५	-	१०२५९५
४. मोकर	१९८६-८७	-		-	-	-	३३१९६	८८५८०	१३१२९	७५४५१
	१९९०-९१	-		-	-	-	६४३९५	७५८५६	२३१६	७३५४०

(पुढे चालू.....)

१	२	३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१
५०	बिलोली	१९८६-८७	-	३५	-	-	११५२६	९९३७४	४९०६	९७४६८
		१९९०-९१	-	-	-	-	१०५२८	१३८५०८	१२७४१	१२५७६८
६०	देगलूर	१९८६-८७	-	-	२५	-	१९५९३	६६९११	१३५६०	५३३५१
		१९९०-९१	-	-	४५	-	२१६५४	६४३६२	११५३०	५२८३२
७०	सुखोड	१९८६-८७	-	-	१५	-	२२५७७	७६६५०	८०५४	६८५९६
		१९९०-९१	-	-	-	-	२१५३४	६६५३०	-	६६५३०
४०	कंधार	१९८६-८७	१	१	-	-	५२०७७	१३८४८९	१४८१३	१२३६७६
		१९९०-९१	-	४५	-	-	५२४४५	१२६८९३	११५७	१२५७३६

टिप :- १९८६-८७ चे आकडे अंतिम सुधारित आहेत व १९९०-९१ चे आकडे अस्थायी स्वरूपाचे आहेत.

आधार :- (१) कृषि तंत्रालय, पुणे; (२) जिल्हा निरीक्षक भूमि अभिलेखा, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पन्न व स्कूण उत्पादन
१९९२-९३ वर्षांकरिता (अंतिम अंदाजित)

(क्षेत्र "००" हेक्टर, उत्पादन "००" मेट्रिक टन)

अ.क्र.	पिके	१९९२-९३	
१	२	३	४
		दर हेक्टरी उत्पन्न ; (किलोमध्ये)	उत्पादन (शंभार टनामध्ये)
१.	तांदूळ	७३४	२३,२
२.	गहू	१३२२	२७,९
३.	ज्वारी	१७८५	५,०५,८
४.	बाजरी	६३६	७
५.	बारली	६००	३
६.	मका	२०००	१,४
७.	नाचणी	-	-
८.	झार धान्ये	८१८	९
९.	स्कूण धान्ये	१६५०	५,६०,२
१०.	हरभारा	४९७	८,५
११.	तूर	५२४	२४,५
१२.	उडीद	६६२	१०,४
१३.	मूग	५५२	१२,७
१४.	मसूर	२००	१
१५.	झार कडधान्ये	४३०	४,३
१६.	स्कूण कडधान्ये	५३४	६०,४
१७.	जवस	१४३	२
१८.	तीळ	२८२	३,१
१९.	भुईमुग (भोंग)	८३५	९,६
२०.	मोहरी व राई	-	-

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४
२१° सरंडी		१८२	२
२२° नारळ (००० नग)		-	-
२३° ज्व (ड्रेसड केनच्या स्वरूपात)		६४६७७	६,२०,९
२४° कापूस (सरको विरहीत गाठी) (०० गाठ)		९६	१,३३,५
२५° ताग		१०००	१
२६° मेसटा (०० गाठी)		३२१	८,३
२७° तंबाखू		५००	१
२८° स्कूण औषधी व मादक द्रव्ये		-	-
२९° सुंठ		१०००	३
३०° लाल मिरची		३२५	३,९
३१° हळद		११५३	१,१२,६
३२° बटाटे		-	-

टिप :- १) ज्साचे उत्पादन ड्रेसड केनच्या स्वरूपात आहे.

२) बाब क्रमांक २६ - मेसटा - १ गाठ = १८० किलोग्रॅम.

३) कापसाचे उत्पादन "००" गाठीच्या स्वरूपात आहे; १ गाठ = १७० कि.ग्रॅम

आधार :- कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

नांदेड जिल्ह्यातील विविध साधनांनी ओलिताछाली असलेले ताबुकावार
क्षेत्र १९८६-८७ व १९९०-९१ या वर्षाकरिता.

जिल्हा/ ताबुका	वर्ष	ओलिताछालील क्षेत्र पृष्ठभागीय	क्षेत्र विहीरी	ओलिता- छालील निष्क क्षेत्र	ओलिताछालील एकूण क्षेत्र
२	३	४	५	६	७
जिल्हा बेरीज	१९८६-८७	१६७३३	१५७९८	३२५७१	४०५६३
	१९९०-९१	१७१९३९	१९८६४	१९१८०३	३८३६५६
ताबुका					
१. नांदेड	१९८६-८७	६३००	४१७६	१०७७६	१२१०३
	१९९०-९१	८१७५	७३८०	१५५५५	२३५०५
२. हर्णाव	१९८६-८७	२४१५	१६७४	४०८९	५५४१
	१९९०-९१	१९९९	२३२०	४३१९	७०६१
३. किनवट	१९८६-८७	१५००	१६९	१६६९	१९८२
	१९९०-९१	९८२१९	४१०	९८६२९	९८६२९
४. भाोकर	१९८६-८७	८५५	९८४	१८३९	२६१७
	१९९०-९१	१८५२	१५०	२००२	२११३
५. बिलोली	१९८६-८७	४६३५	५३०३	९९३८	१२७५१
	१९९०-९१	७४९३	८४०	८३३३	१३८४०७
६. देगलूर	१९८६-८७	६३८	१७५८	२३९६	२७४८
	१९९०-९१	१८५	२३१	४१६	२८०४
७. सुडोड	१९८६-८७	२३०	१४१	३७१	४९५
	१९९०-९१	५३०६३	६९०३	५९९६६	५९९६६
८. कंधार	१९८६-८७	२००	१५९३	१७९३	२३२६
	१९९०-९१	९५३	१६३०	२५८३	५११७१

टिप :- १९८६-८७ चे आकडे अंतिम सुधारित असून १९९०-९१ चे आकडे अस्थायी स्वसमाप्ते आहेत.

आधार :- (१) कृषि संचालनालय, पुणे; (२) जिल्हा तिनरोक्षक भूमी अभिलेखा, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील १९८६-८७ व १९९०-९१ या वर्षाकरिता निरनिराळ्या पिकांखालील ओळितीचे ताबुळावार क्षेत्रा.

(क्षेत्रा हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	जिल्हा/ताबुळा	वर्ष	तांदूळ	गहू	खरोप	रब्बी	बा-जरी	मका	इतर	सुकुणा	हर-पारा	मूग	इतर	सुकुणा	सुकुणा	ज्वार	मसाल्याचे
					ज्वारी	ज्वारी	जरी		तुण-धान्ये	तुण-धान्ये			कड-धान्ये	कड-धान्ये	अन्न-धान्ये		पदार्थ
<u>जिल्हा बेरीज</u>			१९८६-८७	९१६१	६६६१	-	-	-	४१२	१६२३४	१२६९	४५१	-	१७२०	१७९५४	४६९५	७३७६
		१९९०-९१	२१८५४	८०२७	८६३१३	२६७७४	५५३	२६६	-	१४३८२७	३४८२	१४७५०	३६१३२	५४३६४	१९८१९१	१२०८३	११७७१
<u>ताबुळा</u>																	
१. नांदेड		१९८६-८७	४६७४	१६९८	-	-	-	-	-	६३७२	-	-	-	-	६३७२	१३९७	६४८
		१९९०-९१	२८०५	२००५	-	-	-	१००	-	४९१०	७०२	११६८	३७३५	५६०५	१०५१५	३५१९	५९४
२. हदगाव		१९८६-८७	७९७	२०६३	-	-	-	-	४१२	३२७२	२८४	४५१	-	७३५	४००७	४३७	२७०
		१९९०-९१	७६०	१९७६	-	-	-	१०	-	३७५५	३८०	-	-	३८०	३१२६	२३५२	८८५
३. किनवट		१९८६-८७	-	४३८	-	-	-	-	-	४४८	१२०	-	-	१२०	५६८	३०३	५५६
		१९९०-९१	६५८२	४१०	२७९६२	-	-	१७	-	३४९७१	४०५	-	६८२७	७२३२	४२२०३	८२२	७२४
४. भाोकर		१९८६-८७	८५	४९७	-	-	-	-	-	५८२	-	-	-	-	५८२	२७०	६१०
		१९९०-९१	-	३२४	-	-	-	१२	-	३३६	-	-	-	-	३३६	५३०	११४

(पुढे चालू.....)

तक्ता क्रमांक - ३०५ (चालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
५० जिलौली	१९८६-८७	३११०	१३४९	-	-	-	-	-	४४५९	६४३	-	-	८४३	५३०२	६२५	४०९०	
	१९९०-९१	४८३८	२५३१	१९७००	२५१३७	५१६	१०	-	५२७३२	१६०	५६००	६७५७	१६१५७	६६८९	११२४	७८०३	
६० देगलूर	१९८६-८७	३०४	३७	-	-	-	-	-	३५१	-	-	-	-	३५१	७६	४०७	
	१९९०-९१	१३४५	१३८	-	-	-	-	-	१४७३	-	-	-	-	१४७३	१०३८	-	
७० मुछोड	१९८६-८७	१९१	१०९	-	-	-	-	-	३००	२२	-	-	२	३२२	२४	२८	
	१९९०-९१	२४३८	३६१	१९१९१	१३१३	-	-	-	२३३३२	११३	-	६९५	८३०८	३१६४०	१४७	६७	
८० कंधार	१९८६-८७	-	४५०	-	-	-	-	-	४५०	-	-	-	-	४५०	८५३	७६७	
	१९९०-९१	३०८६	२३२	१९४६०	२९५	३७	११७	-	२३३२७	८२	७९८२	८६१८	१६६८२	४०००९	२५५१	७६४	

(पुढे चालू...)

अ. क्र.	जिल्हा/ता.बुका	वर्ग	एकूण	एकूण	एकूण	कायूस	एकूण	मुई	इतर	एकूण	तंबाखू	इतर	एकूण	वा-पा	एकूण	ओलिता	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	
<u>जिल्हा बेराज</u>			१९८६-८७	३४२२	९७६	३४४२३	२३२१	३६९६	७०	३७६६	३५	१८	५३	-	६१४०	४०५६३	
			१९९०-९१	८८९९	१०४१	२३१९५५	११४४९२	१२६७५५	३७९४	२०२५५	२४९२०	-	४	४	२२	१५१७०१	२८२५५२
<u>तालुका</u>																	
१.	नीदड		१९८६-८७	२२७१	२८६	१०९७४	९०१	९०१	२२८	-	-२२८	-	-	-	-	११२९	१२१०३
			१९९०-९१	६५४६	५२०	२१६९४	८७५	८७५	९३६	-	९३६	-	-	-	-	१८११	२३५०५
२.	हदगांव		१९८६-८७	२४०	२७४	५२२८	३०२	३०२	-	-	-	-	११	११	-	३१३	५५४१
			१९९०-९१	४३८	१०६	६९०७	१५४	१५४	-	-	-	-	-	-	-	१५४	७०६१
३.	किलवट		१९८६-८७	७५	-	१५०२	४४७	४४७	-	३३	३३	-	-	-	-	४८०	१९८२
			१९९०-९१	२४३	७२	४४०६४	५३१६८	५३६८२	-	-	८७१	-	-	-	१२	५४५६५	९८६२९
४.	भांकर		१९८६-८७	२१०	१७०	१८४२	५०१	५०१	२७४	-	२७४	-	-	-	-	७७५	२६१७
			१९९०-९१	१०२५	९८	२१०३	-	-	-	-	-	-	-	१०	१०	२११३	

(पुटे चाबू.....)

१	२	३	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२
५० बिलोली	१९८६-८७	१९८७-८८	१९८८-८९	१९८९-९०	१९९०-९१	१९९१-९२	१९९२-९३	१९९३-९४	१९९४-९५	१९९५-९६	१९९६-९७	१९९७-९८	१९९८-९९	१९९९-००	२०००-०१	२००१-०२
	१९९०-९१	१९९१-९२	१९९२-९३	१९९३-९४	१९९४-९५	१९९५-९६	१९९६-९७	१९९७-९८	१९९८-९९	२०००-०१	२००१-०२	२००२-०३	२००३-०४	२००४-०५	२००५-०६	२००६-०७
६० देगलूर	१९८६-८७	१९८७-८८	१९८८-८९	१९८९-९०	१९९०-९१	१९९१-९२	१९९२-९३	१९९३-९४	१९९४-९५	१९९५-९६	१९९६-९७	१९९७-९८	१९९८-९९	१९९९-००	२०००-०१	२००१-०२
	१९९०-९१	१९९१-९२	१९९२-९३	१९९३-९४	१९९४-९५	१९९५-९६	१९९६-९७	१९९७-९८	१९९८-९९	२०००-०१	२००१-०२	२००२-०३	२००३-०४	२००४-०५	२००५-०६	२००६-०७
७० मुळोड	१९८६-८७	१९८७-८८	१९८८-८९	१९८९-९०	१९९०-९१	१९९१-९२	१९९२-९३	१९९३-९४	१९९४-९५	१९९५-९६	१९९६-९७	१९९७-९८	१९९८-९९	१९९९-००	२०००-०१	२००१-०२
	१९९०-९१	१९९१-९२	१९९२-९३	१९९३-९४	१९९४-९५	१९९५-९६	१९९६-९७	१९९७-९८	१९९८-९९	२०००-०१	२००१-०२	२००२-०३	२००३-०४	२००४-०५	२००५-०६	२००६-०७
८० कंधार	१९८६-८७	१९८७-८८	१९८८-८९	१९८९-९०	१९९०-९१	१९९१-९२	१९९२-९३	१९९३-९४	१९९४-९५	१९९५-९६	१९९६-९७	१९९७-९८	१९९८-९९	१९९९-००	२०००-०१	२००१-०२
	१९९०-९१	१९९१-९२	१९९२-९३	१९९३-९४	१९९४-९५	१९९५-९६	१९९६-९७	१९९७-९८	१९९८-९९	२०००-०१	२००१-०२	२००२-०३	२००३-०४	२००४-०५	२००५-०६	२००६-०७

टिप :- १९८६-८७ चे आकडे अंतिम पुधारीत आहेत व १९९०-९१ चे आकडे अस्थायी स्वस्माचे आहेत.

आधार :- (१) कृषि संवाचनालय, पुणे; (२) जिल्हा निरीक्षक, भूमि अभिलेखा, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील १९८६-८७ व १९९०-९१ या वर्षांकरिता तालुकावार सिंचन विहोरी व इतर विहोरींची संख्या.

ज.क्र.	जिल्हा/ तालुका	वर्ष	सिंचन विहोरींची सकूण संख्या	वापरात असलेल्या विहोरींवर बसविलेले पंप		वापरात नसलेल्या सिंचन विहोरींची संख्या	इतर विहोरींची संख्या
				डिझेल पंप	ट्रॅक्टर पंप		
१	२	३	४	५	६	७	८
	<u>जिल्हा बेरीज</u>	१९८६-८७	१४२३६	७५४	८९६	११३४	४३१४
		१९९०-९१	१६७११	१३१४	४८६९७	९४२	३५९१
१	<u>नांदेड</u>	१९८६-८७	४१६५	१३	३९९	१७१	१०१३
		१९९०-९१	५५१७	३०	१११३३	-	५३९
२	<u>हदगांव</u>	१९८६-८७	१६९६	२६६	४६०	-	६११
		१९९०-९१	१८१०	१००	७९३७	-	५४०
३	<u>किनवट</u>	१९८६-८७	१००१	१३०	५००	२५५	३६०
		१९९०-९१	१९३५	४३०	४९५	२७०	४३०
४	<u>धांदोर</u>	१९८६-८७	१५२०	३०	५४९	-	३३६
		१९९०-९१	१२९६	७३	४४१७	-	७७५

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८
५०	बिलोली	१९८६-८७	१०५१	४६	३१७	४६	८१०
		१९९०-९१	१४२८	२४३	५१४९	-	९२१
६०	देगवूर	१९८६-८७	५०७	२६	३३८	३९१	३६०
		१९९०-९१	७७१	४४	३०७७	३२३	३८६
७०	मुळोठ	१९८६-८७	८९०	१३९	४९०	६६	३९९
		१९९०-९१	९९२	१०	३१०४	३४९	-
८०	कंधार	१९८६-८७	३४०६	११४	२३३४	२०५	२१५
		१९९०-९१	२९६५	३८४	८९२२	-	-

टिप :- १९८६-८७ चे आकडे अंतिम सुधारीत. अखेर १९९०-९१ चे आकडे अस्थायी स्वसमाप्ते आहेत.

आधार :- (१) कृषि संवाचनालय, पुणे; (२) जिल्हा निरीक्षक भूमी अभिलेखा, नांदेड.

नांदेड जिल्हयातील तालुकावार कुपनिलका, हातपंप
व विद्युत पंप सन १९९२-९३ या वर्षासाठी

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	एकूण एकास्वी कुप निलका	एकूण बसविलेले हात पंप	विद्युत पंप
१	२	३	४	५
	<u>जिल्हा बेरोज</u>	४,९६१	४,५६२	४३६
	<u>तालुका</u>			
१०	नांदेड	६३७	५७०	६३
२०	हदगाव	६६७	६३४	६३
३०	किनवट	५८९	५५५	६२
४०	भाोकर	४४३	४१९	६५
५०	बिलोली	७९९	७४७	६४
६०	देगलूर	३२७	२९५	३५
७०	सुखोड	४६५	४२८	३८
८०	कंधार	१,०३४	९१४	१०१

आधार :- (१) वरिष्ठ भू-वैज्ञानिक, भू-जल सर्वेक्षण आणि विकास
यंत्रणा, नांदेड;
(२) उप-अधीक्षक (यंत्रणे), भू-जल सर्वेक्षण आणि
विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील विहीरींखोरीज लघु पाटबंधा-यांची कामे १९९२-९३ या वर्षाकरिता

क्र.सं.	जिल्हा/ तालुका	अपयोगात नसलेली कामे			अपयोगात असलेली कामे				
		जिल्हा परिषद	राज्य	छाजगी व सहकारी	राज्य	छाजगी व सहकारी	सकूण		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
<u>जिल्हा बेरीज</u>		२	४९	-	४९	२६३	५८	-	३२१
<u>तालुका</u>									
१	नांदेड	-	३	-	३	१०	२	-	१२
२	हदगांव	-	४	-	४	२४	११	-	३५
३	बिजपट	१	५	-	६	२०	१३	-	३२
४	भोकर	-	८	-	८	२६	१३	-	३९
५	बिलोली	-	७	-	७	८७	१	-	८८
६	देगूर	१	४	-	५	३२	५	-	३७
७	सुडोड	-	२	-	२	३५	५	-	४०
८	धंदांगर	-	४	-	४	३९	९	-	४८

(सुटे चालू.....)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	वापरातील कामगिरी क्षेत्र (हेक्टर)				ओलिताखालील निष्क क्षेत्र (हेक्टर)			
		जिल्हा परिषद	राज्य	जाजगी व सहकारी	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	जाजगी व सहकारी	एकूण
१	२	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
	<u>जिल्हा बेरोज</u>	९,८५४	२३,०५८	१,४२४	२४,३३६	९,८५४	३,६१०	-	१३,४६४
	<u>तालुका</u>								
१.	नांदेड	४९७	१,४४२	११२	२,०५१	४९७	२३१	-	७२८
२.	हदगांव	१,२१४	५,४५३	-	६,६६७	१,२१४	१,१२२	-	२,३३६
३.	किनवट	९२३	४,२५३	१४२	५,३१८	९२३	४१९	-	१,३४२
४.	भोकर	९७९	५,३०७	४५४	६,७४०	९७९	९१७	-	१,८९६
५.	बिलोली	१,९६६	१४९	३०	२,१४५	१,९६६	३८	-	२,००४
६.	देगवूर	४५४	१,६४१	२४२	२,३३७	४५४	१५५	-	६०९
७.	सुखेड	२,०८१	१,५७९	६२	३,७२२	२,०८१	३८०	-	२,४६१
८.	व्हडार	१,७४०	३,२३४	३८२	५,३५६	१,७४०	३४८	-	२,०८८

टिप :- सन १९९२-९३ वर्षात सहकारी तर्फे येणारे ओलिताखालील निष्क क्षेत्र निरंक आहे.

आधार :- (१) कार्यकारी अभियंता, नांदेड पाटबंधारे विभाग, नांदेड; (२) कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे विभाग, जिल्हा परिषद, नांदेड; (३) जिल्हा उप-निबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प (३० जून, १९९२ चे)

अ.क्र.	बाब	मोठे प्रकल्प				
		१	२	३	४	
१	२	३	४	५	६	
१	प्रकल्पाचे नांव	सनार प्रकल्प, वरवंट, ता.कंधार	पूर्ण प्रकल्प, येलदरी, ता.जिंठूर व सिद्धो- शवरी, ता.हिंंगोली	लेंडी प्रकल्प, गोणगेगाव, ता.मुळोड	लोअर गोदावरी (विष्णु पुरी प्रकल्प), मौजे असरजन, ता.नांदेड	
२	प्रकल्पाचे स्थान					
३	अ) काम पूर्ण होण्याचे वर्ष	१९७३	१९६८	-	-	
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	-	-	-	-	१९९६-९७
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाखा स्मयात)	६०८.६७	१९.६१	-	-	१६९११.००
४	धारण		येलदरी व सिद्धोशवरी			
	अ) मंजूर झालेली उंची (मीटरमध्ये)	२७.४	५१.३६	३८.२६	२७.००	-
	ब) पूर्ण झालेली उंची (-"-)	२७.४	५१.३६	३८.२६	-	-
५	कालवा		मुख्य कालवा व शाखा कालवा			
	अ) एकूण लांबी (कि.मी.)	२८२.२०	४४.८०	१७७.६०	९१.००	६८.००
	ब) पूर्ण लांबी (-"-)	२८२.२०	४४.८०	१७७.६०	-	२६.००

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	
<u>मुख्य कालवा व शाखा कालवा</u>						
६०	कमाल क्षामता (द०ल०घ०मी०)	१२८०६८	९३४	२५१	२०७०९५	८३०५५
७०	३१-३-१९९३ रोजीचा प्रत्यक्षा साठा (द०ल०घ०मी०)	२७०६२	९३४	२५१	-	२७०६७
८०	एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टर)	३५९७०	-	११८५४७	३७०२४	४१९८५
९०	लाभक्षेत्राखालील लागवड लायक क्षेत्र (हेक्टर)	२६८२१	-	९९८५४	३२३९७	३७७८५
१००	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली यणारे क्षेत्र (हेक्टर)	२३३१०	-	२०,००० फक्त नांदेड जिल्ह्यात	२४६८६	२८३४०
११०	सध्या (१९९१-९२) ओलिताखाली असलेले क्षेत्र (हेक्टर) (अ) बारमाही	९२१	-	२३३४	-	७१२
	(ब) हंगामी	६४२१	-	६६७९	-	१११४८

(पुढे चालू.....)

अ.क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प			
		१	२	३	४
१	२	३७	८	९	१०
१	प्रकल्पाचे नांव	कुंदाळा	करडखोड	कुंदाळा	पेठवडज
२	प्रकल्पाचे स्थान	बा-हाळी, ता.मुळोड	करडखोड, ता.देगलूर	कुंदाळा, ता.भोकर	पेठवडज, ता.कंधार
३	(अ) काम पूर्ण होण्याचे वर्ष	१९७१	१९७४	१९७५	१९७८
	(ब) अपूर्ण-असल्यास पूर्ण होण्याचे सैमाव्य वर्ष	-	-	-	-
	(क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाखा सवात)	५८.९४	१००.९४	३९.६९	१४८.९२
४	<u>धरणा</u>				
	(अ) मंजूर झालेली उंची (मीटरमध्ये)	१६.२०	१८.८०	१६.७०	१८.९०
	(ब) पूर्ण झालेली उंची (-"-)	१६.२०	१८.८०	१६.७०	१८.९०
५	<u>कालवा</u>				
	(अ) एकूण लांबी (कि.मी.)	२५.८४	४०.९०	१६.६०	३३.६१
	(ब) पूर्ण लांबी (-"-)	२५.८४	४०.९०	१६.६०	३३.६१

(पूढे चालू.....)

१	२	७	८	९	१०
६*	कमाल क्षमता (द.ल.घ.मी.)	१०*४१	११*०१	४*३५	९*०४
७*	३१-३५-१९९३ रोजीचा प्रत्यक्ष साठा (द.ल.घ.मी.)	४*००	३*१५	१*३०	१*००
८*	स्कूण लाभक्षेत्र (हेक्टर)	१३०७	३३५३	५८३	३६३७
९*	लाभक्षेत्राखालील लागवडलायक क्षेत्र (हेक्टर)	१०१२	२५२०	४०५	१९७८
१०*	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	१०१२	१७८०	४०५	१४७८
११*	सध्या (१९९२-९३) ओलिताखाली असेलेले क्षेत्र (हेक्टर) (अ) बारमाही (ब) हंगामो	२८ ६१४	— ४६७	९९ १५३	— ६५९

(पुढे चालू.....)

अ.क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प	प्रकल्प
		५	६
१	२	११	१२
१	प्रकल्पाचे नाव	महालिंगी	लोणी
२	प्रकल्पाचे स्थान	महालिंगी, ता.भोकर	लोणी, ता.किनवट
३	(अ) प्रकल्प पूर्ण होण्याचे वर्ष	१९७७	१९८९
	(ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	—	—
	(क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाखांमध्ये)	६२.८१	३३९.१४
४	<u>धारण</u>		
	(अ) मंजूर झालेली उंची (मीटरमध्ये)	१४.३०	२१.६०
	(ब) पूर्ण झालेली उंची (-" -)	१४.३०	२१.६०
५	<u>कालवा</u>		
	(अ) सकूण लांबी (कि.मी.)	१५.५०	३५.९५
	(ब) पूर्ण लांबी (-" -)	१५.५०	३५.९५

(पुढे चालू...)

१	२	११	१२	१३
६०	कमल क्षमता (द.ल.घ.मी.)	४०७९	८०३८	६०५६
७०	३१-३-१९९३ रोजीचा प्रत्यक्षा साज (द.ल.घ.मी.)	००४३	५००५	१०८३
८०	सकूण लाभक्षेत्र (हेक्टर)	९०६	२४४६	१२९६
९०	लाभक्षेत्राखालील लागवडलायक क्षेत्र (हेक्टर)	७८४	१८३५	९६०
१००	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर जोलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	७८४	१३७७	९६०
११०	सध्या (१९९२-९३) जोलिताखाली असलेले क्षेत्र (हेक्टर) (अ) बारमाही	—	—	—
	(ब) हंगामा	१०८	१८३	२१४

अ.क्र.	बाब	८	९	१०
१	२	१४	१५	१६
१	प्रकल्पाचे नांव	डोंगरगांव	तळणी	उर्ध्व मनार मध्यम प्रकल्प,
२	प्रकल्पाचे स्थान	डोंगरगांव, ता. क्विनवट	मौजे तळणी, ता. बिलोली	लिंबोटी, ता. कंधार
३	(अ) काम पूर्ण होण्याचे वर्ष	१९८०	—	—
	(ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	—	निश्चित नाही	१९९६-९७
	(क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाखा स्वरूपात)	२७२.००	५८०.४९	२०३६.००
४	<u>धारण</u>			
	(अ) मंजूर झालेली उंची (मोटरमध्ये)	२२.००	१२.४७	३०.५८
	(ब) पूर्ण झालेली उंची (---)	२२.००	२.००	५.००
५	<u>लांबी</u>			
	(अ) सक्कण लांबी (कि.मी.)	१२.४०	६.४०	६४.००
	(ब) पूर्ण लांबी (---)	१२.४०	—	—

१	२	१४	१५	१६
६०	कमाल क्षामता (द.ल.घ.मी.)	८१३६	११०३३	१०८
७०	३१-३-१९९३ रोजीचा प्रत्यक्षा साठा (द.ल.घ.मी.)	३०३१	—	—
८०	एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टर)	१४७५	३१७८	९५३०
९०	लाभक्षेत्राखालील लागवडीलायक क्षेत्र (हेक्टर)	११०८	२८६०	७६२४
१००	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	८३०	२१४६	६८९२
११०	सध्या (१९९२-९३) ओलिताखाली असलेले क्षेत्र (हेक्टर)			
	(अ) बारमाही	—	—	—
	(ब) हंगामी	१६७	—	—

आधार :- (१) कार्यकारी अभियंता, नांदेड पाटबंधारे विभाग, नांदेड;
 (२) कार्यकारी अभियंता, मध्यम प्रकल्प विभाग, नांदेड;
 (३) कार्यकारी अभियंता, विष्णुपुरी प्रकल्प विभाग क्रमांक - १, नांदेड.

१९८५-८६ च्या कृषि गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील वीट धारण जमिनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली वीट धारण जमीन आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र व वीटोच्या प्रकारानुसार आणि श्रेणीनुसार वीट धारण जमिनीची संख्या. (क्षेत्रफळ हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी	वैयक्तिक धारण		संयुक्त धारण		सकूण धारण		पूर्णपणे ओलिताखाली		पूर्णपणे जिरायत	
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	०.५ हेक्टा कमी खेडर	२०,४२९	५,२०५	२८९	८४	२०,७१८	५,२९१	६९६	१३९	१९,५५१	५,६१३
२	०.५ ते १.० हे.पेक्षा कमी	४५,०४६	३३,५६३	४६९	३५२	४५,५१५	३३,९१५	१२२	८१	४४,२०२	३२,३९३
३	१.० ते २.० -"- -"	९१,२८२	१३२,४१२	६६७	९६२	९१,९४९	१३३,३७४	१२९	१५६	८७,५४०	१२४,६४२
४	२.० ते ३.० -"- -"	६०,१८३	१४२,९४४	३६४	९१३	६०,५४७	१४३,५०७	१८	३४	५६,८३७	१३१,७६३
५	३.० ते ४.० -"- -"	३२,५८६	१११,७७६	२९४	९९८	३२,८८०	११२,७७४	३	११	३०,०१६	१००,१६२
६	४.० ते ५.० -"- -"	२०,७६१	९१,८०९	१३५	६११	२०,८९६	९२,४२०	४	१०	१८,९५६	८१,६१७
७	५.० ते ६.० -"- -"	१२,९३७	७०,६०९	१५३	८५३	१३,०९०	७१,३६५	-	-	११,७०३	६२,०५१
८	६.० ते ७.५ -"- -"	१२,०२२	८०,०३८	१३४	९३२	१२,१५६	८०,९७०	-	-	१०,५९८	६८,००३
९	७.५ ते १०.० -"- -"	९,०१६	७६,५२३	८७	७५५	९,१०३	७७,२७८	-	-	७,७८९	६३,६८३
१०	१०.० ते २०.० -"- -"	५,११४	६४,५१४	१०९	१,५००	५,२२३	६६,०१४	-	-	४,७६५	५४,११९
११	२०.० ते ३०.० -"- -"	२०३	४,६३४	४	११८	२०७	४,७५२	-	-	१८०	३,९०४
१२	३०.० ते ४०.० -"- -"	२०	६६७	-	-	२०	६६७	-	-	१६	५२९
१३	४०.० ते ५०.० -"- -"	८	३५२	-	-	८	३५२	-	-	५	१६०
१४	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त	११२	८७९	-	-	१२	७७९	-	-	५	३७९
सकूण (सर्व श्रेणींचे क्षेत्रफळ)		३,०९,६१९	८,१६,१७७	२,७०५	८,०८१	३,१२,३२४	८,२४,२५८	९७२	४३१	२,९१,८६३	७,२९,३९१

क्र. सं.	क्षेत्रफल प्रेणी	अंशतः ओलिताखालील					संपूर्ण मालकीचे		पूर्णपणे भाडेपट्टीचे		अंशतः मालकीचे व अंशतः भाडेपट्टीचे		
		संख्या	एकूण क्षेत्र	ओलिता खालील	संख्या	क्षेत्र	संख्या	क्षेत्र	संख्या	मालकीचे क्षेत्र	भाडेपट्टीचे क्षेत्र	एकूण क्षेत्र	
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	
१	०.५ पेक्षा जास्त हेक्टर	४१२	१३८	७३	२०,५९७	५,९६८	१०	४	५	२	-	२	
२	०.५ ते १.० -"- -"	१,१९१	९०४	३६९	४५,३६३	३३,७९८	५६	४३	५६	२७	१६	४३	
३	१.० ते २.० -"- -"	४,२८०	६,२६१	१,७२३	९१,७५१	१३३,०७१	४१	६४	९९	११२	४७	१५९	
४	२.० ते ३.० -"- -"	३,६९२	८,८१९	१,९३१	६०,२९२	१४२,९०९	४१	९५	१२१	१८२	११५	२९७	
५	३.० ते ४.० -"- -"	२,८६०	९,६५५	१,६६०	३२,६५७	१११,९७८	६५	२३७	१०२	१८४	१७८	३६२	
६	४.० ते ५.० -"- -"	१,९३६	८,३०५	१,१२२	२०,७१२	९१,६१६	१५	६३	१२०	३६२	१७३	५३५	
७	५.० ते ६.० -"- -"	१,३८७	७,२५४	८६२	१२,९९७	७०,८५४	३३	१८०	५०	२१४	६२	२७६	
८	६.० ते ७.५ -"- -"	१,५५८	९,९४१	१,०५९	१२,००२	७९,९३७	५१	३४८	९७	४२२	२२९	६५१	
९	७.५ ते १०.० -"- -"	१,३१४	१०,६५९	९७४	८,९६१	७६,०८३	३४	३०२	९९	४८७	३२६	८१३	
१०	१०.० ते २०.० -"- -"	७५८	९,०३०	८३४	५,०५२	६३,८३४	१४	१८५	१२९	८१३	८५८	१,६७१	
११	२०.० ते ३०.० -"- -"	२७	६२९	१३८	२०१	४,६०४	-	-	-	-	-	-	
१२	३०.० ते ४०.० -"- -"	-	-	-	१६	५३८	-	-	-	-	-	-	
१३	४०.० ते ५०.० -"- -"	-	-	-	५	२२४	-	-	-	-	-	-	
१४	५०.० हेक्टर व त्यापेक्षा जास्त	-	-	-	५	३९०	-	-	-	-	-	-	
एकूण (सर्वेक्षणीय क्षेत्रफळ) ..		१९,४१५	७१,५९५	१०,७४५	३१०,६११	८१५,८०४	३६०	१५२१	८७८	२,८०५	२,००४	४,८०९	

टिप :- सीस्थांचे धारण (संख्या व क्षेत्रफळ) च्या माहितीचा समावेश वैयक्त धारणांमध्ये केला आहे.

आवृत्त : गणना १९८५-८६

१९८७ च्या पशु गणनेप्रमाणे नांदेड जिल्ह्यातील तालुका निहाय कृषि अंकारे.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	नांगरीची संख्या लाकडी	गाईंची संख्या लाकडी	उसाचे चरक शेततीर बेलाच्या मदतीने चालणारे	ओलिता- साठी तेल वर चाल- णारे पंप	ओलिता साठी विद्युत पंप	ट्रॅक्टर्स	तेलघाणी ५ किलो व व त्यापेक्षा अधिक	५ किलो व त्यापेक्षा कमी		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
<u>जिल्हा डेरोज</u>		१,०४,८२१	१४,५५३	३३,९२७	१३८	९१	१,८३३	१६,८७०	१७७	३५	६
<u>तालुका</u>											
१	नांदेड	१२,६४९	१,५९५	५,४३४	३६	२३	२३८	५,२३२	६८	१४	—
२	हदगांव	१५,०४७	२,१२७	६,४४०	१३	२	२३७	३,२७२	३३	—	२
३	किनवट	१५,३५७	१,६१५	३,८८५	२१	६	२५०	१,१७१	१	८	—
४	भाोकर	१०,६१८	१,१३१	५,०३५	४	५	१७४	१,७४०	६	—	१
५	बिलोली	१६,७३२	२,११५	३,४१६	१२	२८	३०६	७४७	३०	—	—
६	देगडूर	५,८४३	८६६	१,६०९	—	३	८४	७१८	११	२	१
७	खोड	९,९९१	९४६	२,३८६	१८	१९	१३०	१,१२३	१	४	—
८	कंधार	१८,५८५	४,१५८	५,७३२	३४	५	४१४	३,१६७	२७	७	२

टिप :- पशु गणना - १९८७ (अस्थायी).

आधार :- जिल्हा पशु संदर्शन अधिकारी, जि.प., नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील दुष्काळ टंवाई सहाय्य परिस्थितीची माहिती सन १९६२-६३

अ.क्र.	नाम	जिल्हा	नांदेड			तासुका		जिल्हा	जिल्हा	जिल्हा
			दरिण	नांदेड	हदगाव	शिवट	भोकर			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
(अ) दुष्काळ व तासुका टंवाई										
१.	तासुकातील मूळ गावांची संख्या	१५४६	२०९	१२७	२५८	१३८	२३७	१०८	११७	२१२
२.	ग्रस्त गावांची संख्या	२४८	-	११	-	-	२३७	-	-	-
३.	कुटुंबीय आकडेवारी	-	-	-	-	-	-	-	७	-
४.	जमीन महसुला मध्ये पूर्ण निलंबन दिलेल्या गावांची संख्या	२३७	-	-	-	-	२३७	-	-	-
५.	अंदाजित हानी (रुपये)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	(अ) धान येणे (क्षेत्र हेक्टर)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	(ब) पशुधन मालमत्ता इ. टानी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७.	मदतीची उतते विलेखी कामे	३४१	-	-	-	-	३४	-	-	२३९
८.	कामावर घेतलेल्यांची संख्या	६३०१७	२५३	-	-	-	१३०५	-	-	१४८३
९.	कैलास हार्य (रुपयात)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१०.	क्षेत्रजमीन अधिनिष्पाळाली दिलेल्या तगाईची रक्कम (रुपये)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(ब) अवर्षणसहाय्य परिस्थिती										
	१ ते १०	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक
(क) पूर १ ते १०										
	१ ते १०	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक

आधार :- सर्व सहाय्य कार्यालये, नांदेड जिल्हा

नांदेड जिल्ह्यातील टंवाईच्या पूर्वतिहासातुसार कठीण व इतर टंवाईस्त भाग ठरविण्याबाबत मांडितो १९९२-९३ चा वर्णांकित

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	मंडळ	मंडळातील गावांची संख्या	ग्रस्त गावांची संख्या १९९२-९३
१	२	३	४	५
	जिल्हा बेरीज		२,५४६	२७८
	तालुका			
१.	नांदेड	नांदेड	१६	निरंक
		विष्णुपुरी	२३	"
		तुप्पा	२७	"
		लिंबगाव	३७	"
		अर्धापूर	२७	"
		मालेगाव	२३	"
		मुदखोड	२८	"
		बारड	२८	"
		सकूण	२०९	-
२.	हदगाव	हदगाव	२४	२
		तळणी	२३	१
		मनाठा	२२	-
		शिंपरखोड	२०	१
		तामसा	२७	१
		आष्टी	२७	१
		हिमायतनगर	२६	३
		जळगाव	२८	२
		सकूण	१९७	११
३.	किनवट	किनवट	३१	निरंक
		बोधाडी	३५	"
		इस्लापूर	२७	"
		शिवापनी	२८	"
		माहर	३२	"
		सिंदखोड	४६	"
		भांडवो	३२	"
		धानोळा	२७	"
		सकूण	२५८	-

(सुटे थापू.....)

१	२	३	४	५
४०	भोकर	भोकर	२८	निरंक
		उमरी	३५	"
		शिंदी	२२	"
		मातूळ	२७	"
		किनी	२६	"
		एकूण	१३८	-
५०	बिलोली	बिलोली	२६	२६
		कोंडलवाडी	२३	२३
		मांजरम	२४	२४
		नाथगाव (बा०)	२४	२४
		धार्पाबाद	२१	२१
		करखोली	२७	२७
		सगरोळी	२२	२२
		आदमपूर	२७	२७
		कुंदूर	१९	१९
		बडबडा	२४	२४
	एकूण	२३७	२३७	
६०	देगलूर	देगलूर	२४	निरंक
		शाहापूर	२७	"
		मरखोल	३२	"
		हानेगाव	२५	"
		एकूण	१०८	-
७१	मुखोड	मुखोड	३१	निरंक
		चांडोला	३६	"
		जाहूर	३१	"
		बा-हाळी	३३	"
		मुकरमाबाद	२८	"
		एकूण	१४९	-

(पुढे चावू.....)

१	२	३	४	५
८०	कंधार	कंधार	३७	निरंक
		पेठवडज	२४	—"
		बास्ळ	१९	—"
		लोहा	२४	—"
		माळाकपेळी	१८	—"
		कुस्ठा	२४	—"
		सोनखोड	३२	—"
		कलंबर (खु.)	२४	—"
		उस्माननगर	२५	—"
		कापसी	२५	—"
		एकूण	२५२	—"

आधार :- सर्व तहसील कार्यालये, नांदेड जिल्हा.

नांदेड जिल्ह्यातील ताळुकावार पशुधन (१९८७ च्या श्रवणनेप्रमाणे).

अ. क्र.	जिल्हा/ताळुका	विदेशी/तंकीरत गाई-बैल									
		अडीच वर्णावरील बैल					अडीच वर्णावरील गाई				
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	
	केवळ पैदा-शोकीरता ठेवलेले	पैदाशो व कामाकरिता ज्योगत	केवळ कामाकरिता ज्योगत आणलेले बैल	पैदाशोसाठी अथावा कामासाठी ज्योगात न असलेले बैल	स्कूण बैल (३ ते ६)	कुमात्वा	स्कदाहो न व्यालेल्या व आटलेल्या	इतर	स्कूण गाई		
जिल्हा बेरीज	६२	१५६	१,२९७	१२४	१,६४६	३,५३४	२,१६२	८१	५,७७७		
नांदेड	२०	५५	४६२	६४	६०१	१०२	५६८	१७	१,४९४		
हदगाव	११	२१	१४५	९	१८६	२५६	२६४	५	५२५		
फिनवट	१	५	३४	-	४०	७२	९८	४	१७४		
भोकर	६	११	९८	८	१२३	३०३	१७८	२	४८३		
बिलोली	११	२१	१३४	२४	१९०	४५३	२७९	१४	७४६		
द्वेगलूर	६	२०	२१६	११	२५३	६२१	३३५	२०	९७६		
मुजोड	७	१३	७९	५	१०४	२२९	१६७	५	४०१		
कंधार	७	१०	१२६	३	१४९	६९१	२७३	१४	९७८		

(पुढे वा.....)

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	पिंपरी/संक्रोत अडोच वर्णापर्यंतचे वातरे	स्कूण विद्यापीठ/संक्रोत गाई व बैल	केळ	पैदाशाही व कामा-करिता उपयोगात आणलेले बैल	केळ	इतर	स्कूण तीन वर्णावरील बैल	कुमात्या	आटलेल्या व स्कदाही न व्यालेल्या	इतर	स्कूण गाई
१	२	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
जिल्हा बेरोम												
तालुका												
१	नीदड	१,५३२	३,६२७	१४२	६१६	२७,११६	१,१५०	२९,०२४	१३,७९७	१०,९७५	३८६	२५,१५८
२	हदगांव	५०६	१,२१७	१७९	७८३	३६४९७	१,०१३	३८,१७२	१४,६६१	२०,३०९	२१३	३५,४८३
३	किनवड	१४१	३५५	२४८	९७७	३४,५५८	८६४	३६,६४७	११,७१०	३०,९९६	७१८	४३,४२४
४	झोकर	४४४	१,०५०	१८१	२५०	२२,७२१	७३४	२३,८८६	९,९१२	१४,०७३	१८३	२४,१६८
५	बिलोती	५७७	१,५१३	३२४	९२०	३१,५९३	१,५६९	३४,४०६	२०,०६९	२०,७२१	४४३	४१,२३३
६	देगडूर	१,००१	२,२३०	१७८	४६३	१२,०२८	८८५	१३,५५४	६,३२४	६,०१४	५७०	१२,९०८
७	मुळोड	४५०	९५५	१४०	३९८	२०,३२२	७१७	२१,५७७	१२,०२७	१४,२९२	३५५	२६,६४४
८	दंधार	९९४	२,१२१	३१५	४६०	३७,९७४	१,३२६	४०,०७५	२१,११६	२५,२५६	३४०	४६,७१२

(पुढे चालू.....)

अ.	जिल्हा/ता.सुका	तीन वर्ण व त्या- छात्रील दिवाणे कारे	सकुणा दिवाणे व बिल	दिवाणे सकुणा गाई व बिल	तीन वर्णावरील रेडे सकरोत व दिवाणे सकुणा साठी ठेवलेले	केव पेदाशा साठी ठेवलेले	पकत कामा- साठी ठेवलेले	इतर	सकुणा रेडे	दुभात्या व दुभात्या	इतर	सकुणा महाणी	रेडे व वर्ण व त्या- छात्रील	
१	२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५
	जिल्हा बेरोज	१९९९७९	६९३०८०	७०६१४८	९१९	२५७	५२०	८००	२५०४	६९१२९	४७४०५	१०२६	११७५६०	७५४९२
	<u>ता.सुका</u>													
१	नौदंड	२२८६८	७७०५०	८०६७७	१७५	४	३३	८०	२९२	१३८६५	६६४८	१५३	२०६६६	१०७४६
२	हदगाव	२८६०१	१०२२५६	१०३४७३	११०	३१	८५	१०३	३२९	५२७१	४३७५	२१	९६६७	६३८९
३	किनवट	२७७०९	१०७७८०	१०८१३५	१२९	५१	१२९	१०४	४१३	३८८०	४९७८	७६	८९३४	४७१७
४	भांकर	२०९२५	६८९७२	७००२९	१०७	२५	१६	९९	२४७	४८३१	४३९७	६७	९२९५	५४८०
५	जिलोलो	३२५५५	१०८१९४	१०९७०७	१२६	६८	१०३	१२८	४२५	१०६४३	७९१३	१३२	१८६७८	११९९२
६	देगलूर	१०९१६	३७३७८	३९६०८	४८	२९	५५	३७	१६९	७६४४	४५८२	३२६	१२५५२	९१३०
७	मुळोड	१९२२३	६७४७४	६८४२९	८७	२४	८२	४६	२३९	८९९८	५५०७	१३९	१४६४४	९२७९
८	कंधार	३७१८२	१२३९६९	१२६०९०	१३७	२५	२५	२०३	३९०	१३९९७	९००५	१२२	२३१२४	१५६७९

(पुढे चावु.....)

क्र.	जिल्हा/ता.बुका	स्कूण म्हशा व रेडे	स्कूण गोजार्तीय	संख्या	बक-या	घोडे व शिंंगरे	झार पशुधान	स्कूण पशुधान	स्कूण कौबड्या	स्कूण कुक्कुटादी पक्षी
१	२	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४
<u>जिल्हा बेरोज</u>		१९५४७६	१०१६२४	५३५७०	३५२२००	७१५	८३३०१	१३९१३१०	३३२९७१	३३४२४९
<u>ता.बुका</u>										
१	नांदेड	३३७०४	११४३८१	३३७२	०७२	६७	१२७३८	१६६६३०	३२६६७	३२८०५
२	हदगांव	१६३८५	११९८५८	२४७	५७३७५	२३	८३८०	१७५९५३	३५५४३	३५६७४
३	जिजवट	१४०६४	१२२१९९	२७६१	५४५६९	५८	९२१३	१८८८००	७६४३२	७६९८६
४	कोकर	१५०२२	८५०५१	१४६२	३१५१५	२६	८००१	१२६०५५	२१४६७	२१६००
५	बिलोली	३१०७५	१४०८०२	२११५५	५१५०५	१७९	१३७८०	२२७४२१	५३५९५	५३६४७
६	देगलूर	२१८५१	६१४५९	१४६८९	२७३४०	१२०	६४४२	११००५०	१२७६०	२२८१५
७	मुळोड	२४१६२	९२५९१	४८७६	४०१४८	८४	१०२४९	१४७९४८	३५६६२	३५८००
८	दंभार	३९१९३	१६५२८३	४९०८	६३६७६	८८	१४४९८	२४८४५३	५४८१५	५४९२२

टिप :- पशु गणना (१९८७) अस्थापित.

आधार :- जिल्हा पशु संवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची ताख्खावार संख्या सन १९९२-९३ या वर्षाकरिता

अ. क्र.	जिल्हा/ताख्खा	पशु वैद्यकीय	पशुवैद्यकीय दवाखाने	पशु वैद्यकीय	पशुरोग अन्वेषण प्रयोगशाळा	पिशरे	पिशरे	दहाता	कृत्रिम रेतन	विभागीय कृत्रिम रेतन		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३

जिल्हा बेरीज	१	-	५२	७५	-	-	-	-	१	१	-	-
ताख्खा												
१. नांदेड	१	-	६	९	-	-	-	-	-	-	-	-
२. हदगांव	-	-	६	१०	-	-	-	-	-	-	-	-
३. किनवट	-	-	६	१०	-	-	-	१	१	-	-	-
४. धोकर	-	-	४	९	-	-	-	-	-	-	-	-
५. बिलोली	-	-	१०	१४	-	-	-	-	-	-	-	-
६. देगपूर	-	-	३	४	-	-	-	-	-	-	-	-
७. सुखोड	-	-	५	६	-	-	-	-	-	-	-	-
८. धंजार	-	-	१२	१३	-	-	-	-	-	-	-	-

(पुढे चालू.....)

क्र. सं.	जिल्हा	पंचक विकासाचे संस्थांचा प्रकार	ग्रामोत्थान केंद्र	आधारभूत	विभागीय	पंच प्रदास	सधन	मुळा पदास	शोळा पदास
		जिल्हा	धीरसादा	गामोदरा	कोटा मरेतन	क्षेत्र	विकास	क्षेत्र	क्षेत्र
		ग्राम केंद्र	धीर	खालील	केंद्रावली		गट		
		(स्थानिक)							
१	जिल्हा	१४	१६	१५	१६	१९	२०	२१	२२
२	जिल्हा	१	२	२	२	२	२	२	२
३	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
४	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
५	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
६	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
७	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
८	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
९	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
१०	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
११	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
१२	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
१३	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
१४	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
१५	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
१६	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
१७	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
१८	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
१९	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
२०	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
२१	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
२२	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
२३	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
२४	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
२५	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
२६	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
२७	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
२८	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
२९	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१
३०	जिल्हा	१	१	१	१	१	१	१	१

टीप :- १) ग्रामोत्थान केंद्रावलीतील आधारभूत ग्रामोत्थान ही राज्यस्तरीय संस्था आहे.
 २) शोळा तालुक्याची आळेवारी पेशची अपलब्ध नाही.
 आधार :- १) जिल्हा पंचक संदर्भान आधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड.
 २) जिल्हा पंचक संदर्भान आधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील रोगांच्या प्रकारानुसार पशूंच्या मृत्यूंची संख्या
सन १९९२-९३ या वर्षाकरिता

संसर्गजन्य व बांडूळजन्य रोग	१९९२-९३	
	लायण	मृत्यू
१	२	३
<u>एकूण पशुधानांची मृत्यू संख्या</u>	९६	१०
१) <u>गाई व म्हशी</u>		
१) घाटसर्प	१२	७
२) लाल्या	७८	-
३) फ-या	६	३
४) पसा	-	-
५) इतर	-	-
एकूण	९६	१०
२) <u>बुढ्या व खक-या</u>		
१) घाटसर्प	निरंक	निरंक
२) बोळकाड्या	—	—
३) देवी	—	—
४) आंतर विजार	—	—
५) निल जी व्हा	—	—
एकूण	—	—
३) <u>कोंबड्या</u>		
१) राणोखेत (मानमोडो)	निरंक	निरंक
२) देवी	—	—
३) बोळकाडो	—	—
४) इतर	—	—
एकूण	—	—

आधार :- १) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा प्रिंसीपल, नांदेड.

२) जिल्हा पशुसंवर्धन उप संचालक, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील विविध पशु वैद्यकीय संस्थांचे कार्य सन १९९१-९३ या वर्षाबरोबर.

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	उपचार केलेल्या जनावरांची संख्या	खाज्वीकरण केलेल्या जुरांची संख्या	कृत्रिम गर्भा- धारणा केलेल्या जनाव- रांची संख्या	कृत्रिम गर्भाधारणांतर्गत जन्मत आलेल्या वासरांची संख्या सुकुण वासरे	स्तन ६(अ) पैकी संकरीत वासरांची संख्या	लस टोपलेल्या जनावरांची संख्या
१	२	३	४	५	६(अ)	६(ब)	७
	<u>जिल्हा बेरीज</u>	५,४७,७४०	४४,९०२	३०,६९४	६,१०४	४,६५८	८,७६,५०४
	<u>तालुका</u>						
१.	नांदेड	७३,७३७	४,८३९	५,१८१	१,३४५	१,१८१	१,०५,२८४
२.	हदगांव	५९,५८०	४,६९९	२,५६७	४०३	२६३	७१,४८६
३.	किनवट	५८,४३९	५,३२६	१,९४३	२७३	१७२	१,२२,८६९
४.	भोकर	५५,२६८	४,२२७	२,२३९	३८४	२९१	७८,३८७
५.	विलोली	९९,६९०	९,२२६	४,१७८	९८६	७१२	१,५१,२८१
६.	देगडूर	५८,४५७	४,४५३	४,३२६	८९५	७३०	१,५६,४३५
७.	मुळोड	४५,९३९	३,९१२	२,१८२	३६२	२८५	७१,१३९
८.	कंधार	९६,३३०	८,२२०	८,०७८	१,४५९	१,०२४	१,१९,६२३

टिप :- लोहा तालुक्याची वेगळे जाळेदारो उपलब्ध नसल्याने सदरील माहितीचा समावेश कंधार तालुक्यात आहे.

आधार :- जिल्हा पशु संवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड; (२) जिल्हा पशु संवर्धन उप-अधीक्षक, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील तालुका निहाय मान्यता प्राप्त पशु वधशुधे आणि प्रत्येक पशुवधशुधात कत्तल केल्या पशुंची संख्या १९९२-९३ या वर्षाची रिता.

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	पशुवधा गुहांची संख्या	कत्तल केली जाणारे							
			गायी/बत	म्ह्यागे/रेड	मेंढ्या	शोज्या	डुकरे	इतर	सकूण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
	जिल्हा बेरीज	१७	१५,१७२	१,४७७	१,२१७	१०,२३५	-	-	-	२८,८०१
	<u>तालुका</u>									
१.	नांदेड	२	९,८५८	९६	-	५,०१२	-	-	-	१४,९६६
२.	उदगाव	४	१,१९५	३३०	-	२,६६६	-	-	-	४,१९१
३.	किनवट	१	२२८	-	-	-	-	-	-	२२८
४.	नांदेड	१	५८९	७६	-	-	-	-	-	६६५
५.	बिलोली	५	२,०९४	२४६	१७	५७	-	-	-	२,४१४
६.	देगलूर	१	९८१	६६३	१,२००	३,२००	-	-	-	६,०४४
७.	मुळोड	१	६६	३	-	-	-	-	-	६९
८.	कंधार	२	१६१	६३	-	-	-	-	-	२२४

टिप :- लोहा तालुक्याची आळेश्वारी वेगळे अलड्या नसल्याने सदरील माहितीचा समावेश कंधार तालुक्यात आहे.

आधार :- १) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकाारी, जिल्हा परिषद, नांदेड; (२) नांदेड जिल्ह्यातील सर्व नगर परिषदा.

नांदेड जिल्ह्यातील वनक्षेत्रा १९९२-९३ (अस्थापयी) या वर्गाकरिता

(क्षेत्र चौ.कि.मी.मध्ये)

क्र.	विभाग	राखीव	सुरक्षित	अवगोळित	एकूण
१	२	३	४	५	६
१.	एकूण	९२८	२	२४९	११७९
२.	महसुली	-	-	-	-
३.	वन.	९२८	२	२४९	११७९

आधार :- मुख्य वन तांढियेकी, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

नांदेड जिल्ह्यातील मुख्य व गौण उत्पादन १९९२-९३ वर्षासाठी

(रुपये हजारत)

अ.क्र.	वन उत्पादन	परिमाण	१९९२-९३ चे उत्पादन रुक्कण उत्पादन	विक्री केलेले उत्पादन	रुक्कण विक्रीचे मूल्य (मागील शिल्लकी उत्पा- दन धारण)
१	२	३	४	५	६
१	इमारतीचे लाकूड	हजार घा.मी.	५१८०१२	५१८०१२	२५,७९
२	जळाऊ लाकूड	"	३१५००	३१५००	७२
३	चंदन	"	-	-	-
४	<u>गौण वन उत्पादने</u>				
	अ) बांबू				
	ब) गवत इत्यादी	मे. टन	१९१	१९१	२४
	क) विडी पाने	प्रती गोणी	३२७००	३२७००	१४६६२
	ड) डिक	किंण्टल	३१०	३१०	२४३
	इ) इतर				
	१) आपटा पाने	किंण्टल	निरंक	निरंक	निरंक
	२) मोहाची पाने	"	"	"	"
	क. पळे				
	३) छाणी व	"	"	"	"
	छानिजे				
	४) धिरडा	"	"	"	"
	५) आंबा	"	"	"	"
	६) बिबा	"	"	"	"
	प) रुक्कण गौण उत्पादने				१४९२९
५	रुक्कण किंमत				१७५८०

टिप :- मागील वर्षाचे कोणतेही वन उत्पादने शिल्लक नसल्यामुळे उपरोक्त दर्शविलेले वन उत्पादने व त्यापासून मिळालेला वन मद्दूल सन १९९२-९३ वर्षासाठी समजण्यात यावा.

आधार :- उप-वन संरक्षक, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील ताळुकावार मू-जल मत्स्य व्यवसाय १९९२-९३ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	जिल्हा/ ताळुका	नदीची लांबी कि.मी.	मत्स्यव्यवसायासाठी अनुकूल क्षेत्र/तळी, सरोवर व जलाशय यांचे एकूण क्षेत्र (हेक्टर)	मत्स्यव्यवसायासाठी उपयोगात आणलेले एकूण क्षेत्र (हेक्टर)	मू-जल मत्स्य उत्पादन (मॅटन)	पकडलेल्या माशांची उत्पादकाला मिळालेली किंमत (रुपये लाखात)	मत्स्यव्यवसाय क्षेत्रा- साठी वापरलेले मत्स्यबीज (लाखात)
१	२	३	४	५	६	७	८
	<u>जिल्हा बेरीज</u>	७००	४२४७	४९४७	२४५०	६१२	९१.८५
	<u>ताळुका</u>						
१	नांदेड	७०	२०	२०	३४५	८६	४.४५
२	डदगाव	१२२	५७५	५७५	५१०	१२८	२९.१८
३	किनवट	१७१	७८३	७८३	४८५	१२१	२४.३४
४	भांकर	३३	४९५	४९५	१६५	४१	४.०४
५	बिलोली	१४२	५६	५६	३००	७५	२.६९
६	देगलूर	५७	३४२	३४२	८५	२१	५.१०
७	मुढोड	४०	३५१	३५१	७५	१९	४.७८
८	कंधार	६५	२३२५	२३२५	४८४	१२१	१३.२७

टिप :- लोहा ताळुक्याची जाळेदेवारी येव्ही उपलब्ध नसल्यामुळे सदरील माहितीचा समावेश कंधार ताळुक्यात आहे;
आधार :- जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकाारी, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील कारखान्यांतील कामगारांची दैनिक भरसारी संख्या १९९२ या वर्जाकरिता

क्र.	उद्योग उपगट व त्याचा तैकीक	संख्या			संस्था ५ मधील कामगार			काम केलेल्या श्रमीदनांची संख्या	प्रसन्न पाठ्यां-पारु कारखाने	संस्था-१० मधील कारखान्यातील कामगार
		मोदणी-शाखे-कारखाने	उद-कार-खाने	प्रसन्न-पाठ्या-पारु कारखाने	स्वूण	पुरुष	स्त्रिया			
	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१)	०३३ - शोतीचे पदार्थ तसेच प्रामुज्य-पदार्थाचा दर्जा ठरीवपासिजक उत्पादन	२	-	१	१६	२	१४	२१८९	१	१०
२)	०३९ - शोती सेवा विभाक धान्याची फण करणे, पाणने देणे वगैरे	२	-	१	७४	३४	४०	९२२७	१	१०
३)	२०० - छाटीक काम/मदन मयार करणे व विझोसाजे टिकीवणे	१	-	१	९२	४९	४३	२७५५८	-	-
४)	२०१ - दुधाचे पदार्थ बनीवणे, उदा लोणणे, फाई, छावा वगैरे	२	-	-	-	-	-	-	२	१२०
५)	२०४ - धान्य गिरणी उत्पादन	१०	२	-	-	-	-	-	८	१२४
६)	२०६ - साखार निर्मिती (साखार कारखाने व शुद्धोकरण निर्यात पात्र साखार कारखाने)	३	-	२	१०५६	१०५५	१	३१२६३९	१	४००
७)	२११ - इतर छाथतेल आणि चरबी यांचे उत्पादन (उदा मोहरी, भोंगसाणे, तीळ वगैरे तेल)	२९	५	४	९३	८३	१०	१८३५९	२०	३४०
८)	अफचि उत्पादन	४	-	१	२	२	-	२८०	३	२०

(कुडे पाठ्यां)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१९	२१७ - पशुपक्षांचे छात्र तयार करणे.	१	-	-	-	-	-	-	१	२०
१०	२३० - कापसाची सरको काढणे, साफसफाई करणे, मासड्या बांधणे.	४९	२७	११	५९३	२०७	३८६	३६५७४	११	४४५
११	२३४ - पत्रभागावर सुती कापड विणणे.	८	-	-	-	-	-	-	८	१६०
१२	२३५ - गिरणीमध्ये सुती कापड तयार करणे, प्रक्रिया करणे.	४	-	४	२५५८	२४९२	-	७७४३७०	-	-
१३	२७० - लाकडापासून फळ्या बनावणे.	७६	१५	२५	८०	८०	-	२१३८६	३६	१७७
१४	२७६ - लाकडी फर्निचर, फळ्या इत्यादी बनावणे.	२	१	१	८	८	-	२४९६	-	-
१५	२८० - लगदा, कागद, वर्तमानपत्राचा कागद, पुठ्या वगैरे बनावणे.	२	१	१	३४	२३	११	१००८६	-	-
१६	२८२ - लगदा, कागद व कागदी पुठ्यांच्या वस्तुंची निर्मिती.	१	१	-	-	-	-	-	-	-
१७	२८४ - वर्तमानपत्राची छाई व प्रकाशन.	१	-	-	-	-	-	-	१	२०
१८	३०१ - प्लॅस्टीक व रबरापासून प्राथमिक स्वस्माचे वादनांणे तयार करणे.	२	-	१	२३०	३२९	१	७७४८२	१	५०
१९	३०३ - प्लॅस्टीकच्या वस्तु बनावणे, झारत्रा तमाविष्ट न केले.	१	१	-	-	-	-	-	-	-
२०	३०४ - झा, औषधी तत्संबंधी उत्पादने.	३	१	१	६८	५१	१७	१९३८०	१	५०
२१	३१० - उत्पादनासाठी लागणारी मूलभूत रासायनिक द्रव्ये व वायु तयार करणे.	२	-	१	४९	४९	-	१५२६८	१	५
२२	३११ - रासायनिक छाते व क्लिक नाशक द्रव्ये तयार करणे.	३	१	-	-	-	-	-	२	३०
२३	३१३ - रासायनिक औषधी, द्रव्ये आणि औषधी तयार करणे.	१	१	-	-	-	-	-	-	-

तदता क्रमांक - ५१ (बालू)

८२

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
२४	३२० - चिक्क मातीच्या वस्तू घडवणे.	२	१	-	-	-	-	-	१	३०
२५	३२३ - चिनी मातीच्या वस्तू घडवणे.	१	-	१	१०८	१०८	-	३२४२३	-	-
२६	३२६ - दगड घडवणे अगर दगडाच्या वस्तू बनवणे.	१	-	-	-	-	-	-	१	१०
२७	३२७ - अँस्बेस्टस सिमेंट आणि सिमेंटच्या वस्तू बनवणे.	१	-	-	-	-	-	-	१	३०
२८	३२९ - सैकोण अधातू व छानिज पदार्थांचे उत्पादन (उदा. दगडी पाट्या, सिलिकाच्या वस्तू इत्यादी).	७	-	६	१९६	१३४	६२	५२३४४	१	२०
२९	३३० - लोखंड व पोलाद तयार करणे.	२	-	-	-	-	-	-	२	४०
३०	३३१ - लोखंड व पोलादाच्या स्तूया व पत्रे वगैरे बनवणे.	४	-	२	२३६	२३६	-	६७७३३	२	३०
३१	३३६ - शिंक तयार करणे.	१	-	-	-	-	-	-	१	५०
३२	३४० - धातूच्या पत्र्यापासून कोणात्याही वस्तू बनवणे. (उदा. पिंपे, बादल्या व इतर प्रकारच्या धातूच्या वस्तू).	४	-	२	२१	१८	३	६३२९	२	३०
३३	३४१ - इमारत बांधकामाला लागणारे धातूचे सामान बनवणे.	१	१	-	-	-	-	-	-	-
३४	३४२ - धातूचे फर्निचर/लोखंडां फर्निचर तयार करणे.	१	-	१	२४६	२४६	-	७१३२५	-	-
३५	३४४ - धातूच्या वस्तूंना पालीशा, कल्हई वगैरे लावणे, भांड्यांना कल्हई लावणे.	१	-	१	१०	८	२	२७१५	-	-
३६	३४६ - धातूची भांडी तयार करणे (कल्हई, सुरया, भांडी).	१	-	१	१०	८	२	२७१५	-	-

(मुळे घालू ...)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
३७	३५९ - धातुजन्य पदार्थाधि उत्पादन, झारखण्ड वर्गीकृत न केले, येथे सामुग्री व दणकण सामुग्री वळता, सामान्य लोहारकाम व धातुच्या झार वस्तू करणे. उदा. छापण्याकरिता टाईप बनविणे.	२	-	२	१६	१६	-	४८५७	-	-
३८	३५९ - विभूत व्यतिरिक्त येथे सामुग्रीचे उत्पादन व दुसऱ्या	१	-	-	-	-	-	-	१	२०
३९	३९८ - जड मोटार, ट्रक दुसऱ्या	९	-	५	६८१	६७१	१०	२०४६६३	४	११०
४०	४०१ - धाराला, कारखान्याला आणि व्यापार उद्योगाला विभूत पुरवठा.	२	-	१	१२	११	१	४२९०	१	२०
४१	६८२ - किरकोळ पेट्रोल पंप व्यापार (पेट्रोल वगैरे)	१३	-	५	२७	२७	-	९६५२	८	५२
४२	८०४ - आर्थिक सेवा	१	-	-	-	-	-	-	१	२०
४३	९७४ - मोटार सायकल, स्कूटर्स दुसऱ्या	१	-	१	३६	३६	-	१०९२४	-	-
स. कु ण :-		२६५	५८	८२	६५४२	५८७५	६६७	१७९४८८६	१२५	२४२५

आधार :- मुख्य निरोक्षक, कारखाने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

नांदेड जिल्ह्यातील चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण १९९२ वर्णांकरीता.

अ. क्र.	मुख्य उद्योग व त्याचे सैद्धांतिक गारापेक्षा	१० ते १९		२० ते ४९		५० ते ९९		१०० ते ४९९		५०० ते ९९९		१००० ते ४९९९		५००० व अधिक		एकूण			
		कमी	अधिक	कमी	अधिक	कमी	अधिक	कमी	अधिक	कमी	अधिक	कमी	अधिक						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१०	०३ - शीतो-विणायक सेवा	-	-	३	३६	-	-	१	७४	-	-	-	-	-	-	-	-	४	११०
२०	२०-२१ अन्न-पदार्थांचे उत्पादन	८	३६	१४	१४५	१३	२८८	४	२४२	३	९३२	१	६२४	-	-	-	-	४३	२२६७
३०	२३ - सुतीकापडाचे उत्पादन	-	-	-	-	१८	४८६	१३	७३९	१	२१२	-	-	२	२३२१	-	-	३४	३७५८
४०	२४ - लाकूड व लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर बनविणे, रीचे उत्पादन	६१	२५५	१	१०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	६२	२६५
५०	२८ - कागद व कागदाच्या वस्तू बनविणे, छाई, प्रकाशन, व सैलम उद्योग	-	-	-	-	२	५४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	५४

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
६०	३० - रबर, पॉस्टीक, पेट्रो- लियम आणि कोळशापासून- च्या पदार्थांचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	३	१६८	१	२३०	-	-	-	-	-	-	४	३९८
७०	३१ - रसायन आणि रासा- यनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रो- लियम, कोळशा- पासूनचे पदार्थांचे वगळून)	१	५	१	१०	२	६९	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	४	८४
८०	३२ - अधातू- जन्य छानिज वस्तूंच्या पदा- र्थांचे उत्पादन	१	८	२	२४	५	१२४	२	११०	१	१०८	-	-	-	-	-	-	११	३७४
९०	३३ - मूळ धातू व समिश्र धातू उद्योग	-	-	२	३४	३	६०	१	५०	१	१२२	-	-	-	-	-	-	७	३५६

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१०*	३४ - यंत्र- सामुग्री व पोर- वहन सामुग्री वगळता धातुंची व सुट्या भागा- ची निर्मिती.	३	२४	५	५३	-	-	-	-	१	२४६	-	-	-	-	-	-	१	३२३
११*	३५ - पत्रे व पीत्रिकी हत्यारे व यंत्राचे सुटे भाग निर्मिती (विद्युतसामुग्री वगळून)	-	-	-	-	१	२०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	२०
१२*	३९ - भांड- वली वस्तुंची दुरुस्तो.	-	-	-	-	६	१८८	१	५०	२	५५३	-	-	-	-	-	-	१	७९१
१३*	४० - विजपुर- वठा.	-	-	१	१२	१	२०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	३२
१४*	६८ - इतर किरकोळ वस्तुंचा व्यापार	१२	५९	-	-	१	२०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१३	७९

तदता क्रमांक - ५०२ (समाप्त) - ८६-

१	२	३	४	५	६	७	८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
१५०	८० - बँका व तत्सम आर्थिक सहाय्य देणा-या संस्था	-	-	-	-	१	२०	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	२०
१६०	१७ - दुसस्ता सेवा	-	-	-	-	१	३६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	३६
एकूण :-		८६	३८७	२९	३१४	५४	१३४५	२५	१४३३	१०	२५०३	१	६२४	२	२३२१	-	-	२०७	८९६७

टिप :- अ = कारखान्यांची संख्या व ब = कामगारांची संख्या.

आधार :- मुख्य निरीक्षक, कारखाने, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

नांदेड जिल्ह्यातील कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण १९९२ वर्षाअखेर

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग गट व त्यांचे सैद्धांतिक अनुषंगीत	दिवसांची संख्या		६१ ते १२० दिवस		१२१ ते १८० दिवस		१८१ ते २४१ दिवस		२४१ ते ३०० दिवस		३०० हून अधिक		सकूण			
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
१०	०३ - शोतीवणक सेवा	-	-	-	-	-	-	२	१०	-	-	-	-	-	-	२	१०
२०	२०-२१ - अन्नपदार्थांचे उत्पादन	-	-	१	१०	-	-	१	२	१	४८	३	४६७	२	७१६	८	१२४३
३०	२३ - सुती कापडाचे उत्पादन	-	-	६	३२६	४	२१८	२	७४	-	-	१	१२२४	२	१३०९	१५	३१५१
४०	२४ - तयार लाकूड व लाकडाच्या वस्तू, फर्निचर, खोळणीचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	४	१०	२	४	१२	४०	८	३४	२६	८८
५०	२८ - कागद व कागदाच्या वस्तू बनावणे, छाई, प्रकाशन व तत्सम धांदे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	३४	-	-	१	३४
६०	३० - रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम आणि कोळसापासूनचे पदार्थांचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	६८	१	२३०	२	२९८
७०	३१ - रसायन आणि रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम, कोळसापासूनचे उत्पादन वगळून)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

तकता क्रमांक - ५०३ (समाप्त)

- ८८ -

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
८०	३२ - अधातू खाणिज वस्तुंची निर्मितो.	-	-	-	-	-	-	-	-	१	६०	५	२१४	१	३०	७	३०४
९०	३३ - मूळ धातू व सीसा धातू उद्योग.	१	-	-	-	-	-	-	-	१	१४	१	२२२	-	-	२	२३६
१००	३४ - धातूंच्या वस्तू व सुटे भाग बनविणे (यंत्रासामुग्री व वाहतुकीचे साहित्य सोडून)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३	२६४	३	२९	६	२९३
११०	३९ - भांडवल वस्तुंची दुसऱ्हा.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	२६३	४	४१८	५	६४१
१२०	४० - विज पुरवठा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१२	१	११
१३०	६८ - इतर फिरकोळ वस्तुंचा व्यापार.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	५	२७	५	३२
१४०	९७ - दुसऱ्हा सेवा.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	३६	१	३६
ए कु ण :-		-	-	७	३३६	४	२१८	९	१७६	५	१२६	२८	२७९६	२९	२८९०	८२	६५४२

टिप :- अ = कारखान्यांची संख्या व ब = कामगारांची संख्या.

आधार :- मुख्य निरोक्षक, कारखाने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

नांदेड जिल्ह्यातील उद्योगांच्या महत्त्वाच्या बाबींची आकडेवारी १९९१-९२ वर्गाकरिता.

(समये हजारत)

अ.क्र.	उद्योगाचा संकेतांक	उद्योगाचे वर्णन	स्थार भांडवल	ढोळते भांडवल	सर्व काम- गारांची संख्या	सर्व कर्मचा- रींची संख्या	कामगारांचे वेतन
१	२	३	४	५	६	७	८
१०	२०-२१	अन्नपदार्थांचे उत्पादन	२०,६७,६९	(-) २,६८,५१	९२६	१३७४	१,८९,४४
२०	२२	पेयतंबाखू व तंबाखूपासून तयार होणा-या वस्तूंचे उत्पादन	७	२३,३१	६८	७३	६,७७
३०	२३	सुती कापडाचे उत्पादन	४,२४,८५	५,३२,४२	२६९७	३१२०	६,७९,८६
४०	३०	रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व दगडो कोळशाचे उत्पादन	९७	७	२	३	१४
५०	३१	रासायनिक, द्रव्य व त्यापासून पदार्थ तयार करणे (पेट्रोलियम व दगडो कोळशाचे पदार्थ वगळून)	४६,२८	-	१५३	२१५	२७,५२
६०	३३ -	मूळ धातू व गीस्र धातू उद्योग	१०६,७३,५७	१,२०,१६	१८७	४२१	६६,३४
७०	३९ -	भांडवली वस्तूंची दुरुस्तो व सेवा	२२,४६	-	४९५	६४६	१,६३,४२
८०	-	इतर	४,७४,५५	५,४५,७९	१२४८	१६९९	२,३१,९०
जिल्हा बेरोज			१३७,१०,४४	९,५३,७७	५७७६	७५५१	१,५५,३९

(पुढे पालू...)

अ.क्र.	उद्योगाचा संकेतांक	उद्योगाचे वर्णन	एकूण विक्रमत	एकूण उत्पादन	एकूण निविष्टी	उत्पादनामुळे मूल्यवृद्धी
१	२	३	४	१०	११	१२
१.	२०-२१-	अन्नपदार्थांचे उत्पादन	३,२१,८०	३३,२६,०८	२५,८७,६५	६,५७,३७
२.	२२ -	पेक्षांवाळू व तंबाखूपासून तयार होणाऱ्या वस्तूंचे उत्पादन	७,०३	२०,०८	८,१३	११,९५
३.	२३ -	सुती कापडाचे उत्पादन	८,८१,८०	३७,३४,८४	३२,९९,६७	३,९६,७९
४.	३० -	रबर, प्लॉस्टीक, पेट्रोलियम व दगडी कोळशाचे उत्पादन	१४	१,५५	१५	१,२५
५.	३१ -	रासायनिक द्रव्य व त्यापासून पदार्था तयार करणे (पेट्रोलियम व दगडी कोळशापासूनचे पदार्था वगळून)	४९,१८	९४,३२	३८,३६	५३,५७
६.	३३ -	सूक्ष्म धातू व तीक्ष्ण धातू उद्योग	१,७०,३३	२३४,५६,५०	२०७,१०,३८	२१,१८,३१
७.	३९ -	धार्मिक वस्तूंची दुरुस्ती व सेवा	२,१६,०३	३,२८,३१	१,००,५१	२,२६,३२
८.	-	इतर	३,२७,४२	४२,४०,२२	४०,०५,९०	१,९२,३५
एकूण :-			१९,७३,७३	३५२,०१,९०	३०७,५०,७५	३६,५७,८८

टीप :- उद्योग मंडळाने माहिती गोठ्या कारखान्यांसाठी दिल्ली असून लहान कारखान्यांची (नमूना निवडीवर) माहिती "इतर" समोर देण्यात आली आहे.

आधार :- अर्था व संश्लेषकांचे संवाचनालय, मुंबई.

नांदेड जिल्ह्यातील रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी
सन ३१ मार्च, १९९३ रोजी संपणा-या वर्गाकरिता.

अ.क्र.	बाब	वर्षा अखेर
१	२	३
१०	जाहीर केलेल्या रिक्त्या जागांची संख्या	१२८१
२०	सेवा योजनाचा उपयोग करणारे लाभालक	१५१२
३०	संदर्भ वर्षात नवीन नोंदणी केलेल्या उमेदवारांची संख्या	१७०३३
४०	पटावरील उमेदवारांची संख्या	७३५३०
५०	नोकरी दिलेल्या उमेदवारांची संख्या	२८६
	अ) खाजगी क्षेत्र	२३५
	ब) सार्वजनिक क्षेत्र	२६४
६०	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	अ) अज्ञात जाती/अज्ञात जमाती	१२३
	ब) इतर	१६३
	क) एकूण	२८६
७०	राष्ट्रीय वर्गीकरणानुसार व्यवसाय	
	१) व्यावसायिक तांत्रिक आणि संबंधित कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	७४२
	ब) नोकरी दिलेले	१६३
	२) प्रशासकीय, शास्त्रीय आणि व्यवस्थापकीय कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	-
	ब) नोकरी दिलेले	-
	३) लेखनिक आणि तत्संबंधीचे कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	२५४२
	ब) नोकरी दिलेले	२१

(सडे चालू.....)

१	२	३
४)	<u>विक्री कामगार</u>	
	अ) नोंदणी केलेले	-
	ब) नोकरी दिलेले	-
५)	<u>शोतकरी, मत्स्य व्यवसाय, शिकारी व संबंधित कामगार</u>	
	अ) नोंदणी केलेले	८४२
	ब) नोकरी दिलेले	५२
६)	<u>छाण कामगार</u>	
	अ) नोंदणी केलेले	४४२
	ब) नोकरी दिलेले	९
७)	<u>वाहतूक व दळणवळण व्यवसायातील कामगार</u>	
	अ) नोंदणी केलेले	४१२
	ब) नोकरी दिनेने	९
८)	<u>क्रापटसुमन उत्पादन प्रक्रिया कामगार</u>	
	<u>इतर ठिकाणी वर्गीकरण न झालेले कामगार</u>	
	अ) नोंदणी केलेले	३४२
	ब) नोकरी दिलेले	-
९)	<u>सेवा, छोळ व तत्सम कामगार</u>	
	अ) नोंदणी केलेले	१००२
	ब) नोंदणी दिलेले	-
१०)	<u>इतर ठिकाणी वर्गीकरण न केलेले कामगार</u>	
	अ) नोंदणी केलेले	१०६८१
	ब) नोकरी दिलेले	१७९
११)	<u>स्कूण</u>	
	अ) नोंदणी केलेले	१७०३३
	ब) नोकरी दिलेले	२८६

आधार :- उप-प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम १९९२-९३ च्या वर्णांकरीता

अ.क्र.	विवरण	परिमाण	वर्ष
			१९९२-९३
१	२	३	४

१. सेवायोजन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन घटक

- १) वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तीशाः अगर गटांमध्ये संख्या -
सल्ला दिलेल्यांची संख्या.
- २) सेवायोजन केंद्रांमध्ये घेण्यात आलेल्या संख्या -
गटांसाठी चर्चा.
- ३) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/ संख्या ५२५
प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारीसाठी
दिलेल्यांची संख्या.

२. विश्वविद्यालयातील सेवायोजन माहिती

- १) वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तीशाः अगर गटांमध्ये संख्या -
सल्ला दिलेल्यांची संख्या.
- २) सेवायोजन केंद्रांमध्ये घेण्यात आलेल्या गटांसाठी चर्चा संख्या -
- ३) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/ संख्या -
प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारीसाठी
दिलेल्यांची संख्या.

- आधार :- १) उप-प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नांदेड.
२) उप-प्रेक्षक सेवायोजन अधिकारी, विधापीठ
सेवायोजन माहिती व मार्गदर्शन केंद्र, औरंगाबाद.

तक्ता क्रमंक - ५७

- २४ -

कर्मचारी गणना - १९९२

नांदेड जिल्ह्यातील कर्मचा-यांची संख्या

बाब	शासकीय	जिल्हा परिषद	नगर परिषद
१	२	३	४
वर्ग - १	२५९	१६	-
वर्ग - २	६५९	२६४	३१
वर्ग - ३	१०२६६	९९३५	७९४
वर्ग - ४	४८५२	१६७४	१५७७
एकूण - १ ते ४	१६०३६	११८८९	२४०२
इतर वर्ग " x " (५ ते ९ व ०)	५४६८	२१९६	२८४
एकूण :- १ ते ९ व ०	२१५०४	१४०८५	२६८६

टिप :- (१) माहिती अस्थायी आहे.

(२) " x " इतर यामध्ये कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकीस्पक छार्चातून रोजगार दिले आणारे रोजंदारीवरील, अशाकालीन, मानसेवी आणि वरील वर्गात समाविष्ट न झालेले कर्मचारी यांचा समावेश होतो.

आधार :- अर्धा व साठ्याको सवालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

नांदेड जिल्ह्यातील निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार,
३१ मार्च, १९९३ या रोजी संपणा-या वर्णांकितता

अ.क्र.	उद्योगाचे नांव	राष्ट्रीय माहिती		कर्मचारी वर्गाची संख्या			
		उद्योग सैक्तांक	देणा-या आस्थापनांची संख्या	शासकीय	निम-शासकीय	खाजगी	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८
१	कृषि	०३	२७	१५६७	१७९	.	१७४६
२	छाणकाम	१०	-	-	-	-	-
३	वस्तू निर्माण	२०-२१	४१	२८१	३५६४	५६६१	९५०६
४	वीज निर्माती, जल, पाणी व सांडपाणी सेवा	४०	६	-	२०२९	-	२०२९
५	बांधकाम	५०	२८	५९०१	१५९६	-	७४९७
६	घाऊक, किरकोळ व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	६०	३३	-	९५	१५८८	१६८३
७	परिवहन व गुरामे आणि दळणवळण	७०	७	१०७१	३०५२	-	४१२३
८	वित्त सुरवठा, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यापार विषयक सेवा	८०	८१	१३	१४१२	१७५२	३१७७
९	सामूहिक, सामाजिक आणि व्यक्तिगत सेवा	९४	२७१	९९७४	१५४३२	४६८०	३००८६
ए कू सा :-		-	४९४	१८८०७	२७३५९	१३६८१	५९८४७

आधार :- उप-प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील विधुतीकरण झालेल्या शाहरीची व गावांची संख्या व त्याची लोकसंख्या ३१ मार्च, १९६१, ३१ मार्च, १९७१, ३१ मार्च, १९८१, ३१ मार्च, १९९१ व ३१ मार्च, १९९३ वर्षांअखेर

यंत्रणा	३१ मार्चला संपणारे वर्ष	जिल्ह्यातील		विधुतीकरण		विधुतीकरण		एकूण विधुतीकरण	
		गावे (संख्या)	शाहरे (संख्या)	झालेली संख्या	गावे लोकसंख्या	झालेली संख्या	शाहरे लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१. महाराष्ट्र राज्य विधुत मंडळ, नांदेड	३१-३-१९६१	१३८८	११	उ.ना.	उ.ना.	४	१,६४,०००	४	१,६४,०००
	३१-३-१९७१	१३८६	११	४४५	४,२७,९८२	११	१,५५,८६८	४५६	५,८३,८५०
	३१-३-१९८१	१३८८	११	१२८१	१०,५२,६१८	११	२,२८,०००	१२९२	१२,८०,६१८
	३१-३-१९९१	१४८१	११	१४८१	१४,२१,४८५	११	३,२७,८४९	१४९२	१७,४९,३३४
	३१-३-१९९३	१५८०	१३	१५८०	१८,२४,२३४	१३	५,०६,१४०	१५९३	२३,३०,३७४
२. खाजगी	३१-३-१९६१	-	-	-	-	-	-	-	-
	३१-३-१९७१	-	-	-	-	-	-	-	-
	३१-३-१९८१	-	-	-	-	-	-	-	-
	३१-३-१९९१	-	-	-	-	-	-	-	-
	३१-३-१९९३	-	-	-	-	-	-	-	-
३. एकूण	३१-३-१९६१	१३८८	११	उ.ना.	उ.ना.	४	१,६४,०००	४	१,६४,०००
	३१-३-१९७१	१३८६	११	४४५	४,२७,९८२	११	१,५५,८६८	४५६	५,८३,८५०
	३१-३-१९८१	१३८८	११	१२८१	१०,५२,६१८	११	२,२८,०००	१२९२	१२,८०,६१८
	३१-३-१९९१	१४८१	११	१४८१	१४,२१,४८५	११	३,२७,८४९	१४९२	१७,४९,३३४
	३१-३-१९९३	१५८०	१३	१५८०	१८,२४,२३४	१३	५,०६,१४०	१५९३	२३,३०,३७४

आधार : विधानसभेच्या अहवालात, महाराष्ट्र राज्य विधुत मंडळ, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील विजेचा वापर १९९२-९३ या वर्षाकीस्ता

(हजार किलोवॅट तास)

अ.क्र.	निर्मितीचा प्रकार	विजेचा वापराचा प्रकार							संख्या (कनेक्शनची संख्या)
		धारगुती	व्यापारी कामासाठी व लघुशास्त्री-संगणो वीज	औद्योगिक	सार्वजनिक	कृषि	इतर	सकूण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	धारमल	५,०२,८१	२,१५,४९	५,११,५२	५६,५०	१५,७९,९५	५८,९४	२९,२५,२१	२,०५,६०३
२	हायड्रो	-	-	-	-	-	-	-	-
३	इतर	-	-	-	-	-	-	-	-
सकूण :-		५,०२,८१	२,१५,४९	५,११,५२	५६,५०	१५,७९,९५	५८,९४	२९,२५,२१	२,०५,६०३

टिप :- धारमल, हायड्रो आणि इतर यांची वेगवेगळी माहिती उपलब्ध नाही.

आधार :- अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, नांदेड

तकता क्रमांक - ५११०

- ९८ -

आर्थिक गणना - १९९०

जिल्हा :- नांदेड

कृषि व विंगर कृषि उद्योग

अ.क्र.	बाब	कृषि उद्योग			विंगर कृषि उद्योग			कृषि व विंगर कृषि उद्योग		
		ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	उद्योगांची संख्या -									
	(अ) स्व-कार्यरत उद्योग	२७४७	३६७	३११४	२४१५०	११०३१	३५१८१	२६८९७	११३९८	३८२२५
	(ब) आस्थापना	१९७	१४	२११	६१२२	७२८३	१३४८२	६३२६	७२९७	१३६२३
	(क) एकूण	२९४४	३८१	३३२५	३०७७२	१८३१४	४९०६३	३३२२३	१८६९५	६१९८८
२	मालकीच्या प्रकारानुसार एकूण उद्योग (संख्या)									
	(अ) सहकारी	१	-	१	४६४	२४७	७११	४६५	२४७	७१२
	(ब) सार्वजनिक	९	-	९	२७०३	९८६	३६८९	२७१२	९८६	३६९८
	(क) खाजगी	२९३४	३६१	३३१५	२७१८२	१७०८१	४४२६३	३०११६	१७४६२	४७५७८
३	मालकीच्या विशिष्ट सामाजिक गट (एकूण संस्थोपार्थी टक्केवारी)									
	(अ) अनुसूचित जाती	१०.१५	४.९८	९.५६	१०.१४	४.९८	८.२०	१०.१४	४.९८	८.२८
	(ब) अनुसूचित जमाती	२०.९२	१९.९५	११.९३	४४.८६	१.५९	३.६४	६.३०	१.९७	४.१८

(सुटे पाहू...)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
४.	जागीरहीत कार्यान्वित असलेल्या उद्योगांची एकूणशी टक्केवारी.	४४.०२	६२.५५	४६.९४	१५.४९	११.११	१३.८४	१८.०२	१२.३०	१५.९६
५.	शक्तीवर चालणा-या उद्योगांची एकूणशी टक्केवारी.	३.७०	०.७८	३.३६	१९.६१	२०.४८	१९.९४	१८.२०	२०.०८	१८.८८
६.	सर्व साधारणपणे काम करणा-या कामगारांची संख्या									
(अ)	एकूण कामगार	४६६९	५१९	५१८८	५६०७०	५७११५	११३१८५	६०७३९	५७६३४	६११८३७३
(ब)	वेतनावर काम करणारे कामगार	३३८	१९	३५७	२१२४५	३४२६०	५५५०५	२१५८३	३४२७९	५५८६२
(क)	वेतनावरील कामगारांची एकूण कामगारांची टक्केवारी	७.२३	३.६६	६.८८	३७.८९	५९.९८	४९.०३	३५.५३	५९.४७	४७.१९
(ड)	कामगारांची प्रती आस्थापना सरासरी संख्या	२	१	२	२	३	२	२	३	२

आधार :- आर्थिक गणना, १९९०.

नांदेड जिल्ह्यातील १९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार प्रमुखा उद्योग गटानुसार उद्योगांची संख्या
(कृषि व विंगर कृषि) आणि सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या

अ. क्र.	बाब	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार
१	२	३	४	५	६	७	८
१*	कृषि	२९४४	४६६९	३८१	५१९	३३२५	५१८८
२*	खनिज उत्पादन व जाणकाम	२६	५२	-	-	२६	५२
३*	वस्तुनिर्माण	७९०३	१५७५०	३१३३	१०६११	११०३६	२६३६१
४*	वोज, गैस जाणे वाणा पुरवठा	९६	२४७	२९	२७१	१२५	५१८
५*	बांधकाम	४४२	७५४	१३९	२४१	५८१	९९५
६*	घाऊ व्यापार	१८६	४१७	५४६	२१६३	७३२	२५८०
७*	किरकोळ व्यापार	१०६८०	१४००३	७७९२	१४५२४	१८४७२	२८५२७
८*	आहारगृहे आणि हॉटेल्स	१६०८	३१५६	१३६९	४४६९	२९७७	७६२५
९*	वाहतूक	२००	४९०	२३२	९१५	४३२	१४०५
१०*	संसाधन आणि गोदामविषयक	७७	१६२	८९	२२०	१६६	३८२
११*	दुग्धावजण	१५०	३२६	३६	४२६	१८६	७५२
१२*	वित्तीय, विमा; स्थावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा	४७८	१२७५	५४९	२५११	१०२७	३७८६
१३*	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	८५०३	१९४३८	४४००	२०७६४	१२९०३	४०२०२
१४*	इतर सेवा (इतरांना वर्गीकरण न केलेल्या)	-	-	-	-	-	-
१५*	सर्व प्रमुखा उद्योगात	३३२९३	६०७३९	१८६९५	५७६३४	५१९८८	११८३७३

(एकूण कृषि + विंगर कृषि)

आधार :- आर्थिक गणना, १९९०

तक्ता क्रमांक - ५१३

१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील महत्त्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषि आणि बिगर कृषि अस्थापनांची संख्या

अ. क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतिक	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६
१	कृषि	०	१९५	१४	२११
२	छाणकाम व दगडकाम	१	-	-	-
३	वस्तुनिर्माण	२-३	७८८	१०९०	१८७८
४	बीज, गॅस व पाणी	४	९३	२७	१२०
५	बांधकाम	५	४८	३१	७९
६	घाऊक व्यापार	६	११४	३२२	४३६
७	किरकोळ व्यापार	६	१२०१	२५९४	३७९५
८	निवास गृहे व खाहारगृहे	६	४८५	८९१	१३७६
९	वाहतूक	७	४४	७५	११९
१०	साठवणूक व वखार	७	६२	६७	१२९
११	दळणवळण	७	१५०	३६	१८६
१२	अर्धी पुरवठा, विमा, मालमत्ता व धांदीवनायक	८	२९६	२७५	५७१
१३	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	९	२९१८	१८७५	४७९३
१४	इतर	१०	-	-	-
एकूण (कृषि व बिगर कृषि)		-	६३९६	७२९७	१३६९३

आधार :- आर्थिक गणना, १९९०

१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील महत्त्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषि आणि बिगर कृषि आस्थापनातील कामगारांची संख्या.

अ.क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संक्रमांक	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६
१.	कृषि	०	५४०	३७	५७७
२.	छाणकाम व दगडकाम	१	-	-	-
३.	वस्तुनिर्माणा	२-३	४७३४	७२१९	११९५३
४.	वोज, गॅस व पाणी	४	२४२	२६६	५०८
५.	बांधकाम	५	२३०	१२१	३५१
६.	घाऊ व्यापार	६	३३६	१७९२	२१२८
७.	किरकोळ व्यापार	६	२८९५	७८४२	१०७३७
८.	निवासगृहे व खांदारगृहे	६	१५३०	३६३९	५१६९
९.	वाहतूक	७	३०१	७२६	१०२७
१०.	साठवणूक व वळार	७	१४२	१९६	३३८
११.	कृषावळण	७	३२६	४२६	७५२
१२.	अर्धी पुरवठा, विमा, मालमत्ता व धंदीवजायक	८	१०६४	२१७०	३२३४
१३.	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	९	१२३६५	१७१९०	२९५५५
१४.	इतर	१०	-	-	-
	एकूण (कृषि व बिगर कृषि)	-	२४७०५	४१६२४	६६३२९

आधार :- आर्थिक गणना, १९९०.

तक्ता क्रमांक - ५१५

- 903 -

१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील
कृषि व बिगर कृषि सहकारी आस्थापनांमध्ये
(सर्व उद्योग गट एकत्र) •

अ.क्र.	बाब	आमोण	नामरी	एकूण
१	२	३	४	५
१.	सहकारी औद्योगिक आस्थापनांची संख्या	४६४	२४७	७११
२.	विवेकर चालणा-या आस्थापनांची एकूण, संस्थेशी टक्केवारी.	७०३२	५०२६	६०६१
३.	<u>सहकारी औद्योगिक आस्था-</u> <u>पनांत सर्व साधारणपणे</u> <u>काम करणारे कामगार:</u>			
(अ)	एकूण संख्या	३९४५	२६५०	६५९५
(ब)	प्रती आस्थापना कामगारांची संख्या.	९	११	९

आधार :- आर्थिक गणना, १९९०.

१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील प्रमुख उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक कृषि व बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या आणि रोजगार याची संख्या.

अ. क्र.	उद्योग गट	ग्रामीण		नागरी		स्कूण	
		आस्थापना	रोजगार	आस्थापना	रोजगार	आस्थापना	रोजगार
१	२	३	४	५	६	७	८
१	कृषि	१	२	-	१	१	२
२	खाणाकाम व दगडकाम	-	-	-	-	-	-
३	वस्तुनिर्माण (उत्पादन)	२८	२०२५	६	५१४	३४	२५३९
४	बीज, गॅस आणि माणी पुरवठा	४	७	-	-	४	७
५	बांधकाम	-	-	-	-	-	-
६	घाऊ व्यापार	६९	१६४	१५	१५६	८४	३२०
७	किरकोळ व्यापार	५८	१३७	१३	२४३	१०९	३८०
८	खाहारगृहे आणि हॉटेल्स	२	९	१	४	३	१३
९	वाहतूक	-	-	२	७	२	७
१०	साठवण आणि गोदामविषयक	३२	५९	८	२४	४०	८३
११	कृषिविज्ञान	१	१	१	५	२	६
१२	वित्तीय, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा	१९३	६७४	६२	७८२	२५५	१४५६
१३	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	७७	८६९	१०१	९१५	१७८	१७८४
१४	इतर सेवा (इतरत्र वर्गीकरण न केलेल्या)	-	-	-	-	-	-
सर्व प्रमुख उद्योग गट (स्कूण)		४६५	३९७७	२४७	२६५०	७१२	६५९७

आधार :- आर्थिक गणना, १९९०

१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील उत्पादन व दुसऱ्या सेवा या गटातील स्व-कार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.

संख्या	ग्रामीण	नागरी	एकूण			
आकारमान गट (संख्या)	स्व-कार्यरत उद्योगांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्व-कार्यरत उद्योगांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्व-कार्यरत उद्योगांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१ - २	६४६०	८५५३	१५०१३	२३९२	८२२८	१०९४५
३	३६९	११०७	१५६६	४६८	५२५	१५९५
४	१८४	७३६	९२०	३४०	२६९	१०७९
५	४६	२३०	२७६	११५	६९	३४५
६ - ९	५१	३४०	३९१	६७	६१	४०८
१० व त्यापेक्षा जास्त	५	५०	५५	१०	६	६०
सर्व आकारमान गट	७११५	११०१६	१८१३१	३३९२	९१५८	१४४०८

आधार :- (१) संचालक, अर्धा व सहाय्यको संचालनालय, मुंबई.
(२) आर्थिक गणना, १९९०.

१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील उत्पादन व दुस्तो सेवा या गटातील आस्थापनांचो एकूण संख्या व नेहमी काम शरकरणा-या कामगारांचो आकारमान गटानुसार संख्या.

श्रीजगारांचो आकारमान गट (संख्या)	ग्रामीण आस्था-पनांचो एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो संख्या	नागरी आस्था-पनांचो एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो संख्या	एकूण आस्था-पनांचो संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१ - २	५०१	८७०	४०३	७४८	९०४	१६१८
३	१०५	३१५	२५८	७७४	३६३	१०८२
४	४८	१९२	१४४	५७६	१९२	७६८
५	२२	११०	७१	३५५	९३	५४५
६	४३	३०१	१३४	९२२	१७७	१२२३
७ - १९	२९	३८६	४४	५४९	७३	९३५
२० - ४९	२८	७७६	१८	५९०	४६	१३३३
५० - १९९	९	५७७	१५	१३१९	२४	१८९६
२०० - ३९९	१	२१०	१	३७१	२	५८१
४०० व त्यापेक्षा अधिक	२	९९७	२	१०१५	७	२०१२
सर्वा आकारमान गट	७८८	४७३४	१०९०	७२१९	१८७८	११९५३

आधार :- (१) संचालक, अर्धी व संचालकचो संचालनालय, पुंजइ.
(२) आर्थिक गणना, १९९०.

१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील धाऊव व किरकोळ व्यापार या गटातील स्व-कार्यरत उद्योगांचो एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांचो आकारमान गटानुसार संख्या.

संख्या	ग्रामोण		नागरी		एकूण	
	स्व-कार्यरत उद्योगांचो एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो एकूण संख्या	स्व-कार्यरत उद्योगांचो एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो एकूण संख्या	स्व-कार्यरत उद्योगांचो एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो एकूण संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१-२	२४०७	१०६७९	५१८४	६२२१	१४५९१	१६९००
३	१०२	३०६	१५८	४७४	२६०	७८०
४	३०	१२०	६०	२४०	९०	३६०
५	३	१५	८	४०	११	५५
६-९	७	४९	१२	७८	१९	१२७
१० व त्यापेक्षा अधिक	२	२०	-	-	२	२०
सर्व आकारमान गट	२५५१	१११०९	५४२२	७०५३	१४९७३	१८२४२

आधार :- तक्तांक, अर्जा व सीडिपको संचालनालय, मुंबई.
आर्थिक गणना, १९९०.

१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील घाऊक व किरकोळ व्यापारी आस्थापनांचो एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांचो आकारमान गटानुसार संख्या.

संज्ञा	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
	आस्थापनांचो एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो एकूण संख्या	आस्थापनांचो एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो एकूण संख्या	आस्थापनांचो एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो एकूण संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१ - २	९२९	१७४०	१४८०	२८७८	२४०९	४६१८
३	२४७	७४१	६४१	१९२३	८८८	२६६४
४	७६	३०४	३०८	१२३२	३८४	१५३६
५	२५	१२५	१५१	७५५	१७६	८८०
६ - ९	३०	१९७	२५८	१८००	२८८	१९९७
१० - १९	६	७२	६८	७९२	७४	८६४
२० - ४९	२	५२	१०	२५४	१२	३०६
५० - १९९	-	-	-	-	-	-
२०० - ३९९	-	-	-	-	-	-
४०० व त्या- पेक्षा अधिक	-	-	-	-	-	-
सर्वा आकार- आय गट	१३१५	३२३१	२९१६	९६३४	४२३१	१२८६५

आधार :- (१) संचालक, अर्धा व सहाय्यको संचालनालय, मुंबई.
(२) आर्थिक गणना, १९९०.

१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील साप्ताहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा पुरवठा-या स्व-कार्यरत उद्योगांचो एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांचो आकाशमान गटानुसार संख्या.

शेजगारांचो आकारमान गट (संख्या)	ग्रामीण		नागरो		एकूण	
	स्व-कार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची एकूण संख्या	स्व-कार्यरत उद्योगांचो एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची एकूण संख्या	स्व-कार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची एकूण संख्या
१	२	३	४	५	६	७
२	५४१३	६४३६	२३४८	२९४४	७७६१	९३८०
३	११३	३३९	१२५	३७५	२३८	७१४
४	३१	१२४	३१	१२४	६२	२४८
५	१२	६०	९	४५	२१	१०५
६ - ९	१४	९४	१०	६६	२४	१६०
१० व त्या-आदी अधिक	२	२०	२	२०	४	४०
आकारमान गट	५५८५	७०७३	२५२५	३५७४	८११०	१०६४७

टिपणिकाः :- (१) संचालक, अर्था व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.
(२) आर्थिक गणना, १९९०.

१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील सांख्यिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा पुरवणा-या आस्थापनांची एकूण संख्या आणि नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.

कामगारांचा आकारमान गट (संख्या)	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची एकूण संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची एकूण संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची एकूण संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१ - २	१८८२	३०१४	७३५	१३०८	२६१७	४३२२
३	२६२	८०७	२५६	७६८	५२५	१५७५
४	१४२	५६८	१६५	६६०	३०७	१२२८
५	१०६	५३०	९२	४६०	१९८	९९०
६ - ९	२५३	१८३४	२३०	१६३२	४८३	३४६६
१० - १९	१८९	२४७७	२११	२८१२	४००	५२८९
२० - ४९	७१	२०५२	१२८	३६८१	१९९	५७४०
५० व १९९	५	४७६	५४	४३७५	५९	४८५१
२०० व ३९९	-	-	२	५१५	२	५१५
४०० व त्यापेक्षा अधिक	१	६००	२	९७९	३	१५७९
सर्व आकारमान गट	२९१८	१२३६५	१८७५	१७१९०	४७९३	२९५५५

आधार :- (१) संचालक, अर्धा व सांख्यिकी सेवाएलनालय, मुंबई.

(२) आर्थिक गणना, १९९०.

१९९५ च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील सर्व उद्योग गट शिबून एका स्व-कार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकाशमान गटानुसार संख्या

संजगाराचा आकाशमान गट (संख्या)	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
	स्व-कार्यरत उद्योगांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्व-कार्यरत उद्योगांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्व-कार्यरत उद्योगांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
२	२५५६९	३११३०	१०५९७	१३१५०	३६१६६	४४२८०
३	८१९	२४५७	५०९	१५२७	१३२८	३९८४
४	३२१	१२८४	२०६	८२४	५२७	२१०८
५	७८	३९०	४७	२३५	१२५	६२५
६ - ९	९९	६६३	३५	२३४	१३४	८९७
१० व त्या-पेक्षा अधिक	११	११०	४	४०	१५	१५०
संजगारा-चा एकूण गट	२६८९७	३६०३४	११३९८	१६०१०	३८२९५	५२०४४

संजगारा :- (१) संचालक, अर्धा व सौख्यको संचालनालय, मुंबई.
(२) आर्थिक गणना, १९९०.

१९९० च्या आर्थिक गणनेनुसार नांदेड जिल्ह्यातील सर्व उभोग गट पिकून एकत्र आस्थांनांचो एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांचो आकारमान गटानुसार संख्या.

उभोगाचा आकारमान गट (संख्या)	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
	आस्था-पनांचो एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो एकूण संख्या	आस्था-पनांचो एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो एकूण संख्या	आस्था-पनांचो एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींचो एकूण संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१ - २	४०७२	६८६४	३०७०	५७६४	७१४२	१२६३८
३	८६३	२५८९	१४८९	४४६७	२३५२	७०५६
४	४२४	१६९६	८२९	३३१६	१२५३	५०१२
५	२४१	१२०५	४३३	२१६५	६७४	३३७०
६ - ९	४२०	२९७०	७९६	५५६०	१२१६	८५३०
१० - १९	२५१	३२७३	४०८	५२८३	६५९	८५५६
२० - ४९	१०५	२९९६	१८५	५२८६	२९०	८२८२
५० - १९९	१६	१३०५	७८	६४६८	९४	७७७३
२०० ते ३९९	१	२१०	५	१३२१	६	१५३१
४०० व त्या-पेक्षा-अधिक	३	१५९७	४	१९९४	७	३५९१
सर्व आकार-मान गट	६३९६	२४७०५	७२९७	४१६२४	१३६९३	६६३२९

आधार :- (१) संचालक, अर्धा व सौख्यको संचालनालय, मुंबई.
(२)-आर्थिक गणना, १९९०.

नांदेड जिल्ह्यातील विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था
३०-६-१९९३ ला संपणा-या वर्गीकरिता.

अ.क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या
१	२	३
१.	<u>सहकारी पतसंस्था</u>	९८०
१.१	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका	१
१.२	प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था	९५४
१.३	शेतकरी सेवा संस्था	१
१.४	लॅम्स सहकारी संस्था	२४
१.५	धान्य बँका	-
१.६	इतर (आदिवासी सेवा संस्था)	-
२.	<u>बिगर शोती पतसंस्था</u>	२०२
२.१	प्राथमिक सहकारी बँका	२
	(अ) नागरी बँका	२
	(ब) कर्मचारी	-
२.२	इतर बिगर शोती पतसंस्था	२००
	(अ) कर्मचारी पतसंस्था	१६६
	(ब) नागरी पतसंस्था	३४
	(क) इतर	-
३.	<u>पणन संस्था</u>	२०
३.१	जिल्हा पणन संस्था	१
	(अ) सर्वसाधारण उद्योग	१
	(ब) विशेष उद्योग	-

(पुढे चालू.....)

१	२	३
३०२	<u>प्राथमिक पणन संस्था</u>	१९
	(अ) सर्वसामान्य ज़तालुका छारेदी-विक्री संस्था	८
	(ब) विशेष	१०
३०३	इतर	१
४०	<u>उत्पादन संस्था</u>	१२५०
४०१	साखार कारखाने	६
४०२	इतर कृषि प्रक्रिया संस्था	२७
४०३	विणाकर सहकारी संस्था	४५
४०४	सूत गिरण्या	५
४०५	इतर औद्योगिक संस्था	३३३
४०६	दुग्ध संस्था	७२३
४०७	दुग्ध संघ	१
४०८	मत्स्य व्यवसाय संस्था	६५
४०९	शोती संस्था	-
४०१०	लिफ्ट इरिशेधान संस्था	२८
४०११	वन कामगार संस्था	१७
४०१२	इतर	-
५०	<u>सामाजिक संस्था</u>	११२७
५०१	ग्राहक भांडार	४२
५०२	गृहनिर्माण संस्था	६८४
५०३	कामगार कंत्राटदार संस्था	२२०
५०४	परिषहन संस्था	१२
५०५	इतर	१६९
	<u>सकूण सर्व प्रकारच्या संस्था</u>	३५७९

आधार :- जिल्हा उप-निबंधक सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या संस्थांची
भांडवली ३०-६-९३ ला संपणा-या वर्गामधील

(सम्ये व सभासद संख्या, हजारत)

अ.क्र.	बाब	संख्या
१	२	३
१	संस्था	३,५७९
२	संस्था सभासद	५,२७
३	भारणा झालेले भाग भांडवल	३५,६८,५४
४	वरीलपैकी सरकारी भाग भांडवल	१,३७,९४
५	स्वतःचा निधी	३४,३०,६०
६	ठेवी	१३०,३०,५५
७	छोळते भांडवल	३४५,३२,४४
८	निष्क दिलेली रकमे	७०,७७,७४
९	छारेदीची किंमत	१३,०४,७१
१०	विक्री किंमत	१७,९६,२९
११	<u>नफा मिळालेल्या</u>	
	(अ) संस्था	१,१८५
	(ब) रक्कम	४,४२,२५
१२	<u>तोड्यातील</u>	
	(अ) संस्था	१,०३३
	(ब) रक्कम	४,०४,३८

आधार :- जिल्हा अ-निबंधक सहकारी संस्था, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची लेखा परीक्षा वर्गानुसार वर्गीकरण १९९२-९३
वर्णिकरिता.

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	लेखा परीक्षा वर्ग				वर्गीकरण न केलेल्या	लेखापरीक्षा न झालेल्या	एकूण सह- कारी संस्था
		अ	ब	क	ड			
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	<u>जिल्हा बेरीज</u>	११८	४९७	४४०	७५	२६	२४२३	३५७९
	<u>तालुका</u>							
१०	नांदेड	२२	९३	१२८	३६	७	६६९	९५५
२०	हदगांव	१४	७४	२८	३	२	१००	२२१
३०	किनवट	१६	६१	५५	६	३	२२४	३६५
४०	भांकर	१५	४४	४७	६	२	३२१	३२५
५०	बिलोली	१२	५७	४४	६	३	३४०	४६२
६०	देगलूर	१४	६६	३२	६	४	१६७	२८९
७०	मुळोड	११	५०	४३	१४	२	२३८	३४८
८०	कंधार	१४	५२	६३	८	३	४७४	६१४

आधार :- जिल्हा विशेष लेखा परीक्षा, वर्ग - १, सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हा-पातळीवरील सहकारी बँकांचे कार्य ३०-६-१९९३ ला राबणा-या
वर्गीकरिता.

(रकमे व्जारात)

अ.क्र.	बँकांचा प्रकार	बँकांच्या शाखा	संस्था संस्था संस्थासद	वैयक्तिक संस्थासद	भाग- भांडवल	राखीव व इतर निधी	ठेवी	ढोळते भांडवल
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१.	नांदेड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक मर्यादित, नांदेड.	१६५	१६५१	११३	९,८१,४४	५,०९,४२	९०,२०,६३	२००,४६,१८
२.	महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लिमिटेड, नांदेड.	८	१३४	४५३०४	१,७५,४०	-	-	-

(सुटे चालू...)

अ.क्र.	बैंकाचा प्रकार	अल्प सुदतीची कर्ज	स्तंभ १२ पैकी	मध्यम सुदतीची	दीर्घा सुदतीची		
१	२	३०	३१	३२	३३		
१	नांदेड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लिमिटेड, नांदेड.	१४२,०७,१४	२,७४,६६	१४४,८१,८०	४८,८२,४३	३६,३७,५३	४,६८,४७
२	महाराष्ट्र राज्य सहकारी वृीण व ग्रामोण विकास बँक लिमिटेड, नांदेड.	-	-	-	-	-	७,१८,६१

(संदे चालू.....)

तक्ता क्रमांक - ६०४ (समाप्त) ११२

अ.क्र.	बैंकांचा प्रकार	येणे करे			धाकलेले करे		
		अल्प मुदतीचे	मध्यम मुदतीचे	दीर्घा मुदतीचे	अल्प मुदतीचे	मध्यम मुदतीचे	दीर्घा मुदतीचे
१	२	१६	१७	१८	१९	२०	२१
१.	नांदेड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लिमिटेड, नांदेड.	१०६,३०,८६	३६,३७,५३	४,६८,४७	२९,२४,७१	१२,४४,३१	३२,४४
२.	महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लिमिटेड, नांदेड.	-	-	२४,२७,४२	-	-	२,२७,०५

आधार :- १) व्यवस्थापक, नांदेड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लिमिटेड, नांदेड.
२) व्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लिमिटेड, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य ३०-६-१९९३ या दिवशी संपणा-या वर्षाकरिता
(सयें हजारंत)

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	संस्थांची संख्या	स्कूण गांवे-दारांची संख्या	स्कूण	समासद लडान जातेदार समासद	मोठे जातेदार समासद	इतर समासद	भाग-भांडवल	स्तंभ-१ पैकी सरकारी भाग-भांडवल	राखीव व इतर निधी	संस्थेने धोतलेले स्कूण कर्ज	ढोळते भांडवल
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	<u>जिल्हा बेरीज</u>	९५४	३४६७८५	३४६७८५	१५५२६३	१७२९६८	१८५५४	९,२०,४८	२५३९	१०२२३	१०९८७२	८०४९३३
	<u>तालुका</u>											
१	नांदेड	१२३	३४२६२	३४२६२	१५९५८	१५३४०	२९६४	१३२२६	३१	१७३२	२०७७३	१११९४६
२	हदगाव	९६	४७८०३	४७८०३	१७५८८	३०२१५	-	१६७१९	१००	१३६२	१८१२६	१३४६३१
३	किनवट	११९	४२८३८	४२८३८	२७७१९	१२५१२	२६०७	४१३३	२५	६३९	८४४६	५३९८६
४	भोकर	१०८	४९११५	४९११५	१२३८०	३५१९८	१५३७	९१६२	४०	८७४	११०५०	१०९६४२
५	बिलोली	१६५	४५७२४	४५७२४	२२३३५	२१९६५	१४२४	१३८४९	१३६५	२३७८	१३५०३	११४५९५
६	देगलूर	८१	३९०५०	३९०५०	२१५६९	१२७५०	४७३१	७७८३	३०४	१८७०	७९४६	७४१७४
७	मुळोड	९५	३२३२५	३२३२५	१५५८७	१६०५२	६८६	१०२७८	११५	६६३	११२२१	९५९३७
८	कंधार	१६७	५५६६८	५५६६८	२२१२७	२९३६	४६०५	१६८९८	५५९	७०५	१८८०७	११००२२

(पुढे चालू.....)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)	येणे कर्जे (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)	एकूण कर्जाची टाक- बाकी (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)	३ वर्षांपिछा कर्जाची टाकबाकी	३ वर्षांपिछा अधिका वर्षा कर्जाची टाकबाकी					
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
		कर्जदार	कर्जाची रक्कम	बाकी असलेले स्थासद	रक्कम	टाक- बाकीदार	रक्कम	टाकबा- कीदारांचे ची संख्या	रक्कम	टाक- बाकीदार	रक्कम
	जिल्हा बेरोज तालुका	५५४५६	१०९८७२	१६२००८	५५३४८६	१०६५५२	४२२२३१	७५२९०	३१५५२९	३१२६२	१०६७०२
१	नांदेड	९०७७	२०७७३	१९५४४	९१४२३	१०४६७	७०६५०	५५५२	५४६७२	४९१५	१५९७८
२	हदगाव	५४०७	१८१२६	२५७३०	९७८५६	२०३२४	५७२९९	१०४३२	३३४२१	९८९२	२३८७८
३	किनवट	११३२५	८४४६	२५४२४	३११५८	१४०९९	२२७१२	१२२१२	२०४७७	१८८७	२३३५
४	भोकर	६०६०	११०५०	१५३६०	८७२१०	९३००	७६१६०	५७३०	४३२७९	३५७०	३२८८१
५	बिलोली	४५२८	१३५०३	२०१९८	५९३८३	१५६६९	४५८८०	११६९९	३४०७०	३९७०	११८१०
६	देगलूर	३६३७	७९४६	१०२३८	५२७१०	६६०१	४४७६४	४७१६	३८५४२	१८८५	६२२२
७	मुळोड	९२२२	११२२१	२१५४२	६२६२५	१२३२०	५१४०४	८१०४	४१२२८	४२१६	१०१७४
८	कंधार	६३००	१८८०७	२३९७२	७११२१	१७७७२	५३३६२	१६८४५	४९८४०	९२७	३५२२

आधार :- जिल्हा अ-निबंधाक, सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थेचे कार्य ३०-६-१९९३ या दिवशी संपणा-या वर्णांकरीता
(अपे इजारात)

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	संस्थांची संख्या	एकूण छाते-दारांची संख्या	एकूण लहान छातेदार संभासद	मोठे छातेदार संभासद	इतर संभासद	भाग-भांडवल	संभा-९ पैकी सरकारी भाग-भांडवल	राखीव व इतर निधी	संस्थेने घेतलेले एकूण कर्ज	ढोळते भांडवल	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	जिल्हा बेरोज	१	२,१६४	२,१६४	७१५	७०६	७४३	७,४८	५०	४	-	१२,८०
	तालुका											
१	नांदेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२	हदगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३	किनवट	१	२,१६४	२,१६४	७१५	७०६	७४३	७,४८	५०	४	-	१२,८०
४	भाोकर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५	बिलोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६	देगलूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७	मुडोड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८	कंधार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(पुढे चालू.....)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	एकूण दिवलेली रजे (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)		येणे कर्जे (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)		एकूण कर्जाची धाक- बाकी (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)		३ वर्षांपिछा कमी वर्षा कर्जाची धाकबाकी		३ वर्षांपिछा अधिक वर्षा धाकबाकीदार	
		कर्जदार	कर्जाची रक्कम	बाकी असलेले संज्ञासद	रक्कम	धाक- बाकीदार	रक्कम	धाक- बाकी- दारांची संख्या	रक्कम	धाक- बाकीदार	रक्कम
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
	जिल्हा बेरीज	-	-	६५६	७,५७	६५६	५,५७	५०२	२०	१५४	५,३७
	तालुका										
१	नांदेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२	हदगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३	किनवट	-	-	६५६	७,५७	६५६	५,५७	५०२	२०	१५४	५,३७
४	भोकर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५	बिलोडी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६	देगलूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७	मुळोड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८	कंधार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार :- जिल्हा उप-अनिबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील जादिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य ३०-६-१९९३ या दिवशी संपणा-या वर्णांकितता.

(सय हजारात)

क्र.	जिल्हा/ता.लुका	संस्थांची संख्या	एकूण जातिदार	एकूण	सभासद	भाग-भांडवल	स्तां-९ पैकी सरकारी भाग-भांडवल	राखीव व इतर निधी	संस्थेने घेतलेले एकूण कर्ज	खोळी भांडवल		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	<u>जिल्हा बेरीज</u>	२४	३,६८५	३,६८५	७१०	२,०४०	९३५	१,९१	९	४	१४,३१	१९,७४
	<u>तालुका</u>											
१	नांदेड	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
२	हदसाव	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
३	जिनवट	२४	३,६८५	३,६८५	७१०	२,०४०	९३५	१,९१	९	४	१४,३१	१९,७४
४	भोकर	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
५	बिलोली	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
६	देगलूर	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
७	मुळेड	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
८	कंधार	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(पुढे चालू.....)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)	येथी कर्जे (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)	एकूण कर्जांची धाक- बाकी (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)	३ वर्षांपेक्षा कमी वर्षा कर्जांची धाकबाकी	३ वर्षांपेक्षा अधिक वर्षा धाकबाकीदार					
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
		कर्जादार	वर्जांची रक्कम	बाकी असलेले संस्थासद	रक्कम	धाक- बाकीदार	रक्कम	धाकबाकी दारांची संख्या	रक्कम	धाक- बाकीदार	रक्कम
	जिल्हा बेरीज	२२०	१४,३१	७७०	१०,५५	५५०	१,२५	५५०	१,२५	-	-
	तालुका										
१	नांदेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२	हदगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३	किनवट	२२०	१४,३१	७७०	१०,५५	५५०	१,२५	५५०	१,२५	-	-
४	भोकर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५	बिलोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६	देगलूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७	मुळोड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८	कंधार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार :- जिल्हा उप-निबंधक सहकारी संस्था, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहाकारी संस्थांमार्फत दिलेली पीक कडे ३०-६-१९९३-ला संपणा-या वर्षाकरिता
(रुपये हजारत)

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	एकूण	अन्नधान्य					बिगर अन्नधान्य				
			गहू	भात	ज्वारवर्गीय धान्य (ज्वारी, बाजरी, मका इ.)	डाळी	इतर	कापूस	गळिताची धान्ये	जस	ताग आणि मेसटा	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
<u>जिल्हा बेरीज</u>		९,२७,४७	१०,२०	१०,३०	२,११,८६	-	३४,६५	४,१५,५८	३३,८९	२,०४,७६	-	६,२३
<u>तालुका</u>												
१	नांदेड	१,६३,१०	-	-	१२,७८	-	-	७५,६२	-	७४,६३	-	-
२	हदगाव	१,४७,८६	-	-	३४,२०	-	३४,६५	६५,३२	-	६,६९	-	-
३	किनवट	७५,४७	-	-	२५,२९	-	-	५०,१८	-	-	-	-
४	धाोकर	९९,५६	-	-	२५,३०	-	-	६०,१५	-	१४,११	-	-
५	बिलोली	१,०५,१४	१०,२०	१०,३०	१५,२३	-	-	२०,३०	१२,२८	३०,६०	-	६,२३
६	देगलूर	६९,४४	-	-	३६,५९	-	-	२०,७९	-	१२,०६	-	-
७	मुळोड	१,०३,६९	-	-	३१,५५	-	-	३४,५६	२१,६१	१५,९७	-	-
८	कंधार	१,७०,२१	-	-	३०,९२	-	-	८८,५९	-	५०,७०	-	-

आधार :- जिल्हा उप-निबंधक सहाकारी संस्था, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा सहकारी संस्थांना मार्फत दिलेली पिके वर्ष ३०-६-९३ ला संपणा-या वर्षाकरिता
(स्वये ह्यारात)

अ. क्र.	जिल्हा/ता.लुका	एकूण	अन्नधान्ये					बिगर अन्नधान्ये				
			गहू	धान	ज्वारवर्गीय धान्ये (ज्वारी, बाजरी, इ.का इ.)	डाळी	इतर	कापूस	गव्हाचा धान्ये	ज्वार	ताग आणि मसुदा	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३

जिल्हा बेरीज

ता.लुका

१. नांदेड
२. हदगाव
३. फिनवट
४. शोकर
५. बिलोली
६. देगलूर
७. मुळोड
८. कंधार

नि रं क

टिप :- तकता क्रमांक ६०९ ची १९९२-९३ वर्षासाठी माहिती "निरंक" आहे.

आधार :- जिल्हा उप-निबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांमार्फत दिलेली विक कॅरे ३०-६-१९९३ ला संपणा-या वर्षावरील
(समय(हजारत))

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	एकूण	अन्नधान्ये					बिगर अन्नधान्ये				
			गहू	भात	ज्वारवर्गीय धान्ये (ज्वारी, बाजरी, मका इ.)	डाळी	इतर	कापूस	गळिताची धान्ये	जस	ताग आणि मेसटा	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
जिल्हा बेरीज		१४३१	-	-	५१६	-	-	९१५	-	-	-	-
तालुका												
१	नांदेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२	हदगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३	बिनवट	१४३१	-	-	५१६	-	-	९१५	-	-	-	-
४	झोकर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५	बिलोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६	देवपुर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७	मुळोड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८	कंधार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार :- जिल्हा उप-निबंधक, सहाकारी संस्था, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील विंगर शोती सहकारी पतसंस्थांचे कार्य ३०-६-१९९३ ला संपणा-या वर्णिकरिता.

(समये हजारात)

अ.क्र.	प्रकार	संख्या	समाप्त	भाग- भांडवल	राखीव व इतर निधी	ज्वी	खोळते भांडवल	अग्रिम	वसूल झालेले	कर्ज येणे	धार्कित	
१		२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२

प्राथमिक सहकारी संस्था

१. नागरी बँका	२	४४११	४४१४	११४०५	८६१३५	१३०९५६	५२५२३	५५५९९	५२४५६	५८५८
२. कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	१६६	३८१८५	६४८०२	७३०९	३४०८	१६५५७९	८३४६५	५३५१५	१२३२१४	३९५४९

इतर विंगर शोती

१. नागरी बँका	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२. कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३. इतर नागरी पतपेढी	३४	९८५०	३४४८	१५२	२४९	२२०५८	५८६०	२५२७	१२३९७	६५३७

आधार :- जिल्हा उप-निबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील जिल्हा आणि प्राथमिक पणानु सस्थांची कार्ये ३०-६-१९९३ ला संपणा-या वर्षाकरिता.

(समये व्हाऱात)

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	सस्थांची संख्या	संस्थांची संख्या	डोळी/भांडी/का	छारेदीची किंमत			विक्रीची किंमत			कृषि उत्पन्नाची विक्री		
					कृषि उत्पन्न	शेततीच्या गरजेच्या वस्तू	अभोग्य वस्तू	मालक म्हणून	अडत्या म्हणून	स्कूण	(अडते व मालक म्हणून)	भात व तांदूळ	गहू
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१	जिल्हा पातळी- वरील सस्था	१	१२५६२	१००४४	७१३	३११७४	४६७२	४६०६	७२३	४६८०९	—	—	७२३
२	प्राथमिक पणानु सस्थांची संख्या जिल्हा बेरीज तालुका	८	१७६१५	६२४०९	१२५३	६६७५८	१६०३६	१३६२६६	१०९३०६	२४५५७२	—	—	४५१८४
१	नांदेड	१	२१४४	९७६४	—	—	—	१७४३३	१३६६३	३१०९६	—	—	—
२	हदगाव	१	६२४६	३०३२३	—	२७९५४	४७०३	१९५००	१५७२१	३५२२१	—	—	—
३	किनवट	१	१९४	२८४५	—	१४५२२	—	१३१०१	१४२१२	२६३१३	—	—	१२५३०
४	भोकर	१	३२३२	३७७०	—	१३६०२	४४३७	१३११५	११३१२	२४४२७	—	—	११६०३
५	बिलोली	१	७८५	२९८२	१३५३	५८९७	४०३३	१०१२५	१०११५	२०२४०	—	—	—
६	देगलूर	१	१४७	१०५८	—	—	९४६	११५३९	१०६९९	२२२३८	—	—	२१०५१
७	मुखोड	१	२२७	१६०७	—	४७८३	१९१३	१०९२२	१०८९२	२१८१४	—	—	—
८	कंधार	१	४६४०	१००६०	—	—	४	४१५३१	२३६९२	६४२२३	—	—	—

(पुढे पालू.....)

क्र.सं.	जिल्हा/तालुका	कृषि उपकरणांची विक्री (आडले व मालक म्हणून)					श्रीतीली आवश्यक वस्तुंची विक्री (आडले व मालक म्हणून)					उपभोग्य वस्तुंची विक्री
		कापूस	गळिताची धान्ये	डाळी	इतर	सकूण	डाळे	बियाणे	कृषि अवजारे	इतर	सकूण	
१	२	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५
१	जिल्हा पातळी-वरील संस्था	-	-	-	-	७२३	२२१४४	१३३	२८५०	५६५८	३७८०५	३७३८
२	प्राथमिक पणन संस्थांची संख्या जिल्हा बेरीज	५५१४५	-	-	-	१०११२९	५०६८४	४१२६	११७२	८२४३	६५०२५	१२५६४
	तालुका											
१	नांदेड	-	-	-	-	-	१४१०	१५	१५	७	१४४७	-
२	हदगाव	४२१५४	-	-	-	४२१५४	१४७२४	७३२	१२५७	७३०१	२४७८४	२६४८
३	किनवट	-	-	-	-	१२५३०	१२५३०	१८५२	-	४०३	१४७८५	१६३
४	भाोकर	१३७११	-	-	-	२५३९४	१२६२३	११८४	-	४५८	१४३२५	४८२२
५	बिलोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	४०७८
६	देगलूर	-	-	-	-	२१०५१	४३५१	३३५	-	५७	४७५१	८२७
७	सुळोड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८	कंधार	-	-	-	-	-	४८१६	८	-	१७	४६२३	६

आधार :- जिल्हा उप-निबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य ३०-६-१९९३ ला संपणा-या वर्षाकरिता
(समये हजारत)

अ.क्र.	संस्थांचा प्रकार	संस्थांची संख्या	संभासकांची संख्या	भागाभांडवल	राखीव आणि इतर निधी	ढोळते भांडवल
१	२	३	४	५	६	७
(१) उत्पादक संस्था						
१.१	साखार कारखाने	६	१११०४	८,३४,५६	१६,६१,२३	१७,७९,३६
१.२	इतर शोती प्रक्रिया संस्था	२७	१०७६४	४३,१८	६,७५	१,९५,४६
१.३	विणकर संस्था	४५	४१८१	१२,४४	२,२३	६३,३३
१.४	सुत निररण्या	५	१८७८६	१,३९,५३	१,७७,५०	७,१६,४१
१.५	इतर औद्योगिक संस्था	३३३	१२५८७	२०,५०	२,७९	१,०४,०५
१.६	दुग्धा व्यवसाय संस्था	७२३	३८८४७	७५	९१	२७,५४
१.७	दुग्धा व्यवसाय संघटना	१	१३३५	१,००	७,९४	२२,९१
१.८	मत्स्य व्यवसाय संस्था	६५	३७२७	४,०४	१०	९,७६
१.९	शोती संस्था	-	-	-	-	-
१.१०	उपसा जलीसिपन संस्था	२८	९५९	९३	७	४,९६
१.११	वन कामगार संस्था	१७	१७३०	६९	२	९१,०९
१.१२	इतर (पशु संवर्धन)	५१	१३११	४,७३	२	४,९५
(२) सामाजिक सेवा संस्था						
२.१	ग्राहक भांडार	४२	२०२४७	१४,१५	५,८५	५७,०९
२.२	गृहनिर्माण संस्था	६८४	३३२४४	६,८१,८४	१,९७	२०,१३,७९
२.३	कामगार कंत्राटदार संस्था	२२०	१२२८५	४४,८४	४,७४	५,८७,०९
२.४	इतर परिचहन संस्था	१२	१३३	१३	२	१२
२.५	संस्था, शिक्षा व प्रेस	११८	२०००	४१,४६	८,२२	७७,८१

अध्यापक, सहकारी संस्था, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था
यांचे महत्त्वाचे कार्य ३०-६-१९९३ ला संपणा-या वजाकीरता

संस्थेचा प्रकार	बाब	परिमाण	साध्य ३०-६-९३
२	३	४	५
साखार कारखाने	(अ) गाळलेल्या उसाचे वजन	हजार टन	३०७
	(ब) गाळलेल्या उसाची किंमत	लाखा रुपये	१३३१
	(क) उत्पादित साखारेचे वजन	हजार टन	३२
	(ड) उत्पादित साखारेची किंमत	लाखा रुपये	२५८०
२. प्राथमिक सहकारी संस्था	(अ) चालू माग	संख्या	७
	(ब) सुत छारेदो	लाखा रुपये	१९०१२
	(क) उत्पादन	"-" "	१७००५
	(ड) विक्री	"-" "	९०१३
३. सुत गिरण्या	(अ) चात्याची संख्या	संख्या श्रीभारामध्ये	५००
	(ब) उत्पादित सुत	हजार टन	-
इतर औद्योगिक संस्था	(अ) कच्चा माल छारेदो	लाखा रुपये	७०३०
	(ब) उत्पादन	"-" "	१२०६०
	(क) विक्री	"-" "	१३०७४
दुग्धा व्यवसाय संस्था	(अ) छारेदोची किंमत	लाखा रुपये	६,२३०५०
	(ब) विक्रीची किंमत	"-" "	७,१५०२५
दुग्धा व्यवसाय संघटना	(अ) छारेदोची किंमत	लाखा रुपये	२९०६०
	(ब) विक्रीची किंमत	"-" "	३००४७
मत्स्य व्यवसाय संस्था	(अ) पकडलेल्या माशांची किंमत	लाखा रुपये	१७०६०
	(ब) विक्रीची किंमत	"-" "	१७०२५
मत्स्य व्यवसाय केंद्रिय संस्था	(अ) पकडलेल्या माशांची किंमत	लाखा रुपये	- x
	(ब) विक्रीची किंमत	"-" "	- x

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५
९.	शौची संस्था (अ)	कसलेले क्षेत्र	१०० हेक्टर	- x
	(ब)	उत्पादन	लाखा रुपये	- x
१०.	उपसा जल- सिंचन संस्था	भिजलेले क्षेत्र	१०० हेक्टर	२
११.	वन कामगार संस्था	(अ) दिलेले कुपे	संख्या	उ. ना.
	(ब)	धन उत्पादनाची किंमत	लाखा रुपये	१५.७८
	घाऊक	(अ)	छारेदोची किंमत	लाखा रुपये
	ग्राहक	(ब)	विक्रीची किंमत	३८.२५
	भांडारे		- " - "	३८.२५
१३.	प्राथमिक ग्राहक भांडारे	(अ)	छारेदोची किंमत	लाखा रुपये
		(ब)	विक्रीची किंमत	५१.२८
			- " - "	६६.८७
१४.	गृह निर्माण संस्था	(अ)	बांधलेल्या घारांची किंवा गाळणीची संख्या	संख्या १०० मध्ये
१५.	कामगार कंत्राटदारे	(अ)	वर्षात हाती घेतलेली कामे	संख्या १६०
		(ब)	हाती घेतलेल्या कामांची अंदाजे किंमत	लाखा रुपये १८.५६
		(क)	दिलेली मजुरी	- " - " ५.६७

टिप :- x अशा प्रकारची संस्था नाही.

आधार :- जिल्हा उप निबंधक सहाकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील बाजारपेठांची तालुकावार माहिती ३०-६-१९९३ ला संवणा-या वर्षाकरिता.

(परिमाण टनामध्ये, मूल्य हजारात)

अ. क्र.	बाजार-पेठेचे नांव	तालुका	बाजार-पेठेचा प्रकार	जम-बाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक							
					गहू		ज्वारी		बाजरी		मका	
१	२	३	४	५	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य
					६	७	८	९	१०	११	१२	१३
१	नांदेड	नांदेड		२	३५०७	१४९१२	४४५३	११०३९	३६	८१	२३	६२
२	मुदखोड	नांदेड		-	३२१	१०१८	९२८	२२३८	-	-	१	४
३	हदगीव	हदगीव		७	१३७	५९३	५९३४	१३१३४	-	-	-	-
४	फिनवट	फिनवट		६	३११	११९५	६०६३	१४३८४	-	-	-	-
५	भाोकर	भाोकर		२	५९९	२३८६	४५७२	७०३०	१४	२४	३९५	९३६
६	उमरी	भाोकर		-	२२२	८७९	१३७७	२६६७	-	-	-	-
७	धार्माबाद	बिलोली		२	३१४	११९०	६३८	१९४२	-	-	४८७	११७१
८	कुंडलवाडी	बिलोली		३	३१	११०	१३१	४४०	-	-	-	-
९	नायगाव	बिलोली		५	१४२	५२६	१५९९०	३७४७३	-	-	-	-
१०	देगलूर	देगलूर		४	२९	१२०	४९९५	११८८५	-	-	-	-
११	हानेगीव	देगलूर		१	-	-	६८२	८१९	-	-	-	-
१२	मुखोड	मुखोड		४	१७९	७३५	२५६०	६४७२	७	१७	-	-
१३	कंधार	कंधार		४	१५	६५	३५६	९००	१	२	-	-
१४	लोहा	लोहा		११	२८४	१४१५	४२९३	७७१९	१०	२१	(३)	(७६०)
जिल्हा बेरीज				५१	६०९१	२५१४४	५२९७२	११८१४२	६८	१४५	९०६	२१७३

कृषि उत्पन्न बाजार समिती

(पुढे चालू...)

अ.क्र.	बाजार- पेठेचे नाव	तालुका	बाजार- पेठ्या प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक							
					परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य
१	२	३	४	५	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
१०	नांदेड	नांदेड	सीमली बाजार उत्पन्न	२	१८१५	१६४७२	३४१	२५७४	४३५	२७०८	७१७	५६९७
२०	मुदखोड	नांदेड		-	६	४५	३	२३	२	१२	-	-
३०	हदगांव	हदगांव		७	७७	६५१	१२	८८	१८	११०	४२	२९५
४०	किनवट	किनवट		६	३२१	२९२७	५९	४३८	६८	४४५	४३	२९६
५०	भाोकर	भाोकर		२	३१६	३११४	१२०	८९८	७६९	४६९४	३५७	२८६७
६०	उमरी	भाोकर		-	१५०	१३८७	२४	१७१	४९१	३०८३	६५	४९०
७०	धर्माबाद	बिलोली		२	२०३	१७७१	३४६	२४९५	१३५३	८४१५	६०४	४४७१
८०	कुंडलवाडी	बिलोली		३	८५	७७४	१३	८६	१३६०	७७९९	४२२	३२३४
९०	नाकाव	बिलोली		५	२६६	२२९७	३१	२१५	१३०६	६९९७	४९०	३९४३
१००	देगलूर	देगलूर		४	६७८	५८३९	६२	४६१	३२३९	२००४६	२४८८	१८०४२
११०	बानेगाव	देगलूर		१	१४१	१४१३	-	-	७९	४७१	१३	७७
१२०	मुखोड	मुखोड		४	१६०	१२४८	३५	२२२	२५७	१६८७	२४५	१९३९
१३०	कंधार	कंधार		४	११	८४	५	३३	१६	९८	-	-
१४०	लोहा	लोहा		११	७९७	८९३४	६६	५३६	११५	७३८	१७१	१३७७
जिल्हा बेरीज				५१	५०२६	४६९५६	१११७	८२४०	९५०८	५७३०३	५६५७	४२७२८

अ.क्र.	बाजार- पेठेचे नांव	तालुका	बाजार- पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक								
					गुळ		कापूस		भुईमुग		करडई		
					परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	
१	२	३	४	५	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	
१०	नांदेड	नांदेड		२	१२९६	८२३७	२४९७	२२५३०	६७८२	६६६३५	५	३०	
२०	मुदखोड	नांदेड		-	५१	२६५	१७११	१५८५१	-	-	-	-	
३०	हदगीव	हदगीव		७	६३	४३९	११६४८	१०११५५	१४	१२७	-	-	
४०	किनवट	किनवट		६	-	-	२५४६	२२१७७	१८	१६४	-	-	
५०	भाोकर	भाोकर		२	६	४७	२०६०	१८२५०	६७	५६५	(१)	(८५०)	
६०	उमरी	भाोकर		-	३२	१७	२३७४	२१०४९	-	-	-	-	
७०	धार्माबाद	बिलोली	बिलोली उत्पन्न बाजार समिती	२	-	-	-	-	१२४	१०३९	१८	११२	
८०	कुंछलवाडी	बिलोली		३	-	-	१५४८	११८४६	-	-	-	-	
९०	नायगाव	बिलोली		५	२५०	१७५०	५५७८	४९१८३	९७७	८७७९	५	३४	
१००	देगलूर	देगलूर		४	२११	१८४२	१५६३	१३७९२	४	३६	१	१०	
११०	हानेगाव	देगलूर		१	-	-	-	-	-	-	-	-	
१२०	मुखोड	मुखोड		४	-	-	३३२१	२०४२६	५०	४७२	-	-	
१३०	कंधार	कंधार		४	-	-	५२०३	४५६१६	-	-	-	-	
१४०	लोहा	लोहा		११	११५	८३६	९९७७	९१५६७	४४७	४२८३	१	९	
जिल्हा बेरीज				५१	१९९४	१३४३३	४९३५६	४३३४४२	८४८३	८२१००	३०	१९५	

अ.क्र.	बाजार- पेठे नांव	तालुका	बाजार- पेठेचा प्रकार	अबाजार पिठांची संख्या	वार्षिक आवक							
					जवस		तोंड		इतर		एकूण	
					परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य
१	२	३	४	५	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७
१०	नांदेड	नांदेड		२	७	-	६	७०	९३२७	५८७२९	३१६४०	२०९७७६
२०	मुढोड	नांदेड		-	-	-	-	-	१३	१२८	३०३६	१९५८४
३०	हदगांव	हदगांव	सिमली	७	-	-	-	-	१६	३१२७	१८३६१	११९७१९
४०	किनवट	किनवट	सिमली	६	-	-	३	४६	-	-	९४३२	४२०७३
५०	भाोकर	भाोकर	सिमली	२	-	-	२३	३६१	९३६	५५४०	१०२३४	४६७१२
६०	उमरी	भाोकर	सिमली	-	-	-	-	-	१३७१	३३३३	६०७६	३२०७६
७०	धार्माबाद	बिलोली	उत्पन्न बाजार	२	५	४२	३१०	३७३७	७२९६	६२७०२	११६९८	८९०८७
८०	कुंझवाडी	बिलोली	उत्पन्न बाजार	३	-	-	-	-	१४९	१९३२	३७६९	२६२३१
९०	नायगांव	बिलोली	उत्पन्न बाजार	५	-	-	७	९०	१५६	१७२३	२५१९८	११३०१०
१००	देगलूर	देगलूर	कुंठा	४	-	-	१	१३	४४१	२३६३	१३७१२	७४४४९
११०	हानेगांव	देगलूर	कुंठा	१	-	-	-	-	-	-	९१५	२७८०
१२०	मुढोड	मुढोड		४	-	-	-	-	१७९	७६१	५८९३	३३९७९
१३०	कंधार	कंधार		४	-	-	-	-	-	-	५६०७	४६७९८
१४०	लोडा	लोडा		११	-	-	४	५३	७३५	४९८२	१७०१५	१२२४७०
जिल्हा बेरीज				५१	५	४२	३५४	४३७०	२१०१९	१४५३२०	१६२५६६	९७९७३३

टिप :- () पैतातील जाळे प्रत्यक्षा दिवटल व सधे आहेत;

आधार :- नांदेड जिल्हयातील सर्व कुंठा उत्पन्न बाजार समित्या.

नांदेड जिल्ह्यातील नोंदणी केलेले सावकार व त्यांनी दिलेले व्या
३०-६-१९९३ ला संपणा-या वषाकारिता

(रुपये हजारत)

१. जिल्हा/ २. तालुका	३. सावकारांची संख्या	४. व्यापा-पाना दिलेली कर्जे	५. व्यापा-यां व्यति- रिक्त दिलेली कर्जे	६. एकूण
जिल्हा बेरीज	३८	९,७९,९५	-	९,७९,९५
१. नांदेड	८	१,५६,००	-	१,५६,००
२. टडगाव	-	-	-	-
३. किनवट	-	-	-	-
४. झोकर	१	७,४५	-	७,४५
५. बिलोली	२	-	-	-
६. देगलूर	२०	७,४९,६५	-	७,४९,६५
७. मुळोड	३	६६,८५	-	६६,८५
८. तंधार	४	-	-	-

आधार :- जिल्हा अ-निबंधक, सहाकारी संस्था, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील सार्वजनिक व अर्ध सहाय्यत संस्थांमार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची तालुकावार माहिती १९९२ वर्षाकरिता

जिल्हा/ता.नुका	संख्या						छाटांची संख्या		
	रुग्णालये	दवाखाने	प्रसुतीगृहे	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	डॉक्टर व वैद्य	परिचारिका	एकूण	त्यापैकी स्त्रिया-साठी	मुलासाठी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
जिल्हा बेरीज	१३	६०	१३	५८	२५६	८०८	१,४२४	७०८	३३०
ता.नुका									
१. नांदेड	२	९	२	१०	७४	२५८	७५४	३५५	१२०
२. हदगाव	१	८	१	७	२६	७२	७८	५०	१५
३. जिनवट	३	५	३	११	३७	१२०	१६०	८५	५५
४. भाोकर	१	७	१	४	२०	५२	७०	३३	२५
५. विलोली	२	९	२	८	२९	९४	९४	४८	३०
६. देगलूर	१	६	१	३	१६	४५	८२	४२	२०
७. मुळोड	१	९	१	६	२४	६२	६०	४०	२०
८. कंधार	२	७	२	९	३०	१०५	१२६	५५	४५

(पुढे चालू.....)

जिल्हा/ तालुका	उपचार केलेले आंतर रग्ण (संख्या शंभारात)			उपचार केलेले बाह्य रग्ण (संख्या शंभारात)		
	पुरुषा	स्त्रिया	मुले	पुरुषा	स्त्रिया	मुले
१	११	१२	१३	१४	१५	१६
जिल्हा बेरीज	१,१३,५	१,११,२	६७,७	६,८७,०	७,१२,४	५,७९,२
तालुका						
१. नांदेड	९२,०	८०,०	५२,०	१,७४,३	१,३८,९	७८,८
२. हदगाव	२,४	१,९	१,४	९२,१	९७,९	५२,२
३. किनवट	३,२	३,८	३,२	९८,९	१,३३,१	९९,९
४. अमोकर	८	३,०	५	४७,१	४४,६	५२,४
५. बिलोली	४,०	४,२	२,७	८५,९	१,०१,१	१,०२,२
६. देगलूर	२,४	२,८	१,९	३३,२	४८,१	२५,३
७. मुखोड	२,७	३,०	२,०	७४,५	७६,६	६७,७
८. कंधार	६,०	१२,५	४,०	८१,०	७५,१	१,००,७

आधार :- (१) जिल्हा शाल्य चिकित्सक, नांदेड; (२) अधिष्ठाता, शासकीय आयुर्वेद रग्णालय, नांदेड;
 (३) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, नांदेड; (४) जिल्ह्यातील सर्व वैद्यकीय अधिकारी, ग्रामीण रग्णालये;
 (५) वैद्यकीय अधिकारी, क्षयरोग केंद्र, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील तालुका निहाय नोंदणी केलेल्या जन्म मृत्यूंची संख्या १९९० वर्षाकरिता.

अ. क्र.	जिल्हा/ताळुका	सकूण ग्रामीण नागरी	नोंदलेल्या जन्मांची संख्या			नोंदलेल्या मृत्यूंची संख्या			बसलेल्या मृत्यूंची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	सकूण	पुरुष	स्त्रिया	सकूण	पुरुष	स्त्रिया	सकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
जिल्हा बेरीज	सकूण		१६५८३	१४४६७	३१०५०	४०३२	२९०१	६९३३	२२२	१६६	३९०
	ग्रामीण		८५८३	७४०८	१५९९१	२८९७	२२१९	५११६	१६६	१३८	२९४
	नागरी		८०००	७०५९	१५०५९	११३५	६८२	१८१७	५६	४०	९६
तालुका											
१. नांदेड	सकूण		६६०१	५८४३	१२४४४	११२९	७२०	१८४९	५७	३५	९२
	ग्रामीण		९१५	७४४	१६५९	३२७	२११	५३८	१२	६	१८
	नागरी		५६८६	५०९९	१०७८५	८०२	५०९	१३११	४५	२९	७४
२. हदगांव	सकूण		१०९४	९२५	२०१९	३८५	२५१	६३६	१२	१०	५२२
	ग्रामीण		९८६	८३७	१८२३	३५७	२३८	५९५	१२	१०	२२
	नागरी		१०८	८८	१९६	२८	१३	४१	-	-	-
३. क्लिवट	सकूण		१२९१	११३९	२४३०	५०३	३२९	८३२	४०	२९	६९
	ग्रामीण		११६८	१०४९	२२१७	४४२	३००	७४२	४०	२९	६९
	नागरी		१२३	९०	२१३	६१	२९	९०	-	-	-

(सटे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
४० भाोकर	स्कूण	७६६	६८१	१४४७	२७६	१९४	४७०	१०	१४	२४	
	ग्रामीण	६२९	५४७	११७६	२५३	१७९	४३३	७	९	१६	
	नागरी	१३७	१३४	२७१	२३	१५	३८	३	५	८	
५० धिलोली	स्कूण	१९४७	१६७७	३६२४	५३२	३९७	९९९	२९	१९	४८	
	ग्रामीण	१३०३	११५९	२४६२	४३५	३४८	७८३	२४	१५	३९	
	नागरी	६४४	५१८	११६२	८७	४९	१३६	५	४	९	
६० देगलूर	स्कूण	१५६९	१३६१	३९३०	३०६	२३३	५३९	९	१३	२२	
	ग्रामीण	७०४	५७८	१२८२	२६७	२१४	४८१	९	१३	२२	
	नागरी	८६५	७८३	१६४८	३९	१९	५८	-	-	-	
७० सुळोड	स्कूण	११६९	९८४	२१५३	३२८	२८३	६११	२१	१९	४०	
	ग्रामीण	११३९	९७१	२११०	२९७	२७२	५६९	२१	१९	४०	
	नागरी	३०	१३	४३	३१	११	४२	-	-	-	
८० कंधार	स्कूण	२१४६	१८५७	४००३	५८३	४९४	१०७७	४४	२९		
	ग्रामीण	१७३९	१५२३	३२६२	५१९	४५७	९७६	४१	२७		
	नागरी	४०७	३३४	७४१	६४	३५	१०१	३	२		

आधार :- उप संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, पुणे.

तक्ता क्रमांक - ७३

१४४

नांदेड जिल्ह्यातील विविध कारणांनुसार १९९० या वर्षासाठी मृत्यूंची संख्या

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	
अ. डिव्हा	पटकी	देवी	क्षाय	न्युमोनिया	अशांश, अतिसार	हृदय विकार	विषमज्वर	कर्करोग	श्वसन क्रिये संबंधी रोग	आत्महत्या	अपघात	इतर	रहदारी इतर	वाहतूत अपघात	कोषे अपघात	शुक्रुणा मृत्यू

१) - - - २७० २७ १७ २३८ ४२ १०५ १८२ ३९ १४ १७६ ५८२३ ६९३३

अध्यापक :- उप-संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, पुणे.

नांदेड जिल्ह्यातील मरता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस
टोपणो सन १९९२-९३ वर्षाकरिता

अ. जिल्हा	ग्रामीण	त्रिभुजणी लस:	पोलिओ	बीसीजी	गोवर
ब. ताळका	नागरी	(तिसरा डोस:			
	स्कूण	डो.पो.टी.)			
१. २	३	४	५	६	७
जिल्हा बेरीज	ग्रामीण	४८,९६१	५०,२१८	४९,९६२	४४,६९३
	नागरी	१०,८५१	१२,३९२	११,९६८	८,७५५
ताळका	स्कूण	५९,८१२	६२,६१०	६१,९३०	५३,४४८
१. नांदेड	ग्रामीण	७,५८२	७,९४५	७,७१४	६,२४१
	नागरी	७,१२२	८,८८५	८,०७४	५,८१४
	स्कूण	१४,७०४	१६,८३०	१५,७८८	१२,०५५
२. हदगांव	ग्रामीण	५,८५०	५,९०६	५,८३८	५,५९६
	नागरी	४८८	४९९	४९७	४७०
	स्कूण	६,३३८	६,४०५	६,३३५	६,०६६
३. किनवट	ग्रामीण	६,६९२	६,४२७	६,२६९	६,०३०
	नागरी	७४०	७४०	६४५	५२०
	स्कूण	७,४३२	७,१६७	६,९१४	६,५५०
४. भांजेकर	ग्रामीण	४,४८६	४,२९४	४,१६९	४,१८०
	नागरी	४५५	४६५	५४०	३५१
	स्कूण	४,९४१	४,७५९	४,७०९	४,५३१
५. बिलोली	ग्रामीण	८,४५९	९,०२७	८,७०१	७,९४३
	नागरी	३६७	२७२	३४०	२६७
	स्कूण	८,८२६	९,२९९	९,०४१	८,२१०
६. दणपुर	ग्रामीण	३,४२४	३,२९२	३,५८३	३,७९८
	नागरी	८४५	७९२	१,०८५	६३३
	स्कूण	४,२६९	४,०८४	४,६६८	३,४३१
७. सखोड	ग्रामीण	४,५४७	४,८३१	४,९३५	४,५४३
	नागरी	३३९	३६६	३५५	४०८
	स्कूण	४,८८६	५,१९७	५,२९०	४,९५१
८. लंगार	ग्रामीण	७,९२१	८,४९६	८,७५३	७,३३२
	नागरी	४९५	३७३	४३२	२९२
	स्कूण	८,४१६	८,८६९	९,१८५	७,६२४

(सुटे चालू.....)

तक्ता क्रमांक - ७०४ (समाप्त)

१४६

अ. क्र.	जिल्हा/ताळका	ग्रामीण/नागरी/स्कूण	द्विगुणी (डी.टी.)	१० वर्षा	धातुवात लस १६ वर्षा	गरोदर स्त्रिया
१	२	३	४	५	६	७
	जिल्हा बेरीज	ग्रामीण नागरी स्कूण	४५,३७५ ९,६७६ ५५,०५१	३९,३६२ ८,२६७ ४७,६२९	२९,८१४ ८,०७१ ३७,८८५	४६,११० १२,६७१ ५८,७८१
	ताळका					
१	नांदेड	ग्रामीण नागरी स्कूण	६,८४४ ५,५३२ १२,३७६	६,३५९ ५,२२५ ११,५८४	४,६६९ ५,१९६ ९,८६५	७,५६७ ९,२१७ १६,७८४
२	हदंगांव	ग्रामीण नागरी स्कूण	५,२२१ ५२६ ५,७४७	४,६८३ ४०६ ५,०८९	२,८७० ४६८ ३,३३८	५,६६४ ४५० ६,११४
३	किनवट	ग्रामीण नागरी स्कूण	६,९७२ ८४५ ७,८१७	५,५१३ ७६५ ६,२७८	४,१६८ ५८० ४,७४८	६,०९७ ९३२ ७,०२९
४	भांकर	ग्रामीण नागरी स्कूण	३,९१३ ६३९ ४,५५२	३,३४८ ३७४ ३,७२२	२,७११ ३९३ ३,१०४	४,३७१ ४५१ ४,८२२
५	बिलोली	ग्रामीण नागरी स्कूण	८,१४९ ३८१ ८,५३०	६,१८१ २०३ ६,३८४	५,२३६ १६८ ५,४०४	८,३२४ २०७ ८,५३१
६	देगलूर	ग्रामीण नागरी स्कूण	२,५५४ ७७० ३,३२४	१,९३५ ५८७ २,५२२	१,५१६ ६०९ २,१२५	२,९४५ ३०५ ३,२५०
७	सुखोड	ग्रामीण नागरी स्कूण	४,३४१ ५६२ ४,९०३	४,००५ ३९९ ४,४०४	३,२२१ ३५५ ३,५७६	४,४०४ ६२३ ५,०२१
८	ळंढार	ग्रामीण नागरी स्कूण	७,३८१ ४२१ ७,८०२	७,३३८ ३०८ ७,६४६	५,४२३ ३०२ ५,७२५	६,७३४ ४८६ ७,२२०

आधार :- जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड.

देड जिल्ह्यातील तालुकानिहाय कुटुंबीनयोजन केंद्राची संख्या ३१-३-१९६३ रोजीची

जिल्हा/ तालुका	एकूण ग्रामीण नागरी	३१ मार्च रोजी अस्तित्वा केंद्राची संख्या	निर्बीजकरण युसुजा नसंबंदी	केलेल्यांची संख्या नसंबंदी	एकूण	लूप पद्धती (आय.यु. सी.डी.) संख्या	जननक्षम जोडण्याची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८
जिल्हा बेरीज	एकूण	६९	१५१	१५६७०	१६१२१	९०३२	३१४८५८
	ग्रामीण	५८	९२	१०८७८	१०९७०	६२१४	२८०८८३
	नागरी	११	५९	५०९२	५१५१	२८१८	३३३९७५
तालुका							
१. नांदेड	एकूण	११	६२	४१६२	४२२४	२९५१	४३७६२
	ग्रामीण	१०	४०	१८२९	१८६९	११६६	४२७०१
	नागरी	१	२२	२३३३	२३५५	१७८५	१०६१
२. हदगाव	एकूण	८	३३	१६०३	१६३६	७४६	४०६२९
	ग्रामीण	७	२५	१३६१	१३८६	६८३	३८१३७
	नागरी	१	८	२४२	२५०	६३	२४९२
किनवट	एकूण	१३	१७	१९२०	१९३७	१२९०	३९५९७
	ग्रामीण	१२	९	१६६७	१६७६	१०९०	३५१०१
	नागरी	१	८	२५३	२६१	२००	४४९६
धोकर	एकूण	५	१३	१२६२	१२७५	५१०	२८२८५
	ग्रामीण	३	३	५८७	५९०	३०५	१६९९६
	नागरी	२	१०	६७५	६८५	२०५	११२८९
५. बिलौली	एकूण	१०	१५	२२५३	२२६८	११८४	५१३९६
	ग्रामीण	८	९	१७३९	१७४८	९२३	४६४६४
	नागरी	२	६	५१४	५२०	२६१	४९३२
६. देगलूर	एकूण	४	८	११२६	११३४	४००	२४२८८
	ग्रामीण	३	४	६३६	६४०	३०१	१९८१०
	नागरी	१	४	४९०	४९४	९९	४४७८
७. सुखोड	एकूण	८	१	१३९६	१३९७	६६२	३२८०७
	ग्रामीण	६	-	१०३६	१०३६	५५९	२९५८९
	नागरी	२	१	३६०	३६१	१०३	३२१८
८. कंधार	एकूण	१०	२	२२४८	२२५०	१२८९	५४०९४
	ग्रामीण	९	२	२०२३	२०२५	११६७	५२०८५
	नागरी	१	-	२२५	२२५	१२२	२००९

टिप :- लोहा तालुक्याची आकडेवारी वेगळी उपलब्ध नसल्याने सदरील माहितीचा समावेश कंधार तालुक्यात आहे.

साधार :- जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा शिरोभूद, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील १९९१ च्या जनगणनेनुसार ताळकावार साक्षरता

अ. क्र.	जिल्हा/ताळका	सकूण	साक्षरांची संख्या (हजारत)	साक्षरतेची टक्केवारी			
१	२	३	४	५			
		ग्रामीण	सुरक्षा	स्थायी			
		नागरी	स्त्रिया	सकूण			
			६	७			
			८	९			
जिल्हा बेरीज	सकूण	६१०	२७६	८८६	६४.३७	३०.९५	४८.१७
	ग्रामीण	४३८	१७०	६०८	५९.८२	२४.२९	४२.४९
	नागरी	१७२	१०७	२७९	७९.८७	५४.८९	६८.०२
१. नांदेड	सकूण	१७६	१००	२७६	७३.३२	४५.३९	५९.९७
	ग्रामीण	६२	२५	८७	६०.६७	२६.५१	४४.१२
	नागरी	११४	७५	१८८	८२.६८	६०.०१	७१.९५
२. हदगांव	सकूण	६८	३१	९८	६४.३९	३०.०८	४७.५७
	ग्रामीण	६३	२८	९०	६३.७४	२९.०४	४६.६९
	नागरी	५	३	८	७३.६५	४५.८३	६०.५४
किनवट	सकूण	६१	२७	८७	५१.७७	२८.१८	४५.३०
	ग्रामीण	५४	२२	७६	६०.०९	२५.७७	४३.२३
	नागरी	७	५	११	७८.०९	५२.६८	६५.९१
४. भोकर	सकूण	४०	१४	५४	५६.९२	२१.१९	३९.४३
	ग्रामीण	३७	१३	५०	५५.६५	२०.०९	३८.१७
	नागरी	३	१	४	७९.५९	४४.३७	६३.७२
५. बिलोली	सकूण	८१	३२	११४	५८.४०	२४.२२	४१.७५
	ग्रामीण	६८	२५	९३	५७.०८	२१.९९	३९.९७
	नागरी	१३	७	२०	६६.२५	३७.७२	५२.४४
६. देगलूर	सकूण	४३	१९	६२	६१.३२	२९.४३	४५.८३
	ग्रामीण	३०	१२	४३	५६.२४	२३.८६	४०.४३
	नागरी	१३	७	२०	७८.५१	४९.२४	६४.५७
७. मुळोड	सकूण	५०	२०	७०	६०.३३	२५.९७	४३.६७
	ग्रामीण	४३	१७	६०	५८.०२	२३.५०	४१.२४
	नागरी	७	३	१०	८०.८६	४९.२४	६५.९०
८. वंथार	सकूण	९२	३३	१२५	६४.४८	२५.०५	४५.४५
	ग्रामीण	८१	२८	१०९	६३.२१	२२.७८	४३.६५
	नागरी	१०	५	१६	७६.८३	४८.१९	६३.३३

वर्षा वयोगटातील लोकांच्या वजा करून साक्षर लोकांच्या टक्केवारी काढण्यात आली आहे.
 संधार :- १९९१ जनगणनेनुसार

तक्ता क्रमांक - ८२

१४२

नांदेड जिल्ह्यातील शैक्षणिक संस्था, शिक्षकांची व विद्यार्थ्यांची संख्या सन १९९०-९१.
(३०-९-९० अखेर).

अ.क्र.	शैक्षणिक संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	संस्थांची संख्या		शिक्षक		विद्यार्थ्यांची संख्या
			एकूण	प्रशिक्षित	एकूण	प्रशिक्षित	
१	२	३	४	५	६	७	८
अ)	पूर्व प्राथमिक शाळा	२९	५७	(५५)	३५	(३४)	३०५२
ब)	<u>प्राथमिक शाळा</u>						
	१) एक शिक्षको शाळा	२३२	२३०	(१)	२२८	(-)	९०१८
	२) कनिष्ठ प्राथमिक शाळा	११६७	३०१४	(४९७)	२७२८	(३८२)	१३५७८१
	३) उच्च प्राथमिक शाळा	६३२	४५६६	(१११५)	४२०९	(१९९)	२०९६०४
	ए कू ण :-	२०३१	७८१७	(१६१३)	७१६५	(१३७३)	३५४४०३
क)	माध्यमिक शाळा	२३७	२७९०	(४४३)	२४९५	(३९७)	८९२१७
ड)	उच्च माध्यमिक शाळा	५१	१३८०	(१८८)	१३३६	(१८४)	५०४०८
इ)	सामान्य शिक्षणाचे महाविधालये (कलाशास्त्र, वाणिज्यशास्त्र)	१९	७४३	(९५)	-	-	२७२५८
	ए कू ण :-	२३६७	१२७८०	(२३२४)	११०३१	(१९८८)	५२४३३८

टिप :- वरील आकडे स्त्री शिक्षकांची संख्या दर्शविताने.

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

नांदेड जिल्ह्यातील पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांचो इयत्ताप्रमाणे संख्या आणित् मासालवर्गीय विद्यार्थ्यांचो वर्गवारो ३०-९-१९९० या वर्णाकरिता.

अ. क्र.	शैक्षणिक अवस्था	संस्थांतील विद्यार्थ्यांचो संख्या									
		पूर्व प्राथमिक		प्राथमिक		माध्यमिक		सामान्य शिक्षणाचो महाविद्यालय		एकूण	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१.	पूर्व प्राथमिक	३०५२	१२९२	३४०६	१४९४	६६	२७	-	-	६५२४	२८१३
२.	इयत्ता १ ते ४	-	-	२९३९२१	१३३०८१	१७४६५	६०७९	-	-	३११३८६	१३९१६०
३.	इयत्ता ५ ते ७	-	-	५७०७६	२१६४१	४६०६३	१५३२८	-	-	१०३१३९	३६९६९
४.	इयत्ता ८ ते १०	-	-	-	-	६५८९५	१८५९७	-	-	६५८९५	१८५९७
५.	इयत्ता ११ ते १२	-	-	-	-	१०१३६	१७८९	१२१५९	३००५	२२३९५	३७९४
६.	उच्च माध्यमिक नंतर	-	-	-	-	-	-	१५०९९	२६७९	१५०९९	२६७९
एकूण		३०५२	१२९२	३५४४०३	१५६२१६	१३९६२५	४१८२०	२७२५८	४६८४	५२४३३८	२०४०१२

(संदे चालू...)

अ. क्र.	शैक्षणिक अवस्था	मा गा स व र्गो य वि धा र्थी							
		अनुसूचित जाती		अनुसूचित जमाती		इतर मागासवर्गीय		एकूण मागासवर्गीय	
		एकूण	मूली	एकूण	मूली	एकूण	मूली	एकूण	मूली
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१.	पूर्व प्राथमिक	८३६	३५३	६१४	३९३	१२१३	५१४	२६६३	११६०
२.	इयत्ता १ ते ४	७१११६	३१६५५	३७६०३	१६०३४	७३४०८	३१५४७	१८२१२७	७९२३६
३.	इयत्ता ५ ते ७	२११७५	७१०५	८९६४	२७३६	२४२८५	७९८३	५४४२४	१७८२४
४.	इयत्ता ८ ते १०	१३८३८	३५५१	४७८५	१०५५	१४७०५	३५७७	३३३२८	८१८३
५.	इयत्ता ११ ते १२	५०६६	६४४	११२५	१३६	५०६२	५७७	११३५३	१३५७
६.	उच्च माध्यमिक नंतर	३१५०	४१७	५१९	४७	३२९०	४७९	६९५९	९४३
ए कू ण :-		११५१८१	४३७२५	५३६१०	२०३०१	१२१९६३	४४६७७	२९०७५४	१०८७०३

आधार :- शिक्षण तंत्रालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

नांदेड जिल्ह्यातील इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था १९९०-९१ (३०-६-९० अखेर) या वर्षाकरिता

अ. क्र.	संस्थांचे प्रकार	संस्थांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या										एकूण			
			अनुसूचित जाती		अनुसूचित जाती		इतर मागास वर्गीय जाती		एकूण मागास वर्गीय जाती		बिगर मागास वर्गीय जाती		एकूण	शिक्षक		
			अनुसूचित	जाती	अनुसूचित	जाती	इतर मागास	वर्गीय जाती	एकूण	मागास	बिगर मागास	एकूण	एकूण	शिक्षक	शिक्षिका	
			बुली	एकूण	बुली	एकूण	एकूण	मूली	एकूण	मूली	एकूण	मूली	एकूण	मूली	एकूण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
१	शिक्षणाविषयक पदीवका (x)	५	६४	२१	१७	३	८२	५	१६३	२९	४१०	१५४	५६३	१८३	३७	७
२	विधी पदवी महाविद्यालय	१	३०६	८	२८	१	४७३	२७	८०७	३६	१३७६	१०८	२१८३	१४४	२५	१
३	वैद्यकीय महाविद्यालय	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४	आयुर्वेदिक महाविद्यालय	१	५२	१८	११	२	४०	१२	१०३	३२	१७५	८७	२७८	११९	५२	५
५	जिनायती महाविद्यालय (ः) (३०-६-९० अखेर)	२	१२५	१६	७३	२	१५३	८	३५१	२६	१२९३	१२३	१६४४	१४९	११२	८

(पुढे चालू.....)

तदता क्रमांक - ८०४ (समाप्त)

१५३

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
६. इतर																
(ः) (अ) तंत्र निवेदन (३०-६-९० अखोर)	२	५७	२	५८	२	७४	-	१८९	४	३१८	४१	५०७	४५	२९	-	
(ब) आय.टी. आय.	१२	२३८	१४	११३	१	२२७	८	५८७	२९	४६२	२७	१०४२	५६	५३	५	
(क) डॉ.रुह.	६	८५	१४	४९	६	२२०	४६	३५४	६६	६२१	१९७	९७५	२६३	३५	२	
(घ) प्रो.सी.डॉ.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
(ः) (इ) औषधो निर्माण पदविका	१	६	-	६	-	७	-	१९	-	११३	१४	१३२	१४	६	१	

टिप :- (१) आय.टी.आय. संस्थेचा माहिती वर्ण १९९२-९३ या वर्णाचो दर्शविण्यांत आलो आहे.

(२) (x) यात बी.रुह. व बी.पो.रुह. कॉलेजचा समावेश आहे.

(३) (ः) माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे मागील वर्णाचीच प्रकाशित केलेली आहे.

आधार :- शिक्षण सेवाकालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

नांदेड जिल्ह्यातील जातिवृष्ट्या मागासलेल्यांना मिळणारी मोपस शिक्षणाची सवलत वर्ष १९८९-९०, १९९०-९१ व १९९१-९२ या वर्षांकरिता

वर्ष	संख्या							प्रत्यक्ष (संथे हजारात)	
	माध्यमिक	कनिष्ठ महा- महाविद्यालये (११ वी व १२ वी)	उच्च शिक्षण	अभि- प्राज्ञिकी	वैधकीय	इतर महा- विद्यालये	इतर संस्था		एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१९८९-९० (प्रत्यक्ष)	५८४६०	८३५६	६९१५	३६१	९९	७९	१८०८	७६०९८	३८५५
१९९०-९१ (प्रत्यक्ष)	६५५२७	१०५४४	७२६९	१९३	-	५३४	१०१३	८७०८०	३५५८
१९९१-९२ (प्रत्यक्ष)	५०८९०	१७३०	८६१६	-	-	२२३	४३१	६१८८०	४२००

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुणे:

नांदेड, जिल्ह्यातील प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च १९९१-९२ वर्षांकरिता.

(समये छजारात)

अ. क्र.	काठा	योजनेतर			योजनेतर्गत			एकूण					
		आवर्ती	बांधकाम अनुदाना-व्यतिरिक्त	बांधकाम अनुदाना-व्यतिरिक्त	एकूण	आवर्ती	बांधकाम अनुदाना-व्यतिरिक्त	बांधकाम अनुदाना-व्यतिरिक्त	एकूण	आवर्ती	बांधकाम अनुदाना-व्यतिरिक्त	बांधकाम अनुदाना-व्यतिरिक्त	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१	जिल्हा परिषद	२२१७७९	-	-	२२१७७९	१४४५२	-	१०००	१५४५२	२३६२३१	-	१०००	२३७२३१
२	नगर परिषद	२९३४	-	-	२९३४	-	-	-	-	२९३४	-	-	२९३४
३	कटक मंडळ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४	महानगरपालिका	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५	बांधकाम अनुदानाव्यतिरिक्त इतर खर्च	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
एकूण :-		२२४७१३	-	-	२२४७१३	१४४५२	-	१०००	१५४५२	२३९१६५	-	१०००	२४०१६५

आधार :- (१) शिक्षण सेवासहाय्य, महाराष्ट्र शासन, पुणे; (२) सर्व नगर परिषदा, नांदेड जिल्हा.

तकता क्रमांक - ८७ १५६

नांदेड जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ विभाग) व तांत्रिक शाळा
(आठवी ते बारावी) १९९२-९३ या वर्षाकरिता:

अ.क्र.	बाब	परिमाण	वर्ष १९९२-९३
१	२	३	४

१. शाळांची संख्या संख्या २१

२. पटावरील संख्या :-

अ) मुले संख्या १५३१

ब) मुली संख्या ३५६

(एकूण अ + ब) संख्या १८८७

३. एकूण खर्च रम्ये ३२, ६४, ३५६

आधार :- जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, नांदेड.

तक्ता क्रमांक - १८०८ १९७७

नांदेड जिल्ह्यातील सन १९९२-९३ या वर्षातील प्रौढ
शिक्षण कार्यक्रमाची माहिती.

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	साक्षरता केंद्रांची संख्या	पटावरील उमेदवारांची संख्या
१	२	३	४
	<u>जिल्हा संकुण</u>	५३,८७८	५,३८,७९५
१.	नांदेड	८,३५६	८३,५६३
२.	हदगाव	७,७३०	७७,३००
३.	किंनवट	६,७९४	६७,९४४
४.	भांकर	४,५८४	४५,८४३
५.	बिलोली	७,७४०	७७,३९७
६.	देगलूर	४,०६४	४०,६४०
७.	सुखोड	५,६३९	५६,३९३
८.	कंधार	८,९७१	८९,७९६

टीप :- ही माहिती संपूर्ण साक्षरता अभियान या कार्यक्रमांतर्गत सुरु केलेल्या
केंद्रांची आहे.

आधार :- जिल्हा प्रौढ शिक्षणाधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील शिक्षणाकरिता प्रशिक्षण संस्था वर्ष २०-१-९० अखेर.

अ.क्र.	बाब	परिमाण	माहिती
१	२	३	४

१. शिक्षणाकरिता प्रशिक्षण संस्थांची संख्या

अ) पदवी स्तर	संख्या	५
ब) पदवी पूर्व स्तर	संख्या	७
क) शाळा स्तर	संख्या	-

२. पटावरील संख्या

अ) पदवी स्तर	संख्या	५७३
ब) पदवी पूर्व स्तर	संख्या	१०४०
क) शाळा स्तर	संख्या	-

३. स्कूला खर्च (३१-३-१९८९ व ३१-३-१९९० अखेर)

		३१-३-८८	३१-३-८९	३१-३-९०
अ) पदवी स्तर	रमये	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
ब) पदवी पूर्व स्तर	रमये	२५३०८६४	११७७३४६	२०८१७३७
क) शाळा स्तर	रमये	-	-	-

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

तक्ता क्रमांक - ९११ अ १५२

नांदेड जिल्हयातील रेल्वे मार्गांचो लांबी ३१ मार्च, १९९३ या वर्णाअखेर.

क्र.	रेल्वे मार्ग	लांबी किलोमीटरमध्ये ३१-३-१९९३
१	२	३

१. ब्रॉड गेज

१. सकेरी	निरंक
२. दहरी	निरंक
३. तिहरी व अधीक	निरंक

२. मीटर गेज २०८

३. नॅरो गेज निरंक

४. एकूण रेल्वेमार्ग २०८

आधार :- भारतीय भागगाडीचे कायदाक.

नांदेड जिल्ह्यातील ताळका निहाय रेल्वे स्थानकांचो ताळकावार यादी
(३१.३.१९९३ या दिवशीची)

क्र.	तालुका	रेल्वे स्थानकाचे नांव	रेल्वेचा प्रकार	रेल्वे क्षेत्र विभाग
१	२	३	४	५
१.	नांदेड	१) नांदेड	मीटर गेज	दक्षिण मध्य रेल्वे
		२) वानेगांव	"	"
		३) लिंबगांव	"	"
		४) मुगट	"	"
		५) पाटारड	"	"
		६) मुदखोड	"	"
	हदगांव	१) हदगांव रोड	"	"
		२) जलगांव	"	"
		३) विभापतनगर	"	"
		४) जिरोणा	"	"
२.	किनवट	१) किनवट	"	"
		२) सहस्त्राड	"	"
		३) माहिंबा	"	"
		४) धानोरा	"	"
		५) सावरी	"	"
		६) बोधारोड	"	"
		७) अंबाडी	"	"
३.	भोकर	१) भोकर	"	"
		२) शिावनगांव	"	"
		३) शोलगांव	"	"
		४) पेठ उमरी	"	"
		५) जांभाळी	"	"
		६) जिंबारी	"	"
		७) धोरबन	"	"
		८) देवठाणा	"	"
	बिलोली	१) धार्माबाद	"	"
		२) समराळा	"	"
		३) करखोली	"	"
		४) बोलसा	"	"
६.	देगभूर	-	-	-
७.	मुदखोड	-	-	-
८.	कंधार	-	-	-

आधार :- रेल्वे वेळापत्रकाप्रमाणे

नांदेड जिल्ह्यातील प्रकार व पृष्ठानुसार रस्त्यांची
लांबी ३१-३-१९९३ या वर्णाखेर

(लांबी कि.मी.मध्ये)

अ.क्र.	वर्गीकरण	बिगर नगर पालिका रस्ते			नगरपालिका
		सार्वजनिक बांधकाम	जिल्हा परिषद	स्कूण	हद्दीतील रस्ते
१	२	३	४	५	६

प्रकारानुसार

१.	राष्ट्रीय महामार्ग	—	—	—	—
२.	अ) प्रमुख राज्य महामार्ग	२८४*१३	—	२८४*१३	—
	ब) इतर राज्य महामार्ग	९६०*७६	२६*००	९६६*७६	४०*९०
३.	प्रमुख जिल्हा रस्ते	७००*२५	९२५*२१	१६२५*४६	०*५०
४.	इतर जिल्हा रस्ते	२९*६०	८०६*९६	८३६*५६	१*४०
५.	छोड्यातील रस्ते (योजनांतर्गत)	४६९*४७	३१०१*३६	३५७०*८३	—
६.	इतर (योजनांतर्गत)	—	—	—	—
सकूण :-		२४४४*२१	४८५९*५३	७३०३*७४	४२*८०

पृष्ठानुसार

७.	सिमेंट काँक्रीट	—	—	—	—
८.	डांबरी	१५७३*८५	१७२*९५	१७४६*८०	४२*८०
९.	छाडीचे/पक्का रस्ता	६११*१६	३९२७*०३	४५३८*१९	—
१०.	इतर माल वापरम केलेले	२५९*२०	७५९*५५	१०१८*७५	—
११.	इतर	—	—	—	—
सकूण :-		२४४४*२१	४८५९*५३	७३०३*७४	४२*८०

आधार :- १) अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नांदेड.
२) कार्यकारी अभियंता, (बांधकाम), जिल्हा परिषद, नांदेड.
३) नांदेड जिल्ह्यातील सर्व नगर परिषदा.

नांदेड जिल्ह्यातील वापरात असलेल्या मोटार वाहनांची संख्या
३१ मार्च, १९९३ या वर्षाअखेर.

अ.क्र.	बाब	संख्या
१	२	३
१)	मोटार सायकली, स्कूटर्स, मोपेड इत्यादी	२१९२
२)	मोटारी, जीपस, स्टेशन वॅगन	१३७८
३)	टॅक्सी कॅब्स	५०
४)	स्वयंचालित शिक्षा	
१)	छाजगी	१८५
२)	सार्वजनिक (टॅक्सी)	९९१
५)	स्टेज कॅरिजेस	
१)	डिझेलवर चालणाऱ्या	४१०
२)	पेट्रोलवर चालणाऱ्या	-
३)	डिझेलवर चालणाऱ्या कॅट्रॅक्टर कॅरिजेस	२
६)	मालमोहारी	
अ)	छाजगी वाहने	
१)	डिझेलवर चालणाऱ्या	१२८
२)	पेट्रोलवर चालणाऱ्या	-
ब)	सार्वजनिक वाहने	
१)	डिझेलवर चालणाऱ्या	२०८८
२)	पेट्रोलवर चालणाऱ्या	-
७)	रग्णावाहिका	१९
८)	शाळेच्या बसेस	९
९)	छाजगी सेवा देणारी वाहने (अनुदान)	५
१०)	जोडवाहने (ट्रॅक्टर)	९३५
११)	ट्रॅक्टर्स	९५४
१२)	इतर	३
स कु ण :-		२९०६९

आधार :- प्रादेशिक परिवहन अधिकारी, औरंगाबाद.

नांदेड जिल्ह्यातील महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आकडेवारी, १९९२-९३ या वर्षाकरिता-

अ. क्र.	उपक्रमाचे नाव	वर्षा- अंश	मार्गाची एकूण लांबी (कि.मी.)	मार्गाची सरासरी लांबी (कि.मी.)	वर्षातील अस्तित्वात असलेल्या बसगाड्यांची संख्या	रस्त्यावर धावणा-या बस- गाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	प्रवाशांची दैनिक सरासरी (लाखात)	वाहतूकीकडे वर्षात मिळालेले उत्पन्न (रु. हजारात)	दर प्रवाशांमागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न (पैसांमध्ये)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

१. महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळ, नांदेड विभाग	४९८	३७,३४०	७४.९८	४१९	३७६	१.९७	३३,४६,८४	४६५
--	-----	--------	-------	-----	-----	------	----------	-----

आधार :- विभाग नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळ, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील महत्त्वाच्या रस्त्यांवरील वास्तूक गणना डिसेंबर, १९९० या वर्षाकरिता.

अ. क्र.	गणना स्थानकाचे ठिकाण		पृष्ठ-भागा-वा प्रकार	रस्त्यांची रूंदी				जलद गती वाहने			मंदगती वाहने		
	लांबी कि.मी.	जवळपासचे शहर/छोडे		ची रूंदी मीटर	मोटारी जी.प्ल. व्हेन्स	बस-गाड्या	माल-मोटारी	मोटार-सायकल व स्कूटर्स	स्कूण	जनाव-राकडून ओढले जाणारे	सायकली	इतर (रिक्षा)	स्कूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
मुंबई-अहमदनगर-नांदेड-जगदलपूर मुख्य राज्य महामार्ग क्रमांक - २													
१	०/०	लोहा	डांबरी	३*७०	८१	७१	१४५	२८९	३८६	६८	१७७	-	२४५
२	४३८/०	दाभाजवळ	"	५*५०	२०५	६५	५७३	२९०	११३३	६०	२०८	३	२७१
३	४७३/०	उमरीजवळ	"	३*७०	६४	३२	३४४	८७	५२७	१०४	२०८	४	३१६
४	४९७/०	राहटीजवळ	"	५*५०	७३	२८	४१५	७३	५८९	८१७	६६	०	८८३
रत्नागिरी-सोलापूर-नागपूर रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक - ३													
१	३८७/०	मालेगाव	डांबरी	५*५०	२२९	१८२	५४४	१४९	११०४	७६	५८	०	१३४
२	३५२/८००	सोनखोड	"	५*५०	३६७	३१९	३९२	२२६	१२०४	१०८	११५	६३	३८६
३	३१७/४००	वारंगा अर्धापूर	"	५*५०	४२१	२३३	१५५९	६२१	२८३४	४०	३६१	२	४७३
४	२७०/२००	हदगाव	"	५*५०	२२७	१५७	५०२	४१६	१३०२	१८१	५८५	४३	८०९
औरंगाबाद-नांदेड-हैदराबाद रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक - ६													
१	४३५/०	मंडाला (बु)	डांबरी	५*५०	१२५	६४	८५९	२१०	१२५८	८	२३७	३	३४८
२	२७१/०	धानेगाव(जवळपास)	"	५*५०	८५०	३५६	२४०२	७६७	४३७५	७१	३६२	७८	५११
३	२३७/८००	नरसी	"	५*५०	६३१	१२५	१७५७	५१७	३०३०	५१७	६१०	२९	११५६
४	१९६/०	देगलूर	"	५*५०	२५९	२३५	७७५	३८२	१६५१	२६३	७९४	२८	१०८५

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
<u>शाहापूर-संगमनेर-शोगांव-माजलगांव-पाटारी-पुर्णा-नांदेड-मुळोड-धार्माबाद</u>													
<u>राज्य रस्ता महामार्ग क्रमांक - ४४</u>													
१*	२/६००	वाडी (बु*)	डांबरी	३*७०	९७०	११९	५८०	१४७०	३१३९	१३०	३०४२	१९०	३३६२
२*	०/०	मुळोड	"	३*७०	१०८	१०	१५३	१७८	४४९	-	-	-	-
३*	२/२००	गारधा	डांडी	३*७०	३२	११	१८२	७९	३०४	४२४	१६९	-	६१३
४*	७/४००	येटाला	"	३*७०	६१	१३	५३	१३१	२४८	३५६	५२४	-	८८०
<u>रेणापूर-उदगीर राज्य रस्ता महामार्ग क्रमांक - १६८</u>													
१*	२५/७२०	मुकरमाबाद	डांबरी	३*७०	६१	३४	९६	४७	२३८	९४	१०	०	१०४
२*	०/०	देगलूर नाका	"	३*७०	१७५	११४	२२७	३१९	८३५	११४	११९८	५४	१३६६
<u>कन्नड-सिल्लोड-देऊगांव राजा-लोणार-वाशिम-पुसद-महागांव-सारीकनी-गोडवी ते</u>													
<u>जिल्हा हद्द राज्य महामार्ग क्रमांक - १८३</u>													
१*	१३/८००	वनोला	डांबरी	३*७०	१३२	४	२३१	९७	४७४	२५३	१३०	०	३८३
२*	२/८००	देहली फाटा	"	३*७०	१३८	२७	२८१	७१	५१७	५४०	१५०	०	६९०
३*	२२/०	गोडवी	"	३*७०	११५	४४	३७०	७८	६०७	६९९	१५७	०	८५६
४*	३३/०	शिंपगांव(सरहद्ददेहलीकड)	"	३*७०	५८	२०	३५८	५१	४८७	८३३	६३	०	८९६
<u>धातूर-धार्मापूर-तामसा-निर्मल रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक - २२०</u>													
१*	८/०	लोणी (बु*)	डांबरी	३*७०	२५८	५२	२६७	२६२	८३९	१६४	५२०	७	६९१
२*	३२/०	तामसा	"	३*७०	१५८	५४	१२१	२१८	५५१	३४९	६०४	७	९६०
३*	२२/४००	करंजी	"	३*७०	३३	२३	५१	२७	१३४	५१	६२	०	११३
४*	४५/०	इस्लामपूर	"	३*७०	१०५	५३	१५५	१०७	४२०	८५	११५	-	२००
<u>धार्मापूर-जांब-उदगीर रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक - ३२३</u>													
१*	०/०	मुलवेल	डांबरी	३*७०	२६	१३	२२	१९	८०	४३	३५	०	७८

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
लोहा-कंधार-मुळोड-खानापूर-कांर्ला रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक - २२३													
१	११/६००	कंधार बसस्टॅण्डजवळ	डांबरी	३०७०	२४६	१६६	८८	१७५	६७५	२८	११०	०	१३८
२	३५/८००	कमलवाडीजवळ	"	३०७०	१३६	३९	१३५	१२४	४३४	७६	१०८	०	१८४
३	०/०	मुळोड-नरसी	"	३०७०	१६६	१४९	३३९	१४१	७९५	२८४	२५८	०	५४२
रस्त्याच्या जंक्शनजवळ													
४	०/०	खानापूर	"-मुळोड	३०७०	४४	५३	१३०	६५	२९७	३६१	२८२	०	६४३
नांदेड-कौठा-मुकरमाबाद-औराद रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक - २३४													
१	३१/०	उस्माननगर	डांबरी	३०७०	३७	३५	७६	७५	३३३	१६५	१८०	०	३४५
२	१७/७००	कौठा जंक्शन	"	३०७०	४१	१०	४२	६२	१५५	११७	११३	१	२३१
३	२०/०	बारली	"	३०७०	४९	३३	२२१	१५९	४६२	१०१	१२३	०	२२४
४	२४/०	वझार	"	३०७०	३७	२३	५२	३७	१४९	९४	९०	०	१८४
शिरूर-ताजुर्बंद-मुळोड-नरसी-बिलोली रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक - २३५													
१	०/१००	जांबजवळ	डांबरी	५०५०	१५१	६१	२९१	१०९	६१२	१७३	६१	-	२३४
२	०/०	नरसी	"	५०५०	५००	३२२	१४३८	४४४	२७०४	३१२	४९२	१८८	९९२
३	८०/८००	लोहगांव फाटा	"	५०५०	२६२	१०२	१३८८	२६४	२०१६	१३५	४८१	३५	६५१
४	६६/४००	बिलोली	"	५०५०	४०४	२७०	१११२	४८३	२२६९	४८३	७२१	४३०	१६३३
छारखोड-हानेगांव ते जिल्हा हद्दीपर्यंतचा रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक - २२६													
१	७/२००	मरखोल	डांबरी	३०७०	४७	४६	५४	४७	१९४	७५	७१	१	१
आदमपूर-बिलोली-धार्माबाद-मुळोड रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक - २२७													
१	०/ना	बादूरजवळ	डांबरी	३०७०	३४८	१२	६९०	३५८	१४०८	७४३	५४०	३५६	१६३९
२	३/१००	अजीपूरजवळ	"	३०७०	४६३	६०	५८३	४११	१५१७	६४२	१२००	-	१८४२
३	२१/२००	धार्माबादजवळ	"	३०७०	२६०	३७	२७०	२२४	७९१	२२९	४४७	४१	७१७
४	२३/१००	मुळोड	"	३०७०	८३	२३	११०	६७२	२६५	१२०२	१६३	१६३०	

तकता क्रमांक - २०५ (चालू)

१६७

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
<u>उमरी-बलेगांव-नायगांव रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक = ३२८</u>													
१०	२/२००	बलेगांव फाटा	डांबरी	३०७०	३५	१०	४५	५६	१४६	२७७	१६९	-	४४६
२०	१५/४००	शौलगांव	"	३०७०	२३	०	१९	१२३	१६५	२९३	३३४	१३	६४०
<u>हस्तापूर-भाोकर-उमरी-लोहगांव रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक = ३२९</u>													
१०	१०/०	डोरजीजवळ	डांबरी	३०७०	५०	१७	७५	४५	१८७	५१	७४	०	१२५
२०	५६/६००	धानोराजवळ	"	३०७०	७९	२०	१९७	७५	३७१	२१९	२२३	-	४४२
३०	उ.ना.	हस्तापूर फाटा	"	३०७०	७७	४२	४७७	१६९	७६५	३६५	४४७	-	८१२
४०	५३/०	कारेगांवजवळ	"	३०७०	८२	४४	१९९	१०७	४३२	१५६	१९२	०	३४८
५०	८०/८००	लोहगांव	"	५०५०	१३३	२७	२९७	८०	५३७	११९	१३१	०	२५०
<u>मुळोड-भाोकर-किन्वट-सारकिनी-माहूर रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक = ३३०</u>													
१०	१/०	भाोकर जंक्शन	डांबरी	५०५०	११६६	३७	३५७	१५१	६६१	२०९	४३४	०	६४३
२०	३/०	मेटिका	"	५०५०	१२	४	४९	३०	९५	११५	२४९	१	३६५
३०	५५/६००	हिमायतनगर	"	५०५०	१२३	२९	२६८	८६	५०६	२५९	३४७	०	६०६
४०	८३/०	पिछाली जवळ	"	५०५०	७१	४३	२४५	११८	४७७	४४२	६३	०	५०५
५०	१२०/०	सारकिनी	"	५०५०	१४३	४१	२४०	४४	४९८	९१	१३१	-	२२३
६०	४८/२००	माहूर	"	५०५०	१३२	१२८	१९६	१५६	६१२	१३७	२७६	-	४१३
<u>पिछाली बोट रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक = २३१</u>													
१०	१७/२००	पातोडा	डांबरी	३०७०	८	१८	५६	२४	१०६	३२७	२०	-	३४७
<u>आर्वी-वर्धा-वाफगांव-रावेगांव-धाट्जी-पारवा-मांडवी रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक = २५७</u>													
१०	६/६००	जिल्हा हद्द	डांबरी	३०७०	८८	४९	५४३	७६	७५६	५३१	१०६	०	६३७

३. राष्ट्रीय महामार्ग

आधार :- संशोधन अधिकारी (सौख्यकी), बांधकाम विभाग, मुंबई.

नांदेड जिल्ह्यातील पोस्ट, तारघारे व दूरध्वनी सेवा, रेडिओ, दूरदर्शन संच यांची आळखेवारी सन १९९२-९३ या वर्षाकीरता.

क्र.	पोस्टाची संख्या	तार-घारांची संख्या	पत्रापेट्यांची संख्या	नियमित आस्थापने-वरील पोस्टमनची संख्या	नियमित आस्थापने-व्यतिरिक्त पोस्टमनची संख्या	दूरध्वनीची संख्या	पोस्टाची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	ग्रामीण रेडिओ विभागाने बसविलेल्या संचांची संख्या	शासनाने वाटप केलेल्या दूरदर्शन संचांची संख्या
१	२	३	४	५(अ)	५(ब)	६	७	८	९
१०	४५५	३४	१२२५	७९	निरंक	७२१०	४४१	निरंक	२९

आधार :- १) अधीक्षक डाक्टर, नांदेड विभाग, नांदेड; (२) दूर संचार जिल्हा अधीक्षता, नांदेड;
३) तंत्र सहायक, उप-विभागीय कार्यालय, ग्रामीण ध्वनीक्षेपण, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च १९९२-९३ या वर्षांकरिता.

(रुपये लाखात).

बाब	ग्राम पंचायत	जिल्हा परिषद	नगर परिषद
१	२	३	४
संख्या	१२९७	१	१३
अ) प्राप्ती			
१) सरचालीची शिल्लक	३४	१	११७
२) अनुदान व वर्गणी	५३	७१८७	६८४
३) यालू वर्जातील उत्पन्न	१२४	५०८४	९८६
एकूण प्राप्ती :-	२११	१२२७२	१७८७
ब) खर्च			
१) यालू वर्जातील खर्च	१७६	१२२७१	१६५१
२) अखेरची शिल्लक	३५	१	१३६
एकूण खर्च :-	२११	१२२७२	१७८७

आधार :- (१) उप-मुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत), जिल्हा परिषद, नांदेड.
 (२) मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड.
 (३) मुख्य अधिकारी, नगर परिषदा, जिल्हा नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील ग्राम पंचायतीचे उत्पन्न व खर्च १९९२-९३ या वर्षाकरिता.

(रमये ह्यारात)

अ. क्र.	पंचायत समिती	ग्राम पंचायत व ग्राम पंचायतीची संख्या	सुरवातीची वि. ल. संख्या	सहाय्य अंशदान		अंशदान	देणगी	कर	उत्पन्न			
				शासकीय	इतर				शुल्क	इतर	एकूण (५ ते ११)	एकूण (४ + १२)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
<u>जिल्हा बेरीज</u>		१२९७	३३,९९	१२,३१	४१,१४	६८	६,१३	९३,३५	३,५१	२०,१३	१,७७,२५	२,११,२४
<u>तालुका</u>												
१	नांदेड	१६०	३,९१	१,९४	५,१८	१८	१,१४	१४,७०	३६	४,२६	२७,७६	३१,६७
२	हदगांव	१७२	७,२५	६,८३	३,००	२०	७१	७,५१	४९	३,८५	२२,५९	२९,८४
३	किमवट	१९५	४,११	१,३५	३,३१	१४	८९	११,६९	१,१०	३,०८	२१,५९	२५,७०
४	भांकर	१२७	४,२५	१,२९	६,०७	१६	३८	१३,९५	६३	७०	२३,१८	२४,४३
५	बिगोली	१९८	६,४०	२७	५,२३	—	१,७१	१६,९७	५८	४,२९	२९,०५	३५,४५
६	देगल्लू	९०	२,५७	१८	४,१७	—	८	७,२६	१६	१,५४	१३,३९	१५,९६
७	सुडोड	१२३	२,८१	१२	८,३६	—	३५	२७,५०	३	७१	१७,०७	१९,८८
८	व्हंजार	२३२	२,६९	३०	५,८२	—	८७	१३,७७	१६	१,७०	२२,६२	२५,३१

(पुढे चालू...)

अ. क्र.	पंचायत समिती	अहोरात्री शालिक	आरोग्य सेवा	सार्वजनिक बांधाकाम	सामाजिक आणि नैतिक वृद्धांगी	प्रशासन	समाज-कल्याण	छात्र-पध्या-नाचे संवर्धन	जमीन मत्सुली व देहा रेखा	इतर	रकूण (१५ ते २२)	रकूण (१४ + २३)
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४
<u>जिल्हा बेरीज</u>		३५,१३	५०,४३	५४,८८	१३,१४	५४,५२	१,४२	१,५३	—	—	१,७६,११	२,११,२४
<u>तालुका</u>												
१	नांदेड	४,६९	६,७२	९,४६	१,८९	८,८८	—	१	—	—	२६,९६	३१,६५
२	हदगांव	८,९०	५,१३	६,९१	२,८२	६,०३	५	—	—	—	२०,९४	२९,४४
३	किन्नवट	५,१०	३,८६	८,५८	१,१०	६,५८	१९	८	—	—	२०,५९	२५,६२
४	शोकर	४,४८	८,३६	६,७२	१,१०	६,३०	४८	—	—	—	२२,९६	२७,४४
५	बिलोली	५,२०	५,६९	११,१५	३,८३	८,९६	४८	१५	—	—	३०,२६	३५,४६
६	देगवूर	२,३६	५,२४	३,०३	१,०१	४,३०	—	५	—	—	१३,६३	१५,९९
७	मुळोड	२,०३	९,२४	३,६१	४४	४,४०	१४	—	—	—	१७,८३	१९,८६
८	तंधार	२,३७	६,१८	५,४२	९५	८,८७	८	१,४४	—	—	२२,९४	२५,३१

आधार :- उप-मुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्राम पंचायत), जिल्हा परिषद, नांदेड.

नांदेड जिल्हा परिषदेचे बाबदार उत्पन्न व खर्च १९९२-९३, १९९३-९४ व १९९३-९४ या वर्षांकरिता

(रुपये हजाराला)

अ.क्र.	लेखा शीर्ष	१९९२-९३	१९९३-९४	१९९३-९४
		(प्रत्यक्ष)	(सुधारीत)	(अंदाजित)
१	२	३	४	५

जमा

१) स्व-निर्मित उत्पन्न

अ) स्थानिक उपकर सुद्रीक शुल्कासह	७४,१४	४४,९३	४३,००
ब) शिक्षण	१८,१९	१६,३१	२०,३३
क) कृषि	८	४	४
ड) इमारती व दळणवळण	२४,१४	११,८३	१०,७६
इ) इतर	१,०३,२४	२७,२६	८४,०१
एकूण :-	२,१८,७९	१,००,३७	१,५८,१४

२) शासकीय अनुदाने

अ) संवैतक अनुदाने	३९,७८,७६	४१,८२,७८	४३,२८,०७
ब) आस्थापना अनुदाने	६,३२,४०	७,९४,५३	७,२६,७८
क) योजनांतर्गत योजनेसाठी अनुदान	६,५१,७६	६,७१,४०	३,४१,१२
ड) इतर	३,७४,५०	१५,३८,४९	—
इ) वजा (-) मागील वर्षात जादा (-) दिलेल्या अनुदानाची ग्वसुली	१,१५,९१	—	—
एकूण :-	५५,२१,५१	७१,८७,२०	५३,९५,९७

३) कर्जे

अ) कर्जे व अग्रिम	८५,३६	१,२२	१,२२
ब) ठेवी व अग्रिम	६,२२,९५	२,८२,१४	२,१५,६७
क) वित्त प्रेषण	३५,२४,७८	४७,००,००	४७,३६,०६
ड) इतर	—	—	—
एकूण (अ ते ड)	४६,३३,०९	४९,८३,३६	४९,५२,८९
आरंभिक शिल्लक	१,४३,७३	१,१६	१,१३
एकंदर एकूण जमा :-	१०१,१७,१२	१२२,७२,०९	१०५,०८,१३

(घटे पाहू...)

१	२	३	४	५
<u>ढारु</u>				
अ) सामानुतुत डुरषुतासन	६,४ॢ,१२	७,९५,७०	७,२७,९ॢ	
ब) शुराकुषाणु	३२,०५,५४	३५,ॢ५,४३	३२,६७,२७	
क) वैतुकीतु	३,३ॢ,५०	४,९१,६१	३,४ॢ,१९	
ड) कुषुषा	११,७४	१,३२,४९	६,५०	
इ) डुषुतु सुतुवुधुतुन	१,०१,३६	ॢ९,२२	१,१०,६२	
फ) इडुतरती व डुकुणुतुकुणु	५,७४,३३	९,५९,१ॢ	५,२०,५९	
ग) सडुतुतु कलुतुतुणु	१,२ॢ,ॢ३	१,२३,५०	२,९६,३४	
ड) सुतुतुतुन	२,२ॢ,५७	७,५७,१३	२,३४,५१	
इ) इतुतर	९५,ॢॢ	३,५२,४४	४१,४९	
सुकुणु (अ तु इ)	५३,३२,ॢ७	७२,ॢ६,७०	५५,५३,४९	
<u>कुरु</u>				
अ) कुरु व अगुरतुडु	२ॢ,ॢ७	२,१२	१,४३	
ब) ठुवुी व अगुरतुडु	७,६ॢ,४१	२,ॢ२,१४	२,१५,६७	
क) वलुतुतु डुरुषुणु	३५,२४,७	४७,००,००	४७,३६,००	
सुकुणु (अ तु क)	४३,२२,०६	४९,ॢ४,२६	४९,५३,१०	
अडुतरडुी शुरलुलुक	४,६२,१९	१,१३	१,५४	
सुकुदर सुकुणु (ढारु + अडुतरडुी शुरलुलुक)	१०१,१७,१२	१२२,७२,०९	१०५,०ॢ,१३	

आधुतर :- सुखुतु तुखुतु व वलुतुतु अधुतुकुतुरी, गुरलुडु डुरलुषुणुडु, नुतुडुडु.

नांदेड जिल्ह्यातील नगरपालिका उत्पन्न व खर्च १९९२-९३ या वर्षाकरिता

(रुपये हजारत)

अ. क्र.	नगर-पालिकेचे नाव	सुरुवातीची शिल्लक	उत्पन्न					नगरपरिषदेच्या मालमत्ते पासून मिळालेला महसूल	इतर	इतर	रकूण (४ + ५ + ९ + ११)	रकूण (३ + १२)
			अनुदान व शासकीय	वर्गणी इतर	नगर परिषदेचे जकात घारे व जमीन यावरील कर	दर व कर इतर	रकूण (६ + ७ + ८)					
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
<u>जिल्हा बेरीज</u>		११७२७	६८३७७	-	५२७१८	१८६३३	२२५६	७३६०७	६२५३	१८७३८	१६६९७५	१७८७०२
<u>नगर परिषद</u>												
१	नांदेड	६८९	३४८४३	-	३७५२४	१४४१५	८७३	५२८१२	४०८९	१२५८५	१०४३२९	१०५०१८
२	वाघाळा	९४०	१८०८	-	९९२	७४	-	१०६६	५६	१७४	३१०४	४०४४
३	मुदखोड	३९०	१२०५	-	५१६	६६७	२८	१२११	१४०	३३	२५८९	२९७९
४	हदगाव	१०५०	२३३१	-	११६३	३५२	-	१५१५	११०	४५०	४४०६	५४५६
५	फिनवट	३३३३	३६५३	-	१७५८	४६६	५	२२२९	४०१	१८१३	८०९६	११४२९
६	उमरी	६६०	१७१३	-	५९९	२३७	६	८४२	५५	२१२	२८२२	३४८२
७	बिलोली	१२८	१८५१	-	५८६	१५४	२	७४२	४९	३२६	२९६८	३०९६
८	धार्माबाद	१५५९	३५५३	-	१८६४	३४६	४०२	२६१२	१०३	१५०४	७९७२	९५३१
९	कुंडलवाडी	८५	१५१२	-	४२२	६९	८८	५७९	२	१०२	२१९५	२२८०
१०	देगलूर	१५९७	६६१८	-	३१६७	९७५	२८३	४४२५	८५	८०९	११९३७	१३५३४
११	मुळोड	३२७	३३०९	-	१८५६	२५	४३०	२३११	८०	१८	५७१८	६०४५
१२	कंधार	८०७	३९३०	-	१४८३	६३८	५३	२१७४	९७८	६३९	७७२१	८५२८
१३	लोटा	१८५१	१८५१	-	७८८	२१५	८६	१०५	७३	३११८	३२८०	

अ. क्र.	नगर - परिषदेचे नांव	अखेरची शि. ल. क्र.	खार्च								एकूण (१४ + २२)
			सामान्य प्रशासन	करवसुली	सार्वजनिक सुरक्षा	सार्वजनिक आरोग्य सुल्यो	सार्वजनिक बांधकाम	शिक्षण	इतर	एकूण (१५ ते २१)	
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
<u>जिल्हा एकूण</u>		१३६०३	११६६३	१७४३६	६४८०	६१४६७	२५५१५	३४२७	३९१११	१६५०९९	१७८७०२
<u>नगर परिषदा</u>											
१	नांदेड	३३०८	६९४५	९६४६	३१३८	३४१९८	१५०५२	२०८१	३०६५०	१०१७१०	१०५०१८
२	वाघाळा	४१६	५९८	३८८	१९०	१३०९	६७२	-	४७१	३६२८	४०४४
३	मुदखोड	२१९	२३९	२६९	२२०	१८१२	११७	-	१०३	२७६०	२९७९
४	हदगांव	१२८७	२३१	६६७	१४२	१८३२	४२९	६८	८००	४१६९	५४५६
५	किनवट	२०९०	५९४	८२४	२९३	२९२८	२६८०	६६	१९५४	९३३९	११४२९
६	उमरी	५६१	२८६	२३९	३१७	११६७	४२३	३७	४५२	२९२१	३४८२
७	बिलोली	१७३	२४५	३३५	२४	७९०	१००७	-	५२२	२९२३	३०९६
८	धर्माबाद	२१८७	५५०	१०४४	२७०	३३६०	७१२	१६८	१२४०	७३४४	९५३१
९	कुंदावाडी	१४७	१०९	५१	२५३	५३२	४४३	-	७४५	२१३३	२२८०
१०	देगूर	१९८९	६०४	१७२१	११५९	५६४९	११४५	५९३	६७४	११५४५	१३५३४
११	मुळाड	१०१	५०७	७३५	२३७	२२६९	१६९०	२४७	२५९	५९४४	६०४५
१२	कंधार	९६८	४४१	११०७	१८३	४१६६	४५२	१३५	१०७६	७५६०	८५२८
१३	जोडा	१५७	३१४	४१०	५४	१४५५	६९३	३२	१६५	३१२३	३२८०

आधार :- नांदेड जिल्ह्यातील सर्व नगर परिषदा.

नांदेड जिल्ह्यातील नगर परिषद क्षेत्रातील इमारतींची वापरानुसार संख्या व त्यापैकी निवासेतर उपयोग असणा-या इमारती अगर त्यांच्या भागांमध्ये चालणा-या उद्योग/व्यवसायसंबंधी माहिती १९८३-८४ वर्गाकरिता.

क्र.	तपशील	नगर परिषद											
		नांदेड	मुदखोड	हंदगाव	किमवट	उमरी	बिलोली	कोंडल-वाडी	धार्मा-बाद	देगलूर	मुळोड	कंधार	जिल्हा बेरीज
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४

इमारतींच्या वापरानुसार संख्या

१.	निवासी	१७४५६	१७४६	१२८५	२१९६	८८३	९७८	२०२९	२४९०	२७२७	२०७०	१५६२	३५४२२
२.	निवासेतर	२९४१	३९०	१८४	७४५२	१८४	२५९	३५०	४५८	६३१	३९५	७३२	१३७३
३.	मिष्ट	२११७	५३	४०	९९	१२२	१६२	१०७	२९९	२३५	१३८	६२	३४३४
४.	स्कूण	२२५१४	२१८९	१५०९	२७४७	११८९	१३९९	२४८६	३२४७	३५९३	२६०३	२३५६	४५८३२

निवासेतर इमारतींमध्ये चालणारे महत्त्वाचे उद्योग व्यवसाय

१.	पिठाची गिरणी	१३३	८	६	१४	६	१०	१५	११	२०	१८	१७	२५८
२.	डेकरी	३४	१	१	—	—	—	—	—	४	—	—	४०
३.	बर्फाचा कारखाना	७	—	१	—	—	१	—	१	१	—	१	१२
४.	शिवणाकाम	३४०	१४	११	१३	८	१५	१७	१०	३५	११	३४	५०८
५.	घांगड्या तयार करणे	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
६.	बुरुड काम	१६	१	२	७	१	१०	११	१४	४	४	४	७४
७.	प्रिंटिंग प्रस, बुक बाई-डिंग, झेरॉक्स सेंटर, टाईपिंग करणे	७५	१	२	३	—	१	—	१	४	४	२	९३

(मुद्रे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
८०	साबण, धुलाई	३	-	-	-	२	-	-	-	-	-	-	५
	पावडर कारखाना												
९०	टाईल, सिमेंट पिंवा	७	-	-	-	-	-	-	-	१	-	-	७
	दगडी जाती बनावणी												
१००	लेटा काम	३	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३
११०	सोनारकाम	४८	२	३	६	४	३	३	४	११	१०	१०	१०
१२१	गेंत विक्री	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१३०	डेअरी	६६	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	६६
१४०	पानपट्टी दुकान	२४६	२२	१९	३२	२१	२५	२५	५२	३०	३३	३०	५३५
१५०	धान्य व किराणा	८९५	४५	३८	७४	४६	३०	४३	६६	११	९९	६९	१,५६३
	दुकान												
१६०	दाखे दुकान	३८	७	२	६	३	३	२	१०	६	४	३	४४
१७०	फळे व भाजोपाला दुकान	३४	८	८	६	४	१०	४	२१	१२	४	१६	१३१
१८०	कापड दुकान	२५२	१३	१६	३१	२७	१४	२०	३५	५२	३२	४४	५३७
१९०	जनरल स्टोर्भर्त (कटलरी)	१८७	७	१०	१७	४	९	१	१	२५	६	१२	३०५
२००	जोषाधो दुकान	६४	२	७	६	४	३	३	४	४	४	१०	११५
२१०	पेट्रोल पंप	५	-	-	-	-	-	-	२	१	-	-	२
२२०	फुले व वार तसेच इतर सामान विक्री	२१	-	-	-	-	-	१	-	२	-	२	२६
२३०	मोटारो व मोटारसाय- करी विक्री	२	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२
२४०	हॉटेल व लॉज	४०७	२४	१९	४७	२५	२३	२६	५३	८९	३०	५६	८०८
२५०	वसतिगृह	६	१	-	२	२	२	२	२	-	-	७	३२

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
२६	गोदाम	१५८	२८	१७	१२	१०	८	२६	१५	२	३७	७	३२०
२७	सायकली व गेंतबत्त्या भाङ्ग्याने देणे.	१२८	७	५	९	४	१०	५	६	१६	४	३	१९७
२८	वैयकीप सेवा	१८	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१८
२९	गुरांचा दवाखाना	१	२	१	२	१	२	१	१	२	२	१	१६
३०	दवाखाना	१८५	८	८	१९	११	७	९	१३	२२	११	१२	३०५
३१	तिनेमा, नाट्यगृहे वगैरे	१०	१	१	३	१	१	१	२	२	१	२	२५
३२	वाचनालये, व्यायाम- शाळा, इतर छोट्यांची केंद्र (बॅक पार्टी वगैरे).	३६	३	३	३	१	४	१	५	८	४	५	७१
३३	फोटो स्टुडिओ	१४	-	१	३	-	२	-	३	४	४	२	१३
३४	सलून	८९	७	६	८	८	६	५	८	१७	६	१३	३१७३
३५	लॉडी	९२	३	५	५	६	५	४	६	१०	३	५	१६४
३६	इलेक्ट्रीशियन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ए कु ण :-		३६२१	२१५	१९४	३२८	२०३	२०१	२३७	३८७	५०५	३४४	३८७	६६२२

आधार :- अर्धा व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

विविध विकास शीर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत
 खर्च १९९२-९३ वर्षांकरिता:

जिल्हा :- नांदेड

(समये लाखात)

विकास शीर्षा व अशीर्षा		जिल्हा पातळीवरील योजनांवर झालेला खर्च		
१	२	३	४	५
		जिल्हा वार्षिक योजना (बिगर आदिवासी, आदिवासी व आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदि- वासी योजना मिळून)	स्टेटपूल	अनुशोधा: स्कूपा

(सक) कृषि व संलग्न सेवा

१. भिक संवर्धन	६९.३२	-	-	६९.३२
२. फलोत्पादन	५.३३	-	-	५.३३
३. मृदा व जल संधारणा	४२.७३	-	६.३३	५६.४२
४. पशु संवर्धन	२२.५३	-	-	२२.५३
५. दुग्ध व्यवसाय विकास	२.७०	-	-	२.७०
६. मत्स्य व्यवसाय	५.५१	-	-	५.५१
७. वने	२.३५	८९.७०	-	९२.०५
८. पणन, कोठारे व वळारी	-	-	-	-
९. सहकार	१७.५१	-	-	१७.५१
स्कूपा :- कृषि व संलग्न सेवा	१७१.९८	८९.७०	९.६६	२७१.३४

(दोन) ग्रामीण विकास

१. एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	१९५.८१	-	-	१९५.८१
२. अवर्जण प्रवण क्षेत्रा कार्यक्रम	-	-	-	-
३. जवाहर रोजगार योजना	७५६.९५	-	-	७५६.९५
४. रोजगार हमी योजना	२७८३.८७	२४८३.४२	-	५२६७.२९
५. जमीन सुधारणा	०.६७	-	-	०.६७
६. सामुहिक विकास	२.०९	-	-	२.०९
स्कूपा :- ग्रामीण विकास	३७३९.३९	२४८३.४२	-	६२२२.८१

(पुढे वाळू.....)

तकता क्रमांक - १११ (चालू)

- १० -

१	२	३	४	५	६
(तीन) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण					
१. लघु पाटबंधारे	१६७.११	१६.२९	-	-	१८३.४०
२. जलदाय क्षेत्र विकास कार्यक्रम	-	-	-	-	-
३. आयकट विकास	५.९६	-	-	-	५.९६
४. पूर नियंत्रण कामे	-	-	-	-	-
एकूण :- पाटबंधारे व पूर नियंत्रण	१७३.०७	१६.२९	-	-	१८९.३६
(चार) विधुत विकास					
१. विधुत विकास	८३.४८	-	-	-	८३.४८
एकूण :- विधुत विकास	८३.४८	-	-	-	८३.४८
(पाच) उद्योग व छाणाकाम					
१. मोठे व मध्यम उद्योग	-	-	-	-	-
२. ग्रामीण व लघु उद्योग	४४.१६	-	-	-	४४.१६
एकूण :- उद्योग व छाणाकाम	४४.१६	-	-	-	४४.१६
(सहा) वाहतूक व दळणावळण					
१. मोठी व लहान बंदरे	-	-	-	-	-
२. अंतर्देशीय जल वाहतूक	-	-	-	-	-
३. रस्तेविकास	२५०.७८	-	-	-	२५०.७८
एकूण :- वाहतूक व दळणावळण	२५०.७८	-	-	-	२५०.७८
(सहा) सामान्य आर्थिक सेवा					
१. पर्यटन	-	-	-	-	-
एकूण :- सामान्य आर्थिक सेवा	-	-	-	-	-

(पुढे चालू...)

१	२	३	४	५	६
गठ) सामाजिक व सामूहिक सेवा					
१०	सामान्य शिक्षण	१९१*३२	-	-	१९१*३२
२०	क्रिडा व युवक कल्याण	०*४९	-	-	०*४९
३०	कला व संस्कृती	१*१२	-	-	१*१२
४०	तांत्रिक शिक्षण	-	-	-	-
५०	वैधकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये	-	-	-	-
६०	आरोग्य सेवा	१५*४८	-	-	१५*४८
७०	ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता	३२२*८९	१२९*३४	-	४५२*२३
८०	गृह निर्माण	१२*८५	-	-	१२*८५
९०	नगर विकास	२३*९५	-	-	२३*९५
१००	माहिती व प्रसिद्धी	-	-	-	-
११०	मागासवर्गीयांचे कल्याण	८६*६६	-	-	८६*६६
१२०	कामगार व कामगार कल्याण	३*८०	-	-	३*८०
१३०	समाजकल्याण	१*८१	-	-	१*८१
१४०	पोषण	३*७९	-	-	३*७९
एकूण :- सामाजिक आणि सामूहिक सेवा		६६४*१६	१२९*३४	-	७९३*५०
एकूण बेरीज :- (सक ते आठ)		५१२७*०२	२७१८*७५	९*६९	७८५५*४६

टिप :- सदरील खर्चात राज्य व केंद्र शासन दोन्हींचा मिळून खर्चाचा समावेश आहे.

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्हा योजनेखालील महत्त्वाची भौतिक साधे १९९२-९३ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	विकास शीर्ष	विकास अशीर्ष	बाब	परिमाण	भौतिक साधे
१	२	३	४	५	६
(अ) सामान्य योजना					
१.	कृषि व सैलमन सेवा	१. पिक-संवर्धन	१. तधान कापूस कार्यक्रम २. अल्प धू-धारकांना कोरडवाहू जमिनीत चिविष्टासंच पुरविणे. ३. तेलबिया उत्पादन कार्यक्रम. १. जीवाणू संवर्धक फवारणे २. पाने गुंडाळणारी अळी ३. करडई, मावा ४. मागासवर्गीय नवबौद्धांना दारिद्र्य रेषेवर आणण्यासाठी विशेष सहाय्य.	अवजारे संख्या मिनीकीट संख्या संख्या हेक्टर -" लाभधारक संख्या	१५५५ ४८०० १३००० ६३५ १९३७ ३४१
		२. फलो-तपादन	५. बागायती रोपमळ्यांचे बळकटीकरण योजना ६. गावठी बोर, आंबा व काजू झाडांचे सुधारीत जातीत र्भांतर करणे.	कलमे/रोपे संख्या आंबा व बोर झाडे लसीच्या मात्रा	१७५५०४ २६०३८ १८३१०
		३. पशु-संवर्धन	७. तोंडाच्या व पायाच्या रोगांवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी अर्धासहाय्य.		
		४. दुग्ध-व्यवसाय	८. रिकरीत कालवडी जोपासण्यासाठी अर्धासहाय्य (दुग्ध कार्यक्रम) ९. दुग्ध उत्पादक/दुग्ध व्यवसाय विकास संस्था/संघ/महासंघ यांना अर्धासहाय्य. १०. भावड, गाभण म्हाशांचा पुरवठा	कालवडी संख्या संस्था संख्या म्हाशी संख्या	९६ ८२ १०

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५	६
	५. मत्स्य- व्यवसाय	११. मत्स्यबीज उत्पादन क्षेत्राची स्थापना १२. मच्छीमार युवकांना प्रशिक्षण १३. मच्छीमार सहकारी संस्थांचा विकास १४. मच्छीमारांना विमा हप्ता भरण्यासाठी अनुदान	११. मत्स्यबीज उत्पादन क्षेत्राची स्थापना १२. मच्छीमार युवकांना प्रशिक्षण १३. मच्छीमार सहकारी संस्थांचा विकास १४. मच्छीमारांना विमा हप्ता भरण्यासाठी अनुदान	मत्स्यबीज उत्पादन उमेदवार संख्या संस्था संख्या संस्थासद संख्या	७२.५६ १५ ७ ३३३
	६. वने	१५. औद्योगिक व व्यापारी उपयोगासाठी लागणा-या वनहानीच्या जातीच्या लागवडीची योजना.	१५. औद्योगिक व व्यापारी उपयोगासाठी लागणा-या वनहानीच्या जातीच्या लागवडीची योजना.	संस्थासद संख्या हेक्टर	१५९ १५९
	७. सहकार	१६. लहान शेतकरींना व्याजाकरिता अर्धसहाय्य १७. मागासवर्गीय व नवबौद्धांना व्याजाकरिता अर्धसहाय्य १८. आदिवासी, अनुसूचित जाती/जमाती/नवबौद्धा यांना सहकारी साखर कारखान्याचे भाग हारणेसाठी अर्धसहाय्य. १९. अनुसूचित जाती/नवबौद्धांना गरजा पुरवण्यासाठी कर्म	१६. लहान शेतकरींना व्याजाकरिता अर्धसहाय्य १७. मागासवर्गीय व नवबौद्धांना व्याजाकरिता अर्धसहाय्य १८. आदिवासी, अनुसूचित जाती/जमाती/नवबौद्धा यांना सहकारी साखर कारखान्याचे भाग हारणेसाठी अर्धसहाय्य. १९. अनुसूचित जाती/नवबौद्धांना गरजा पुरवण्यासाठी कर्म	संस्थासद संख्या — — —	१५९ २४ ३१३
२. ग्रामीण विकास	८. सकारात्मक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	२०. लाभार्थी	२०. लाभार्थी	संख्या	५४३७
३. पशुबंधारे व पुर नियंत्रण	९. अय्यास्वी विहीरींना अनुदान	२१. अय्यास्वी विहीरी	२१. अय्यास्वी विहीरी	संख्या	४
४. सामाजिक व सामूहिक सेवा	१०. आणकट विकास ११. सामान्य शिक्षण	२२. विकास कामे २३. प्राथमिक शाळेत बालवाड्या सुरु करणे २४. आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय विभाष्यांना शैक्षणिक सवलती. २५. प्राथमिक शाळांतून पुस्तके देवा उधाडणे २६. १२ वी पर्यंतच्या	२२. विकास कामे २३. प्राथमिक शाळेत बालवाड्या सुरु करणे २४. आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय विभाष्यांना शैक्षणिक सवलती. २५. प्राथमिक शाळांतून पुस्तके देवा उधाडणे २६. १२ वी पर्यंतच्या	संख्या संख्या संख्या संख्या संख्या संख्या	५२ ११११ १२८८ १९२२० ४९२२

१	२	३	४	५	६	
	१२०	क्रिडा व युवक कल्याण	३७०	विस्तृत सड्यागासाठी विविध कार्यक्रम राबविणे	कार्यक्रम संख्या	९०
	१२०	पाणो-सुरवठा व स्वच्छता	२८०	नळाने पाणी पुरवठा (खासः ज्याय)	नळयोजना	१६
	१४०	गृहनिर्माण	२९०	जी०स्स०डी०ए०चा नलिका छाणाण्याचा कार्यक्रम	विहीर संख्या	४१
	१५०	मागास-वर्गीयांचे कल्याण	३००	विहीरी बांधणे (साधो ज्याय)	--" --"	५
	१६०	कामगार व कामगार कल्याण	३१०	छोडयातील गावठाण्याचा विस्तार व धार बांधणीसाठी जांबांची तरतूद	गांवे संख्या	६३
	१७०	पोषण	३२०	मागासवर्गीय विधाध्यांना शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्क देणे	विधाध्या संख्या	१०७७
			३३०	मागासवर्गीयांना मंगलौरी कौले व जी०आ०श्रीट्स व गवती छमरे बदलण्यासाठी व्यक्तिगत आर्थिकसहाय्य	लाभार्थी संख्या	२६
			३४०	संजय गांधी स्वावलंबन योजना	लाभार्थी संख्या	४२३
			३५०	शालेय आहार कार्यक्रम	--" --"	१०९९८

(ब) आदिवासी उपयोजना

१०	क्रिडा व तेलम सेवा	१०	पिकर्सवर्धन	१०	दारिद्र्य रेजेच्यावर आणाण्यासाठी आदिवासींना सहाय्य देण्याची योजना उसाच्या लागवडीचा समावेश	लाभधारक संख्या	३०२
		२०	फलोत्पादन	२०	गावठी बोर, आंबा व काजू झाडांचे सुधारित जातीत रूपांतर करणे	आंबा, बोर झाडे संख्या	३४२५
		३०	पशुसंवर्धन	३०	तोडाचे व पायांचे रोगावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी अर्थसहाय्य	लसीच्या मात्रा संख्या	६१९०
		४०	दृग्दोष व्यवस्थापन	४०	भाकड गाभाण म्हशांचा पुरवठा	संख्या	२०

१	२	३	४	५	६
	५. मत्स्यव्यवसाय	५. अवरुद्ध पाण्यातील मत्स्यसंवर्धन		मत्स्योत्पादन	५००
				संस्था सहाय्य	१९७०
				सहाय्य संख्या	२२२
				डॉक्टर	१६३
				सहाय्य संख्या	१२००
				संख्या	५९३
२. ग्रामीण विकास	८. एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	९. लाभार्थी		संख्या	३००
३. विपुल विकास	९. सामान्य विकास	१०. धारगुती रीदवे		संख्या	६
		११. औद्योगिक रीदवे		संख्या	४०
		१२. रस्ता रीदवे		संख्या	३०
		१३. शेत्यो पंप		संख्या	७०००
		१४. दुबल घाटकातील मुलींना शाळेत नियमित		पुस्तकांची संख्या	२०५८०
		१५. प्राथमिक शाळातून पुस्तके देण्या उद्योग		लाभार्थी संख्या	३५
		१६. आदिवासी विद्यार्थ्यांना विधायक		(अ) विहीरी	५
		१७. सामाजिक कार्य		(ब) गावे	३
		१८. आदिवासी विद्यार्थ्यांना विधान सभेत		विधायी संख्या	१५२
		१९. अनुसूचित जमातीच्या विधायी		लाभार्थी संख्या	१४
		२०. आदिवासींना, मंगळोरी, कोले, जो. आय. ए. टि. से.		१३८	
		२१. व गवती छपरे बदलण्यासाठी आर्थिक सहाय्य			

नांदेड जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजना या विषयी माहिती सन १९९२-९३
(१-१०-१९९२ ते ३०-९-१९९३) या वर्षाकरिता

(स्वयं व मनुष्य दिवस हजारात)

अ. क्र.	जिल्हा	कामांचा प्रकार	नियोजित कामांची संख्या	मंजूर केलेल्या कामांची संख्या	सुरु केलेल्या कामांची संख्या	पूर्ण केलेल्या कामांची संख्या	मध्येच बंद पडलेल्या कामांची संख्या	कामासाठी केलेली तरतूद	कामावर झालेला एकूण खर्च	रोजगार निर्भरता (मनुष्य दिवस)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१०	नांदेड	तिथन	२०५	२	१	१०८	३७३	७४,४८	२,१३,८२	६,१९
		कृषि	१४४	१	१	४०	४६४	-	२,४३,४०	११,११
		सार्वजनिक जांधकामे	१५९	२	२	१३०	७७८	३८,७८	७,६२,९३	२०,३५
		वनीकरण	१५	१३४	१३४	१३	४१०	८,३८	२,८३,८४	२०,११
		एकूण	५२३	१३९	१३८	२९१	२०२५	१,२१,६४	१५,०३,९९	५७,८६

टीप :- वार्षिक नियोजन वर्ष माहे १०/९२ ते ९/९३ या कालावधीतील आकडेवारी देण्यात आली आहे.
आधार :- उप-जिल्हाधिकारी, रोजगार हमी योजना, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे,
त्यावरील रोजगार व खर्च १९९२-९३ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	महिना	खर्च (रुपये लाखात)		मनुष्य दिवस (लाखात)	रोजगार हमी योजनेखालील कामाची संख्या
		प्रत्यक्ष	संचित		
१	२	३	४	५	६
१.	एप्रिल, १९९२	५.४०	५.४०	६.१७	७५७
२.	मे, १९९२	१८.४९	३३.८९	१५.८२	१०५९
३.	जून, १९९२	३१.०३	५४.९२	२५.८४	११३६
४.	जुलै, १९९२	१४.२९	६९.२१	१८.११	९५२
५.	ऑगस्ट, १९९२	२०.४८	८९.६९	९.१६	७७९
६.	सप्टेंबर, १९९२	१७६.२९	२६५.९८	६.७८	७११
७.	ऑक्टोबर, १९९२	७८.७४	३४४.७२	२.७१	५०४
८.	नोव्हेंबर, १९९२	४३.८६	३८८.५८	१.४९	५२१
९.	डिसेंबर, १९९२	१००.७३	४८९.३१	३.२६	५५३
१०.	जानेवारी, १९९३	९९.९७	५८९.२८	३.३७	५९०
११.	फेब्रुवारी, १९९३	१४४.५४	७३३.८२	५.४५	७५९
१२.	मार्च, १९९३	३५९.१९	१०९३.०१	१२.२५	९१०
एकूण		१०९३.०१	xxx	१०९.७१	xxx

आधार :- उप-जिल्हाधिकारी, रोजगार हमी योजना, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाईसंबंधी केली उपाययोजना १९९२-९३ वर्षाकरिता

क्र.	ताळका	एकूण गावांची संख्या (१९९१ च्या जनगणने-नुसार)	गावांतील वस्त्यांची संख्या	बबारा मॉडेल पुरवठा पाणी उपलब्ध असलेल्या गावांची संख्या	त्यांतील वाड्या/वस्त्यांची संख्या	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केली उपाययोजना	गावांची संख्या	गावांतील वाड्या/वस्त्यांची संख्या	टंचाईसंबंधी संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	नांदेड	१९७	२०	१९७	१९	२	१	२	
२	हदगांव	२२७	७१	१८७	६४	९	७	९	
३	किंनवट	२५८	७८	२२६	७२	९	३	८	
४	नाोकर	१५१	६१	१२२	४९	१६	१२	८	
५	बिलोली	२३६	१३	२१९	१२	१८	१	१७	
६	देगडूर	१११	२४	१०२	१३	५	११	७	
७	खोड	१४८	१४७	१११	१३५	१६	१२	२२	
८	ळार	२५२	१०५	१९६	३४	५६	७१	४२	
एकूण :-		१५८०	६१९	१३७०	३९८	१३१	११८	१०५	

(पुढे चालू.....)

अ. ताळका		मिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना					
क.		बैल गाडीने पुरवठा होणाऱ्या			इतर साधनांनी पुरवठा होणाऱ्या		
		गावांची संख्या	त्याखालील वाड्या /वस्त्यांची संख्या	बैलगाडीची संख्या	गावांची संख्या	त्याखालील वाड्या /वस्त्यांची संख्या	साधन
१	२	१०	११	१२	१३	१४	१५
१.	नांदेड	-	-	-	८	-	विहीरी
२.	हदगांव	-	-	-	१७	-	विहीरी
३.	केनवट	-	-	-	५३	-	विहीरी व चलमा
४.	भोकर	-	-	-	५	२५	विहीरी व चलमा
५.	बिलोली	-	-	-	१९	-	विहीरी
६.	देगलूर	१	-	१	२२	-	विहीरी व चलमा
७.	खोड	३	-	३	२०	-	विहीरी
८.	कंधार	४	-	९	३६	-	विहीरी व चलमा

एकूण:-

८

१३

१२०

२५

आधार:- कार्यकारी अभियंता लघु प्रायोजन विभाग जिल्हा परिषद, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील अधिक उत्पादन देणा-या संकरीत व सुधारीत पिकांच्या जाती व त्याखालील ताबुकावार असणारे साधारण क्षेत्र १९९२-९३ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	जिल्हा/ ताबुका	अधिक उत्पादन देणा री पिके:		संकरीत पिके		सुधारीत पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र (हेक्टर)	पिकाचे नांव	क्षेत्र (हेक्टर)	पिकाचे नांव	क्षेत्र (हेक्टर)
१	२	३	४	५	६	७	८
१	नांदेड	१) छारीप ज्वारी	-	१) छारीप ज्वारी	१९८००	-	-
		२) साळ	३१५०	२) बाजरी	-	-	-
		३) रब्बी ज्वारी	२६१०	३) मका	५०	-	-
		४) गहू	५८००	-	-	-	-
२	हदगांव	१) छारीप ज्वारी	-	१) छारीप ज्वारी	४४२५०	-	-
		२) साळ	३३००	२) बाजरी	४०	-	-
		३) रब्बी ज्वारी	७५	३) मका	११०	-	-
		४) गहू	३५००	-	-	-	-
३	किनवट	१) छारीप ज्वारी	-	१) छारीप ज्वारी	२७५००	-	-
		२) साळ	३५००	२) बाजरी	३६०	-	-
		३) रब्बी ज्वारी	८५	३) मका	४०	-	-
		४) गहू	१७००	-	-	-	-
४	भाोकर	१) छारीप ज्वारी	-	१) छारीप ज्वारी	२१५००	-	-
		२) साळ	२८००	२) बाजरी	-	-	-
		३) रब्बी ज्वारी	९१०	३) मका	७०	-	-
		४) गहू	१२००	-	-	-	-

१	२	३	४	५	६	७	८
५०	बिलौली	१) खारीप ज्वारी	-	१) खारीप ज्वारी	२२१००	-	-
		२) साळ	४३५०	२) बाजरी	-	-	-
		३) रब्बी ज्वारी	१७००	३) मका	३०	-	-
		४) गहू	३१००	-	-	-	-
६०	देगडूर	१) खारीप ज्वारी	-	१) खारीप ज्वारी	११७०५	-	-
		२) साळ	१५००	२) बाजरी	७०	-	-
		३) रब्बी ज्वारी	८२००	३) मका	२३०	-	-
		४) गहू	१२००	-	-	-	-
७०	मुढोड	१) खारीप ज्वारी	-	१) खारीप ज्वारी	२४७००	-	-
		२) साळ	१९००	२) बाजरी	१००	-	-
		३) रब्बी ज्वारी	१८००	३) मका	२६०	-	-
		४) गहू	९००	-	-	-	-
८०	बंथार	१) खारीप ज्वारी	-	१) खारीप ज्वारी	५९२४५	-	-
		२) साळ	२७००	२) बाजरी	८०	-	-
		३) रब्बी ज्वारी	१५२०	३) मका	६०	-	-
		४) गहू	९००	-	-	-	-
जिल्हा बेरीज		१) खारीप ज्वारी	-	१) खारीप ज्वारी	२३१५००	-	-
		२) साळ	२३२००	२) बाजरी	६५०	-	-
		३) रब्बी ज्वारी	२४९००	३) मका	८४०	-	-
		४) गहू	१८३००	-	-	-	-

टीप :- लोहा तालुक्याची माहिती देगडी नसल्याने सदरील माहितीचा समावेश बंथार तालुक्यात आहे.

आधार :- जिल्हा अधिकाारी, जिल्हा परिषद, नांदेड.

तक्ता क्रमांक - ११ '७ १९२

नांदेड जिल्ह्यातील रासायनिक छातांचे वाटप सन १९९२-९३ या वर्षाकीरता.

अ.क्र.	तालुका	रासायनिक छातांचे वाटप (मेट्रिक टनात)		
		निर्णीत संस्थांकडून	छाजणी संस्थांकडून	एकूण
१	२	३	४	५
१	नांदेड	२५५०	८०६९	१०६१९
२	हदगाव	२७३०	४७९८	७५२८
३	फिनवट	२१००	५१८९	७२८९
४	धोकर	१५१०	३०४२	४५५२
५	बिलोलो	१४४०	३३६५	४८०५
६	देगलूर	३२५०	७२९३	१०५४३
७	मुळोड	२७३०	६५६६	९२९६
८	कंधार	१२५०	३६६०	४९१०
एकूण:-		२७,५६०	४१,९८२	६९,५४२

टिप:- लोहा तालुक याची आकडेवारी वेगळी जलब्ध नसल्याने सदरील माहितीचा समावेश कंधार तालुक्यात आहे.
 आधार:- कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील साखार कारखाने वर्ष १९९२-९३ या वर्षाकरिता.

अ. क्र.	तालुका	साखार कारखान्याचे नांव	सहकारी/छात्रजमी	गळित क्षमता (मे.टन) प्रति दिन	प्रत्यक्षा झालेले गाळप (मे.टन)	साखारेचे उत्पादन (मे.टन)
१	२	३	४	५	६	७
१	बिलोली	गोदावरी मंनार सहकारी साखार कारखाना मर्यादित, शंकरनगर.	सहकारी	२५००	१७७५०९	१८०१७
२	कंधार	कसंबर सहकारी साखार कारखाना मर्यादित, कसंबर.	—	१२५०	बंद	बंद
३	भांकर	भांकर सहकारी साखार कारखाना मर्यादित, पाटालवाडा.	—	१२५०	१२९४७०	१३४३६

आचार :- प्रादेशिक सहसंचालक (साखार), नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील दुग्ध संस्थांची तालुकावार माहिती सन १९९२-९३ या वर्षाकरिता.

अ. क्र.	दुग्ध संस्थांचे नाव	दुग्ध संस्थांची संख्या	सहासंस्थांची संख्या	गोळा केलेले दुग्ध एकूण दुग्ध (००० लिटर)	प्रती दिन सरासरी दुग्ध (००० लिटर)	श्रीतण्डांची संख्या	श्रीतण्डांची क्षमता (००० लिटरमध्ये)
१	२	३	४	५	६	७	८

दुग्ध संघ :-

नांदेड जिल्हा दुग्ध उत्पादक व पुरवठा सहकारी संघ मर्यादित, नांदेड	१	४१०	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक
ए. कू. ण :-	१	४१०	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक

इतर संस्था :-

नांदेड	१६	ताळुका निहाय उपलब्ध नाही.	१	१,००
२. हदगाव	४४	"	१	२
३. किनवट	६६	"	१	२
४. भोकर	५१	"	१	२
५. बिलोली	१०३	"	१	१०
६. देगलूर	७४	"	१	४
७. मुळोड	१०१	"	—	—
८. कंधार	१८८	"	१	४
ए. कू. ण :-	७२३	३८८३७	१२४७०	७

टिप :-

शेत्या दुग्धाची माहिती सन १९९२-९३ साठी

:- सहा.निर्बंध, सह.संस्था(दुग्धा), नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील अवर्षाण प्रवण कार्यक्रमाची प्रगति दर्शविणारा तक्ता १९९२-९३ या वर्षाकरिता
जिल्ह्यात या कार्यक्रमा अंतर्गत निवडलेल्या तालुक्यांची संख्या

- १) केंद्रिय पुरस्कृत
- २) राज्य पुरस्कृत
- ३) स्कूण

अ. क्र.	विकास भागाची	उपलब्ध शालेची आर्थिक तरतूद (रु. लाखात)	शालेला खर्च (रु. लाखात)	छात्रांची टक्केवारी	भौतिक साध्यांचा तपशील बाब परिमाण	लक्ष्य	साध्य	साध्य टक्केवारी
१	२	३	४	५	६	७	८	९
								१०

नि रं क

टिप :- जिल्ह्यात असा कार्यक्रम नाही.

आधार :- प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची
प्रगती, त्यावरील तरतूद व खर्च १९९२-९३.

या कार्यक्रमाखाली) :-	(१) तालुक्याची संख्या = १
असणा-या	(२) गावांची संख्या = २४६
	(३) एकूण लोकसंख्या = २,४३,१५८ (१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे).
	(४) अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या (१९९१) = ७२,१७२ (अपये हजारात).

अ.क्र.	विकास शीर्ष व उपशीर्ष	साठी झालेली तरतूद	मध्ये झालेला खर्च	टक्केवारी
१	२	३	४	५

(एक) कृषि व सैलग्न सेवा

१.	पीक संवर्धन	७,४६	७,४६	१००.००
२.	फलोत्पादन	७	७	१००.००
३.	मृद व जल संधारण	९,००	९,००	१००.००
४.	पशु संवर्धन	४,३१	४,३१	१००.००
५.	दुग्ध व्यवसाय विकास	१,२८	१,२८	१००.००
६.	मत्स्य व्यवसाय	६०	६०	१००.००
७.	वने	६२	६२	१००.००
८.	पणन, कोठारे व वखारी	-	-	-
९.	सहकार	४,२०	४,२०	१००.००
एकूण :-	कृषि व सैलग्न सेवा	२७,५४	२७,५४	१००.००

(दोन) ग्रामीण विकास

१.	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	२२,६२	२५,६८	११३.५३
२.	अवर्षण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम	-	-	-
३.	जवाहर रोजगार योजना	१,४४,६८	१,५२,३४	१०५.२९
४.	रोजगार हमी योजना	४,४६,२१	४,४६,२१	१००.००
५.	जमीन सुधारणा	-	-	-
६.	सामूहिक विकास	-	-	-
एकूण :-	ग्रामीण विकास	६,१३,५१	६,२४,२३	१०१.७५

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५
(तीन) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण				
१.	लघु पाटबंधारे	३५,५९	३५,६७	१००*३७
२.	जनप्रदाय क्षोत्र विकास कार्यक्रम	-	-	-
३.	आयाकट विकास	३७	३७	१००*००
४.	पूर नियंत्रण कामे	-	-	-
सकूण :- पाटबंधारे व पूर नियंत्रण		३५,९९	३६,०४	१००*३६
(चार) विधुत विकास				
सकूण :- विधुत विकास		१५,४१	१५,४१	१००*००
(पाच) उद्योग व छाणकाम				
१.	मोठे व मध्यम उद्योग	-	-	-
२.	ग्रामीण व लघु उद्योग	१,४०	१,४०	१००*००
सकूण :- उद्योग व छाणकाम		१,४०	१,४०	१००*००
(सहा) वाहतुक व दळणवळण				
१.	मोठी व लहान बंदरे	-	-	-
२.	अंतर्देशीय जल वाहतुक	-	-	-
३.	रस्ते विकास	१,२२,९९	१,२३,१६	१००*१४
सकूण :- वाहतुक व दळणवळण		१,२२,९९	१,२३,१६	१००*१४
(सात) सामान्य आर्थिक सेवा				
१.	पर्यटन	-	-	-
सकूण :- सामान्य आर्थिक सेवा		-	-	-
(आठ) सामाजिक आणि सामूहिक सेवा				
१.	सामान्य शिक्षण	३४,७१	३३,०८	९५*३०
२.	क्रिडा व युवक कल्याण	११	११	१००*००
३.	कला व संस्कृती	-	-	-
४.	तांत्रिक शिक्षण	-	-	-
५.	वैधकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये	-	-	-
६.	आरोग्य सेवा	२,६८	२,७८	१०३*७३

(पुढे चालू...)

तक्ता क्रमांक - ११*११ (समाप्त)

— १९८ —

१	२	३	४	५
७०	ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता	३२,८२	३३,१७	१०१*०७
८०	गृह निर्माण	—	—	—
९०	नगर विकास	५,८०	५,८०	१००*००
१००	साहित्य व प्रसिद्धी	—	—	—
११०	मागासवर्गीयांचे कल्याण	४४,६४	४४,६४	१००*००
१२०	कामगार व कामकार कल्याण	—	—	—
१३०	समाजकल्याण	—	—	—
१४०	पोषण	२१	१२	५७*१४
एकूण :- सामाजिक व सामूहिक सेवा		१,२०,९७	१,१९,७०	९८*९५
एकूण :- (एक ते आठ)		९,३७,७३	९,४७,४८	१०१*०४
(नव) म्हाझा योजनेखालील तरतूद		२४,७४	२४,७४	१००*००
(दहा) न्युक्लीयस बजेट		२,००	२,००	१००*००

टिप :- सदरील खर्च राज्य व केंद्र शासन या दोन्हींचा एकत्रित आहे.

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील वीस क्लमी कार्यक्रम १९९२-९३ वर्षाकरिता

कलम क्रमांक	बाब	परिमाण	उद्दिष्ट	साध्य
१	२	३	४	५
१०	<u>दाखल्याविरुद्धा संघर्षा</u>			
	अ) स्कात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	लाभधारक	४५९०	५४३७
	ब) जवाहर रोजगार कार्यक्रम	प्रत्येक	३४०८०	३४०५७
	क) लघु उद्योग नोंदणी	संख्या लाखात	४५०	५५२
७	<u>छोड्यांना पिण्याचे पाणी पुरविणे</u>			
	अ) छोड्यांना पिण्याचे पाणी पुरविणे	छोड्यांची संख्या	४५	४६
	ब) लोकसंख्या (अ.जा., अ.ज. व इतर)	लोकसंख्या	-	१५०९९
८	<u>सर्वांसाठी आरोग्य</u>			
	अ) मुलांची रोग प्रतिकार	संख्या	६२४५०	५९८१२
	शक्ती वाढविणे			
९	<u>कृषि मले हे प्रमाण</u>			
	अ) कृषि नियोजन शास्त्राक्रिया	संख्या	१७७००	१६१२१
	ब) सममूल्य शास्त्राक्रिया	संख्या	१७५००	९०३२
११	<u>अनुसूचित जाती/जमातींना न्याय</u>			
	अ) अनुसूचित जातीच्या कुटुंबांना	लाभधारक	५००३	५५७२
	अर्धासहाय्य			
	ब) अनुसूचित जमातीच्या कुटुंबांना	लाभधारक	३०३८	३६१४
	अर्धासहाय्य			
१२	<u>सर्वांसाठी गृहनिर्माण</u>			
	अ) इंदिरा आवास योजना	संख्या	२९१	१४१५
१५	<u>गलिच्छ वस्ती सुधारणा</u>			
	अ) गलिच्छ वस्ती सुधारणा	लोकसंख्या	२१३०	३०५६
१६	<u>वनीकरणासाठी नवीन धोरण</u>			
	अ) झाडे लावणे	लाखात	१०२००६	१४०१६
	ब) झाडे लावणे	हेक्टर	६१९५	८००८
१९	<u>ग्रामीण वीज पुरवठा</u>			
	अ) पंप संचांचे विद्युतीकरण	संख्या	४५०	१२३८
	ब) स्थानीय चुली	संख्या	२६५५	२६५५
	क) बायोगॅस बसविणे	संख्या	८००	८०५

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील विशेष घटक योजना १९९२-९३ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	मुख्य विकास शीर्षक	उपलब्ध झालेले आर्थिक तरतूद (रुपये लाखात)	झालेला खर्च (रुपये लाखात)	खर्चाची टक्केवारी
१	२	३	४	५
१.	कृषि व संलग्न सेवा	२८*५४	१४*२५	५० %
२.	ग्रामीण विकासाकरिता विशेष कार्यक्रम	८१*७२	१२१*९१	१४९ %
३.	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण	१०६*८३	७९*८९	७४ %
४.	विद्युत विकास	१४*००	१४*००	१०० %
५.	उद्योग	३*९४	२*८९	७३ %
६.	वाहतूक व दळणवळण	१३*६७	१७*४५	१२८ %
७.	सामाजिक व सामूहिक सेवा	७५*६८	७०*८४	९४ %
८.	विशेष केंद्रिय सहाय्य	७१*२२	७१*२२	१०० %
ए कू ण :		३९५*६०	३९१*४५	९९ %

आधार :- जिल्हा सभाज कल्याण अधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम संदर्भा वर्षा १९९२-९३.

(समये हजारात).

अ.क्र.	विधान-सभ्या मतदार संघाचे नाव	मतदार संघाला मंजूर तरतूद	मंजूर कामांची संख्या जुनी (अपूर्ण) कामे	संदर्भा वर्षातील नवीन कामे	रकूण	मंजूर कामांची अंदाजित किंमत	संदर्भा वर्षात झालेला रकूण खर्च
१	२	३	४	५	६	७	८
१	नांदेड	३०,००	१८	४६	६४	३८,४७	२४,४९
२	मुदळोड	३०,००	३५	२९	५४	३६,७७	३२,६१
३	कंधार	३०,००	१९	२२	४१	३१,११	२०,०९
४	मुळोड	३०,००	३०	२६	५६	३३,६७	२८,८२
५	बिलोली	३०,००	४१	१८	५९	२०,०३	१९,२४
६	भोकर	३०,००	२४	३३	५७	२,६३,२५	२०,१३
७	फिनवट	३०,००	२२	२१	४३	३४,६८	३०,४९
८	हदगाव	३०,००	२५	१८	४३	३३,३७	२०,६६
रकूण :-		२,४०,००	२०४	२१३	४१७	४,९१,३५	१,९६,५३

आधार :- विधानसभ्या, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील निवडक शेतमालांच्या सरासरी किंमती १९९२-९३ या वर्षाकरिता (प्रती क्विंटल, मूल्य रुपयामध्ये)

क्र.	मालाचे वर्णन	प्रकार	जुलै १९९२	ऑगस्ट १९९२	सप्टेंबर १९९२	ऑक्टोबर, ९२	नोव्हेंबर, ९२	डिसेंबर १९९२	जाने	फेब्रु-	मार्च १९९३	एप्रिल १९९३	मे ९३	जून १९९३	वर्षाची सरासरी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१*	गहू	शारबती	५२१	५२१	४७१	४७३	४७३	४९८	४८५	४५१	४२६	३७७	३७९	४०७	४५७
		२१८९	५२९	५२०	५१३	४७५	४७९	५०४	५१२	४५०	४०७	४०१	४१०	४०६	४६७
२*	ज्वारी	पांढरी	५३७	५३५	४८६	४८३	४८५	४५९	४७३	३७०	३६८	३३७	३३२	३३१	४३३
		सिकरीत	४५२	३९२	३६७	२२६	२०७	१९९	१९९	१९३	१८५	१३९	१३३	१३३	२३५
		पिवळी	४८५	४४१	३७५	२५३	२३८	२३७	२१०	१८६	१९३	१६९	१६०	१५५	२५९
३*	बाजरी	लोकल	३८९	३१०	२७०	२३९	२४०	२३६	२१५	१९५	१७८	१४३	१२६	२६७	२३४
४*	मका	-	३७३	३७२	३२५	२६६	२४१	२५२	२३८	२२७	२००	२०६	१९२	२४१	२६१
५*	तूर	-	११२८	१०८१	१०३६	९३२	८५२	९४३	९७७	८९७	८७३	८३५	८१७	८५२	९३६
६*	उडीद	-	७५२	७६६	६३०	६०३	५६८	६१३	६१७	६०५	६०६	६०८	६१६	६३५	६३५
७*	चणा	-	७२३	७२३	७०६	७१२	७५४	७९३	७८८	७४३	७८०	६९४	८०६	८७६	७५८
८*	मूग	-	१०९६	७५९	८०७	७१३	७४२	८८३	८८६	८६४	८०१	९७३	९६१	९७८	८७२
९*	गुळ	-	५६३	५७३	६००	७७३	६१७	६२३	५७२	६४१	६९७	७१३	७५१	८४३	६६४
१०*	सुरीमूल	-	१०९७	११६९	९०३	८७९	८४५	९४१	८६९	८४०	८६१	८७९	८३६	९६५	९२४
११*	डूडूमूग	-	१०७५	१२१४	११११	१०६१	७३८	१००४	९५६	८४९	८६६	८०५	८५३	९५४	९५७
१२*	करंडई	-	-	९२५	८४१	८५०	-	-	७२५	-	६३७	६३७	-	-	७६९
१३*	जवळ	-	-	-	-	-	-	-	-	९४२	-	७५७	-	-	८५०
१४*	तीळ	-	-	-	१३४३	१२८१	१२१२	१३६६	११७०	११९९	१२१४	-	१०३१	१२१२	१२२६

आधार :- नांदेड जिल्ह्यातील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समित्या.

जिल्हा नांदेड म्हायलयाच्या ठिकाणचे महत्त्वाच्या सरासरी किरकोळ किंमती १९९२ वर्षाकरिता.

(मूल्य ०.०० ख्यात)

अ. क्र.	मालाचे वर्णन	गुणवत्ता	परिस्थिती	मासिक सरासरी किरकोळ किंमती												वर्षाची सरासरी
				जानेवारी	फेब्रुवारी	मार्च	एप्रिल	मे	जून	जुलै	ऑगस्ट	सप्टेंबर	ऑक्टोबर	नोव्हेंबर	डिसेंबर	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
१	तांदूळ	बिपोटी	किलो	९.३०	९.५०	९.००	९.७५	१०.००	१०.००	९.७०	९.२५	९.५०	९.८०	१०.००	१०.००	९.६५
२	तांदूळ	हलका	"	६.३०	६.४३	६.५०	६.८७	७.००	७.००	७.००	७.००	७.००	६.७०	६.५०	६.५०	६.७३
३	तांदूळ	मध्यम	"	७.७०	७.८२	७.००	७.००	७.५०	७.५०	७.५०	७.५०	७.५०	७.५०	७.५०	७.५०	७.५५
४	गहू	(उत्तम) शिखती	"	५.६९	५.८०	५.६०	५.४७	५.६०	५.६०	५.८४	५.७५	५.७५	५.५८	५.६०	५.५०	५.६५
५	गहू	(हलका) लाल	"	५.३०	५.६२७	५.४२	५.१८	५.३४	५.४०	५.६०	५.६५	५.५१	५.२०	५.२५	५.१२	५.३८
६	ज्वारी	पांढरी टाळकी	"	६.६६	६.००	६.४२	६.५३	६.८४	६.८०	६.७२	६.२५	५.८५	६.०६	६.४०	६.३०	६.४०
७	ज्वारी	तंकीरीत नं.९	"	४.०५	४.४३	४.४२	४.७२	५.१०	५.२५	५.५१	४.७२	४.२५	३.४७	२.५०	२.७५	४.२६
८	जाजरी	लोकल	"	५.९०	५.५०	५.५०	६.००	६.००	७.००	७.००	६.७५	६.५०	५.३०	४.००	३.५०	५.७५
डाळी																
९	हरभारा	अळगा लोकल	"	७.००	७.००	७.७५	८.००	८.००	८.००	८.००	८.००	८.५०	८.९०	८.५०	९.२५	९.०८
१०	हरभारा	डाळ	"	८.८०	८.५५	८.६२	९.१८	९.००	९.००	९.६०	१०.००	१०.००	१०.०५	१०.५०	११.७५	९.५९
११	तूरडाळ		"	१६.८०	१५.२५	१५.७५	१६.७५	१७.००	१७.००	१७.८०	१८.००	१६.७५	१५.८०	१५.००	१४.६०	१६.३८
१२	उडीद	डाळ	"	१२.७०	१२.००	१२.१२	१२.००	१२.८०	१३.००	१३.४०	१३.५०	१२.५०	१२.५०	१२.२५	१२.००	१२.५६
१३	मूग	डाळ	"	१२.६०	१३.२५	१४.१२	१६.५७	१७.००	१७.००	१७.४०	१७.५०	१४.७५	१२.७०	१२.००	१३.००	१४.८२
१४	मसूर	डाळ	"	११.००	१०.१५	१०.७५	११.००	११.००	११.००	११.२०	१२.००	११.२५	११.००	११.००	१०.००	११.९९

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
<u>साजार व मूक</u>																
१५*	साजार डी-ग्रेड	किलो	८*३०	८*४७	८*३८	८*२५	९*३०	९*२५	९*४९	९*४०	९*२८	९*३२	९*४०	९*२०	९*००	
१६*	गूज लोकल	"	५*१०	४*८७	४*८८	५*००	५*८०	६*५०	६*९०	७*५०	७*२५	७*५०	६*००	७*७५	६*५०	
<u>तेल व खानिजे</u>																
१७*	मडिसगाये तेल लोकल	"	३८*७०	३६*८७	३५*८८	३६*००	३५*४०	३४*२५	३५*४०	३६*००	३५*५०	३६*००	३३*२५	३२*७५	३५*५०	
१८*	पायले (स्वस्त धान्य दुकान)	"	उ*ना	उ*ना	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	उ*ना	उ*ना	उ*ना	उ*ना	३०*००
१२*	वनस्पती तूप डाकडा	"	४५*६०	४२*७५	४०*००	४०*००	४२*४०	४१*००	४०*८०	४०*७५	४०*००	४०*६०	३९*००	३८*००	४०*९१	
२०*	दूधा शह्या लोकल मीटर		७*००	७*००	७*००	७*००	७*००	७*००	७*००	७*००	७*००	७*५०	९१*६०	१०*००	१०*००	७*७६
<u>मांस, मासे व मसाले</u>																
२१*	मांस बक-याये	किलो	४४*००	४४*००	४४*००	४४*००	४४*००	४४*००	४४*००	४४*००	४८*००	४८*००	४८*००	४८*००	४८*००	४५*६७
२२*	मासे	"	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००	२०*००
२३*	जडी सधासोत	डिझन	१२*००	११*६२	१०*५०	१०*५०	१०*५०	१०*५०	१०*५०	१०*५०	१०*५०	१०*५०	१०*५०	१२*००	१६*९०	११*३८
२४*	मोट मॉदरे	किलो	१*०३	१*२५	१*२५	१*२५	१*२५	१*२५	१*२५	१*२५	१*२५	१*२५	१*२५	१*२५	१*२५	१*२३
२५*	हळद पॉलोशा		२४*००	२३*५०	२२*००	२२*००	२८*००	२७*००	२७*००	२७*२५	२८*००	२८*४०	३०*००	३०*००	२६*४३	
२६*	कांडी	लोकल	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
२६*	मिरची सुकी	"	३७*८०	३६*२५	४६*५०	४९*५०	५८*६०	६०*००	६०*००	५४*००	४६*००	४४*४०	४०*००	३०*००	४६*८७	
<u>धाणोमाला व पळे</u>																
२७*	बटाटे	"	४*००	४*००	४*००	४*००	४*००	४*००	५*४०	४*००	४*००	४*००	४*००	६*००	४*२८	
२८*	कांदे	"	१*९०	१*५०	१*५०	१*००	१*५०	२*७५	४*००	३*००	३*००	३*००	३*००	४*००	२*५१	
२९*	कांडी	डिझन	३*००	३*००	३*००	३*००	३*००	३*००	३*२०	४*००	४*००	४*००	४*००	४*००	३*४३	
<u>पेये</u>																
३०*	चहा तीटोती	किलो	६०*००	६०*००	६०*००	६०*००	६०*००	६०*००	६०*००	६०*००	६०*००	६०*००	६०*००	६२*००	६०*१५	
	पूठ साधी १०० ग्रॅम		४*५६	४*४०	४*४०	४*४०	४*४०	४*६०	४*६०	४*६०	४*६०	४*६०	४*६०	४*६०	४*६०	

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
<u>जळगा, वोज व</u>																
<u>दिवाबत्ती</u>																
३२*	रॉकेल चावी छाप लिटर	२*८०	२*८०	३*८०	२*८०	३*८०	२*८०	२*८०	२*८०	२*८०	२*८०	२*८०	२*८०	२*८०	२*८०	२*८०
३३*	कोळसा लोकल ४० किलो	१६०*००	१६०*००	१६०*००	१६०*००	१६०*००	१६०*००	१६०*००	१६०*००	१६०*००	१६०*००	१६०*००	१६०*००	१६०*००	१६०*००	१६०*००
३४*	काडो पेटो चावीछाप १ नग	०*२५	०*२५	०*३०	०*३०	०*३०	०*३०	०*३०	०*३०	०*३०	०*३०	०*३०	०*३०	०*३०	०*३०	०*२९
३५*	जळाऊ लाकूड धावडा ४० किलो	३२*००	३२*००	३२*००	३२*००	३२*००	३२*००	३२*००	३२*००	३२*००	३२*००	३२*००	३२*००	३२*००	३२*००	३२*००
<u>कपडे</u>																
३६*	साडी जेतपूर १ नग	६४*००	६४*००	६४*००	६४*००	६४*००	६४*००	६४*००	६४*००	६४*००	६४*००	६४*००	६४*००	६४*००	६४*००	६४*००
३७*	सद-याचे कापड सुती मीटर	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	३०*००	३०*६३
३८*	टेरीकॉट शार्ट, टेरीकॉट (२१ वर्गाच्या तरणा- साठी) टेरीकॉट १ नग	९०*००	९०*००	९०*००	९०*००	९०*००	९०*००	९०*००	९०*००	९०*००	९०*००	९०*००	९०*००	९०*००	९०*००	९०*००
३९*	पोलक्याचे कापड २ x २ मीटर	४०*००	४०*००	४०*००	४०*००	४०*००	४०*००	४०*००	४०*००	४०*००	४०*००	४०*००	४०*००	४०*००	४०*००	४०*००
४०*	प्रांदरा सुती शार्ट (२१ वर्गाच्या तरणासाठी) शॉर्टी	५७*००	५७*००	५७*००	५७*००	५७*००	५७*००	५७*००	५७*००	५७*००	५७*००	५७*००	५७*००	५७*००	५७*००	५७*००
४१*	पिक्त किलो	१२५*००	१२५*००	१२५*००	१२५*००	१२५*००	१२५*००	१२५*००	१२५*००	१२५*००	१२५*००	१२५*००	१२५*००	१२५*००	१२५*००	१२५*४२
४२*	स्टोलची	१००*००	१०२*५०	१०*००	१०*००	१०*००	१०*००	१०*००	१०*००	१०*००	१०*००	१०*००	१०*००	१०*००	१०*००	१०९*३७

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
<u>वापरातील</u>																
<u>संकीर्ण वस्तु</u>																
४३	धुण्याचा साबण २५०	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००	१०.००
	५०१ बार ग्रॅमचे १ २ नग															
४४	अंगाचा साबण	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.३०	५.३०	५.३०	५.३०	५.४०	५.५०	५.३०	५.५०	५.३२	
	(कॅक्स) १ नग															
४५	पान आकडा (मध्यम)	४.००	४.७५	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	४.२०
	१०० नग															
४६	सुमारी झरडी	किलो १६.८०	१७.५०	१००.००	१००.००	१००.००	१००.००	१०१.६०	१०१.५०	१००.००	१०१.००	१०१.००	१०१.००	१०१.००	१०१.००	१०१.००
४७	खाणू लोळ	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००
४८	सिगारेट (ब्रिस्टोल) १० नग	४.२२	४.८०	५.१३	५.२५	५.५०	५.००	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	६.००	६.००	५.४३	
४९	विडी ७ नंबर २५ नग	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००
५०	खाते टाटा १ बाटली	१०.६०	१०.२५	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	१२.८०
५१	ट्यूबेस्ट कोलगेट	११.६०	११.६०	११.६०	११.६०	११.००	११.६५	१२.३५	१२.३५	१२.६५	१३.१२	१३.४०	१३.४०	१३.३०		
	१०० ग्रॅम १ ट्यूब															

टिप :- वरील वस्तूंच्या किंमती जिल्ह्याच्या ठिकाणाच्या ठराविक दकानातूनच गोळा केलेल्या आहेत व प्रत्येक वस्तूंच्या किंमतीची सरासरी पूर्णतः प्रतिनिधीत्व दर्शविणारी नसली तरीही माहिती स्या वस्तूंच्या किंमतीतील बदलांचा कल दर्शविण्यासाठी उपयुक्त ठरू शकतो.

अध्यापक :- जिल्हा सांख्यिकी अधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक.

पायाभूत वर्ष :- १९८२

अ.क्र.	महिना	वर्ष	अन्न	पान, सुपारी, तंबाखू इ.	इंधन व दिवाबत्ती	घारे	कापड बिछाना व पादत्राणे	संकीर्ण	सर्वसाधारण निर्देशांक
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१०	एप्रिल	१९९२	२५४	३१९	२७५	१७२	२१४	२६६	२५०
२०	मे	"	२५७	३२३	२७६	१७२	२१४	२६६	२५२
३०	जून	"	२६७	३२३	२७८	१७२	२१४	२६७	२५९
४०	जुलै	"	२७६	३२३	२७८	१८१	२१४	२७०	२६४
५०	ऑगस्ट	"	२७२	३२३	२७८	१८१	२१६	२७०	२६३
६०	सप्टेंबर	"	२७१	३३०	२७८	१८१	२१६	२७०	२६२
७०	ऑक्टोबर	"	२६४	३३०	२७८	१८१	२२१	२७०	२५९
८०	नोव्हेंबर	"	२६२	३३०	२७८	१८१	२२१	२७०	२५७
९०	डिसेंबर	"	२५७	३२९	२७८	१८१	२०८	२७६	२५४
१००	जानेवारी	१९९३	२५५	३३२	२७८	१८५	२०८	२८१	२५४
११०	फेब्रुवारी	"	२४९	३३२	२७८	१८५	२०८	२८४	२५०
१२०	मार्च	"	२४३	३३३	२७८	१८५	२०८	२८७	२४७
वार्षिक सरासरी			२६१	३२७	२७८	१८०	२१४	२७३	२५६

आधार :- कामगार आंदोलन यांचे कार्यालय, मुंबई.

नांदेड जिल्ह्यातील पोलीस दलाची एकूण संख्या १९९२-९३ या वर्षाकरीता.

अ.क्र.	बाब	संख्या
१	२	३

१. पोलीस दलाची संख्या

अ)	पोलीस उप मंडा निरीक्षक (वर्ग - १)	१
ब)	अधीक्षक	२
क)	सहाय्यक अधीक्षक	—
ड)	उप अधीक्षक	७
इ)	निरीक्षक	२२
फ)	उप निरीक्षक	१३०
ग)	जमादार	८५
ह)	हवालदार	४९९
ई)	शिपाई	१९३४
एकूण पोलीस दलाची संख्या		२६८०
२.	पोलीस ठाणे	३४
३.	आउट पोस्ट	२१
४.	सब पोस्ट	११
५.	लोक अप्स	३२
६.	पोलीस ठाणे, अ आउट पोस्ट व सब पोस्ट आदींची सोय असलेली गावे व शहरे	५६
पोलीस दलाचा एकूण खर्च (सुमारे लाखात)		९,०३.७२

आधार :- १) जिल्हा पोलीस अधीक्षक, नांदेड.
२) पोलीस उपमंडा निरीक्षक कार्यालय, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील गुन्ह्यासंबंधीची माहिती सन १९९३ या वर्षाकरिता.

अ. क्र.	गुन्ह्याचे प्रकार	प्रकरणांची संख्या	चौकशी चालू असलेली प्रकरणे	मागील वर्षाची कोर्टात चालू असलेली प्रकरणे	न्यायालयात चौकशी करण्यासाठी प्रविष्ट केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने काढून टाकलेली, शिक्षा दिलेली व जामीन दिल्यासह निकालात काढलेली प्रकरणे	निर्दोष म्हणून सोडलेली प्रकरणे	दोषी असलेली प्रकरणे	वर्षाच्या शेवटी न्यायालयातील प्रलंबित प्रकरणे
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	दखलमात्र गुन्ह्यास मदत करणे	-	-	-	-	-	-	-	-
२	दखलमात्र गुन्ह्याबाबत कट भारणे	-	-	-	-	-	-	-	-
३	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय याबाबतचे गुन्हे	२०६	४४	६२५	१७६	७	१०२	४५	६४५
४	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	१८२३	२२६	३०८७	१६३२	१९७	१२२	१०४	४२९६
५	व्यक्ति आणि मालमत्ता विषयक किंवा फक्त मालमत्ता विषयक गंभीर गुन्हे	८३९	११५	९४०	३२५	६	१२९	३७	१०९३
६	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे	१०२	१४	३५१	८४	३५	२९	४	३६७
७	मालमत्ता विषयक किरकोळ गुन्हे	१२८०	१६०	१२२०	६४१	२६	९७	६१	१६७७
८	वर न नोंदलेले, इंडियन पीनल कोड खालील इतर गुन्हे	७२२	७३	७८०	४५७	५९	२६	७६	१०७६
ए कू ण :- (१ ते ८)		४९७२	६३२	७००३	३३१५	३३०	५०५	३२९	९१५४

(पुढे चालू.....)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
<u>९. वर नमुद न केलेले इतर गुन्हे :-</u>									
(अ) विमोष किंवा स्थानिक कायद्यालातील दहालपात्र गुन्हे:	२८५८	८६२	२६३१	२७६७	-	-	१०३	३६९	४९२६
(ब) बी.एच.ओ.आर. १९४७ या कायद्यालातील गुन्हे:	-	-	३	-	-	-	-	-	३
एकूण (१ ते ९) :-	७८३०	१४९४	२६३७	६०८२	३३०	६०८	६९८	१४०८३	

आधार :- जिल्हा पोलीस अधीक्षक, नांदेड.

नांदेड जिल्हयातील दरंगात दाखाल केलेले गुन्हेगार, १९९२-९३ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	बाब	१९९२-९३		
		पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५
१	रेल्वे अधिनियम	७५	-	७५
२	मुंबई पोलिस अधिनियम	५८५	१०	५९५
३	मुंबई दारबंदी अधिनियम	३६५	१०	३७५
४	क्रिमिनल प्रोसीजर कोड अधिनियम	२८५	१५	३००
५	टारफोडी व घोरी	३२०	२०	३४०
६	छोटे दस्तऐवज व फसवणूक	२५	-	२५
७	छून	४८९	४०	५२९
८	डाके व दरोडे	२७५	७	२८२
९	हल्ला व दुखापत करणे	७	-	७
१०	पुस लागून पळविणे व बलात्कार करणे	६५	-	६५
११	लष्करी गुन्हे	-	-	-
१२	इतर गुन्हे	७१८	२७	७४५
एकूण :-		३२०९	१२९	३३३८

आधार :- अधीक्षक, नांदेड जिल्हा कारागृह, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील वरंगात दाखल झालेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटांनुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण १९९२-९३ या वर्षाविरिता

अ.क्र.	बाब	१९९२-९३		
		पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५
१.	<u>१८ वर्षाखालील</u>			
	१.१ अशिक्षित	१०	-	१०
	१.२ अशिक्षित, पक्त वाचता येणारे	१५	-	१५
	१.३ वाचता व लिहीता येणारे	७५	-	७५
२.	<u>१८ ते २१ वर्षा</u>			
	२.१ अशिक्षित	२५	-	२५
	२.२ अशिक्षित, पक्त वाचता येणारे	१००	-	१००
	२.३ वाचता व लिहीता येणारे	४००	-	४००
३.	<u>२२ ते ३० वर्षा</u>			
	३.१ अशिक्षित	२८५	४०	३२५
	३.२ अशिक्षित, पक्त वाचता येणारे	३०५	१५	३२०
	३.३ वाचता व लिहीता येणारे	४९०	२	४९२
४.	<u>३१ ते ४० वर्षा</u>			
	४.१ अशिक्षित	३२५	४०	३६५
	४.२ अशिक्षित, पक्त वाचता येणारे	३१०	३	३१३
	४.३ वाचता व लिहीता येणारे	३४५	२	३४७
५.	<u>४१ ते ६० वर्षा</u>			
	५.१ अशिक्षित	३२५	२०	३४५
	५.२ अशिक्षित, पक्त वाचता येणारे	१२५	-	१२५
	५.३ वाचता व लिहीता येणारे	७५	-	७५
६.	<u>६१ वर्षाविरती</u>			
	६.१ अशिक्षित	३०	७	३७
	६.२ अशिक्षित, पक्त वाचता येणारे	२०	-	२०
	६.३ वाचता व लिहीता येणारे	२९	-	२९
७.	<u>एकूण</u>			
	७.१ अशिक्षित	१०००	१०७	११०७
	७.२ अशिक्षित, पक्त वाचता येणारे	७७५	१८	७९३
	७.३ वाचता व लिहीता येणारे	१४१४	४	१४१८

आधार :- अधीक्षक, नांदेड जिल्हा कारागृह, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील दिवाणी व पौजदारी न्यायालयातील निकालात काढलेली कामे १९९२ या वर्षाकरिता.

वर्ष	दिवाणी				पौजदारी			
	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण
१९९२	२८६७	३९०७	२९४	२७६	६२०९	९९७	४२	३५७

टीप :- जिल्हा दंडाधिकारी व कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी ज्या प्रकरणावर निर्णय दिला आहे, अशा प्रकरणांचा समावेश नाही.
आधार :- जिल्हा व सत्र न्यायाधीश, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँका व त्यांची संख्या, त्यांच्या ठेवी व कर्ज विषयक ३१ मार्च, १९९३ रोजीची माहिती.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	बँकांची कार्यालये असलेली गावे व शहरे	बँकेतील कर्ज-चा-याची संख्या	वर्गीकृत बँका (संख्या)	बँकांची कार्यालये (संख्या)	अवर्गीकृत बँकांच्या ठेवी (लाखा रुपये)	वर्गीकृत बँकांच्या आंगण रकमा (लाखा रुपये)	सहकारी बँका
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	<u>जिल्हा बेरीज</u>	१४२	९३२	१६	६८	२७८७६.३२	२५३४७.४३	१६२
	<u>तालुका</u>							
१	नांदेड	२१	५५०	१६	२७			३४
२	हदगाव	१६	४२	३	५			१७
३	किनवट	१४	५४	२	६			१३
४	भोकर	१२	४३	४	७			११
५	बिलोली	३०	९२	४	१			३२
६	देगलूर	११	७३	४	५			१२
७	मुळेड	११	२६	२	३			१५
८	कंधार	२७	५२	५	६			२८

टिप :- रकाना क्रमांक ४ ची माहिती मार्गदर्शी बँकाअधिकारी यांना बराच पाळुरावा करूनसुद्धा प्राप्त झाली नाही, म्हणून सदरील माहिती जिल्हा सहाय्यकी कार्यालय, राष्ट्रीय उत्पन्न शाखेतून संकलित केली असून ही माहिती कमी जास्त होण्याची शक्यता आहे.

मार्गदर्शी बँक अधिकारी, नांदेड.

तकता क्रमांक :- १४०२

नांदेड जिल्हयातील ३१ मार्च, १९९३ रोजी चाळू असलेल्या संयुक्त भांडवली संस्था.

अ.क्र.	रोजीची स्थिती	भागाद्वारे मर्यादित केलेल्या संस्था	"हमीद्वारे मर्यादित असलेल्या आणि नफ्यासाठी काम न करणा-या संस्था"	एकूण		
१	२	३	४	५	६	७
१०	३१ मार्च, १९९३	८	८६	१	-	९५

आधार :- कंपनी व्यवहार काते, उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली.

नांदेड जिल्ह्यातील उत्तरविलेल्या विमापत्रांची संख्या
व विम्याची रक्कम १९९२-९३ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	बाब	परिमाण	वर्ष
			१९९२-९३
१	२	३	४

१.	शाखा	संख्या	४
२.	उत्तरविलेली विमापत्रे	संख्या	१९,४६७
३.	व्यापक विमापत्रे	संख्या	२,८५५
४.	विम्याची रक्कम	(हजार रुपयात)	५८,५८,९८

आधार :- व्यवस्थापक, भारतीय जीवन विमा निगम, शाखा - नांदेड,
तारारसिंग मार्केट, नांदेड, भाणेकर आणि देगलूर.

नांदेड जिल्ह्यातील चित्रपटगृहाविषयी आकडेवारी १९९२-९३ या वर्षाकरिता

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	चित्रीओ केंद्राची संख्या	कार्य स्वस्थाची संख्या	चित्रपट गृहे प्रत्येक छोळासाठी असलेली आसन क्षमता	संख्या	फिरती चित्रपट गृहे प्रत्येक छोळासाठी असलेली आसन क्षमता	वसूल केलेला करमणूक कर (रुपये लाखात)
१	२	३	४	५	६	७	८
	जिल्हा बेरीज	१०४	२१	१३, ९३८	२२	२५००	५६.०७
	तालुका						
१.	नांदेड	१८	८	६, ३७७	२	१३००	५८.४१
२.	हदगाव	१२	१	६९३	७	७००	१.८२
३.	किनवट	१२	२	१, २९१	९	९००	२.३४
४.	भांकर	४	२	६०९	१	१५०	१.५८
५.	बिलोली	२५	४	२, ४६९	-	-	३.७९
६.	देगलूर	१०	२	१, ४५८	१	१५०	६.२५
७.	मुळोड	७	१	७०७	-	-	०.६२
८.	कंधार	१६	१	३३४	२	३००	१.२६

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणूक व खातेदारांची संख्या.

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	योजना	१९९२-९३	१९९१-९२	मधील गुंतवणूक नक्ता	१९९२-९३	मधील गुंतवणूक नक्ता
		अखेरीस एकूण खातेदारांची संख्या	ढोबळ		ढोबळ	
१	२	३	४	५	६	७
१.	ज्वाल कार्यालय (बचत खाते)	१,११४	३६१*१५	(+)	१०*२३	१११*९२
२.	तंचित मुदत ठेव	-	८*२७	(-)	६*९०	५*९५
३.	पुनरावर्ती ठेव	६२,५६०	७२४*३७	(+)	१५८*५९	२१८*४२
४.	तमबद्धा ठेव (१, २, ३ व ५ वर्षांचे)	२५५	१२०*२२	(+)	७८*३१	२३*०३
५.	सार्वजनिक भाषिण्य निर्वाह निधी (ज्वाल खाते + स्टेट बँक)	२११	४०*६५	(+)	३६*३६	७१*३४
६.	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे (२ ते ७ वी मालिका)	-	-	(-)	१५५*९७	१३२*८७
७.	इंदिरा विकास पत्रे	-	२०४*५९	(+)	११६*२२	१०५*२७
८.	व्हिसान विकास पत्रे	-	३४२*७६	(+)	३२७*४९	३६४*९८
९.	मासिक प्राप्ती योजना	२५३	४४*५२	(+)	३३*७८	५४*५१
१०.	राष्ट्रीय बचत योजना १९८७-९२	८४	१५७*३०	(+)	१५६*१९	१३*३९
११.	सामाजिक सुरक्षा प्रमाणपत्रे	-	-	-	-	-
१२.	इतर सर्व योजना	-	-	(+)	०*१०	-
१३.	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे (आठवी मालिका)	-	१८६*०२	(+)	१८६*०२	२३५*०५
ए कू ण :-		६४,४७७	२१८९*८५	(+)	१०२०*१२	१०५५*६२

टिप :- नांदेड जिल्ह्याचे १९९२-९३ या वर्षाचे नक्ता अल्पबचत गुंतवणूकीचे उद्दिष्ट ७००*०० लक्षात

नांदेड तंचालक, अल्पबचत, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील तालुकानिहाय गोळा केलेला जमीन मंडसूल १९९२-९३ या वर्षाकरीसाठी.

(रमये वजारात)

अ. क्र.	तालुका	चालू वर्षाची जमीन मंडसूलाची सकात्रात मागणी (पूर्वीच्या वर्षाची जमा रक्कम सोडून)	सकात्रात जमीन मंडसूलाची धाकजाकी (अधिकृत व अनुाधिकृत)	सकात्रात मंडसूलाची एकूण मागणी (३ + ४)	सूट	निलीजत वसूली	वसूली पात्र	प्रत्यक्षा वसूली	जातेदा रांची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	जिल्हा बेरीज	१०,०४	४५,१०	५५,१४	-	-	५५,१४	३१,७२	३६७४८८
	तालुका								
१	नांदेड	१,६६	१,५३	३,१९	-	-	३,१९	३,१२	३७९०६
२	हदगांव	१,३५	३,५८	४,९३	-	-	४,९३	३,७९	५३७०४
३	फिनवट	५५	६३	१,१८	-	-	१,१८	९७	३६३५१
४	भाोकर	८३	२,७१	३,५४	-	-	३,५४	२,२४	३३८६७
५	जिलोली	२,७५	१३,२३	१५,९८	-	-	१५,९८	८,५७	६९९१५
६	देगलूर	८९	३,९१	४,८०	-	-	४,८०	१,८५	३१०५०
७	खोड	६२	७,२६	७,८८	-	-	७,८८	३,७९	४५१२१
८	व्हार	५६	४,८९	५,४५	-	-	५,४५	३,७६	५९५७४
९	लोहा	८३	७,३६	८,१९	-	-	८,१९	३,६३	

आधार :- जिल्हाधिकारी नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील तालुकावार छापखाने आणि छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियतकालिके
१३१ मार्च, १९९३.

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	मुद्रणा-लयाची संख्या	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके					वर्तमानपत्रे व नियतकालिके					
			दैनिके					साप्ताहिके					
१.	२.	३.	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	स्कूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	स्कूण	
१.	२.	३.	४.	५.	६.	७.	८.	९.	१०.	११.	१२.	१३.	
<u>जिल्हा बेरीज</u>			१७४	४३	१	—	७	५१	१२६	५	—	२३	१५४
<u>तालुका</u>													
१.	नांदेड	१२१	४२	१	—	—	७	५०	१०४	५	—	२२	१३१
२.	हदगांव	६	—	—	—	—	—	—	२	—	—	—	२
३.	किनवट	११	१	—	—	—	—	१	४	—	—	—	४
४.	भोकर	५	—	—	—	—	—	—	२	—	—	—	२
५.	बिलोली	११	—	—	—	—	—	—	३	—	—	—	३
६.	देगलूर	७	—	—	—	—	—	—	४	—	१	—	५
७.	मुळोड	५	—	—	—	—	—	—	२	—	—	—	२
८.	दंधार	८	—	—	—	—	—	—	५	—	—	—	५

(पुढे चालू.....)

अ. क्र.	जिल्हा/तालुका	भाषणें व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके									
		मासिके			मासिके						
१.	२.	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण
१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५
	जिल्हा बेरीज	४	-	-	-	४	७	-	-	१	८
	तालुका										
१.	नांदेड	४	-	-	-	४	७	-	-	१	८
२.	हदगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३.	किनवट	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४.	भोकर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५.	बिलोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६.	देगलूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
७.	मुखोड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
८.	कंधार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदूळ, गहू व साखार १९९२-९३ या वर्षाकरिता.
(आकडे "००" टनामध्ये)

तांदूळ			गहू			साखार			नियमित/रास्त धान्य वाटप दुकाने (संख्या)
जिल्हा मुख्यालय	जिल्ह्यातील इतर ठिकाणे	सकूण (१ + २)	जिल्हा मुख्यालय	जिल्ह्यातील इतर ठिकाणे	सकूण (४ + ५)	जिल्हा मुख्यालय	जिल्ह्यातील इतर ठिकाणे	सकूण (७ + ८)	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
७	४,६	५,५	२,५	१५,०	१७,५	२,५	७,६	१०,१	१८२३

आधार :- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील मागणी व वसूल केलेले धान्य १९९२-९३ वर्षाकरिता

मागणी (सर्व धान्याची एकूण मागणी)	लेव्ही वसूल केलेले धान्य							(आकडे "१" टनामध्ये) मागणीची वसुलीची टक्केवारी
	तांदूळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	इतर	एकूण		
१	२	३	४	५	६	७	८	

नि रं क

आधार :- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, नांदेड

नांदेड जिल्ह्यातील १९९१ मधील लोकसभेचा निवडणूक व १९९० मधील विधानसभेचा निवडणूक यासंबंधी आकडेवारी.

अ. क्र.	मतदार संघाचे नाव	एकूण मतदारांची संख्या	मतदान केल्या मतदारांची संख्या		एकूण	एकूण मतदारांच्या संख्येची झालेल्या मतदानाची टक्केवारी
			पुरुष	स्त्रिया		
१	२	३	४	५	६	७
१)	लोकसभा, नोव्हेंबर, १९९१, ३० - नांदेड	१०,८२,३१६	३,००,१६८	१,९९,९५४	५,००,१२२	४६.२०
	एकूण	१०,८२,३१६	३,००,१६८	१,९९,९५४	५,००,१२२	४६.२०
२)	विधानसभा - फेब्रुवारी, १९९०					
१)	१६८ - फिनवट	१,३७,४२१	४८,७८४	४२,००२	९०,७८६	६६.०६
२)	१६९ - हदगाव	१,५२,८८१	५५,४८७	४८,७६५	१,०४,२५२	६८.१९
३)	१७० - नांदेड	२,२७,८०६	७७,५२५	६२,६२८	१,४०,१५३	६१.५५
४)	१७१ - मुदखोड	१,६१,३३२	६०,०९९	४९,४४७	१,०९,५४६	६७.९०
५)	१७२ - भोकर	१,४८,५३६	५२,२७२	४५,८५९	९८,१३१	६६.०६
६)	१७३ - बिलोली	१,९४,२१६	६९,२३९	५९,०८४	१,२८,३२३	६६.०७
७)	१७४ - मुखोड	१,७४,४७९	५४,७५८	४२,३२९	९७,०८७	५५.६४
८)	१७५ - कंधार	१,७३,२३१	५८,५८०	४८,७२६	१,०७,३०६	६१.९३
	एकूण विधानसभा	१३,६९,९३२	४,७६,८१४	३,९८,८४०	८,७५,६५४	६३.९१

(पुढे चालू.....)

अ.क्र.	मतदार संघाचे नांव	पक्षावार मते मिळालेल्यांची संख्या						स्वतंत्र
		भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी	बहुजन समाज पार्टी	राष्ट्रीय काँग्रेस(आय)	शेतकरी कामगार पक्ष	मुस्लीम लीग	भारतीय रिपब्लिकन पक्षा	
१	२	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१)	लोकसभा - नोव्हेंबर, १९९१;	-	७,०६७	२,५१,०२१	-	-	-	३३,७३३
	३० - नोंद - एकूण :-	-	७,०६७	२,५१,०२१	-	-	-	३३,७३३
२)	विधानसभा - फेब्रुवारी, १९९०							
१)	१६८ - किनवट	४६,४४९	२४०	२८,२५८	-	-	-	३,०६९
२)	१६९ - हदगांव	-	१८४	३१,७३९	-	-	१८,९३६	१५,४१४
३)	१७० - नोंद	-	२१६	३३,२७०	-	१२,८३२	२५,२०५	५,६७४
४)	१७१ - मुढोड	-	-	३१,४०३	-	-	-	३०,८२९
५)	१७२ - धोकर	-	७,३१७	२२,८३८	-	-	-	३९,१४८
६)	१७३ - बिलोली	-	५६५	७५,५१२	-	-	-	५,६४१
७)	१७४ - मुढोड	-	१,०२८	४०,१००	-	-	४,०९६	२६,३४८
८)	१७५ - कंधार	-	१,२७१	१९,६५०	३०,१९५	-	-	३२,२३५
	एकूण विधानसभा	४६,४४९	१०,८२१	२,८२,७७०	३०,१९५	१२,८३२	४८,२३७	१,५८,३५८

(पुढे चालू.....)

अ.क्र.	मतदारसंघाचे नांव	पक्षावार मते मिळालेल्यांची संख्या				
		राष्ट्रीय काँग्रेस (एस)	जनता दल	भारतीय जनता पक्ष	दूरदर्शी पार्टी शिवासेना	
१	२	१५	१६	१७	१८	१९
१)	लोकसभा - नोव्हेंबर, १९९१ -	—	८१,०५२	—	—	१,१८,६५९
	३० - नांदेड - एकूण	—	८१,०५२	—	—	१,१८,६५९
२)	विधानसभा - फेब्रुवारी, १९९०					
१)	१६६ - किनवट	८४२	—	—	—	१०,२०३
२)	१६९ - हदगांव	१,१०२	८,९०८	२५,४४२	—	—
३)	१७० - नांदेड	४८०	११,८९४	—	२७३	४८,६४५
४)	१७१ - मुदखोड	—	२०,०६१	२३,७५७	७४१	—
५)	१७२ - भोकर	—	६,११९	—	७४	२०,३५१
६)	१७३ - बिलोली	—	३५,६१२	—	२२४	८,१२७
७)	१७४ - मुखोड	—	२,५१४	—	—	२१,०५९
८)	१७५ - कंधार	—	—	—	१७२	२१,८१५
एकूण विधानसभा		२,४२४	८५,१०८	४९,२०६	१,५१४	१,३०,१९९

आधार :- जिल्हाधिकारी (निवडणूक शाखा), नांदेड.

नांदेड जिल्ह्यातील अधिकारी प्रवासी योजनेसाठी असलेल्या बंगल्याची ताबुकावार यादी ३१-३-१९९३ या दिवशीची.

अ.क्र.	ताबुका	बंगल्याचे नांव व पत्ता
१	२	३

१. नांदेड
- १) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, भावन, स्नेह नगर, नांदेड.
 - २) पाटबंधारे डाक बंगला, नांदेड.
 - ३) शासकीय विभाग गृह, वसरणी.
 - ४) शासकीय वन विभाग गृह, वीजराबाद, नांदेड.
 - ५) सार्वजनिक बांधकाम विभाग गृह, स्नेह नगर, नांदेड.
 - ६) सार्वजनिक बांधकाम विभाग गृह, मुदखोडे (जं.).
 - ७) विभागीय कार्यालय विभाग गृह, रा. प., नांदेड.
 - ८) मध्यवर्ती बस स्थानक विभाग गृह, रा. प., नांदेड.
 - ९) पाटबंधारे विभाग गृह, अर्जन, ता. जि. नांदेड.

२. हदगांव
- १) शासकीय विभाग गृह, हदगांव.
 - २) शासकीय विभाग गृह, तामसा.
 - ३) शासकीय विभाग गृह, सिबदरा.
 - ४) शासकीय विभाग गृह, दिवायत नगर.
 - ५) शासकीय विभाग गृह, अंबाळा.
 - ६) उर्ध्व पेनगंगा प्रकल्प विभाग गृह, हदगांव.
 - ७) जिल्हा परिषद लघु पाटबंधारे विभाग गृह, हदगांव.

३. किनवट
- १) शासकीय विभाग गृह, माहूर.
 - २) शासकीय विभाग गृह, मांडवी.
 - ३) जिल्हा परिषद विभाग गृह, किनवट.
 - ४) मध्यम प्रकल्प विभाग, निरीक्षण डाक बंगला, गोकुंदा.
 - ५) वन विभाग गृह, किनवट.
 - ६) वन विभाग गृह, राजगड.
 - ७) वन विभाग गृह, माहूर.
 - ८) वन विभाग गृह, सावरी.
 - ९) वन विभाग गृह, जलधारा.
 - १०) शासकीय विभाग गृह, किनवट.
 - ११) मध्यवर्ती बस स्थानक, रा. प., किनवट.
 - १२) मध्यवर्ती बस स्थानक, रा. प., माहूर.

- ४) भाोकर
- १) शासकीय विभाग गृह, भाोकर.
 - २) शासकीय विभाग गृह, उमरी.
 - ३) शासकीय विभाग गृह, किनी.
 - पाटबंधारे व्यवस्थापन विभाग विभाग गृह, उमरी.

(पुढे चालू.....)

१	२	३
५. बिलोली	१) शासकीय विश्राम गृह, बिलोली. २) शासकीय विश्राम गृह, धर्माबाद. ३) शासकीय विश्राम गृह, कोंडलवाडी. ४) शासकीय विश्राम गृह, नसी. ५) शासकीय विश्राम गृह, नायगाव. ६) जिल्हा परिषद विश्राम गृह, बिलोली. ७) पाटबंधारे डाक बंगला, नायगाव. ८) पाटबंधारे विश्राम गृह, छातगाव. ९) जि.प.स्टोअर शोड विश्राम गृह, धर्माबाद. १०) नगर पालिका विश्राम गृह, धर्माबाद. ११) मध्यम प्रकल्प विश्राम गृह, निरीक्षण डाक बंगला, कडाळा.	
६. देगलूर	१) जिल्हा परिषद विश्राम गृह, नरंगल. २) शासकीय विश्राम गृह, देगलूर. ३) पाटबंधारे विश्राम गृह, करडखोड.	
७) सुखोड	१) शासकीय विश्राम गृह, सुखोड. २) पाटबंधारे विश्राम गृह, तुंडाळा. ३) शासकीय विश्राम गृह, मुकरमाबाद. ४) जिल्हा परिषद विश्राम गृह, मुकरमाबाद.	
८) कंधार	१) शासकीय विश्राम गृह, कंधार. २) शासकीय विश्राम गृह, सौनखोड. ३) शासकीय विश्राम गृह, माळेगाव. ४) शासकीय विश्राम गृह, लोहा. ५) पाटबंधारे विश्राम गृह, बास्त. ६) महालिंगी प्रकल्प विश्राम गृह, कॅम्प बोळका. ७) महालिंगी प्रकल्प विश्राम गृह, कॅम्प कंधार. ८) नगर पालिका विश्राम गृह, लोहा. ९) मध्यम प्रकल्प विश्राम गृह, निरीक्षण डाक बंगला, जानापुरी.	

टिप :- १) नांदेड जिल्हयातील एकही एम.टी.डी.सी.चा डाकबंगला/निरीक्षण डाक बंगला/विश्राम गृह नाही. (२) नगर परिषद, धर्माबाद व लोहा येथे विश्राम गृह असून जिल्हयातील इतर नगर परिषदांचे विश्राम गृह नाहीत.

आधार :- १) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नांदेड.
२) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, भोकर.
३) कार्यकारी अभियंता, नांदेड पाटबंधारे मंडळ, नांदेड.
४) कार्यकारी अभियंता, मध्यम प्रकल्प विभाग, नांदेड.
५) कार्यकारी अभियंता, बांधकाम विभाग, जिल्हा परिषद, नांदेड.
६) ज्येष्ठ वन संरक्षक, नांदेड.
७) विभाग निरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य परिषदन मंडळ, नांदेड.
८) मुख्याधिकारी, नगर परिषद, धर्माबाद आणि लोहा.

नांदेड जिल्ह्यातील निवडक निदेशांकाचे कल.

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष					
			१९६०-६१	१९७०-७१	१९८०-८१	१९९०-९१		
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१.	क्षेत्रफल व लोकसंख्या		१९६१	१९७१	१९८१	१९९१		
(१)	क्षेत्रफल	चौ.कि.मी.	३१०३३३.३	१०४९२.०	१०५०२.०	१०५३८	—	—
(२)	लोकसंख्या एकूण	"०००" संख्या	१०,८०	१३,९८	१७,४९	२३,३०	—	—
(३)	लोकसंख्येचा भौगोलिक घनता प्रती चौ.कि.मी. मागे	संख्या	१०४	१३३	१६६	२२१	—	—
(४)	एकूण कामगारांसाठी शेतकरी व शेत-टक्केवारी मजूर दोघे मिळूनची टक्केवारी		७७.९९	७९.६०	६३.३८	७८.१३	—	—
२.	कृषि व जल सिंचन							
(१)	जंश्ल व्याप्त क्षेत्र	हजार हेक्टर	७९	८०	८०	८९	उ.ना.	उ.ना.
(२)	लागवडीलायक क्षेत्र	"-" "	८,५१	८,३१	८,३६	८,४९	उ.ना.	उ.ना.
(३)	दर शेतमजूरामागे शेतकरीसह लागवडीलायक क्षेत्र	हेक्टर	१.९०	२.१०	१.५०	१.१७	उ.ना.	उ.ना.
(४)	लागवडीखालील एकूण क्षेत्र	हजार हेक्टर	७,०६	७,४५	७,७०	७,७७	उ.ना.	उ.ना.
(५)	निष्कल कलेल क्षेत्र	"-" "	६,९०	७,१२	७,२८	७,३८	उ.ना.	उ.ना.
अ)	अन्नधान्य पिकाखालील क्षेत्र	"-" "	४,५१	४,५०	४,८९	४,६३	उ.ना.	उ.ना.
ब)	उसाखालील क्षेत्र	"-" "	३	४	५	१४	उ.ना.	उ.ना.
क)	भुईमुगाखालील क्षेत्र	"-" "	१८	२७	१५	६	उ.ना.	उ.ना.
घ)	उपाशीखालील क्षेत्र	"-" "	१,८९	१,९६	२,०८	२,३६	उ.ना.	उ.ना.

(नि. ना.)

१	२	३	४	५	६	७	८	९
(६)	दर शीतमधुरामागे शीतक-परसड निष्क हेक्टर पेरलेले क्षेत्र (१९६१, १९७१, १९८१ व १९९१ जनगणनेप्रमाणे)		१५३	१८०	१३०	१०२	उ.ना.	उ.ना.
(७)	निष्क लागवडीखालील क्षेत्राची टक्केवारी एकापेक्षा अधिकावेळा लागवडीखालील क्षेत्राची टक्केवारी		२२६	४६०	५०९	५३८	उ.ना.	उ.ना.
(८)	सकूण ओलिताखालील क्षेत्र हजार हेक्टर		१०	२७	४०	३,८४	उ.ना.	उ.ना.
(९)	सकूण ओलिताखालील क्षेत्राची सकूण टक्केवारी लागवडीखालील क्षेत्राची टक्केवारी		१५८	३६०	५३८	४९३५	उ.ना.	उ.ना.
(१०)	निष्क ओलिताखालील क्षेत्र हजार हेक्टर		८	२६	२९	१,९२	उ.ना.	उ.ना.
(११)	कातव्याने मिजणारे क्षेत्र	-- --	-	८	उ.ना.	८	उ.ना.	उ.ना.
(१२)	पेडीरीने मिजणारे क्षेत्र	-- --	७	१४	१२	२०	उ.ना.	उ.ना.
(१३)	इतर साधनांनी मिजणारे क्षेत्र	-- --	१	४	१७	१,७२	उ.ना.	उ.ना.
(१४)	ओलिताखालील क्षेत्र							
	अ) अन्नधान्ये हजार हेक्टर		४	१४	२१	१,९८	उ.ना.	उ.ना.
	ब) ऊस -- --		३	४	४	१२	उ.ना.	उ.ना.
	क) मुरईमुग -- --		-	-	५	४	उ.ना.	उ.ना.
	ड) फळ व भाजीपाला -- --		उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	१०	उ.ना.	उ.ना.
	इ) कापूस -- --		उ.ना.	-	१	१,१४	उ.ना.	उ.ना.
२	मूद तैयारणाची कामे							
(१)	बांधणीदस्तीखालील क्षेत्र हजार हेक्टर		१३७	-	-	-	उ.ना.	उ.ना.
(२)	मत्स्यखालील क्षेत्र	-- --	-	-	-	-	उ.ना.	उ.ना.
(३)	अन्य खालील क्षेत्र	-- --	-	-	-	-	उ.ना.	उ.ना.

१	२	३	४	५	६	७	८	९
३	कृषि विषयक अवजारे		१९६१	१९६६	१९७३	१९७८	१९८३	१९८७
(१)	नागर							
	अ) लाकडी	संख्या	८३,४७५	७९,७१३	७९,३२८	८५,३७४	९०,६३६	१,०४,८२१
	ब) लोखंडी	"	१,५५०	३,६२८	५,०४०	६,१२९	४,५०१	१४,५५३
(२)	जलसंचनाकरिता तेलावर चालणारे पंप	"	६३३	१,०७७	१,५३०	१,१७०	५९१	१,८३३
(३)	संचनाकरिता विद्युत पंप	"	३०	३४२	३,५४२	७,७१५	११,६६६	१६,८७०
(४)	उसाचे चरक							
	अ) शक्तीवर चालणारे	संख्या	१०१	१५४	७२	१६३	२०७	१३८
	ब) बैलाच्या मदतीने चालणारे	"	४४५	३००	६७	९१	७०	९१
(५)	पशुधान							
	१) स्कूण पशुधान	संख्या हजारत	१०,००	९,९२	९,६०	११,१६	११,८८	१३,९१
	२) तीन वर्षांवरील एका बैलजोडीमागे लागवड केलेले निष्कलक्षोत्र	हेक्टर	६३८	६१३	६९९	६३६	६४६	६२२
	३) स्कूण कोंबड्या	संख्या हजारत	१,६०	८७	१,४५	२,४८	२,८३	३,३३
(६)	नोंदणीकृत कारखाने व कर्मचारी							
	१) चालू कारखाने	संख्या	४२	४२	६९	१३३	२०६	२०७
	२) कामगारांची दैनिक सरासरी	"	६०१५	५९१३	८१०२	९३५३	७१४७	८९६७
	३) एक लाख लोकसंख्येमागे नोंदणीकृत कारखान्यात मजुरांची संख्या (१९६१, १९७१, १९८१ व १९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे)	"	५५७	४२३	५७९	५३५	४०९	३८५
(७)	विद्युत							
	१) उत्पादन	दशलक्षां तासांपर्यंत	११०८२	—	—	—	—	—

१	२	३	४	५	६	७	८	९
(२) कायर	दशालक्षा तासामध्ये किलोवॅट	१०६१२	२५०४६६	३९०१९५	८२१०६७	८९७०९२	२२२५०२१	
(३) विद्युतीकरण झालेली शादरे	संख्या	४	११	११	१३	१३	१३	१३
(४) विद्युतीकरण झालेली गावे	"-	-	४४५	१२८१	१४८१	१४८१	१४८०	१५८०
(६) सहकारी संस्था								
अ) कृषि सहकारी पतसंस्था	संख्या	८७	९५३	९५२	९७५	९७७	९८०	९८०
ब) कृषि बिगर पतसंस्था	"-	११	१७२	३४३	७५७	७८६	८७०	८७०
क) बिगर शेती आणि बिगर पतसंस्था संख्या		७३	३४३	७३०	१५९७	१६७०	१७२९	१७२९
(२) कनासद								
अ) कृषि सहकारी पतसंस्था	संख्या	४७१३७	१०१०८९	२११४०४	३३७६५२	३३९८६७	३५४३९८	३५४३९८
ब) कृषि बिगर पतसंस्था	"-	४२५१	१९०८८	४७७७४	३९६१५	३६८९०	४४८६८	४४८६८
क) बिगर शेती आणि बिगर पतसंस्था	"-	८१२७	२९४७८	६४८८८	११८४८६	११९०५५	११६५५३	११६५५३
(३) टोळी हांडव								
अ) कृषि सहकारी पतसंस्था	सम्ये हजारत	९९९१	१०२५३९	३९६५४९	२९६३६८५	२५११४४०	२८१२८०५	२८१२८०५
ब) कृषि बिगर पतसंस्था	"-"	१५४६	४७१६९	४८०८७	५७२०	६०८२	६५१७	६५१७
क) बिगर शेती आणि बिगर पतसंस्था	"-"	२०३९	१७२५८	१०७३९०	३१२८७७	३७४०५८	५७०६६७	५७०६६७
(४) दिलेले कर्ज								
अ) कृषि सहकारी पतसंस्था	सम्ये हजारत	८२५६	११२३६३	३७७१३६	१०५२७७२	२८४०९५६	१५५९४८३	१५५९४८३
ब) कृषि बिगर पतसंस्था	"-"	-	-	-	-	-	-	-
क) बिगर शेती आणि बिगर पतसंस्था	"-"	१२६	१४११	११६२५	-	-	-	-
९. शिक्षण (प्राथमिक)								
अ) संस्था	संख्या	९८३	१५८६	१७०९	२०३४	१९००	२०३१	२०३१
ब) विद्यार्थी	हजारत	६१	११७	१८०	३५४	३७७	३५४	३५४

१	२	३	४	५	६	७	८	९
(२)	क) शिक्षाक माध्यमिक व उच्च माध्यमिक	संख्या	१७२३	४१५५	४२७६	७८१०	७३८५	७८१०
	अ) संस्था	संख्या	५६	१५३	१५५	२८९	२६५	२८८
	ब) विधार्थी	हजारत	१४	४७	६४	१४०	१३१	१४०
(३)	क) शिक्षाक महाविद्यालये	संख्या	६२३	२१३४	२५७९	४१७०	३९०४	४१७०
	अ) संस्था	संख्या	३	९	१५	२५	१५	१९
	ब) विधार्थी	हजारत	१	६	१०	१८	२२	२७
	क) शिक्षाक	संख्या	५३	१८४	५०७	६७३	७१९	७४३
(४)	साक्षरतेची आकडेवारी (१९६१, १९७१, १९८१, व १९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे)		१९६१	१९७१	१९८१	१९९१		
	अ) पुरुष	आकडेवारी	२४*८३	३४*६४	४२*३९	६४*३७	---	---
	ब) स्त्रिया	"-	५*१६	१०*३६	१५*६४	३०*९५	---	---
	क) एकूण	"-	१५*१४	२२*७८	२९*०४	४८*१७	---	---
१०.	वैधकीय व आरोग्य सेवा							
	१) दवाखाने	संख्या	१३	२८	८४	६०	६०	६०
	२) रुग्णालये	"-	२	२	२	१३	१३	१३
	३) प्राथमिक आरोग्य केंद्र	"-	६	५१	१३	५८	५८	५८
	४) छाटा	"-	१८४	३६२	७४१	१३०६	१३१९	१४२४
	५) एक लाख लोकसंख्येमागे छाटांची संख्या (१९६१, १९७१, १९८१ व १९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे)	"-	१७	२६	५३	७५	७५	६१

१	२	३	४	५	६	७	८	९
(६)	अचार केले रुग्ण							
	अ) बाह्य रुग्ण	हजारात	६८९	६०८	७८९	१६७६	१३९८	१२७९
	ब) आंतर रुग्ण	"-	६४	३८	१७६	२४०	२४४	२९२
(७)	जन्माचा दर	दर हजारी	उ०ना०	२१०७०	उ०ना०	१३०३२	१२०७९	-
(८)	मृत्यूचा दर	"-"	उ०ना०	८०	उ०ना०	३०६३	३०४४	-
११०	परिवहन आणि दळणवळण							
	१) रस्त्यांची लांबी विंगर न०पा०रस्ते कि०मी०	"-	४००	१८११	५२३२	७०९२	७२०४	७३०४
	२) १०० चौ०कि०मी०मागे रस्त्यांची लांबी (१९६१, १९७१, १९८१ व १९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे)	"-	३८०७१	१७२००१	५३०६३	६७०५२	६८०५९	६९०५४
	३) एक लाखा लोकसंख्येमागे रस्त्यांची लांबी (नगरपालिका + विंगर नगरपालिका रस्ते) (१९६१, १९७१, १९८१ व १९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे)	"-	३७००५	१२९०५६	४०२०५१	४०५०४१	४११०८१	३१५०३
	४) एकूण रेल्वेमार्गांची लांबी	"-	२०८	२०८	२०८	२०८	२०८	२०८
	५) हाकधारांची संख्या	संख्या	२०१	२९०	३९१	४४३	४५१	४५५
	६) तारधारांची संख्या	"-	६	१८	२१	३४	३४	३४
१२)	स्थानिक संस्था							
	१) न्यायत समित्या	संख्या	८	८	८	८	८	८
	२) ग्रामसंघाप्ती	"-	१०४८	१०७२	११२१	१२९७	१२९७	१२९७
	३) नगर पालिका	"-	११	११	११	१३	१३	१३
१३)	संकीर्ण							
	अ) स. बँक कार्यालये (सर्व बँका ३१ मार्च)	संख्या	१६	१४९	१६९	२७१	२८९	२९५

उ०ना० = अज्ञात नाही

आधार :-

संघालयालय, मुंबई